

รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MODEL OF PRINTMAKING ACTIVITIES PROVISION USING LOCAL MATERIALS
FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS

Miss Wasinee Sooklaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียน
	ประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
โดย	นางสาววาสิณี สุขแล้ว
สาขาวิชา	ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร. โสมฉาย บุญญานันต์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. โสมฉาย บุญญานันต์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ญาณวิทย์ กุญแจทอง)

วาสนี้ สุขแล้ว : รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น (MODEL OF PRINTMAKING ACTIVITIES PROVISION USING LOCAL MATERIALS FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. โสมฉาย บุญญานันต์, 248 หน้า.

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษาโดยใช้ วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นและเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของวัสดุรอบตัว โดยผู้วิจัยทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คู่มือการเรียน และวารสารกิจกรรมศิลปะทั้งในและต่างประเทศ ได้ตัวอย่างกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 83 กิจกรรม แบ่งเป็นกิจกรรม ภาพพิมพ์ในประเทศไทย 26 กิจกรรม และเป็นกิจกรรมภาพพิมพ์ในต่างประเทศ 57 กิจกรรม และเก็บข้อมูลเชิงลึกผ่านการสัมภาษณ์กับกลุ่ม ตัวอย่างดังนี้ ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่เป็น แนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 คน อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่สอนวิชาภาพพิมพ์และมีประสบการณ์ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพพิมพ์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน และ ศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนภาพพิมพ์สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็น รูปแบบการจัดกิจกรรม ภาพพิมพ์สำหรับนักเรียน ระดับ ประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 12 กิจกรรม

ผลจากการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีทั้งหมด 4 รูปแบบ จำแนกตามเทคนิคภาพพิมพ์ ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ผิวฉนวนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ร่องลึกสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น 3) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์พื้นราบสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น 4) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ลายฉลุสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น วัสดุในท้องถิ่นที่นำมาใช้ ได้แก่ดินน้ำมัน แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง ซ้อน-ส้อม กระจก ปกพลาสติก แผ่นพลาสติก แผ่นซีดี แกนกระดาษชำระ ถุงพลาสติก กล่องโฟม กระดาษเหลือใช้ และผ้า

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ศิลปศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2558

5783411027 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS: PRINTMAKING / PRINTMAKING ACTIVITY FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS / LOCAL MATERIAL

WASINEE SOOKLAEW: MODEL OF PRINTMAKING ACTIVITIES PROVISION USING LOCAL MATERIALS FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS. ADVISOR: SOAMSHINE BOONYANANTA, Ph.D., 248 pp.

The objective of this research is to present the format of printmaking workshop for student between age 5-12 years old by using local materials found in that area to induce student about how precious the materials are and also they could learn to appreciate every founded object in their routine life in terms of making arts. After I have revised and looked through all the related researches, curriculum handbooks and journals about art workshop for students. The journals are divided in two parts, first, journals about printmaking workshop in Thailand, 62 workshops, and the second part is international journals, 57 workshops, total is 83 workshops. Moreover, I collected the information through interviewing based on these studied groups, which are 5 role-model elementary art teachers, 3 experienced professional printmaking art professor and 3 expert experienced artists who organized printmaking workshops for the student. The data was analyzed as a form of printmaking activities for primary students using local materials.

The research results found that, develop 4 model of printmaking activity provision using local material for elementary school students to sort out in printmaking process include 1) model of Relief Process activity provision using local material for elementary school students. 2) model of Intaglio Process activity provision using local material for elementary school students. 3) model of Planographic Process activity provision using local material for elementary school students. 4) model of Stencil activity provision using local material for elementary school students. Printmaking tools found in local area that used in workshops such as Plasticine, Dough, Spoon-Fork, Can, Plastic, Disc, Tissue Core, Foam box, Paper and Lace.

Department: Art Music and Dance Education Student's Signature

Field of Study: Art Education Advisor's Signature

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือของ อาจารย์ ดร.โสภณฉาย บุญญานันต์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาหาหีบยื่นโอกาสดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับปริญญาโท และกรุณาที่ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ทำการตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขมาโดยตลอด จนเกิดเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ญาณวิทย์ กุญแจทอง ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการภายนอก ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างมาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรชัย เอกพลากร ที่ให้คำแนะนำ แก่คิดทั้งการเรียน การดำเนินชีวิต และให้โอกาสในการทำงาน ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษาและข้อมูลตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความเมตตา ให้โอกาส ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และสนับสนุน งานวิจัยฉบับนี้เสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณ บิดา มารดาและครอบครัวแสงทอง ที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านทุนทรัพย์และกำลังใจในยามที่เหน็ดเหนื่อยและท้อถอย นางสาวกรวรรณ ทับทิมดีและครอบครัว ที่คอยช่วยเหลือ อยู่เคียงข้างร่วมทุกข์และสุข นางสาวปิยะทิพย์ สุริยันต์ เพื่อนที่คอยผลักดันและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน นายศิระพงษ์ ดิลกธราดล นางสาวอดิญา วงษ์วาท และนางสาวสุนทรี จิตสกุลพีที่คอยอยู่ให้กำลังใจมาตลอด รวมถึงเพื่อน ๆ พี่ ๆ ครุศิลป์ทุกคน ในระดับบัณฑิตศึกษาทุกคนที่มีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณทุก ๆ คนที่ผ่านเข้ามาในชีวิตที่มีส่วนร่วมในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทั้งช่วยติดต่อประสานงาน ทั้งให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ข้อคิด และสร้างความสุขให้กับผู้วิจัย ตลอดจนคุณพระศรีรัตนตรัยที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้ผู้วิจัยมีสติสัมปชัญญะ มีความมานะ อุตสาหะ จนสามารถทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วาสนี สุขแล้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. ภาพพิมพ์	8
1.1. ความหมายของภาพพิมพ์.....	8
1.2 ประเภทของภาพพิมพ์	8
1.3 วัสดุในท้องถิ่นและอุปกรณ์ภาพพิมพ์	9
1.4 กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษา.....	11
2. หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา.....	38
2.1 หลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	38
2.2 กิจกรรมการเรียนการสอน.....	44

2.3 รูปแบบการสอน	44
2.4 วิธีการสอน	48
3. นักเรียนระดับประถมศึกษา	51
3.1 ลักษณะนักเรียนระดับประถมศึกษา	51
3.2 พัฒนาการด้านต่างๆ.....	52
3.3 พัฒนาการในการแสดงออกทางศิลปะ	54
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
4.1 งานวิจัยในประเทศ	56
4.2 งานวิจัยต่างประเทศ	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย	67
3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
4. ทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย	69
5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง.....	70
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	71
7. ทดสอบกิจกรรมภาพพิมพ์ที่พัฒนาขึ้น	72
8. สรุปผล	72
แผนการดำเนินงานวิจัย	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
ตอนที่ 1 ลักษณะการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประเทศไทยในปัจจุบัน	76
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา	98

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา.....	100
ตอนที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้และผลการทดลองกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น.....	109
ตอนที่ 5 รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุใน ท้องถิ่น.....	141
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	159
สรุปผลการวิจัย.....	159
อภิปรายผล.....	163
ข้อเสนอแนะ.....	166
รายการอ้างอิง.....	167
ภาคผนวก.....	172
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	173
ภาคผนวก ข รายงานผู้ให้สัมภาษณ์ และรายงานที่ทำการสังเกต.....	175
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	178
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	193
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	248

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 วิเคราะห์กิจกรรมภาพพิมพ์ขั้นประถมศึกษาในประเทศไทย.....	13
ตารางที่ 2 วิเคราะห์กิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับชั้นประถมศึกษาในต่างประเทศ	17
ตารางที่ 3 ค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. .	76
ตารางที่ 4 ความเห็นของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือที่มีต่อ กิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.....	77
ตารางที่ 5 กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ภาคเหนือ ใช้ในการ จัดการเรียนการสอน.....	78
ตารางที่ 6 วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือนำมาใช้ จัดกิจกรรมภาพพิมพ์.....	79
ตารางที่ 7 สื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือนำมาใช้จัด กิจกรรมภาพพิมพ์.....	80
ตารางที่ 8 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคเหนือที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการ เรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์	80
ตารางที่ 9 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคเหนือ ที่มีต่อปัญหาของการจัด กิจกรรมภาพพิมพ์.....	81
ตารางที่ 10 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือ ที่มีต่อการบูร ณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น.....	81
ตารางที่ 11 ความเห็นของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.....	82
ตารางที่ 12 ค่าความถี่และร้อยละของลักษณะการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของครูสอนศิลปะระดับ ประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	83
ตารางที่ 13 วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือนำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์	84
ตารางที่ 14 สื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือนำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์	85

ตารางที่ 15	ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อ ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์.....	85
ตารางที่ 16	ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อปัญหา ของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	86
ตารางที่ 17	ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อการบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น	87
ตารางที่ 18	ความเห็นของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลางที่มีต่อ กิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.....	88
ตารางที่ 19	กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ภาคกลาง ใช้ใน การจัดการเรียนการสอน.....	89
ตารางที่ 20	วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลางนำมาใช้ จัดกิจกรรมภาพพิมพ์	89
ตารางที่ 21	สื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลางนำมาใช้จัด กิจกรรมภาพพิมพ์.....	90
ตารางที่ 22	ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคกลางที่มีต่อประโยชน์ของการ จัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์	91
ตารางที่ 23	ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคกลาง ที่มีต่อปัญหาของการจัด กิจกรรมภาพพิมพ์.....	91
ตารางที่ 24	ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลาง ที่มีต่อการบูรณา การกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น.....	92
ตารางที่ 25	ความเห็นของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้ที่มีต่อกิจกรรม ภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา	93
ตารางที่ 26	ค่าความถี่และร้อยละของลักษณะการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของครูสอนศิลปะระดับ ประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้.....	94
ตารางที่ 27	วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้นำมาใช้จัด กิจกรรมภาพพิมพ์.....	95

ตารางที่ 28 สื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้นำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์.....	95
ตารางที่ 29 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคใต้ที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์	96
ตารางที่ 30 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคใต้ ที่มีต่อปัญหาของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์.....	97
ตารางที่ 31 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้ ที่มีต่อการบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น.....	97
ตารางที่ 32 วิเคราะห์วัสดุ เทคนิคและวิธีการใช้วัสดุในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	98
ตารางที่ 33 สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	106
ตารางที่ 34 สรุปการสังเกตการสอนครูผู้สอนศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	108
ตารางที่ 35 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษารวบรวมกิจกรรมภาพพิมพ์และจากการสัมภาษณ์ ..	110
ตารางที่ 36 วิเคราะห์กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	114
ตารางที่ 37 สรุปแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา.....	116
ตารางที่ 38 กิจกรรมที่ทำการทดลองกับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา.....	128

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพดินน้ำมัน	116
ภาพที่ 2 ภาพผลงาน	116
ภาพที่ 3 ภาพแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง.....	117
ภาพที่ 4 ภาพผลงาน	117
ภาพที่ 5 ภาพขั้นตอนการพิมพ์.....	118
ภาพที่ 6 ภาพผลงาน	118
ภาพที่ 7 ภาพขั้นตอนการทำงาน.....	119
ภาพที่ 8 ภาพผลงาน	119
ภาพที่ 9 ขั้นตอนการขีดสี	120
ภาพที่ 10 ภาพผลงาน.....	120
ภาพที่ 11 สร้างร่องรอยบนแผ่นซีดี	121
ภาพที่ 12 ภาพผลงาน.....	121
ภาพที่ 13 ขีดแผ่นพลาสติกด้วยกระดาษทราย	122
ภาพที่ 14 ภาพผลงาน.....	122
ภาพที่ 15 ตัดแกนกระดาษชำระออกเป็นเส้นๆ	123
ภาพที่ 16 ภาพผลงาน.....	123
ภาพที่ 17 ภาพขั้นตอนการทำภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก	124
ภาพที่ 18 ภาพผลงาน.....	124
ภาพที่ 19 วาดลวดลายลงบนกล่องโฟม.....	125
ภาพที่ 20 ระบายหรือปั๊มสีผ่านช่องที่เจาะไว้.....	125
ภาพที่ 21 นำกระดาษมาตัด.....	126
ภาพที่ 22 ระบายหรือปั๊มสีลงในช่อง.....	126

ภาพที่ 23 ภาพผลงาน.....	126
ภาพที่ 24 วงแม่พิมพ์ผ่านกระดาษ.....	127
ภาพที่ 25 ภาพผลงาน.....	127
ภาพที่ 26 ภาพผู้ช่วยครูยื่นแสดงตัวอย่างการตัดกระดาษ.....	129
ภาพที่ 27 นักเรียนจับกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อใช้อุปกรณ์ร่วมกัน.....	130
ภาพที่ 28 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน.....	130
ภาพที่ 29 ภาพนักเรียนกับผลงาน.....	130
ภาพที่ 30 ภาพผลงานนักเรียน.....	131
ภาพที่ 31 ภาพครูแสดงตัวอย่างการทำภาพพิมพ์จากช้อน-ส้อม.....	132
ภาพที่ 32 ภาพผลงานนักเรียน.....	133
ภาพที่ 33 ภาพครูแสดงตัวอย่างการทำภาพพิมพ์จากมันเพิ่มเติม.....	134
ภาพที่ 34 นักเรียนจับกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อใช้อุปกรณ์ร่วมกัน.....	135
ภาพที่ 35 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน.....	135
ภาพที่ 36 ภาพผลงานนักเรียน.....	135
ภาพที่ 37 นักเรียนจับกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อใช้อุปกรณ์ร่วมกัน.....	137
ภาพที่ 38 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน.....	138
ภาพที่ 39 นักเรียนจับกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อใช้อุปกรณ์ร่วมกัน.....	139
ภาพที่ 40 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน.....	140
ภาพที่ 41 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน.....	140
ภาพที่ 42 ภาพผลงานนักเรียน.....	140

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนสำหรับประถมศึกษาชั้นนั้นเป็นการวางรากฐานในด้านต่างๆ เป็นช่วงอายุที่ไวต่อการรับรู้และตอบสนองต่อการพัฒนาศักยภาพได้ดี จึงต้องให้ความสนใจต่อความสนใจและจิตใจของเด็กอย่างเหมาะสม ซึ่งธรรมชาติของเด็กวัยประถมศึกษาชั้นนั้น เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น ไม่อยู่นิ่ง กิจกรรมต่างๆจึงเป็นสิ่งที่แปลกใหม่สร้างความสนใจให้กับเด็กในวัยนี้ การออกแบบการเรียนการสอนจึงต้องพัฒนาทักษะในหลายๆด้าน เช่น ทักษะการแสดงออก ความมั่นใจในตนเอง ทักษะทางด้านร่างกาย การเข้าสังคมจากการทำงานเป็นกลุ่ม จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ผู้สอนจึงต้องผลักดันให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจ มีความสนใจที่จะเรียนรู้ (วัลนิกา ฉลากบาง, 2535) ซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กล่าวถึง ผู้เรียนจะต้องมีทักษะสำหรับการดำรงชีวิต คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4C ซึ่งในการเรียนการสอนศิลปะจะมุ่งเน้นไปที่ 4C ประกอบด้วย การคิด วิเคราะห์ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ (Collaboration) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ และเข้ากับบริบทของโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไป (วิจารณ์ พานิช, 2555) ครูผู้สอนจำเป็นต้องเป็นผู้มีความเข้าใจในศิลปะอย่างถูกต้อง สามารถสร้างงานทางศิลปะได้ มีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก ผู้สอนต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมกับเด็ก เช่น การสร้างงานทางศิลปะตามเรื่องที่กำหนด การลอกแบบ การทำตามคำสั่ง การสอนโดยใช้แม่แบบ การสอนโดยใช้แบบฝึก การให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น ในการสอนศิลปะนั้นผู้สอนเป็นเพียงผู้ริเริ่มและแนะนำเท่านั้น เพื่อให้เด็กรู้จักคิด สร้างสรรค์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง การสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้น ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพในการสร้างสรรค์ เข้าเรื่องการสร้างสรรค์จึงจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของการศึกษาได้ (ประเทิน มหาจันทร์, 2531) การเรียนการสอนศิลปะในเด็กแต่ละช่วงวัย จึงต้องเลือกให้เหมาะสมเพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด จากการค้นคว้าของ โลเวนเฟลด์ และ บริตเตน (Lowenfeld, 1987) ได้กล่าวถึงลักษณะพัฒนาการของเด็กเด็กแต่ละช่วงวัย มุ่งนำเสนอถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับศิลปะ เพื่อได้ตระหนักถึงความรู้สึกและความเฉียบไวต่อกระบวนการสร้างสรรค์ของเด็ก ได้แบ่งออกเป็นช่วงวัยต่างๆเริ่มจาก (1.) ขั้นขีดเขียน (Scribbling Stage) 2-4 ขวบ เป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย เป็นวัยเริ่มต้นของการแสดงออกเฉพาะตัว ไม่มุ่งสนใจกับสิ่งที่วาดจนพัฒนาไปสู่การผูกโยงสัมพันธ์สิ่งที่เขียนกับรูปแบบของสิ่งที่คุ้นเคย โดยวาดไปทั่วๆกระดาษไม่เป็นระเบียบ เริ่มมีการคำนึงถึงสิ่งที่วาดไปก่อน (2.) ขั้นก่อนการ

เขียนภาพอย่างเป็นเรื่องเป็นราว (The Preschematic Stage) 4-7 ขวบ เริ่มค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างการขีดเขียน และสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว เริ่มปรากฏเป็นรูปร่างที่เข้าใจได้ เป็นการใช้รูปเรขาคณิตอย่างง่าย สัดส่วนไม่ถูกต้องกระจายอยู่ทั่วไปในกระดาษ (3.) ขั้นการเขียนภาพอย่างมีความหมาย (The Schematic Stage) 7-9 ขวบ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ การวาดแสดงออกถึงการคิด สร้างมโนทัศน์ในระบบความคิด รูปร่างมักแสดงเส้นฐาน ไม่มีการแสดงมิติ มักวาดรูปคนซ้ำๆโดยรูปร่างมักประกอบไปด้วยเรขาคณิต ไม่คำนึงถึงสัดส่วนของภาพ (4.) ขั้นเกาะกลุ่ม (Gang Age) ช่วงอายุ 9-12 ปี พัฒนาการในการเข้าสังคม เป็นวัยที่เริ่มสร้างความเหมือนจริง ใส่ใจในรายละเอียด มีความพิถีพิถัน เริ่มมีการใช้มิติทับซ้อนและพื้นที่แทนการใช้เส้นฐาน (5.) ขั้นการเขียนภาพเลียนแบบธรรมชาติ (Pseudo-naturalistic stage) วัย 12-14 ปี ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สนใจรายละเอียด ความตื้นลึกในภาพ (6.) ขั้นการตัดสินใจ (Adolescent Art) 14-17 ปี เป็นวัยแห่งการตัดสินใจ หากไม่ได้รับการสอนศิลปะของเด็กวัยนี้จะใกล้เคียงกับเด็กอายุ 12 หากได้รับการสอนการใช้อุปกรณ์จะชำนาญขึ้น แสดงออกอย่างมีเป้าหมาย เน้นรายละเอียดเหมือนและเกินจริง มีจินตนาการล้อเลียน เสียดสี โลกเวเนเฟลต์ได้ค้นพบอีกว่าพัฒนาการของเด็กทั่วโลกเป็นไปในลักษณะเดียวกันและได้เสนอแนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิด ทักษะคิด ความเชื่อและอารมณ์ของเด็กให้มากที่สุด ผู้สอนจะเข้าไปมีส่วนร่วมก็ต่อเมื่อเด็กเกิดปัญหา และต้องการความช่วยเหลือ ผู้สอนต้องให้กำลังใจและเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจเท่านั้น

กิจกรรมภาพพิมพ์เป็นอีกกิจกรรมที่มีความหลากหลายและแปลกใหม่สำหรับเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ เพราะกระบวนการ การทำภาพพิมพ์นั้นไม่ตายตัว เด็กสามารถทดลองหาวิธีการใหม่ๆมาใช้ได้ไม่จำกัด ทำให้สามารถพัฒนาทักษะต่างๆได้อย่างหลากหลาย เช่น ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการคิดอย่างมีเหตุมีผล ทักษะกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย และรักษาความสะอาด เพราะในกระบวนการภาพพิมพ์ต้องรักษาความสะอาด และต้องทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน การจัดระเบียบพื้นที่การทำงาน และการดูแลรักษาความสะอาดจะช่วยให้ง่ายต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งจุดเด่นของการเรียนการสอนวิชาภาพพิมพ์ คือ กระบวนการทำงานและการวางแผนการทำงาน

ภาพพิมพ์ เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก จินตนาการหรือความคิดสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการต่างๆที่ทำให้เกิดร่องรอย ลวดลายลงบนวัสดุที่เป็นแม่พิมพ์ แล้วถูกกดทับลงบนกระดาษหรือวัสดุอื่น ๆ ที่ต้องการ จนเกิดเป็นภาพผลงานภาพพิมพ์ ภาพพิมพ์แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ภาพพิมพ์จากส่วนนูน ภาพพิมพ์ร่อง ภาพพิมพ์พื้นราบ และภาพพิมพ์ลายฉลุ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2527; สน วัฒนสิน, 2554; อัศนีย์ ชูอรุณ, 2543) การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมเป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะสามารถพัฒนาทักษะต่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการสอนก็เป็นปัจจัยสำคัญ

ในการส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ควรคำนึงถึงการเลือกสรร การใช้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์, 2545) วิธีสอนที่สามารถใช้กับกิจกรรมภาพพิมพ์ซึ่งนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการพิมพ์ภาพเพื่อให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือ วิธีการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งผู้เรียนสามารถคิดค้นวิธีการใหม่ๆในการปฏิบัติกิจกรรมภาพพิมพ์ได้อย่างไม่จำกัด สามารถคิดและพัฒนาต่อยอดรูปแบบกระบวนการต่างๆโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

ในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาศิลปะระดับชั้นประถมศึกษาในประเทศไทยครูศิลปะส่วนมากจะคิดว่ากิจกรรมภาพพิมพ์นั้นมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ปฏิบัติยาก ไม่มีอุปกรณ์ และมีปัญหาด้านครูผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ กิจกรรมที่จัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมวาดภาพ ระบายสี เพราะเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สามารถจัดหาอุปกรณ์ได้ง่าย และไม่ยุ่งยาก มีส่วนน้อยที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรมพิมพ์ภาพ เนื่องจากกิจกรรมการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้วัสดุหลากหลาย ซึ่งครูต้องเป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์อาจทำให้ครูผู้สอนไม่สะดวกในการจัดเตรียม กิจกรรมพิมพ์ภาพจึงไม่เป็นที่นิยมในระดับประถมศึกษา (ชนิตา ปันณะสฤกษ์, 2554) ในขณะที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ระบุตัวชี้วัดสำหรับกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับชั้นประถมศึกษาไว้ว่านักเรียนต้องมีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพโดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตรกรรมศิลปะภาพพิมพ์สำหรับเด็กประถมในประเทศไทยพบว่ามีผู้เสนอการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ขึ้นเช่น ภาพพิมพ์ด้วยนิ้วมือและภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ การวางแผนการทำงานและทำงานได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน (พงศ์ศิริ อ่อนคำ, 2555; วิลาสินี แสงนิล, 2556) ซึ่งเป็นแนวทางกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ในขณะที่กิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับประถมศึกษาในต่างประเทศได้บูรณาการการทำงานในหลายๆด้าน เช่น งานประดิษฐ์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ เป็นต้น และใช้วัสดุที่สามารถหาได้ง่ายรอบตัว ของเหลือใช้หรือวัสดุที่ทิ้งแล้ว เพื่อส่งเสริมการนำวัสดุที่เหลือใช้มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดคุณค่า เพราะสถานะสิ่งแวดล้อมของโลกในปัจจุบันถูกรบกวนและเสียสมดุลมากขึ้น ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงล้วนแต่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ก่อให้เกิดผลกระทบมากมายต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การพัฒนา ทางอุตสาหกรรม ทิ้งขยะลงแม่น้ำ ตัดไม้ทำลายป่า มนุษย์ไม่เห็นคุณค่าและขาดจิตสำนึกในการรักษา สิ่งแวดล้อม ทำให้ทรัพยากรโลกกำลังวิกฤติเพราะมนุษย์นำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการที่มีอย่างไม่จำกัด ของมนุษย์ (UNESCO-UNEP, 1995) หากไม่เร่งแก้ไขโลกจะมี สภาพที่ไม่เหมาะสมกับการอยู่อาศัย (UNEP, 1989) จึงต้องสร้างจิตสำนึกเพื่อพัฒนาประชากรให้รู้ ถึงสิทธิ หน้าที่ ของความเป็นพลเมืองที่ดี ร่วมกันจัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน เป็นรากฐาน ในการสร้างชาติให้เข้มแข็ง ยั่งยืน

(มิ่งขวัญ คงเจริญ, 2553) ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์กิจกรรมภาพพิมพ์ในประเทศไทยและต่างประเทศ การใช้วัสดุ อุปกรณ์ รูปแบบการสอน เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับประถมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเชิงลึก และทำการสัมภาษณ์ แนวปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนที่นักเรียนได้รับรางวัลและผู้สอนเป็นศิลปินที่มีประสบการณ์ในการสอนภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษา อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่สอนเกี่ยวกับภาพพิมพ์ และศิลปินภาพพิมพ์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ที่สามารถทำได้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่ไม่สิ้นเปลือง ช่วยให้ครูที่ไม่มีพื้นฐานทางด้านศิลปะเกิดความคิดที่จะสอนกิจกรรมภาพพิมพ์มากขึ้น โดยครอบคลุมเทคนิคภาพพิมพ์ทั้ง 4 ประเภท

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของวัสดุรอบตัว
3. เพื่อนำเสนอกิจกรรมภาพพิมพ์ที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ทำการวิเคราะห์จากหนังสือ แบบเรียน เอกสาร วิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์จากครูผู้สอน ศิลปะระดับ ประถมศึกษา อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่สอนเกี่ยวกับภาพพิมพ์และศิลปินภาพพิมพ์ แบบสังเกตทำ การสังเกตครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษา และแบบสอบถามจากครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. ทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษาทั้งในด้านเทคนิคภาพพิมพ์ทั้ง 4 ประเภท คือ ภาพพิมพ์จากส่วนนูน ภาพพิมพ์ร่องลึก ภาพพิมพ์พื้นราบ และภาพพิมพ์ลายฉลุ วิธีการสอน และด้านการใช้วัสดุในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภาพพิมพ์ หมายถึง การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก จินตนาการหรือความคิดสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการต่างๆที่ทำให้เกิดร่องรอย ลวดลายลงบนวัสดุที่เป็นแม่พิมพ์ แล้วถูกกดทับลงบนกระดาษหรือวัสดุอื่น ๆ ที่ต้องการ จนเกิดเป็นภาพผลงานภาพพิมพ์ แบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ ภาพพิมพ์ผิวนูน ภาพพิมพ์ร่องลึก ภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์ลายฉลุ

กิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับเด็กประถมศึกษา หมายถึง กิจกรรมพิมพ์ภาพที่เหมาะสมกับ
ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา เป็นกิจกรรมภาพพิมพ์อย่างง่ายและไม่อันตรายเหมาะสมตามระดับ
ช่วงวัย และสามารถพัฒนาทักษะด้านต่างๆของผู้เรียน

วัสดุในท้องถิ่น หมายถึง วัสดุที่มีในท้องถิ่นนั้นๆ สามารถหาได้รอบๆตัว ซึ่งอาจมีอยู่ตาม
ธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น

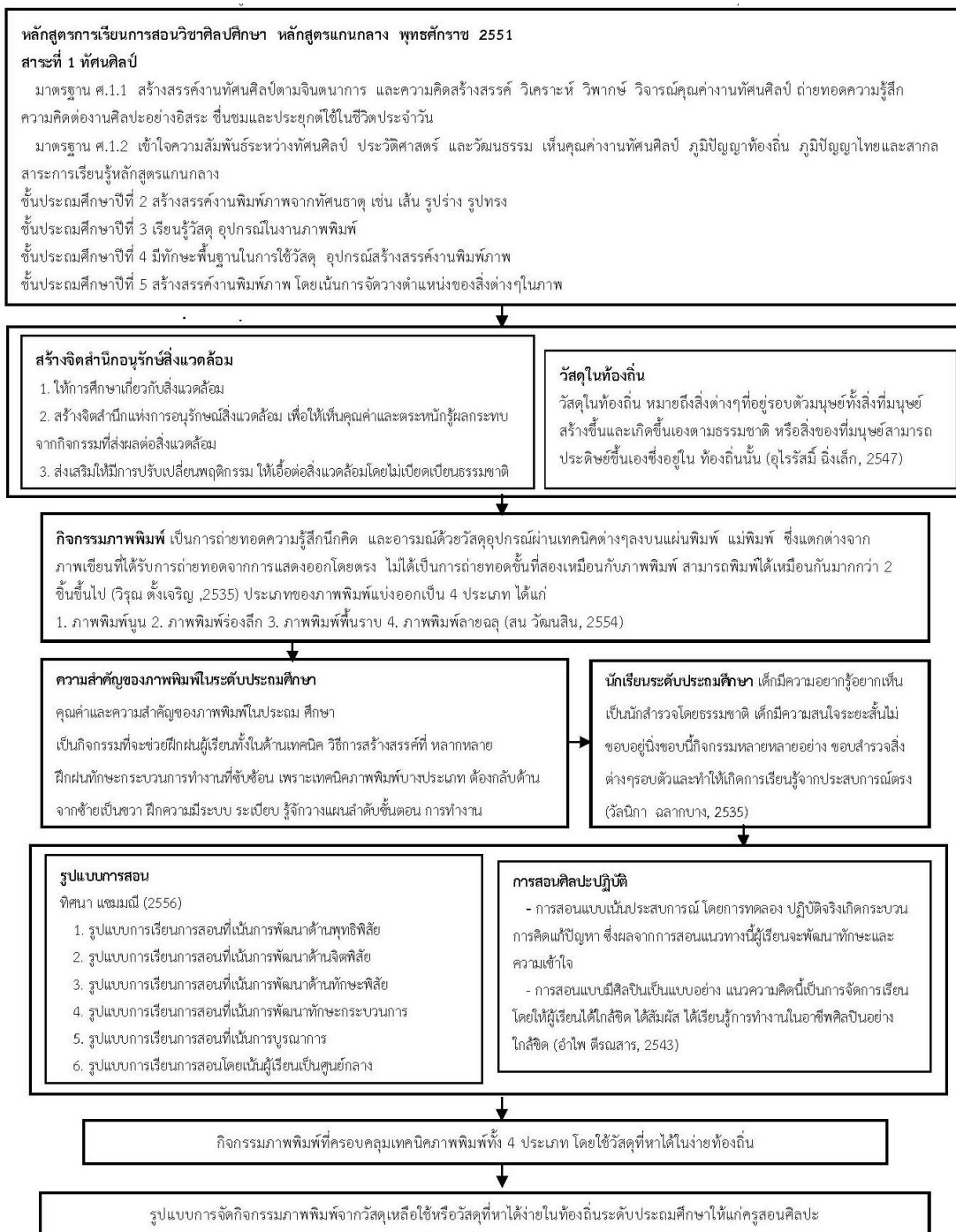
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุที่หาได้
ง่ายในท้องถิ่น
2. ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของวัสดุรอบตัว
3. ได้กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางการวิจัยในครั้งนี้ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ภาพพิมพ์
 - 1.1 ความหมายของภาพพิมพ์
 - 1.2 ประเภทของภาพพิมพ์
 - 1.3 วัสดุธรรมชาติท้องถิ่นและอุปกรณ์ภาพพิมพ์
 - 1.4 กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษา
2. หลักสูตรการเรียนการสอน
 - 2.1 หลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
 - 2.2 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.3 รูปแบบการสอน
 - 2.4 วิธีการสอน
3. นักเรียนระดับประถมศึกษา
 - 3.1 ลักษณะนักเรียนระดับประถมศึกษา
 - 3.2 พัฒนาการด้านต่างๆที่เกิดจากการเรียนศิลปะ
 - 3.3 พัฒนาการในการแสดงออกทางศิลปะ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ภาพพิมพ์

1.1. ความหมายของภาพพิมพ์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527) ได้ให้ความหมายของภาพพิมพ์ไว้ว่า ศิลปะภาพพิมพ์เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ด้วยวัสดุอุปกรณ์ผ่านเทคนิคต่างๆลงบนแผ่นพิมพ์ แม่พิมพ์เป็นตัวบันทึกการแสดงออกโดยตรงและถ่ายทอดต่อไปยังกระดาษ หรือพื้นรองรับอื่นๆอีกทอดหนึ่ง ภาพพิมพ์จึงแตกต่างจากภาพเขียนตรงที่ภาพเขียนได้รับการถ่ายทอดจากการแสดงออกโดยตรง ไม่ได้เป็นการถ่ายทอดชั้นที่สองเหมือนกับภาพพิมพ์

อัศนีย์ ชูอรุณ (2543) ได้ให้คำจำกัดความและความหมายของคำว่าศิลปะภาพพิมพ์ดังนี้ ภาพพิมพ์หมายถึง เฉพาะภาพพิมพ์ต้นฉบับจากการสร้างสรรค์ของศิลปินซึ่งเป็นผลงานของศิลปินที่เลือกใช้กรรมวิธีในทางการทำภาพพิมพ์ (Printmaking) แสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดส่วนตัวออกมาแทนที่การแสดงออกด้วยพู่กันระบายสี หรือสีแฉะสลัก จึงมักนิยมเรียกภาพพิมพ์ประเภทนี้ว่า ศิลปะภาพพิมพ์ หรือ ภาพพิมพ์ทางจิตรศิลป์ (Fine Print)

สน วัฒนสิน (2554) กล่าวว่า ภาพพิมพ์คือผลงานทัศนศิลป์ที่เป็นข้อความ รูปภาพ สัญลักษณ์ อันเกิดจากกระบวนการขีดเขียน หรือแกะสลักลงบนวัสดุที่เป็นแม่พิมพ์ และจึงนำแม่พิมพ์ไปกดทับลงบนกระดาษหรือวัสดุต่างๆที่ต้องการพิมพ์

ประสงค์ ทรัพย์ผดุงชนม์ และนฤมล แซ่หุ่ย (2534) กล่าวว่า เป็นกระบวนการกด ทับ พ่น ทา ฉาบสี ผ่านวัสดุชนิดหนึ่งให้ปรากฏลงบนวัสดุอีกชนิดหนึ่ง สามารถทำให้เกิดภาพซ้ำกันจำนวนมากได้ไม่จำกัดขึ้นอยู่กับวัสดุและเครื่องมือที่ใช้ทำการพิมพ์

สรุปได้ว่า ภาพพิมพ์ คือ การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก จินตนาการหรือความคิด สร้างสรรค์ผ่านกระบวนการต่างๆที่ทำให้เกิดร่องรอย ลวดลายลงบนวัสดุที่เป็นแม่พิมพ์ แล้วถูกกดทับลงบนกระดาษหรือวัสดุอื่นๆที่ต้องการ จนเกิดเป็นภาพผลงานภาพพิมพ์

1.2 ประเภทของภาพพิมพ์

จากการศึกษา พบว่า ภาพพิมพ์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆโดยแต่ละประเภทมีกระบวนการที่แตกต่างกันได้แก่

1. ภาพพิมพ์จากส่วนนูน (Relief Process)

เป็นกระบวนการหนึ่งของภาพพิมพ์ โดยสร้างร่องรอยลงบนแม่พิมพ์โดยการแกะ เซาะร่อง หรือการกระทำใดๆที่ทำให้พื้นที่ที่ไม่ต้องการให้ปรากฏภาพ ถูกเซาะออกไปไม่ให้ติดสีหมึกพิมพ์ ซึ่งจะเหลือส่วนนูนที่เป็นภาพที่ต้องการเพื่อกลึงสีและทำการพิมพ์

2. ภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Process)

เป็นกระบวนการที่สร้างร่องรอยลงบนแม่พิมพ์ โดยเกิดจากการขีด ขีดหรือกดจนเกิดเป็นเส้นหรือภาพ จากนั้นอัดสีหมึกพิมพ์ลงไปให้สีหมึกพิมพ์ขังอยู่ในร่องรอยที่สร้างไว้ ทำการเช็ดหมึกที่อยู่บนผิวหน้าแม่พิมพ์ให้สะอาดโดยเหลือสีหมึกพิมพ์ที่ขังในรอยเส้นที่ขีด ขีดไว้แล้วเข้าแทนพิมพ์ ภาพที่สำเร็จออกมาจะเป็นภาพที่ทำร่องรอยไว้

3. ภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Process)

เป็นกระบวนการพิมพ์บนพื้นผิวแบนๆ เช่น แผ่นโลหะ แผ่นหิน ตะแกรงไหม เป็นต้น โดยไม่สร้างร่องรอย แกะหรือกัดกรดลงบนแม่พิมพ์ นอกจากนี้ยังมีภาพพิมพ์พื้นราบที่เกิดจากกระบวนการง่ายๆ นั่นคือ ภาพพิมพ์เทคนิค Monoprint เป็นการสร้างสรรค์งานภาพพิมพ์โดยพิมพ์จากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้น สามารถมีได้หลายแม่พิมพ์ ในชุดผลงานเดียวกันจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อย และภาพพิมพ์ครั้งเดียว (Monotype) เป็นการพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ได้เพียงครั้งเดียวไม่สามารถทำซ้ำให้เหมือนกันทุกภาพได้ เมื่อทำการพิมพ์แล้วจะต้องสร้างแม่พิมพ์ชิ้นใหม่ วิธีการสร้างแม่พิมพ์ คือ การนำสีพิมพ์หรือสีน้ำมันสร้างภาพลงบนแผ่นโลหะ กระดาษ หรือแผ่นพลาสติก

4. ภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil)

เป็นการพิมพ์ที่เจาะ ฉลุ แม่พิมพ์ให้เป็นช่อง ให้เป็นลวดลายตามต้องการ แล้วพ่นหรือทาสีผ่านแม่พิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ใช้รองรับ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2527; สน วัฒนสิน, 2554; อัศนีย์ ชูอรุณ, 2543)

1.3 วัสดุในท้องถิ่นและอุปกรณ์ภาพพิมพ์

วัสดุในท้องถิ่น

วิมล สำราญวานิช (2532) ได้ให้ความหมายของวัสดุในท้องถิ่นว่า วัสดุท้องถิ่นเป็นสิ่งที่หาได้ง่าย และราคาไม่แพงตลอดจนวัสดุเหลือใช้ใกล้ตัวที่พบในท้องถิ่น

โซ สาลีฉิน (2534) ได้ให้ความหมายของวัสดุในท้องถิ่นไว้ว่า เป็นวัสดุที่มีในธรรมชาติในท้องถิ่น นั้นๆ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะมีวัสดุแตกต่างกัน

อุไรศรีมิ่งเล็ก (2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัสดุในท้องถิ่น หมายถึงสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งของที่มนุษย์สามารถประดิษฐ์ขึ้นเองซึ่งอยู่ใน ท้องถิ่นนั้น

สรุปได้ว่าวัสดุในท้องถิ่นเป็นวัสดุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้นซึ่งสามารถหาได้ทั่วไป รอบๆตัว อาจเป็นวัสดุเหลือใช้ มีความแตกต่างไปตามท้องที่

อุปกรณ์ภาพพิมพ์

1. กระดาษ

ประเทศจีนเป็นประเทศที่รู้จักสร้างสรรคงานภาพพิมพ์อย่างจริงจังมาก่อน โดยเริ่มจากการประดิษฐ์กระดาษขึ้นจากเยื่อปอ เปลือกไม้ และเศษผ้า (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2527)

ในปัจจุบันมีกระดาษมากมายที่ถูกผลิตออกมา และถูกปรับปรุงคุณภาพให้สามารถรองรับความต้องการของผู้สร้างสรรคงานเลือกใช้ทั้งกระดาษเนื้อละเอียดหรือเนื้อหยาบ ผู้สร้างสรรคผลงานภาพพิมพ์แกะไม้จึงสามารถเลือกใช้ได้อย่างหลากหลายทั้งแบบบางและแบบหนาตามแต่ต้องการ และการนำเข้ากระดาษจากต่างประเทศก็สามารถทำได้ง่ายตายด้วยความเจริญก้าวหน้าทางการขนส่ง

2. สี หมึกพิมพ์

แบ่งตามประเภทเนื้อสี ที่นิยมใช้ทั่วไปได้แก่ หมึกเขื่อน้ำมัน เนื้อสีจะทึบและมัน เนื้อสีสามารถแข็งตัวได้หากเก็บไว้นานหรือปิดฝาไม่มิดชิด ประเภทที่สองหมึกเขื่อน้ำ เป็นสีที่ศิลปินญี่ปุ่นใช้มาแต่โบราณสำหรับภาพพิมพ์แกะไม้ (อัศนีชัย ชูอรุณ, 2517) จำนวนสีที่ใช้ขึ้นอยู่กับศิลปินที่จะสร้างสรรคผลงาน แต่การพิมพ์บางประเภทเช่น การพิมพ์สีเดียวนิยมใช้สีดำ เพราะสีดำเป็นสีที่มีน้ำหนักเข้มสุด หมึกพิมพ์ที่ใช้พิมพ์ภาพพิมพ์จะต้องมีความข้นและเหนียวพอเหมาะ เพราะหมึกพิมพ์จะสามารถเกาะอยู่บนผิวแม่พิมพ์ได้โดยไม่ไหล อาจใช้สีอื่นแทนได้บ้าง การลงหมึกบนผิวแม่พิมพ์ส่วนนี้สามารถทำได้โดยใช้ลูกกลิ้ง หรือลูกประคบบนแม่พิมพ์ไม้ (อัศนีชัย ชูอรุณ, 2543) การใช้ลูกกลิ้งหรือลูกประคบจะเป็นการเกลี่ยสีสามารถเน้นสีเฉพาะบางส่วนหรือเกลี่ยให้สม่ำเสมอทั่วทั้งแม่พิมพ์ได้ตามความต้องการ

3. เครื่องมือ

เครื่องมือภาพพิมพ์จะแตกต่างกันออกไปตามแต่เทคนิคที่ใช้ ตัวอย่างเช่นภาพพิมพ์ผิวนูน เครื่องมือที่ใช้แกะ ทั่วไปนิยมใช้เครื่องมือที่เป็นเหล็กกล้า เพราะมีความทนทานและสามารถรักษาความคมไว้ได้นาน เช่น มีดแกะ สิ่ว สิ่วโค้ง สิ่วมุมแหลม และหินลับมีด เป็นต้น

ลูกกลิ้ง ลูกกลิ้งที่ใช้สำหรับกลิ้งสีพิมพ์จากแท่นพิมพ์ นำมากลิ้งบนสีและนำมากลิ้งบนผิวหน้าแม่พิมพ์เพื่อเตรียมที่จะพิมพ์

เครื่องมือถู การพิมพ์ผิวนูนที่ไม่ใช่แท่นพิมพ์ จะต้องเตรียมเครื่องมือไว้ดูด้านหลังภาพหลังจากที่นำกระดาษพิมพ์ทาบลงบนแม่พิมพ์แล้ว เครื่องมือนี้อาจเป็นเหล็ก ไม้ หรือช้อนทานอาหารก็ได้ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2527)

แท่นพิมพ์ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการช่วยให้สีที่ฉาบอยู่บนแม่พิมพ์ประทับลงบนฉากรองรับการพิมพ์อย่างแนบแน่นมากขึ้น แท่นพิมพ์ที่เหมาะสมควรมีขนาดใหญ่กว่าภาพพิมพ์ที่ต้องการ

พิมพ์ โดยปกติผู้สร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์สามารถใช้แรงกดแทนแทนพิมพ์ (ประสงค์ ทรัพย์ผดุงชนม์ และนฤมล แซ่หู่, 2534)

1.4 กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษา

การพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกของเด็ก ทำให้เกิดทักษะ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน เป็นการสร้างสรรค์ด้านวัสดุอุปกรณ์ เมื่อนำไปใช้กับเด็กจะทำให้เกิดความสุขสนทน เพลิดเพลิน พร้อมทั้งได้เรียนรู้ถึงความแตกต่างของวัสดุรอบตัวที่นำมาใช้ในงานพิมพ์ของตน ซึ่งจะทำให้ภาพพิมพ์ที่มีลักษณะแตกต่างกันทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี (ประสงค์ ทรัพย์ผดุงชนม์ และนฤมล แซ่หู่, 2534)

ภาพพิมพ์ที่เหมาะสมกับเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น เป็นการทำให้ภาพพิมพ์อย่างง่ายที่ใช้วัสดุรอบตัวที่หาได้ง่ายมาเป็นแม่พิมพ์ เช่น การทำภาพพิมพ์จากแม่พิมพ์พืช ผัก ผลไม้ นิ้วมือ ฝ่ามือ เป็นต้น เป็นการศึกษาถึงคุณค่า น้ำหนัก และความประสานกลมกลืน ความขัดแย้งของสี พร้อมทั้งเรียนรู้ถึงลักษณะของพื้นผิวที่ได้จากการกดทับ การเรียนรู้จากวัสดุธรรมชาติเป็นการแสดงถึงความสวยงามของธรรมชาติให้เด็กได้รับรู้ อีกทั้งยังหาง่าย หลากหลายและไม่เป็นอันตรายต่อเด็กพร้อมให้เด็กได้ใช้จินตนาการเพื่อให้ออกมาเป็นรูป เรื่องราว พิมพ์ลงบนแผ่นกระดาษเป็นการทำภาพพิมพ์ที่ไม่ซับซ้อน อุปกรณ์น้อยเหมาะกับการสร้างสรรค์ขั้นต้นของเด็ก

ภาพพิมพ์สำหรับประถมศึกษาตอนปลาย เด็กในวัยนี้มีความเจริญทางร่างกายมีความคล่องแคล่วและความแม่นยำ ความสามารถในการใช้ตาและมือประสานกันดีขึ้น การทำงานเป็นระเบียบและสามารถทำงานร่วมกันได้ มีสมาธิ สนใจสิ่งต่างๆมากขึ้น ในการทำภาพพิมพ์ในวัยนี้เด็กควรได้ทำการทดลองด้วยตนเอง เพื่อค้นหาสิ่งแปลกใหม่เพื่อให้เกิดความสนใจและเรียนรู้ในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และต้องการที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะต่อไป ตัวอย่างการเทคนิคการทำภาพพิมพ์ในช่วงชั้นนี้ได้แก่ ภาพพิมพ์ขาว ภาพพิมพ์เชือก ภาพพิมพ์กดลอกลาย ภาพพิมพ์ถู เป็นต้น (สน วัฒนสิน, 2554)

จากการศึกษากิจกรรมภาพพิมพ์จากหนังสือ คู่มือการเรียนและวารสารกิจกรรมศิลปะทั้งในและต่างประเทศจำนวน 83 กิจกรรม แบ่งเป็นกิจกรรมภาพพิมพ์ในประเทศไทย 26 กิจกรรม และเป็นกิจกรรมภาพพิมพ์ในต่างประเทศ 57 กิจกรรม พบว่ามีกิจกรรมภาพพิมพ์ที่มีการบูรณาการเนื้อหาจากหลายศาสตร์จำนวน 16 กิจกรรม แบ่งเป็นกิจกรรมภาพพิมพ์ในประเทศไทยตามหนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์อื่นๆ 2 กิจกรรม และกิจกรรมภาพพิมพ์จากวารสารในต่างประเทศ จำนวน 14 กิจกรรม และมีกิจกรรมที่ประยุกต์ใช้วัสดุรอบตัวที่หาได้ง่ายจำนวน 23 กิจกรรม โดยเป็นกิจกรรมจากวารสารในต่างประเทศ 12 กิจกรรม จากกิจกรรมทั้งหมด 25 กิจกรรม ในขณะที่กิจกรรมที่ศึกษาจากแบบเรียนวิชาศิลปะในประเทศไทย 11 กิจกรรมจากกิจกรรมทั้งหมด 26 กิจกรรม พบว่าการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ทั้งในและต่างประเทศมีการจัดกิจกรรม

ภาพพิมพ์ที่ใช้เทคนิคภาพพิมพ์จากส่วนนูนมากที่สุด ไม่มีการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์จากส่วนร่อง และพบว่าการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในต่างประเทศมีการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์ต่างๆ เช่น ศาสตร์ด้านสถาปัตยกรรม คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ เป็นต้น และมีการเลือกใช้วัสดุที่สามารถหาได้ง่ายรอบตัว เช่น แกนกระดาษชำระ แผ่นพลาสติก แป้ง เป็นต้น ซึ่งหลากหลายกว่าการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในประเทศไทย ดังตารางต่อไปนี้

ระดับ ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ						เทคนิค	เนื้อหา						สรุปแบบผู้	ที่มา		
			วัสดุจาก ธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์						แผ่นทอง	กระดาษ	ดิน	สี	กาว	วัสดุเหลือใช้			สื่อ	เทคโนโลยี
				ไม้	ใยสังเคราะห์	พลาสติก	ผ้า	กระดาษ											
ป.2	การพิมพ์แบบดู	จุดประสงค์ เพื่อสร้างภาพพิมพ์อย่างง่าย จุดเด่นของภาพพิมพ์ คือ พิมพ์ได้หลายครั้ง	ไม้	ใยสังเคราะห์	พลาสติก	ผ้า	กระดาษ	ดิน	สี	กาว	วัสดุเหลือใช้	สื่อ	เทคโนโลยี			เล็ค อานันทนะ.(2553). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.			
ป.4	ภาพพิมพ์จากลาอามีมือ	เพื่อสร้างภาพพิมพ์อย่างง่าย และสามารถใช้อุปกรณ์ภาพพิมพ์ได้	ไม้	ใยสังเคราะห์	พลาสติก	ผ้า	กระดาษ	ดิน	สี	กาว	วัสดุเหลือใช้	สื่อ	เทคโนโลยี			องอาจ มากสิน. (2555). คู่มือครู ทัศนศิลป์ ป.4 : ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.			
“	ภาพพิมพ์จากก้านกล้วย	“														“			
“	ภาพพิมพ์จากกระดาษรีด	“														“			
“	ภาพพิมพ์จากฟองน้ำ	“														“			
“	สร้างผลงานภาพพิมพ์ จากกระดาษ เศษวัสดุ หรือแม่พิมพ์กระดาษ	สามารถระบุอุปกรณ์ที่ใช้พิมพ์ภาพ ได้														กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน(2548) หนังสือเรียน รายวิชา พื้น ฐาน ทัศนศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.			

ระดับ ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ						เทคนิค						เนื้อหา						ที่มา													
			วัสดุจาก ธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์					แผ่นใย ใยแก้ว	เส้นใย	กระดาษ	พลาสติก	ผ้า	ดินเหนียว	ดินเผา	โลหะ	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	ผ้า		ดินเหนียว	ดินเผา	โลหะ	ไม้									
				ไม้	ดิน	หิน	ดินเหนียว	ดินเผา																		โลหะ	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	ผ้า	ดินเหนียว	ดินเผา	โลหะ	ไม้
“	การพิมพ์จากสิ่งของเครื่องใช้	“																						“	เด็ก อานันท์นะ.(2552). หนังสือเรียนรายวิชา พื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.									
“	การพิมพ์จากเหรียญ	“																						“	“									
“	การพิมพ์จากพืชและเศษวัสดุ	“																						“	“									
“	การพิมพ์จากยางลบ	“																						“	“									
ป.4-6	ภาพพิมพ์ทองสัมฤทธิ์	ทดลองการทำภาพพิมพ์อย่างง่าย																							สน วิวัฒน์สิน.(2554).ภาพพิมพ์เบื้องต้นสำหรับ ครูศิลปะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.									
“	ภาพพิมพ์จากวัสดุสังเคราะห์	“																						“	“									
“	ภาพพิมพ์ลายฉลุ	ทดลองสร้างผลงานภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ																							สน วิวัฒน์สิน.(2554).ภาพพิมพ์เบื้องต้นสำหรับ ครูศิลปะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.									
“	ภาพพิมพ์กระดาษ	ศึกษาลักษณะพื้นผิวและรูปทรง																							“	“								

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค		เนื้อหา						สื่อ	ที่มา
			วัสดุจากธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์				แปะรูปถ่าย	การร้อยลูกปัด	การร้อยเชือก	การร้อยกระดาษ	การร้อยผ้า	การร้อยยาง		
ป.4-6	ภาพพิมพ์เชือก	ทัศนศิลป์	เชือก	กระดาษ	สี	กาว	การร้อยเชือก							การร้อยลูกปัด	การร้อยกระดาษ
“	ภาพพิมพ์กระดาษ	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	
“	ภาพพิมพ์ดิน	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	
ป.5	ภาพพิมพ์จากวัสดุธรรมชาติ	เรียนรู้เรื่องธรรมชาติของพื้นผิว	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	
“	ถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยผ่านผลงานผลงานภาพพิมพ์	เรียนรู้การจิวางองค์ประกอบภาพและถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยผ่านผลงานภาพพิมพ์ได้	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	“	

ตารางที่ 2 วิเคราะห์กิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับชั้นประถมศึกษาในต่างประเทศ

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ	เทคนิค	เนื้อหา	ฉบับเลขที่	ที่มา	
ป.1-3	Our Little Houses from Folly Cove to Lake Elsinore	1. สามารถสาธิตวิธีการประดิษฐ์และพิมพ์ภาพได้ 2. อธิบายรูปร่างที่ซ้อนทับกันได้ 3. อธิบาย จัดองค์ประกอบและทำซ้ำได้ 4. ออกแบบสัดส่วนได้สมมาตร 5. เรียนรู้การทำงาน ประสพการณ์ แนวคิดจากศิลปิน 6. ใช้ศัพท์เกี่ยวกับศิลปะได้ถูกต้อง 7. แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับpatterns 8. ค้นหาและสร้างรูปทรงเรขาคณิตที่มีอยู่ในโลก 9. ได้เรียนรู้ประวัติ ผลงานของ Virginia Lee Burton's 10. เขียนข้อความสั้นๆเกี่ยวกับรายละเอียดงาน	<div style="display: flex;"> <div style="flex: 1;"> <p>วัสดุจากธรรมชาติ</p> <p>ไม้</p> <p>กระดาษ</p> <p>สีโปสเตอร์</p> <p>สีน้ำ</p> </div> <div style="flex: 1;"> <p>วัสดุสังเคราะห์</p> <p>ไม้เนื้ออ่อน</p> <p>สเมิร์ฟ</p> <p>กระดาษสี</p> <p>กระดาษแข็ง</p> <p>สีน้ำ</p> </div> </div>	<p>การผสมสี</p> <p>ใช้ลายพิมพ์ลายเส้น</p> <p>การพิมพ์แบบลิ่ม</p> <p>การพิมพ์แบบเส้น</p> <p>การใช้เทคนิคการพิมพ์</p>	<p>ศิลปะ</p> <p>การออกแบบ</p> <p>การพิมพ์</p> <p>การพิมพ์ลายเส้น</p> <p>การพิมพ์แบบลิ่ม</p> <p>การพิมพ์แบบเส้น</p>	<p>ศิลปะ</p> <p>การออกแบบ</p> <p>การพิมพ์</p> <p>การพิมพ์ลายเส้น</p> <p>การพิมพ์แบบลิ่ม</p> <p>การพิมพ์แบบเส้น</p>		Art & Activities. Vol. 150, No. 3 November 2011.

ระดับ ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ	เทคนิค	เนื้อหา	ที่มา																																																
ป.1-3	Printmaking Potpourri Three projects for the price of one!	1. สร้าง pattern และออกแบบ รูปทรง 3 มิติ 2. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ศิลปะกับประวัติศาสตร์ 3. พิมพ์งานและใส่กรอบ	<table border="1"> <tr> <td rowspan="5">วัสดุจาก ธรรมชาติ</td> <td>ดิน</td> <td></td> </tr> <tr> <td>๕.๘๖</td> <td></td> </tr> <tr> <td>๖.๓๖</td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="4">วัสดุสังเคราะห์</td> <td>สีน้ำ</td> <td></td> </tr> <tr> <td>สีโปสเตอร์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>สีผสมอาหาร</td> <td></td> </tr> <tr> <td>๖.๓๖</td> <td>/</td> </tr> </table>	วัสดุจาก ธรรมชาติ	ดิน		๕.๘๖		๖.๓๖		วัสดุสังเคราะห์	สีน้ำ		สีโปสเตอร์		สีผสมอาหาร		๖.๓๖	/	<table border="1"> <tr> <td>เทคนิคพิมพ์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เทคนิคพิมพ์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เทคนิคพิมพ์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เทคนิคพิมพ์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เทคนิคพิมพ์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เทคนิคพิมพ์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เทคนิคพิมพ์</td> <td>/</td> </tr> <tr> <td>เทคนิคพิมพ์</td> <td></td> </tr> </table>	เทคนิคพิมพ์		เทคนิคพิมพ์		เทคนิคพิมพ์		เทคนิคพิมพ์		เทคนิคพิมพ์		เทคนิคพิมพ์		เทคนิคพิมพ์	/	เทคนิคพิมพ์		<table border="1"> <tr> <td>เนื้อหา</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เนื้อหา</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เนื้อหา</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เนื้อหา</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เนื้อหา</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เนื้อหา</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เนื้อหา</td> <td>/</td> </tr> <tr> <td>เนื้อหา</td> <td></td> </tr> </table>	เนื้อหา		เนื้อหา		เนื้อหา		เนื้อหา		เนื้อหา		เนื้อหา		เนื้อหา	/	เนื้อหา		Art & Activities. Vol. 150, No. 3 November 2011.
วัสดุจาก ธรรมชาติ	ดิน																																																					
	๕.๘๖																																																					
	๖.๓๖																																																					
	วัสดุสังเคราะห์	สีน้ำ																																																				
		สีโปสเตอร์																																																				
สีผสมอาหาร																																																						
๖.๓๖		/																																																				
เทคนิคพิมพ์																																																						
เทคนิคพิมพ์																																																						
เทคนิคพิมพ์																																																						
เทคนิคพิมพ์																																																						
เทคนิคพิมพ์																																																						
เทคนิคพิมพ์																																																						
เทคนิคพิมพ์	/																																																					
เทคนิคพิมพ์																																																						
เนื้อหา																																																						
เนื้อหา																																																						
เนื้อหา																																																						
เนื้อหา																																																						
เนื้อหา																																																						
เนื้อหา																																																						
เนื้อหา	/																																																					
เนื้อหา																																																						

ระดับ ชั้น	ป.1-6	ชื่อกิจกรรม	Fish Prints Swimming in a Glittery Sea	จุดประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรียนรู้การสร้างงานศิลปะจากภาพพิมพ์ 2. เรียนรู้การเขียนจำนวนการพิมพ์ตั้งชื่องานและการทดลองพิมพ์ 3. เรียนรู้การสร้างงานศิลปะที่แสดงถึงคุณภาพของทะเล 4. ออกแบบผลงานให้มีมิติ 2 มิติ ขึ้นอยู่กับ 5. สามารถใช้และทราบถึงคุณภาพของการใช้แบบที่แสงและโปร่งแสง 6. ทดลองการใช้สีในขั้นตอนการผสมสีบนแม่พิมพ์โลหะ 	ประเภทวัสดุ	วัสดุจากธรรมชาติ ไม้ ใย ฝ้าย ใย ฝ้าย	เทคนิค	ระบายสี ระบายสี ระบายสี ระบายสี ระบายสี ระบายสี	เนื้อหา	ระบายสี ระบายสี ระบายสี ระบายสี ระบายสี ระบายสี	ที่มา	Art & Activities. Vol. 144, No. 3 November 2008.
---------------	-------	-------------	--	------------	---	-------------	---	--------	--	---------	--	-------	--

ระดับ ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ	เทคนิค	เนื้อหา	ที่มา			
ป.1-6 ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วัสดุจาก ธรรมชาติ	ดินน้ำมัน			Art & Activities. Vol. 144, No. 3 November 2008.		
				กระดาษ					
				ไม้ขีด					
			วัสดุสังเคราะห์	กระดาษสี					
				สีโปสเตอร์					
				สีน้ำ					
				สีผสมอาหาร					
				สีปากกาสีน้ำเงิน		/			
			เทคนิค	การร้อยลูกปัด					
				การร้อยเชือก					
				การร้อยเชือก					
				การร้อยเชือก					
				การร้อยเชือก		/			
เนื้อหา	ศิลปะ								
	การร้อยเชือก								
	การร้อยเชือก								
	การร้อยเชือก								
	การร้อยเชือก								
	การร้อยเชือก		/						

1. เรียนรู้เทคนิคการทำแม่พิมพ์
แสดงเป็นเบื้องต้น
2. ทำภาพพิมพ์ด้วยเทคนิคแสดงบี
3. เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปิน
M.C. Escher ที่ใช้ Pattern ในงาน
ศิลปะ
4. เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ลาย
Pattern ในงาน
5. เรียนรู้เกี่ยวกับกรอกแบบ
บรรจุภัณฑ์
6. รู้จักใช้วัสดุที่มีมาทำเป็นแม่พิมพ์
7. เป็นประสบการณ์ในการออกแบบ
กราฟฟิกอย่างง่าย

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค						เนื้อหา	ที่มา			
			วัสดุจากธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์				กระดาษ	สี	ดินน้ำมัน	ดินเหนียว			ดินเผา	วัสดุเหลือใช้	
ป.1-6	Ancient Mayan Glyphs	1. เรียนรู้เกี่ยวกับอารยธรรมชนเผ่ามายา 2. ออกแบบสัญลักษณ์และเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ของฮิปปี้ 3. ใช้เทคนิค stamp สัญลักษณ์หรือคำที่แสดงถึงฮิปปี้และชนเผ่ามายา	ดิน	กระดาษ	สี	ดินน้ำมัน	ดินเหนียว					ดินเผา	วัสดุเหลือใช้			กระดาษ
			ดินเผา	กระดาษ	สี	ดินน้ำมัน	ดินเหนียว	ดินเผา	วัสดุเหลือใช้	กระดาษ	สี	ดินน้ำมัน	ดินเหนียว	ดินเผา	วัสดุเหลือใช้	
“	Frame-Worthy Gadget Prints	1. ออกแบบผลงานภาพพิมพ์จากวัสดุรีไซเคิล 2. ออกแบบภาพวงกลมโดยใช้วัสดุรอบตัว 3. ออกแบบวงกลมแบบสมมาตร 4. ออกแบบงาขาดอกไม้ที่มีชีวิตชีวา	ดิน	กระดาษ	สี	ดินน้ำมัน	ดินเหนียว	ดินเผา	วัสดุเหลือใช้	กระดาษ	สี	ดินน้ำมัน	ดินเหนียว	ดินเผา	วัสดุเหลือใช้	Art & Activities. Vol. 156, No. 3 November 2014.
			ดินเผา	กระดาษ	สี	ดินน้ำมัน	ดินเหนียว	ดินเผา	วัสดุเหลือใช้	กระดาษ	สี	ดินน้ำมัน	ดินเหนียว	ดินเผา	วัสดุเหลือใช้	

ระดับ ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค			เนื้อหา						ที่มา			
			วัสดุจาก ธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์				เส้นด้าย	เส้นไหม	กระดาษ	สีผสมอาหาร	สีโปสเตอร์	สีอะครีลิก	สีน้ำ		สีน้ำมัน	สีพลาสติก	
ป.1-6	From Drawing to Printmaking Flying High with Feathers	1.สามารถอธิบายสิ่งที่เห็น,พินตัวได้ 2.อธิบาย,สร้างผลงานที่แสดงถึงอารมณ์ 3.อธิบายคุณสมบัติเส้นที่ได้จากการวาดและจากการพิมพ์ภาพ 4.สามารถใช้อุปกรณ์ภาพพิมพ์ได้ 5.สร้างงานพิมพ์ด้วยมือโดยใช้แผ่นกระดาษอย่างได้ 6.วิจารณ์งานเส้น รูปทรง สีในงาน	ไหม	สีโปสเตอร์	สีอะครีลิก	สีน้ำ	สีน้ำมัน								สีพลาสติก			เส้นด้าย
			ไหม	สีโปสเตอร์	สีอะครีลิก	สีน้ำ	สีน้ำมัน	สีพลาสติก	เส้นด้าย	เส้นไหม	กระดาษ	สีผสมอาหาร	สีโปสเตอร์	สีอะครีลิก	สีน้ำ	สีน้ำมัน	สีพลาสติก	/
			ไหม	สีโปสเตอร์	สีอะครีลิก	สีน้ำ	สีน้ำมัน	สีพลาสติก	เส้นด้าย	เส้นไหม	กระดาษ	สีผสมอาหาร	สีโปสเตอร์	สีอะครีลิก	สีน้ำ	สีน้ำมัน	สีพลาสติก	/

ระดับ ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ	เทคนิค	เนื้อหา	ฉบับแก้ไข	ที่มา																																														
ป.4-6	Presidential Portraits in Pastel and print	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตระหนักถึงลักษณะใบหน้าของแต่ละบุคคล 2. สังเกตถึงลักษณะเฉพาะของใบหน้าและตำแหน่งต่างๆบนใบหน้า 3. รู้ถึงข้อแตกต่างระหว่างขนาดรูปร่าง รูปทรงและพื้นสีบน ใบหน้าของบุคคลแต่ละวัย 4. การผสมสี การไล่สี 5. รู้ถึงความต่างของอารมณ์ 6. ทาเอกลักษณ์ ความแตกต่างของภาพพื้นฐาน 7. ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์และเทคนิคภาพพิมพ์ 	<table border="1"> <tr> <td rowspan="5">วัสดุจากธรรมชาติ</td> <td>ดิน</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ใย</td> <td></td> </tr> <tr> <td>กระดาษ</td> <td></td> </tr> <tr> <td>สี</td> <td></td> </tr> <tr> <td>แปรง</td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="5">วัสดุสังเคราะห์</td> <td>ดินน้ำมัน</td> <td></td> </tr> <tr> <td>สี</td> <td></td> </tr> <tr> <td>กระดาษ</td> <td></td> </tr> <tr> <td>สี</td> <td></td> </tr> <tr> <td>แปรง</td> <td></td> </tr> </table>	วัสดุจากธรรมชาติ	ดิน		ใย		กระดาษ		สี		แปรง		วัสดุสังเคราะห์	ดินน้ำมัน		สี		กระดาษ		สี		แปรง		<table border="1"> <tr> <td>แท็บเล็ต</td> <td></td> </tr> <tr> <td>คอมพิวเตอร์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>เครื่องพิมพ์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>กระดาษ</td> <td></td> </tr> <tr> <td>สี</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ดิน</td> <td></td> </tr> </table>	แท็บเล็ต		คอมพิวเตอร์		เครื่องพิมพ์		กระดาษ		สี		ดิน		<table border="1"> <tr> <td>ประวัติความเป็นมาของศิลปะ</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ศิลปะสมัยใหม่</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ศิลปะร่วมสมัย</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ศิลปะประยุกต์</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ศิลปะสื่อผสม</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ศิลปะดิจิทัล</td> <td></td> </tr> </table>	ประวัติความเป็นมาของศิลปะ		ศิลปะสมัยใหม่		ศิลปะร่วมสมัย		ศิลปะประยุกต์		ศิลปะสื่อผสม		ศิลปะดิจิทัล		ฉบับแก้ไข	ที่มา
วัสดุจากธรรมชาติ	ดิน																																																				
	ใย																																																				
	กระดาษ																																																				
	สี																																																				
	แปรง																																																				
วัสดุสังเคราะห์	ดินน้ำมัน																																																				
	สี																																																				
	กระดาษ																																																				
	สี																																																				
	แปรง																																																				
แท็บเล็ต																																																					
คอมพิวเตอร์																																																					
เครื่องพิมพ์																																																					
กระดาษ																																																					
สี																																																					
ดิน																																																					
ประวัติความเป็นมาของศิลปะ																																																					
ศิลปะสมัยใหม่																																																					
ศิลปะร่วมสมัย																																																					
ศิลปะประยุกต์																																																					
ศิลปะสื่อผสม																																																					
ศิลปะดิจิทัล																																																					
							Art & Activities. Vol. 144, No. 3 November 2008.																																														

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค		เนื้อหา							ที่มา
			วัสดุจากธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์				ลายทอ	ปัก	กระดาษ	ผ้า	เส้นด้าย	สี	อุปกรณ์	
ป.4-6	Illustrating Nursery Rhymes (ต่อ)	5. รู้วิธีการพิมพ์และสามารถใช้ประกอบหนังสือ 6. เกิดความพอใจในการสร้างงานภาพพิมพ์จากกระเบื้องยางและผลัดผ้า 7. สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	ไหม	กระดาษ	สี	อุปกรณ์	ลายทอ								ปัก
								ผ้า	เส้นด้าย	สี	อุปกรณ์	สื่อ			
“	Kente Cloth-inspired Reduction Prints	1. รู้จักลวดลายของชนเผ่า Anante (Kente) ศิลปะและงานฝีมือของแอฟริกา 2. ใช้การซ้ำ สีและการออกแบบของ Anante (Kente) 3. ศึกษาจากผลิตภัณฑ์แล้วตัดทอนเพื่อสร้างผลงานภาพพิมพ์	ไหม	กระดาษ	สี	อุปกรณ์	ลายทอ	ปัก	กระดาษ	ผ้า	เส้นด้าย	สี	อุปกรณ์	สื่อ	ที่มา

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค	เนื้อหา						ที่มา
			วัสดุจากธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์	สื่อสำเร็จรูป		การบดป่น	สีโปสเตอร์	วัสดุศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	วัฒนธรรม	สื่อ	
ป.4-6	Exploring the Self (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 4. วาดภาพจากภาพปะติดทั้งเส้นนำหน้าที พื้นผิวแล้ววาดลงแม่พิมพ์ 5. พัฒนาทักษะการแกะและวิธีการสร้างงานภาพพิมพ์จากส่วนบุบ 6. แสดงถึงความชำนาญในการสร้างงานภาพพิมพ์และสามารถแก้ปัญหา 7. ตีโจทย์ภาพลายเส้น เรือนร่างคน เขียนจำนวนภาพพิมพ์และ ประเมินในท้องเรียนและประเมินตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> กระดาษ ดินสอ คัตเตอร์ แปรงสีฟัน สีโปสเตอร์ 	<ul style="list-style-type: none"> กระดาษ สีโปสเตอร์ คัตเตอร์ แปรงสีฟัน สีโปสเตอร์ 	<ul style="list-style-type: none"> การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น 	<ul style="list-style-type: none"> ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย 	<ul style="list-style-type: none"> สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ 	<ul style="list-style-type: none"> วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ 	Art & Activities. Vol. 146, No. 3 November 2009.	
“	Georgia O'Keeffe Monoprints	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าใจศัพท์ทางศิลปะและการใช้สัญลักษณ์ 2. เข้าใจความสัมพันธ์ในงานศิลปะกับประวัติศาสตร์ 3. ประสบความสำเร็จในการสร้างงาน 	<ul style="list-style-type: none"> กระดาษ ดินสอ คัตเตอร์ แปรงสีฟัน สีโปสเตอร์ 	<ul style="list-style-type: none"> กระดาษ สีโปสเตอร์ คัตเตอร์ แปรงสีฟัน สีโปสเตอร์ 	<ul style="list-style-type: none"> การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น การบดป่น 	<ul style="list-style-type: none"> ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย ศิลปะไทย 	<ul style="list-style-type: none"> สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ ศิลปะ 	<ul style="list-style-type: none"> วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ สื่อ 	Art & Activities. Vol. 150, No. 3 November 2011.	

ระดับ ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ	เทคนิค	เนื้อหา	ที่มา							
ป.4-6 ชั้น	CD Etchings: Score One for the Arts	จุดประสงค์	วัสดุจากธรรมชาติ	ไม้ท่อน			Art & Activities. Vol. 150, No. 3 November 2011.						
								วัสดุสังเคราะห์	ไม้ท่อน				-
									สีผสมอาหาร				
			กระดาษสี										
			กระดาษทราย										
			สีผสมสี										
			ไม้ท่อน	ไม้ท่อน									
				สีผสมสี									
				สีผสมสี									
				สีผสมสี									
				สีผสมสี									

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ		เทคนิค		เนื้อหา						ที่มา		
			วัสดุจากธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์	ลายเส้น	สี	รูปทรง	พื้นผิว	สี	รูปทรง	พื้นผิว	สี		รูปทรง	พื้นผิว
ป.4-6	Insect Prints	1. สังเกตและวาดรายละเอียด 2. เรียงรูขุมขนของภาพพิมพ์บน 3. ใช้อุปกรณ์และค้ำยันที่ เกี่ยวกับภาพพิมพ์	ฟอยล์	ฟอยล์	ลายเส้น	สี	รูปทรง	พื้นผิว	สี	รูปทรง	พื้นผิว	สี	รูปทรง	พื้นผิว	Art & Activities. Vol. 154, No. 3 November 2013.
“	What's that Hiding in your Print	1. มีความคุ้นเคยกับการพิมพ์ 2. ทดลองการพิมพ์ภาพที่ผสม การ วาดภาพ ระบายสี	ฟอยล์	ฟอยล์	ลายเส้น	สี	รูปทรง	พื้นผิว	สี	รูปทรง	พื้นผิว	สี	รูปทรง	พื้นผิว	Art & Activities. Vol. 154, No. 3 November 2013.
“	Frank Lloyd Wright Geometric Prints	1. สร้างผลงานที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานของ Frank Lloyd Wright 2. สร้างสรรค์ผลงานรูปแบบ 2 มิติ ที่ได้แรงบันดาลใจจากเรขาคณิต 3. สามารถอธิบายชื่อกิจกรรมภาพพิมพ์ ได้	ฟอยล์	ฟอยล์	ลายเส้น	สี	รูปทรง	พื้นผิว	สี	รูปทรง	พื้นผิว	สี	รูปทรง	พื้นผิว	Art & Activities. Vol. 156, No. 3 November 2014.

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค	เนื้อหา							ที่มา					
			วัสดุจากธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์				รูปทรง	สี	ลวดลาย	พื้นผิว	เทคนิค	สื่อ						
ป.4-6	Radial Symmetry Prints	1. แยกแยะระหว่างความสมมาตร "ไม่สมมาตรและรัศมีสมมาตร" 2. เปรียบเทียบรูปร่างที่แตกต่างกันในภาพพิมพ์ 3. สร้างภาพพิมพ์จากทรงกลม 4. ออกแบบองค์ประกอบแบบสมมาตร	ไม้	กระดาษ	สี	รูปทรง	สี							ลวดลาย	พื้นผิว	เทคนิค	สื่อ	ระนาบ	เส้น
								ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว					ระนาบผิว	ระนาบผิว
“	Printmaking doesn't bite	1. ค้นคว้าเกี่ยวกับการสร้างงานภาพพิมพ์ 2. สร้างงานภาพพิมพ์ 3 สี 3. ดูและอภิปรายงานศิลปะของ Andy Warhol 4. สามารถเขียนอธิบายงานได้	ไม้	กระดาษ	สี	รูปทรง	สี	ลวดลาย	พื้นผิว	เทคนิค	สื่อ	ระนาบ	เส้น	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว
												ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว	ระนาบผิว

Art & Activities. Vol. 158, No. 3
November 2015.

“

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค		เนื้อหา						ที่มา								
			วัสดุจากธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์																		
			ดิน	กระดาษ	สีโปสเตอร์	ดินน้ำมัน	สีอะครีลิก	สีน้ำมัน	สีน้ำ	สีผสมอาหาร	สีฝุ่น	สีชอล์ก	สีเทียน	สีปากกาสี	สีปากกาสีน้ำเงิน	สีปากกาสีน้ำเงิน	สีปากกาสีน้ำเงิน	สีปากกาสีน้ำเงิน	สีปากกาสีน้ำเงิน	สีปากกาสีน้ำเงิน		
ป/4-ม6	Relief Carvings: A Journey from Scandinavia to America	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรียนรู้เกี่ยวกับงานแกะสลักหินโบราณ 2. นำสิ่งประดิษฐ์โบราณมาพัฒนาเป็นภาพชีวิตประจำวัน 3. เรียนรู้การถ่ายทอดไอเดียโดยใช้ภาพอย่างง่าย 4. สร้างสมดุลระหว่างพื้นที่ภาพและพื้นที่ว่าง 5. พัฒนาสัญลักษณ์ของภาษาและสร้างเป็นงานภาพพิมพ์วิวนูน 																				Art & Activities, Vol. 146, No. 5 January 2010.
	The Circle Block Print	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถใช้ความรู้พื้นฐานการออกแบบได้ 2. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ 3. เข้าใจวิธีการพิมพ์ภาพ 4. สร้างแม่พิมพ์ได้ 																				Art & Activities, Vol. 150, No. 3 November 2011.

ระดับ ชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค	เนื้อหา							ที่มา		
			วัสดุจาก ธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์				ลายมือ เขียนมือ	ลายเส้น เขียนเส้น	ลายพิมพ์ เขียนพิมพ์	ลายพิมพ์ พิมพ์	ลายพิมพ์ พิมพ์	ลายพิมพ์ พิมพ์		ลายพิมพ์ พิมพ์	
ทั่วไป	Collage Blocks	รู้จักการสร้างผลงานภาพพิมพ์ โดยผสมผสานกับเทคนิคปะติด	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว							ดินน้ำมัน		ดินสอ
	String Prints	รู้จักการใช้วัสดุที่แตกต่างกัน การจัดวางองค์ประกอบ จังหวะการวางเส้น	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว	ดินน้ำมัน	ดินสอ	ปากกาสี	กระดาษพิมพ์	กระดาษสี	กระดาษลายเส้น	กระดาษลายพิมพ์	“	
	Glue Print	เรียนรู้เทคนิคการทำภาพพิมพ์ โดยใช้กาวเป็นภาพ	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว	ดินน้ำมัน	ดินสอ	ปากกาสี	กระดาษพิมพ์	กระดาษสี	กระดาษลายเส้น	กระดาษลายพิมพ์	“	
	Prints from Found Objects	เรียนรู้การนำวัสดุใกล้ตัวมาสร้างผล งานภาพพิมพ์	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว	ดินน้ำมัน	ดินสอ	ปากกาสี	กระดาษพิมพ์	กระดาษสี	กระดาษลายเส้น	กระดาษลายพิมพ์	“	
	Stamp Prints	“	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว	ดินน้ำมัน	ดินสอ	ปากกาสี	กระดาษพิมพ์	กระดาษสี	กระดาษลายเส้น	กระดาษลายพิมพ์	“	
	Lino Cuts	เรียนรู้การแกะแผ่น linoleum ด้วยอุปกรณ์ภาพพิมพ์	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว	ดินน้ำมัน	ดินสอ	ปากกาสี	กระดาษพิมพ์	กระดาษสี	กระดาษลายเส้น	กระดาษลายพิมพ์	“	
	Potato and Vegetable Prints	สามารถนำผักและผลไม้ใกล้ตัวมา ประยุกต์เป็นแม่พิมพ์ในกิจกรรม ภาพพิมพ์ โดยแม่พิมพ์รูปร่างต่างๆ	ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว	ดินน้ำมัน	ดินสอ	ปากกาสี	กระดาษพิมพ์	กระดาษสี	กระดาษลายเส้น	กระดาษลายพิมพ์	“	
				ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว	ดินน้ำมัน	ดินสอ	ปากกาสี	กระดาษพิมพ์	กระดาษสี	กระดาษลายเส้น	กระดาษลายพิมพ์	“
				ไม้	กระดาษ	พลาสติก	สี	กาว	ดินน้ำมัน	ดินสอ	ปากกาสี	กระดาษพิมพ์	กระดาษสี	กระดาษลายเส้น	กระดาษลายพิมพ์	“

ระดับชั้น	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	ประเภทวัสดุ			เทคนิค		เนื้อหา						ที่มา
			วัสดุจากธรรมชาติ	วัสดุสังเคราะห์				กระดาษ	พลาสติก	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	
ทั่วไป	Transfer Drawing and Monoprinting	เรียนรู้เทคนิคภาพพิมพ์โน้โทรพิมพ์ โดยใช้วัสดุผิวเรียบเป็นแม่พิมพ์ เช่น กระดาษ ฟลาสติค เป็นต้น	ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน							กระดาษ
			ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้	
	Roller Offset	เรียนรู้การลอกลายจากวัตถุลงบนลูกกลิ้ง และนำลูกกลิ้งไปพิมพ์ต่อลงในวันถัดขึ้นๆ	ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้	"
			ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้	
			ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้	
Stencils	เรียนรู้เทคนิคการสร้างผลงานภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิค Stencils และสามารถตัดกระดาษเป็นรูปทรงต่างๆ	ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้	"	
		ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้		
Spray Prints	เรียนรู้เทคนิคการสร้างผลงานภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิค Stencils โดยใช้วิธีปั๊มสีลงบนแผ่นกระดาษที่ตัดเป็นรูปร่างต่างๆ	ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้	"	
		ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้		
Rubbings	เรียนรู้เรื่องพื้นผิวของวัสดุต่างๆ	ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้	"	
		ดิน	กระดาษ	พลาสติก	สี	ดิน	กระดาษ	เส้นด้าย	กระดาษ	สี	ดิน	วัสดุเหลือใช้		

2. หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา

2.1 หลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดหลักสูตรและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆประกอบด้วย สาระสำคัญ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะทัศนศิลป์ได้กำหนดไว้ว่า มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ แบ่งออกเป็น 2 มาตรฐานได้แก่

มาตรฐานที่ ศ.1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

มาตรฐานที่ ศ.1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

โดยระบุคุณภาพผู้เรียนไว้ว่า เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ รูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่างๆในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสีโดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สีและพื้นผิว ภาพปะติดและงานปั้น งานโครงสร้างเคลื่อนไหวอย่างง่าย ถ่ายทอดความคิดความรู้สึกจากเรื่องราวเหตุการณ์ชีวิตจริง สร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบสามารถแสดงผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง

รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวันที่มาของงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่นตลอดจน การใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนรู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงามีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิดอารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาดสัดส่วนความสมดุล น้ำหนักแสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ 3 มิติเช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผังและภาพประกอบ เพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็น

เรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลดและเพิ่มในงานปั้นการสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการ ปรับปรุงงานให้ดีขึ้นตลอดจนรู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตและอิทธิพลของความเชื่อความศรัทธาในศาสนาและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางวิชาทัศนศิลป์ จำแนกตามแต่ละระดับชั้นดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐาน ศ. 1.1 ระบบตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. อภิปรายเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะและขนาดของสิ่งต่างๆรอบตัวในธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น
2. บอกความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
3. มีทักษะพื้นฐานในการใช้ วัสดุอุปกรณ์สร้างงานทัศนศิลป์
4. สร้างงานทัศนศิลป์โดยการทดลองใช้สีด้วยเทคนิคต่างๆ
5. วาดภาพระบายสีภาพธรรมชาติความรู้สึกของตนเอง

มาตรฐาน ศ.1.2 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ว่า ระบุงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

มาตรฐาน ศ 1.1 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. บรรยายรูปร่าง รูปทรงที่พบในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ระบุทัศนธาตุที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์โดยเน้นเรื่องเส้นสีรูปร่างและรูปทรง
3. สร้างงานทัศนศิลป์ต่างๆโดยใช้ทัศนธาตุที่เน้นเส้นรูปร่าง
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างงานทัศนศิลป์3มิติ
5. สร้างภาพปะติดโดยการตัดหรือฉีกกระดาษ
6. วาดภาพเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวของตนเองและเพื่อนบ้าน
7. เลื่องานทัศนศิลป์และบรรยายถึงสิ่งที่มองเห็นรวมถึงเนื้อหาเรื่องราว
8. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์เป็นรูปแบบงานโครงสร้างเคลื่อนไหว

มาตรฐาน ศ 1.2 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. บอกความสำคัญของงานทัศนศิลป์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน
2. อภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ประเภทต่างๆในท้องถิ่นโดยเน้นถึงวิธีการทำงานและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มาตรฐาน ศ 1.1 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. บรรยายรูปร่างรูปทรงในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์
2. ระบุวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สร้างผลงานเมื่อชมงานทัศนศิลป์
3. จำแนกทัศนคติของสิ่งต่างๆในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์โดยเน้นเรื่องเส้นสีรูปร่างรูปทรงและพื้นผิว
4. วาดภาพระบายสีของรอบตัว
5. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์งานปั้น
6. วาดภาพถ่ายทอดความคิดความรู้สึกจากเหตุการณ์ชีวิตจริงโดยใช้เส้นรูปร่างรูปทรงสีและพื้นผิว
7. บรรยายเหตุผลและวิธีการในการ สร้างงานทัศนศิลป์โดยเน้นถึงเทคนิคและวัสดุอุปกรณ์
8. ระบุสิ่งที่ชื่นชมและสิ่งที่ควรปรับปรุงในงานทัศนศิลป์ของตนเอง
9. ระบุจัดกลุ่มของภาพตามทัศนธาตุที่เน้นในงานทัศนศิลป์นั้นๆ
10. บรรยายลักษณะรูปร่างรูปทรงในงานการออกแบบสิ่งต่างๆที่มีในบ้านและโรงเรียน

มาตรฐาน ศ 1.2 ระบุ ถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. เล่าถึงที่มาของงานทัศนศิลป์ในห้องถื่น
2. อธิบายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในห้องถื่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มาตรฐาน ศ. 1.1 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. เปรียบเทียบรูปลักษณะของรูปร่างรูปทรงในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์
2. อภิปรายเกี่ยวกับอิทธิพลของสีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็นที่มีต่ออารมณ์ของมนุษย์
3. จำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่างๆในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์โดยเน้นเรื่องเส้นสีรูปร่างรูปทรงพื้นผิวและพื้นที่ว่าง
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ
5. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี
6. บรรยายลักษณะของภาพโดยเน้นเรื่องการจัดระยะความลึกน้ำหนกและแสงเงาในภาพ
7. วาดภาพระบายสีโดยใช้สีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็นถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ

8. เปรียบเทียบความคิดความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านงานทัศนศิลป์ของตนเองและบุคคลอื่น
 9. เลือกใช้วรรณะสีเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกในการสร้างงานทัศนศิลป์
- มาตรฐาน ศ. 1.2 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้
1. ระบุและอธิบายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ในเหตุการณ์รายงานเฉลิมฉลองของวัฒนธรรมในท้องถิ่น
 2. บรรยายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมต่างๆ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

- มาตรฐาน ศ. 1.1 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้
1. บรรยายเกี่ยวกับจังหวะตำแหน่งของสิ่งต่างๆที่ปรากฏในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์
 2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ต่างกัน
 3. วาดภาพโดยใช้เทคนิคของแสงเงา น้ำหนักและวรรณะสี
 4. สร้างสรรค์งานด้านจากดินน้ำมันหรือดินเหนียวโดยเน้นการถ่ายทอดจินตนาการ
 5. สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพโดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ
 6. ระบุปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์และการสื่อ ความหมายในงานทัศนศิลป์ของตนเองและบอกวิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น
 7. บรรยายประโยชน์และคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม
- มาตรฐาน ศ. 1.2 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้
1. ระบบและบรรยายเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบของงานทัศนศิลป์ในแหล่งเรียนรู้หรือนิทรรศการศิลปะ
 2. อธิบายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- มาตรฐาน ศ. 1.1 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้
1. ระบุสีคู่ตรงข้ามและอธิบายเกี่ยวกับการใช้สีคู่ตรงข้ามในการถ่ายทอด ความคิดและอารมณ์
 2. อธิบายหลักการจัดขนาดสัดส่วนความสมดุลในการสร้างงานทัศนศิลป์
 3. สร้างงานทัศนศิลป์จากรูปแบบ 2 มิติเป็น 3 มิติโดยใช้หลักการของแสงเงาและน้ำหนัก
 4. สร้างสรรค์ปั้นโดยใช้หลักการเพิ่มและลด
 5. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์โดยใช้หลักการของรูปและพื้นที่ว่าง
 6. สร้างสรรค์งาน ทัศนศิลป์โดยใช้สีคู่ตรงข้ามกับการจัดขนาดสัดส่วนและความสมดุล

7. สร้างงานทัศนศิลป์เป็นแผนภาพแผนผังและภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดหรือเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ

มาตรฐาน ศ. 1.2 ระบุถึงตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. บรรยายบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม
2. อภิปรายเกี่ยวกับอิทธิพลของความเชื่อความศรัทธาในศาสนาที่มีต่อผลงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น
3. ระบุและบรรยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ของบุคคล

จากหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ระบุถึงการสร้างผลงานศิลปะโดยการพิมพ์ภาพไว้ดังนี้ สร้างสรรค์งานพิมพ์ ภาพจากทัศนธาตุ เรียนรู้วัสดุ อุปกรณ์ในงานภาพพิมพ์ มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์ งานภาพพิมพ์ สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และระบุถึงคุณค่า การใช้วัสดุในท้องถิ่นไว้ดังนี้ เข้าใจความสำคัญ เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถเปรียบเทียบ ความแตกต่างของงานศิลปะที่ใช้วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่ต่างกัน สามารถอธิบายและมีทักษะการใช้วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการทำงานทัศนศิลป์ประเภทต่างๆในท้องถิ่น

บทบาทของวิชาศิลปะศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา

บทบาทของวิชาศิลปะศึกษาที่ผู้เรียนควรจะได้รับจากการเรียนการสอน นอกจากการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและทักษะต่างๆแล้ว ผู้เรียนควรได้รับ ประสบการณ์ที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม ดำรงในความสุจริตคือ การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องซึ่งเกิดจากการนึกคิด มีความสามารถในการคิด และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมตามแต่วัย เป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจที่อาศัยความคิดที่ละเอียดอ่อนของศิลปะ เพราะการทำกิจกรรมทางศิลปะ เป็นการหล่อหลอมจิตใจของผู้ปฏิบัติให้อ่อนโยนและเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งเกิดจากการสังเกต พิจารณา ความเป็นไป ของธรรมชาตินั่นเอง

พระพงษ์ กุลพิศาล (2536) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ความสามารถของเด็กอาจมีวิธีการ กระบวนการที่ต่างกันออกไปทั้งสองมิติ สามมิติและผสมผสานระหว่างสองมิติกับสามมิติ เช่น วาดภาพระบายสี การพิมพ์ ประติมากรรม ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่นักวิชาการทางศิลปะได้คิดค้น ขึ้นมา เพื่อให้เด็กผู้ลงมือปฏิบัติเกิดพัฒนาการ และการเจริญเติบโตในหลายๆด้านทั้งในแง่รูปธรรมและนามธรรม เมื่อเด็กโตขึ้นทัศนนะในการสร้างผลงานก็จะเปลี่ยนไปตามการรับรู้ ประสบการณ์ที่ประสบมาหรือได้รับฟังมา เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเด็กและสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์นี้ก่อให้เกิด การพัฒนาและการเจริญเติบโตด้านต่างๆ

- 1.) อารมณ์ และจินตนาการคือสิ่งเดียวกัน กิจกรรมศิลปะ จะส่งเสริมให้เด็กได้ใช้จินตนาการอยู่ตลอดเวลา เช่นในระหว่างการวาดภาพเป็นโอกาสที่เด็กสามารถแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวออกมาได้ดีที่สุด
- 2.) สถิติปัญญา คือความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ภาพผลงานศิลปะจะบ่งบอกถึงพัฒนาการทางสติปัญญา ว่ามีความตระหนักรู้ในสิ่งแวดล้อมอย่างไร ได้ใช้ความรู้มากน้อยเพียงใด และสามารถถ่ายทอด ความสัมพันธ์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมออกมาอย่างไร หรือเด็กมีการใช้สติปัญญาแก้ปัญหาอย่างไร
- 3.) ร่างกาย ในการสร้างสรรค์งานศิลปะการมองและการเคลื่อนไหว ของร่างกายจะประสานกันตลอดเวลา เด็กจะต้องควบคุมส่วนต่างๆของ ร่างกายจนกลายเป็นความชำนาญหรือทักษะเฉพาะตัว และทักษะเหล่านี้จะ พัฒนาต่อไปเรื่อยๆ
- 4.) การรับรู้ การส่งเสริมและการพัฒนาประสาทสัมผัสมีความสำคัญ ต่อการเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะ เพราะกิจกรรมต่างๆช่วยให้เด็กรู้จักสังเกตสิ่งต่างๆรอบตัวทั้งสี รูปร่าง พื้นผิวดังนั้นความสามารถในการเรียนรู้ล้วนอาศัยประสบการณ์ทางการสัมผัสทั้งสิ้น
- 5.) สังคม การเจริญเติบโตทางด้านสังคมของเด็กสามารถมองเห็นได้ จากผลงานสร้างสรรค์ภาพวาดและสีสันทันจะบ่งบอกถึงประสบการณ์ที่ตัวเด็ก มีต่อสิ่งรอบตัวและบุคคลอื่น กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะเองก็ยังเป็นสื่อกลางเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางสังคมให้แก่เด็กอีกด้วย จากการศึกษาที่เด็กได้สังเกตผลงานของบุคคลอื่นว่าความคิดที่ถ่ายทอดลงบนผลงานนั้นผู้สร้างสรรค์มีความรู้สึกอย่างไร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมทาง ศิลปะที่ต้องอาศัยความร่วมมือ ความถนัดของแต่ละบุคคลและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นอีกด้วย
- 6.) ลักษณะสร้างสรรค์ การเจริญเติบโตทางการสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม คือการคิดค้นรูปทรงต่างๆหรือประกอบสิ่งต่างๆอย่างมีเอกลักษณ์ การที่จะเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ได้นั้นเด็กไม่จำเป็นต้องมีความชำนาญ ทางด้านศิลปะมากนัก แต่จะต้องมีประสบการณ์ทางศิลปะ เพราะประสบการณ์ทางศิลปะเป็นพื้นฐานของกิจกรรมสร้างสรรค์ กระบวนการทำงานศิลปะและผลงานที่สำเร็จแล้วทุกชิ้นล้วนเป็นการสะท้อนให้เห็นการ เจริญเติบโตทางการสร้างสรรค์ของเด็ก
- 7.) สุนทรียภาพ สุนทรียภาพคือคุณค่าอย่างหนึ่งที่เกิดจากการจัดรวมความคิด ความรู้สึก และการรับรู้ไว้ภายใต้การแสดงออกที่จะสื่อสารความคิดและความรู้สึกนั้นแก่บุคคลอื่น คุณค่าทางสุนทรียภาพจะปรากฏอยู่ในผลงานที่มีลักษณะสร้างสรรค์ของเด็ก กิจกรรมทางศิลปะจะส่งเสริมให้เด็ก รวบรวมความคิด ความรู้สึก ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม มารวมกันแสดงออก เป็นผลงานศิลปะด้วยเทคนิคต่างๆอย่างมีคุณค่า จะเห็นได้ว่าเป้าหมายของกิจกรรมศิลปะเป็นการฝึกกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยการพัฒนาการเจริญเติบโตในด้านต่างๆข้างต้น เด็ก จะสามารถซึมซับกระบวนการเหล่านี้จากการทำกิจกรรมทางศิลปะ ผู้สอนจึง ต้องคำนึงถึงการพัฒนาทักษะในหลายๆ

ด้านเพื่อให้เด็กมีความคิดริเริ่มที่ดี การสังเกตที่ดีเพื่อส่งเสริมการรับรู้ของเด็กในอนาคต ผู้สอนต้องเข้าใจ ธรรมชาติความรู้ทางศิลปะ การให้คำแนะนำเป็นการพูดเพื่อให้เด็กเกิดการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และเกิดประสบการณ์ทางสุนทรียภาพให้แก่เด็ก (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2536)

2.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

ทิตินา แชมมณี (2556) ได้อธิบายถึงรูปแบบกิจกรรมการสอนไว้ว่าเป็นสภาพลักษณะของการเรียน การสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้เป็นอย่างดีเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการแนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการและเทคนิคการสอนต่างๆที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือรูปแบบในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์รูปแบบนั้น

สุธรรม เดชนครินทร์ (2544) ได้ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดเป็นแบบแผนการเรียน ได้แก่ การจัดทำตารางสอน การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับการเรียนการสอน

2.3 รูปแบบการสอน

1. การบูรณาการ (Integration)

อรทัย มูลคำ และคณะ (2544) ได้ให้คำจำกัดความการบูรณาการไว้ว่าอาจพิจารณาได้สองนัยคือความหมายโดยทั่วไป หมายถึง การทำให้สมบูรณ์ ส่วนอีกความหมายกล่าวเฉพาะเจาะจงลงไปถึงองค์ความรู้ในสาขาวิชาทางศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ ซึ่งหมายถึง การนำเอาศาสตร์ต่างๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน หลักสูตรที่พัฒนาหรือดำเนินการด้วยวิธีบูรณาการแล้ว เรียก หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum) คือหลักสูตรที่นำเนื้อหาของวิชาต่างๆมาหลอมรวมกัน ทำให้เอกลักษณ์ของแต่ละรายวิชาหมดไป เกิดเป็นเอกลักษณ์ใหม่ของหลักสูตรโดยรวม เช่นเดียวกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Instruction) ที่เน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชาและเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ไม่จำเป็นว่าหลักสูตรและการเรียนการสอนจะเป็นบูรณาการทั้งหมดเสมอไป ขึ้นอยู่กับผู้สอนจะนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2554) ได้จำกัดความหมายของการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ความคิดทักษะ และประสบการณ์ที่มีความหมายหลากหลายและสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้งรู้จริง ในสิ่งที่ศึกษามาซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหัวข้อ หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน มาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อผู้เรียนเกิดความรู้แบบองค์รวม และสามารถไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

ทศนา แคมมณี (2551) กล่าวว่า การเรียนการสอนรูปแบบนี้ เป็นรูปแบบที่พยายาม พัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆของผู้เรียนไปพร้อมๆกัน โดยบูรณาการด้านเนื้อหาและวิธีการ รูปแบบ การบูรณาการได้เป็นที่นิยมอย่างมาก เนื่องจากมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่ มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้านหรือพัฒนาแบบองค์รวม

ชนาธิป พรกุล (2551) ได้ให้ความหมายว่า การบูรณาการ คือ การผสมผสานของมากกว่า หนึ่งสิ่งเข้าด้วยกัน จนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการเรียนการสอนมีการบูรณาการหลายเรื่อง เช่น การบูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติ การบูรณาการสาระด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัย การบูรณาการ กระบวนการคิดกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ การบูรณาการทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องนั้นอย่าง ลึกซึ้ง สามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้

ดังนั้นการบูรณาการเป็นการประยุกต์รวมนวิชา ศาสตร์ต่างๆเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนได้ เชื่อมโยงความรู้ เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาองค์ความรู้แบบรอบด้านและตอบสนองต่อความสนใจ ของผู้เรียนซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ลักษณะของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

อรทัย มูลคำ และคณะ (2544) ได้กล่าวว่าการบูรณาการควรมีลักษณะสำคัญโดยรวมดังนี้

1. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ในปัจจุบันมีความรู้ หลากหลายรูปแบบ การเรียนการสอนด้วยวิธีการเดิม เช่น การท่องจำ การบรรยาย เป็นต้น อาจ ไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ผู้เรียนควรสำรวจความสนใจของตนเอง กระบวนการเรียนการสอนลักษณะนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. เป็นการบูรณาการระหว่างพัฒนาการทางความรู้และพัฒนาการทางจิตใจ คือการให้ ความสำคัญแก่ จิตพิสัย แก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ไม่ใช่เน้นแต่การหาองค์ความรู้หรือพุทธิ พิสัยแต่เพียงอย่างเดียว
3. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ คือการให้ความสำคัญแก่ ทักษะพิสัย และองค์ความรู้ควบคู่กัน
4. เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของ ผู้เรียน คือการรู้ถึงสำคัญของคุณภาพชีวิตของผู้เรียนเมื่อได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนตาม หลักสูตรแล้ว

5. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เจตคติและการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง ตอบสนองต่อความสนใจของผู้เรียน

ชนาธิป พรกุล (2551) ได้แบ่งลักษณะการบูรณาการไว้ 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. การบูรณาการสาระด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย
2. การบูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติ
3. การบูรณาการกระบวนการคิดกับกลุ่มสาระการเรียนรู้

รูปแบบของการบูรณาการ

อรทัย มูลคำ และคณะ (2544) ได้แบ่งรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

1. แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary) คือการสร้างหัวเรื่องแล้วนำความรู้จากวิชาต่างๆ มาโยงสัมพันธ์กับหัวเรื่องนั้นๆ
2. แบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) คือการนำเรื่องที่ต้องการจะจัดให้เกิดบูรณาการไปสอดแทรกในวิชาต่างๆ

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2554) แบ่งการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการออกเป็น

- 1.) การสอนบูรณาการแบบหลอมรวมหรือแบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแบบหลอมรวมโดยผู้สอนคนเดียวแต่บูรณาการความรู้และเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมองเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นการสอนแบบ Student - Centered
- 2.) การสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel) คือการสอนที่ผู้สอนวิชาต่างๆตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมุ่งสอนในความคิดรวบยอดหรือปัญหาเดียวกันหรือลักษณะเนื้อหาสาระใกล้เคียงกัน เมื่อมาวางแผนร่วมกันจะทำให้เนื้อหาไม่ซ้ำซ้อนกัน การวัดและประเมินผลตามลักษณะวิชาของตน เป็นรูปแบบการสอนแบบ Learner - Based Teaching
- 3.) การสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary) คือการสอนที่คณะผู้สอนมาร่วมพิจารณากำหนดหัวข้อที่เป็นปัญหาสังคม หรือปัญหาในชีวิต จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ศึกษาหรือคิดหาทางแก้ไขโดยใช้เนื้อหาวิชาต่างๆที่เกี่ยวข้อง กำหนดโครงการให้ผู้เรียนปฏิบัติหนึ่งโครงการร่วมกัน ผู้สอน สอนตามรายวิชาของตนแยกกัน โดยผู้สอนจะประเมินความสำเร็จของผู้เรียนจากโครงการ เป็นการสอนแบบ Learner - Independence หรือ Self - Directed Learner

4.) การสอนบูรณาการแบบเชื่อมโยงข้ามวิชา (Trans Desciplinary) คือการสอนที่ผู้สอนต่างกลุ่มสาระมาร่วมประชุมปรึกษาหารือ วางแผนและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สอนรวมกันโดยกำหนดหัวข้อที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนควรศึกษา ให้ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหา ค้นคว้าอย่างอิสระตามความถนัดและความสนใจ โดยผู้สอนสอนทักษะที่จำเป็น ชี้แนะประเด็นปัญหา การเขียนโครงการ เป็นต้น การบูรณาการแบบนี้ผู้เรียนจะค้นพบความรู้หรือสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการสอนแบบ Learner - Independence หรือ Self - Directed Learner

ชนาธิป พรกุล (2551) ได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบที่นิยมใช้กันดังนี้

1. วิธีสหวิทยาการ เป็นการผสมผสานสาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆเข้าด้วยกัน จัดเป็นหน่วยคล้ายหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วิธีพหุวิทยาการ เป็นวิธีนำเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปสอดแทรกในสาระการเรียนรู้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อารมณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้แบ่งรูปแบบการบูรณาการดังนี้

1. การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆกับหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริงหรือสาระที่กำหนดขึ้นมา ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้ความจริงจากหัวข้อที่กำหนด

2. การบูรณาการแบบคู่ขนาน มีผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันจัดการเรียนการสอนโดยอาจยึดหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วบูรณาการเชื่อมโยงแบบคู่ขนานตามรายวิชาของผู้สอน

3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ การบูรณาการรูปแบบนี้เป็นการนำเนื้อหาจากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงเพื่อจัดการเรียนรู้ ซึ่งโดยทั่วไปผู้สอนมักจัดการเรียนการสอนแยกตามรายวิชาหรือกลุ่มวิชา แต่ในบางเรื่องผู้สอนจัดการเรียนการสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกัน

4. การบูรณาการแบบโครงการ ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสร้างสรรค์โครงการขึ้น โดยใช้เวลาการเรียนต่อเนื่องกันได้หลายชั่วโมง ด้วยการรวมชั่วโมงของวิชาต่างๆที่ผู้สอนเคยสอนแยกกัน นำมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน ในลักษณะการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม

ไม่ว่าจะเป็นการบูรณาการหลักสูตรแบบใด ในการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ คือ การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานกลุ่มด้วยตนเอง จัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกล้าคิดกล้าทำและเน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม จริยธรรมที่ถูกต้องดีงาม อรรถัย มูลคำ และคณะ (2544) ได้กล่าวถึงการบูรณาการว่ามีทั้งส่วนดีและส่วนด้อยดังนี้

ข้อดีของการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การเรียนรู้แบบบูรณาการส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตรงตามความสนใจและความเป็นจริง ส่งเสริมให้เกิดทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยอีกด้วย

ข้อดีของการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เป็นวิธีการที่ทำได้ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ชำนาญในวิทยาการต่างๆ หลายฝ่าย ทำให้ขอบข่ายกว้างในการบูรณาการหลักสูตรอาจทำให้ผู้เรียนขาดความลึกซึ้งในการเรียนรู้ได้ครบ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องทุ่มเท เอาใจใส่ในการบูรณาการการเรียนการสอน และมีการเตรียมการอย่างเหมาะสม

2. การเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ชนาธิป พรกุล (2551) กล่าวว่า การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ผู้เรียนเป็นคนสำคัญที่สุด โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้คืองานที่ผู้เรียนทำแล้วเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรมีความหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและด้านอารมณ์

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการจัดกิจกรรมโดยวิธีต่างๆอย่างหลากหลาย ที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้คิด ค้นคว้า ได้ปฏิบัติและมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

ทิตนา แคมมณี (2551) กล่าวว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆอันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

2.4 วิธีการสอน

ความหมายและองค์ประกอบสำคัญของวิธีการสอน

ทิตนา แคมมณี (2555) ได้ให้คำจำกัดความของวิธีการสอน คือ ขั้นตอนในการดำเนินการสอนให้สำเร็จด้วยวิธีการต่างๆที่แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเฉพาะหรือลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้นๆ พิจารณาวิเคราะห์การสอน โดยทำการวิเคราะห์วิธีการสอนดังนี้

1. ความหมายของวิธีการสอนค่านิยามเป็นความคิดรวบยอดของวิธีการสอนนั้นซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้น

2. วัตถุประสงค์ของวิธีการสอนวิธีสอนแต่ละวิธีแต่มีลักษณะเด่นที่มุ่งช่วยให้การสอนบางจุดหรือบางด้านบรรลุผลได้ดีเป็นพิเศษเมื่อผู้อ่านศึกษาความหมายของวิธีการสอนและวัตถุประสงค์ของวิธีสอนนั้นแล้วแต่สามารถตัดสินใจในเบื้องต้นได้ว่าวิธีนั้นเป็นวิธีที่มีส่วนสอดคล้องกับความต้องการของตนหรือไม่

3. องค์ประกอบสำคัญ(ที่ขาดไม่ได้) ของวิธีสอนนั้นส่วนนี้เป็นการระบุให้ชัดเจนว่าสิ่งสำคัญซึ่งวิธีนั้นจะขาดไม่ได้มีอะไรบ้างเป็นองค์ประกอบที่เป็นแก่นของวิธีนั้น

5. เทคนิคและข้อเสนอแนะต่างๆในการใช้วิธีสอนนั้นให้มีคุณภาพสูงสุดส่วนนี้เป็นข้อมูลเสริมเกี่ยวกับเทคนิคและข้อเสนอแนะต่างๆที่จะช่วยให้วิธีแต่ละวิธีได้ผลสูงสุดเพราะถ้าเพียงมีองค์ประกอบสำคัญและดำเนินการตามขั้นตอนสำคัญที่ขาดไม่ได้เท่านั้นอาจไม่ได้ผลสูงสุดเพราะเป็นองค์ประกอบและขั้นตอนในระดับที่ต่ำสุดหรือจำเป็นที่สุด ต่อการที่จะทำให้วิธีนั้นเป็นวิธี นั้นเท่านั้น การใช้เทคนิคเสริมจะช่วยให้ได้ผลเพิ่มขึ้นแต่ในขณะเดียวกันทราวมุ่งใช้เทคนิคเสริมโดยขาดขั้นตอนหรือองค์ประกอบที่เป็นกันสำคัญก็เท่ากับว่าไม่ได้ใช้วิธีนั้นเพราะขาดแก่นสำคัญของวิธีนั้นซึ่งจะมีผลทำให้การใช้วิธีนั้นไม่เกิดผลสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของวิธีการสอนนั้น

6. ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนนั้น ส่วนนี้เป็นส่วนที่วิเคราะห์ให้เห็นถึงข้อดีข้อด้อยของวิธีสอนนั้นๆซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการตัดสินใจใช้วิธีสอนนั้นๆให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และสถานการณ์ของตน

วิธีการสอนที่ใช้ในกิจกรรมภาพพิมพ์

วิธีสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration) ยาลัย

ทิศนา แคมมณี (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิธีการสอนโดยใช้การสาธิต คือ กระบวนการที่ผู้สอนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้สังเกต ได้เห็นการปฏิบัติจริง แล้วให้ผู้เรียนได้ซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหรือการปฏิบัตินั้นชัดเจนขึ้น เห็นสิ่งที่เรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรมและจดจำในเรื่องที่สาธิตได้ดีและนาน

องค์ประกอบสำคัญของวิธีการสอน

1. มีสิ่งที่ต้องสาธิต
 2. มีการแสดง การทำ ให้ผู้เรียนได้สังเกต
 3. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการสาธิต
- ขั้นตอนสำคัญ
1. ผู้สอนแสดงการสาธิตและผู้เรียนสังเกตการสาธิต

2. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสาธิต

ชนาธิป พรกุล (2551) ได้อธิบายไว้ว่า วิธีการสอนแบบสาธิตทำให้ผู้เรียนได้เห็น การปฏิบัติจริงเป็นขั้นเป็นตอนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตและการฟัง โดยมีขั้นตอนสำคัญคือ

1. เตรียมการ ให้ความรู้ผู้เรียนเพียงพอที่จะเข้าใจ และให้คำแนะนำในการสังเกตการสาธิต
2. ทำการสาธิต ผู้สาธิตอาจเป็นผู้สอน หรือวิทยากรปฏิบัติ โดย
 - 2.1 ทำให้ดูตามลำดับขั้น
 - 2.2 บรรยาย หรือใช้สื่อประกอบการสาธิต
 - 2.3 มีการซักถามผู้เรียนเป็นระยะ หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม
 - 2.4 ถ้าผู้เรียนยังไม่เข้าใจ ทำการสาธิตซ้ำ
 - 2.5 ให้ผู้เรียนแสดง ปฏิบัติจริง

3. สรุปการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนรายงานที่ได้จากการสังเกต แลกเปลี่ยนความรู้ความ คิดเห็นกับเพื่อน ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้คิดในประเด็นที่สำคัญ แล้วให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปความรู้

4. ประเมินผลการเรียนรู้ โดยสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างทำการสาธิต ซักถามผู้เรียน หรือมอบหมายงานให้ทำ ปฏิบัติจริง ซึ่งผู้สอนควรระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ขณะทำการสาธิตจึงควรซ้อมการสาธิตมาก่อนและหาทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้ให้ความหมายของวิธีการสอนแบบสาธิตไว้ว่า วิธีการ สอนแบบสาธิต เป็น วิธีการสอนที่ผู้สอนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (อาจเป็นวิทยากรที่ผู้สอนเชิญมา) แสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างพร้อมๆกับการอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงในเชิง รูปธรรม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตกระบวนการขั้นตอนการสาธิตนั้นๆ เกิดความเข้าใจ ชัดแจ้ง และสามารถปฏิบัติตามได้ วิธีการสอนแบบสาธิตจึงเป็นการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เพราะผู้สอนเป็นผู้วางแผน ดำเนินการ และลงมือปฏิบัติ วิธีสอนแบบนี้จึงเหมาะสำหรับจุดประสงค์ การสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นขั้นตอนปฏิบัติ

ขั้นตอนการสอน

1. ขั้นเตรียมการสอน
 - 1.1 กำหนดจุดประสงค์ในการสาธิตให้ชัดเจน
 - 1.2 จัดลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสม
 - 1.3 เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ
ตลอดจนคำถามที่จะใช้ให้รอบคอบ
 - 1.4 เตรียมสื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบให้พร้อม
 - 1.5 กำหนดเวลาในการสาธิตให้เหมาะสม

- 1.6 กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน
- 1.7 เตรียมสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนมองเห็นการสาธิตอย่างทั่วถึง
- 1.8 ทดลองสาธิตเพื่อให้แน่ใจว่าไม่เกิดการติดขัด

2. ขั้นการสาธิต

- 2.1 บอกจุดประสงค์การสาธิตให้นักเรียนทราบ
- 2.2 บอกกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ
- 2.3 ดำเนินการสาธิตตามลำดับขั้นตอนที่เตรียมไว้ ประกอบกับการอธิบายอย่างชัดเจน

3. ขั้นสรุปประเมินผล

- 3.1 ผู้สอนเป็นผู้สรุปความสำคัญ ขั้นตอนของสิ่งที่สาธิตด้วยตนเอง
- 3.2 ให้ผู้เรียนเป็นผู้สรุป เพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนนั้นๆ มากน้อยเพียงใด
- 3.3 ผู้สอนอาจใช้วิธีการต่างๆ เพื่อประเมินว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่อง ขั้นตอนการสาธิตมากน้อยเพียงใด เช่น ให้ตอบคำถาม ให้เขียนรายงาน เป็นต้น
- 3.4 ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ภายหลังการสาธิต

ข้อดีของวิธีการสอนแบบสาธิต

วิธีการสอนแบบสาธิตทำให้ประหยัดเวลาการลองผิดลองถูกของนักเรียน นักเรียนสามารถเข้าใจวิธีปฏิบัติได้ดี เพราะเป็นประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต หาเหตุผล และสรุปผลได้

ข้อจำกัดของวิธีการสอนแบบสาธิต

ผู้สอนควรศึกษาภูมิหลังของผู้เรียน เมื่อมีความจำเป็นควรให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียนก่อนดำเนินการสาธิต หากการสาธิตใช้กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ต้องแน่ใจว่าผู้เรียนสามารถเห็นการสาธิตอย่างทั่วถึง แบ่ง จัดสรรเวลาในการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย ไม่ควรเกิดข้อผิดพลาดในการสาธิตผู้สอนจึงต้องเตรียมและฝึกการสาธิตให้พร้อม

3. นักเรียนระดับประถมศึกษา

3.1 ลักษณะนักเรียนระดับประถมศึกษา

วัลนิกา ฉลากบาง (2535) กล่าวถึงธรรมชาติของเด็กวัยประถมศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

- 1.) เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นเป็นนักสำรวจโดยธรรมชาติช่างซักช่างถามต้องการค้นพบสิ่งต่างๆด้วยตนเอง
- 2.) เด็กมีความสนใจระยะสั้นไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบกิจกรรมหลายหลายอย่าง
- 3.) เด็กเรียนรู้จากการกระทำวัยเด็กเป็นวัยของความกระฉับกระเฉงมีพลังสูงเด็กจึงชอบสำรวจสิ่งต่างๆรอบตัวและทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
- 4.) เด็กชอบทำงานเป็นกลุ่มดังนั้นเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อเด็กอย่างมาก
- 5.) เด็กชอบการแข่งขันจะกระตุ้นความสนใจในกิจกรรมของเด็กอย่างมากทั้งนี้เพราะเด็กต้องการการยอมรับ
- 6.) เด็กชอบแสดงตนความพยายามของเด็กเพื่อให้เป็นที่หนึ่ง เป็นที่ยกย่องชมเชยทำให้เด็กกล้าที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องแสดงตนหรือแสดงความสามารถ
- 7.) เด็กชอบเล่นการเล่นที่เป็นกิจกรรมตามธรรมชาติของเด็กที่ทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้ทักษะการใช้ร่างกาย อารมณ์และสังคม
- 8.) เด็กชอบสะสมควรส่งเสริมให้เด็กสะสมสิ่งที่เป็นประโยชน์รู้จักแยกแยะประเภทสิ่งพิมพ์สะสมช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านความรู้และความคิด
- 9.) เด็กต้องการมีส่วนร่วมวางแผนและทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นหรือร่วมทำกิจกรรมต่างๆตามทักษะของเด็ก
- 10.) เด็กแต่ละคนสลับของการพัฒนาความคิดเป็นของตนเองดังนั้นเด็กแต่ละคนจึงแตกต่างกัน
- 11.) เด็กสนใจการอ่านการพูดและมีจินตนาการกว้างขวางการอ่านมีอิทธิพลอย่างมากต่อบุคลิกภาพจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก การพูดจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดีเข้าใจความคิดความรู้สึกของคนอื่น
- 12.) เด็กต้องการความสำเร็จและฐานะในสังคมความต้องการนี้ผลักดันให้เด็กทำกิจกรรมหลายอย่างผู้ใหญ่จะต้องพยายามตอบสนองความต้องการด้านจิตใจของเด็กก็จะทำให้เด็กมีความสุขและมีความพยายามที่จะทำดีด้วยทำงานยากให้สำเร็จมากขึ้น
พัฒนาการหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพที่ดำเนินตามลำดับอย่างต่อเนื่องและมีแบบแผน

3.2 พัฒนาการด้านต่างๆ

วัยเด็กเป็นวัยที่กำลังเติบโตและสั่งสมประสบการณ์ อิสระทางความคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ หากเด็กได้รับผลกระทบที่ทำให้พัฒนาการทางด้านต่างๆชะงักจะเป็นผลเสียต่อเด็กและติดตัวเด็กไปจนเป็นผู้ใหญ่ ศิลปะจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการทางด้านต่างๆได้ดี ศิลปะที่ส่งเสริมการแสดงออก ร่างกาย อารมณ์ ย่อมผลักดันให้เกิดความฉับไว

ต่อการรับรู้ กล้าแสดงออก ความสัมพันธ์ระหว่างการมองเห็นและมือ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น การเรียนรู้ศิลปะตั้งแต่ยังเด็กจึงเป็นการส่งเสริม การพัฒนาทักษะ พัฒนาการทางด้านต่างๆได้ดีเพราะวัยเด็กเป็นวัยที่มีความสามารถในการพัฒนาสูง โดยเฉพาะศิลปะภาพพิมพ์ที่ส่งเสริมให้เด็กได้คิดรูปแบบเทคนิคด้วยตนเองเป็นการส่งเสริมความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดแบบวิทยาศาสตร์ และการทำงานแบบเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพแก่เด็กได้เป็นอย่างดี

ศิลปะพัฒนาความรู้สึนึกคิดทางศิลปะ

ศิลปะนอกจากจะเป็นการพัฒนาทักษะในหลายๆด้านแล้ว พัฒนาการที่มีความสำคัญต่อการ อยู่ร่วมกันในสังคมและสามารถนำพาสังคมไปสู่ความสงบสุขได้นั้นคือ การพัฒนาทางด้านจิตใจ ความละเอียดลึกซึ้ง เพราะศิลปะจะหล่อหลอมให้ผู้ปฏิบัติโน้มนำชีวิตไปสู่ความงาม ความเป็น ระเบียบ ประณีต เกิดเป็นสุนทรียศาสตร์ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความงาม เป็นเรื่องของ การรับรู้ในความงามหรือสุนทรียภาพในตัวบุคคล แต่ละบุคคลมีสมรรถภาพในการรับรู้แตกต่างกัน เมื่อ เด็กทำงานศิลปะ เด็กจะสร้างสมจินตนาการในการแสดงออก ซึ่งการสร้างสมนี้จะกลายเป็น สมรรถภาพทางด้านจินตนาการและรสนิยมไปพร้อมกัน จินตนาการและรสนิยมเป็นคุณค่าทาง นามธรรม และจะเป็นผลดีต่อการทำงานศิลปะและการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะจินตนาการและ รสนิยมไม่จำกัดเพียงศิลปะเท่านั้นแต่นำไปสู่การเลือก การจัดและการสร้างสรรค์ในทางด้านอื่นๆ อีกด้วย

ศิลปะพัฒนาพลังแสดงออก

การแสดงออก คือ ผลรวมของอารมณ์และจินตนาการ การทำงานศิลปะเป็นการใช้ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อโลกภายนอก และผสมผสานระหว่างอารมณ์ความรู้สึกกับจินตนาการ และสร้างสรรค์เกิดเป็นผลงานทางศิลปะ เป็นการเน้นพัฒนาความรู้สึนึกคิด การจินตนาการและ การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์งานศิลปะหากไม่ใช้อารมณ์ความรู้สึกก็ไม่ต่างจาก เครื่องจักร จินตนาการต่างจากการเพ้อฝันเพราะการเพ้อฝันเป็นการคิดอย่างเลื่อนลอยแต่จินตนา การณ์เป็นการคาดการณ์ไว้ข้างหน้า โดยมีพื้นฐานความคิดจากความจริง การแสดงออกอย่าง สร้างสรรค์ย่อมเกิดสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม จากกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะของเด็ก พฤติกรรมใน การสร้างสรรค์จะเป็นผลสืบเนื่องไปสู่การเรียนวิชาอื่น

ศิลปะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

การปฏิบัติงานศิลปะซึ่งถือว่าเป็นวิชาการหนึ่งที่น่าการทำงานเพื่อให้ได้ผลงาน เป็นการได้ คิด ได้ปฏิบัติ เมื่อได้กระทำซ้ำๆทำให้เกิดความมั่นใจภูมิใจในผลงาน ซึ่งความมั่นใจนี้เป็นบุคลิกภาพ อันดี เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมเพราะความมั่นใจสามารถทำให้ประสบความสำเร็จ

ในชีวิต กิจกรรมศิลปะเด็กจึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจจากการสร้างผลงาน แสวงหาความสำเร็จในการทำงาน

ศิลปะพัฒนาให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

เด็กที่จะเติบโตขึ้น และใช้ชีวิต ทำงาน ในสังคมเป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ควรได้รับการปลูกฝังการคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จและมีชีวิตที่ดีได้ โดยเฉพาะการแก้ปัญหา กิจกรรมศิลปะเป็นตัวส่งเสริมการพัฒนาการแก้ปัญหา เพราะเมื่อสร้างสรรค์งานย่อมมีเป้าหมายอยู่ในใจ เด็กจะต้องสร้างผลงานเพื่อให้ออกมาได้ตรงกับที่ต้องการโดยผ่านการคิด ลองผิดลองถูก แก้ปัญหาตลอดเวลาจนผลงานสำเร็จได้อย่างที่ตั้งใจ เด็กที่คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นจะเป็นคุณสมบัติที่ติดตัวเด็กไปจนเติบโตและเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ศิลปะพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม และการอยู่ร่วมกัน

มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นสังคมซึ่งมีทั้งสังคมใหญ่และสังคมเล็ก ซึ่งในแต่ละสังคมน้อมมีกฎระเบียบ แบบแผนหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นกติกาที่ใช้กำหนดพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สามัคคี ศิลปะเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สามารถส่งเสริมพฤติกรรมเหล่านี้ได้จากการร่วมกันคิด ร่วมการสร้างสรรค์ การช่วยเหลือกัน เช่น การเขียนภาพบนผนัง การปั้น เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกัน ทำให้การสร้างงานศิลปะร่วมกันเป็นการแลกเปลี่ยนแนวความคิดโดยมีศิลปะเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของกลุ่ม (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2526)

3.3 พัฒนาการในการแสดงออกทางศิลปะ

จากการค้นคว้าของ โลเวนเฟลด์ และ บริตเตน (Lowenfeld, 1987) ได้กล่าวถึงลักษณะพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย มุ่งนำเสนอถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับศิลปะ เพื่อได้ตระหนักถึงความรู้สึกและความเฉียบไวต่อกระบวนการสร้างสรรค์ของเด็ก ได้แบ่งออกเป็นช่วงวัยต่างๆเริ่มจาก

- 1.) ขั้นขีดเขียน (Scribbling Stage) 2-4 ขวบ เป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย เป็นวัยเริ่มต้นของการแสดงออกเฉพาะตัว ไม่มุ่งสนใจกับสิ่งที่วาดจนพัฒนาไปสู่การผูกโยงสัมพันธ์สิ่งที่เขียนกับรูปแบบของสิ่งที่คุ้นเคย โดยวาดไปทั่วๆกระดาดไม่เป็นระเบียบ เริ่มมีการคำนึงถึงสิ่งที่วาดไปก่อน
- 2.) ขั้นก่อนการเขียนภาพอย่างเป็นทางการ (The Preschematic Stage) 4-7 ขวบ เริ่มค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างขีดเขียน และสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว เริ่มปรากฏเป็นรูปร่างที่เข้าใจได้ เป็นการใช้รูปเรขาคณิตอย่างง่าย สัดส่วนไม่ถูกต้องกระจายอยู่ทั่วไปในกระดาด
- 3.) ขั้นการเขียนภาพอย่างมีความหมาย (The Schematic Stage) 7-9 ขวบ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ การวาดแสดงออกถึงการคิด สร้างมโนทัศน์ในระบบความคิด รูปวาดมักแสดงเส้น

ฐาน ไม่มีการแสดงมิติ มักวาดรูปคนซ้ำๆ โดยรูปร่างมักประกอบไปด้วยเรขาคณิต ไม่คำนึงถึงสัดส่วนของภาพ

4.) ชั้นเกาะกลุ่ม (Gang Age) ช่วงอายุ 9-12 ปี พัฒนาการในการเข้าสังคม เป็นวัยที่เริ่มสร้างความเหมือนจริง ใส่ใจในรายละเอียด มีความพิถีพิถัน เริ่มมีการใช้มิติทับซ้อนและพื้นที่แทนการใช้เส้นฐาน

5.) ชั้นการเขียนภาพเลียนแบบธรรมชาติ (Pseudo-naturalistic stage) วัย 12-14 ปี ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สนใจรายละเอียด ความตื่นตัวในภาพ

6.) ชั้นการตัดสินใจ (Adolescent Art) 14-17 ปี เป็นวัยแห่งการตัดสินใจ หากไม่ได้รับการสอนศิลปะของเด็กวัยนี้จะใกล้เคียงกับเด็กอายุ 12 หากได้รับการสอนการใช้อุปกรณ์จะชำนาญขึ้น แสดงออกอย่างมีเป้าหมาย เน้นรายละเอียดเหมือนและเกินจริง มีจินตนาการล้อเลียนเสียดสี

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยธรรมชาติเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบสำรวจ ชอบการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ไม่อยู่นิ่ง มีความสนใจสิ่งแปลกใหม่ ต้องการคำชมเชย และต้องการการยอมรับ โดยบทบาทของศิลปะในการเรียนการสอน เป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาทางด้านความคิด จิตใจให้มีความละเอียดอ่อน พัฒนาทางด้านอารมณ์ สติปัญญาให้คิดอย่างมีเหตุผล พัฒนาทักษะทางด้านร่างกาย จินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมั่นใจในตนเอง สนุกเพลิดเพลิน เป็นต้น ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน พัฒนากิจกรรมที่ความน่าสนใจ แปลกใหม่สำหรับผู้เรียนระดับประถม และสามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนในหลายๆ ด้าน โดยการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เพื่อการเรียนรู้รอบด้าน ให้ผู้เรียนสามารถคิดเชื่อมโยงความรู้ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีการสอนแบบสาธิตประกอบการบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ ได้สังเกต ได้เห็นการปฏิบัติจริง จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมวาดภาพ ระบายสีแล้วการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษาเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่สำหรับผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางกระบวนการทางความคิด การทำงานเป็นขั้นเป็นตอน ปลูกฝังให้ผู้เรียนรักความสะอาด มีระบบระเบียบในการจัดพื้นที่การทำงาน เพราะโดยพื้นฐานของการทำงานศิลปะภาพพิมพ์จำเป็นต้องมีการเตรียมการ วางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน จัดเตรียมพื้นที่การทำงานอย่างมีระบบระเบียบ เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติกิจกรรม จึงเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังกล่าว และเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยที่ดี ซึ่งจะเป็นการพัฒนาชีวิตของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

พงศ์ศิริ อ่อนคำ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่อง ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1.) พัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน

3.) เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 70

4.) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบสุ่ม (Cluster sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1.) ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

3.) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานจากการเรียนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

4.) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1.) ประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 81.90/80.67 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดการสอน พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.) ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ พบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานเฉลี่ยร้อยละ 79.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

4.) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ พบว่าโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$)

เพิ่มศรี ชูวิเชียร (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้ศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ โดย การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้ศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงอายุระหว่าง 4-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมบพิตร สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากมา 1 ห้องเรียนจากจำนวน 2 ห้องเรียนแล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีพัฒนาการ การเขียนอยู่ในระดับต่ำจำนวน 15 คน เพื่อทำกิจกรรม ศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 8 สัปดาห์ๆละ 3 วันๆละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์และเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน มีค่าความเชื่อมั่น .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้ค่าเฉลี่ยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ One - way - Repeated - Measure ANOVA และ t - test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะการวาดภาพต่อเติมมาจากภาพพิมพ์มีพัฒนาการด้านการเขียนก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์สูงขึ้น เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ มีพัฒนาการด้านการเขียนก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนิตา ปิ่นณะสฤกษ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการจัดห้องเรียนศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา โดย งานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาแนวทางการจัดห้องเรียนศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านลักษณะทางกายภาพและด้านสังคม
2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา และผู้เชี่ยวชาญในการจัดห้องเรียนศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา สำหรับตอบแบบสอบถาม 208 คน ผู้บริหาร 5 คน ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาสำหรับกรสัมภาษณ์ 15 คนและผู้เชี่ยวชาญ และแบบสังเกต ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นตามความต้องการสูงสุด ในการจัดห้องเรียนศิลปะ ทางด้านกายภาพ ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นลักษณะและขนาดของห้องเรียนคือ แสงสว่างใน ห้องเรียนมีเพียงพอ ($\bar{x}=4.54$) ประเด็นการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนคือ ภายในห้องมีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับวิชาศิลปะศึกษา ($\bar{x}=4.46$) ประเด็นสื่อการสอนคือ มีสื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{x}=4.47$) ประเด็นการใช้และการดูแลห้องเรียนคือ จัดห้องเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของ ผู้เรียน ($\bar{x}=4.66$) และทางด้านสังคม ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นกิจกรรมการเรียนการสอน ศิลปะศึกษาคือ ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยการวาดภาพระบายสี ($\bar{x}=4.59$) ประเด็นรูปแบบ วิธีการสอนคือ ครูสอนโดยการแสดงให้ดูเป็นขั้นตอน/แบบสาธิต ($\bar{x}=4.40$) ประเด็นปฏิสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนคือ ยอมให้นักเรียนเคลื่อนไหวหรือมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นเองได้ตาม ธรรมชาติ ($\bar{x}=4.59$) ประเด็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับสิ่งแวดล้อมคือ นักเรียนใช้ เก็บรักษา ดูแลและทำความสะอาดอุปกรณ์ในการเรียนของตนเองและส่วนรวม ($\bar{x}=4.60$)

ผลจากการสังเกตการใช้พื้นที่ในห้องเรียนศิลปะของครูผู้สอนพบว่า ครูมีอัตราการใช้พื้นที่ หน้าห้องเรียนมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 54.73 รองลงมาได้แก่ ตำแหน่งกลางห้องเรียน คิด เป็นร้อยละ 30.53 ส่วนพื้นที่ที่ครูใช้น้อยที่สุดคือหลังห้องเรียนคิดเป็นร้อยละ 14.74

แนวทางการจัดห้องเรียนศิลปะในโรงเรียนประถม นั้น ห้องเรียน ควรเป็นห้องที่โล่งโปร่ง มี การระบายอากาศได้ดี แสงสว่างเพียงพอ มีการจัดพื้นที่ใช้สอยให้มีมุมสำหรับเก็บวัสดุอุปกรณ์และมี พื้นที่ปฏิบัติงานแยกส่วนไว้ชัดเจน พร้อมทั้งโต๊ะนักเรียนสำหรับปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มที่สามารถ เคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้ควรมีอ่างล้างมือให้ห้องเรียนศิลปะ เพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติกิจกรรมและการชำระล้าง

สมภาพ คล้ายวิเชียร (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการสอนวิชาภาพพิมพ์พื้นฐานโดย ใช้โมเดลชิปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับปริญญาตรีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ โดย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนวิชาภาพพิมพ์ พื้นฐานโดยใช้โมเดลชิปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันราชภัฏ บุรีรัมย์ ซึ่งโมเดลชิปานั้นเป็นรูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางประกอบด้วย

- 1) C การสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism(Construct)
- 2) I การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Interaction)
- 3) P การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ (Physical Participation)
- 4) P การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต (Process Learning)
- 5) A การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ปีการศึกษา 2545 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) แผนการสอนเรื่องการพิมพ์ผิวฉนวน
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) แบบสังเกตกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน
- 4) แบบบันทึกกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน
- 5) แบบประเมินผลงานปฏิบัติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าที (T-test) ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ((-,X)) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาพพิมพ์ พื้นฐานสูงขึ้นหลังจากที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนโมเดลชิปปาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นแล้ว ยังพบว่า การเรียนการสอนโดยใช้โมเดลชิปปาทำให้นักศึกษามีทักษะการคิด ทักษะ การเรียนรู้จากกระบวนการทำงานและปฏิบัติงาน การยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถ ตัดสินใจได้ดีขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ณัฐรวี วงศ์อริยะภวี่ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาการใช้วัสดุธรรมชาติในการจัด กิจกรรม ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร โดยงานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ วัสดุธรรมชาติในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ประชากร ประกอบด้วยครูผู้สอนชั้นอนุบาลในโรงเรียนที่มีการเปิดการเรียนการสอนชั้นอนุบาลใน กรุงเทพมหานคร ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และ สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษารวม 210 คนจาก 210 โรงเรียน จากการสุ่มอย่างง่าย และครูผู้สอนที่มีการใช้วัสดุ ธรรมชาติในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก ปฐมวัยจำนวน 12 คน จากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า

1. ครูผู้สอนชั้นอนุบาลจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีระดับการใช้ระดับมากใน วัสดุ ธรรมชาติ ประเภท หิน ดิน ททราย ($\bar{x} = 3.24$) และวัสดุธรรมชาติจากพืช ($\bar{x} = 3.17$) ส่วนวัสดุธรรมชาติ จากสัตว์มีระดับการใช้น้อยที่สุด ($\bar{x} = 2.27$) และในส่วนของกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติที่ ครูผู้สอนชั้น อนุบาลมีระดับการใช้มากที่สุด ได้แก่ ภาพพิมพ์ ($\bar{x} = 4.24$) รองลงมา คือ ภาพปะติด ($\bar{x} = 4.20$) ส่วน ประติมากรรมเป็นกิจกรรมที่มีระดับการใช้น้อยที่สุด ($\bar{x} = 2.97$)

2. ครูผู้สอนที่มีการใช้วัสดุธรรมชาติในการจัดกิจกรรมศิลปะ จากการสัมภาษณ์ มีการใช้วัสดุธรรมชาติจากพืชประเภทใบไม้ในกิจกรรมมากที่สุด (12โรงเรียน) รองลงมาคือกิ่งไม้และดอกไม้ (11โรงเรียน) และวัสดุธรรมชาติจากสัตว์มีการใช้เปลือกหอยมากที่สุด (10โรงเรียน) รองลงมาคือเปลือกไข่ (9โรงเรียน) ส่วนวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นๆ มีการใช้ดินและทรายมากที่สุด (9โรงเรียน) และในส่วนของ กิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติที่ครูผู้ให้สัมภาษณ์มีการใช้มากที่สุด ได้แก่ ภาพพิมพ์จากใบไม้ (7โรงเรียน) ระบายสีสกัดจากดอกไม้และใบไม้ (7โรงเรียน) ภาพปะติดจากเมล็ดพืช (7โรงเรียน) และ ปั้นดินเหนียว (7โรงเรียน)

3. ครูผู้สอนชั้นอนุบาลได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การใช้วัสดุธรรมชาติในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่มีความน่าสนใจที่จะเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ การนำวัสดุธรรมชาติมาใช้ในกิจกรรมศิลปะเพื่อนำไปพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ต่อไป

นราพงศ์ แก้วท่าไม้ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างงานศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยงานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาการใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างงานศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย นักเรียนประถม ศึกษาศึกษาปีที่ 3 จำนวน 400 คน ครูศิลปศึกษาจำนวน 50 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนศิลปศึกษา จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1.) การใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างงานศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของ นักเรียน

- ด้านการออกแบบ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.81$)
- ด้านการวางแผนการทำงาน นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.84$)
- ด้านการเลือกใช้วัสดุธรรมชาติ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.92$)
- ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 4.18$)

2.) การใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างงานศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของ ครูศิลปศึกษา

- ด้านการออกแบบ ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.85$)
- ด้านการวางแผนการทำงาน ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.30$)
- ด้านการเลือกใช้วัสดุธรรมชาติ ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 4.00$)

- ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.76$)

3.) ครูศิลปศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างงานศิลปะโดยใช้วัสดุธรรมชาติของนักเรียน ดังนี้

3.1 การใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างงานของนักเรียนมีความสำคัญมาก มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ กระบวนการสร้างงาน ลักษณะนิสัยและทำให้ผู้เรียน รู้ประโยชน์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 ผู้เรียนควรมีจิตสำนึกที่ดี โดยควรได้รับการปลูกฝังให้รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ผู้เรียนควรได้เห็นตัวอย่างที่หลากหลายเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการสร้างงานศิลปะ

3.3 ผู้เรียนควรเรียนรู้วิธีการใช้วัสดุธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า

3.4 ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมการสร้างและการใช้แหล่งการเรียนรู้ทางธรรมชาติให้มากขึ้น

4.) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนศิลปศึกษาที่เกี่ยวกับการใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างงานศิลปะของนักเรียน

4.1 ด้านการออกแบบ ผู้เรียนควรเรียนรู้องค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการสังเกต และให้ออกแบบก่อนสร้างงาน เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหาจากประสบการณ์จริง

4.2 การวางแผนการทำงาน ในการวางแผนการสอน ควรเน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการวางแผนก่อนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

4.3 ด้านการเลือกใช้วัสดุธรรมชาติ ผู้เรียนควรเห็นความสำคัญของประโยชน์และคุณค่าของวัสดุ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สำรวจและทดลองใช้วัสดุธรรมชาติที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสร้างงานได้อย่างสร้างสรรค์

4.4 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ผู้เรียนควรปฏิบัติงานตามขั้นตอน จะทำให้ผู้เรียนทำงานได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมต้องสอดคล้องเหมาะสมกับวัย และการ รับรู้ของผู้เรียน

พรเพ็ญ บัวทอง (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยงานวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติ ท้องถิ่น และศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติท้องถิ่น โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุ ระหว่าง 5-6 ปี ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมมีพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมและรายด้านประกอบด้วย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และความร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

2. จากการวัดพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุ ธรรมชาติท้องถิ่นทุกสัปดาห์รวม 8 สัปดาห์ พบว่าเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมและรายด้าน สูงขึ้นตามลำดับ

ปัญญาพร บุญเศษ และคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องหมึกพริ้นท์จากสีผสมอาหาร โดยงานวิจัยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและผลิตหมึกพิมพ์จากสีผสมอาหารที่มีราคาถูกลงและมีประสิทธิภาพเท่าเทียม กับหมึกพิมพ์ตามท้องตลาด พบว่าหมึกพริ้นท์จากสีผสมอาหารมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับหมึกพิมพ์ที่มีขายตามท้องตลาด โดยมีขั้นตอนคือ ศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสม ในการผลิตหมึกพริ้นท์จากสีผสมอาหาร โดยใช้ 4 อัตราส่วนระหว่าง สีผสมอาหารสีแดงและสีเหลือง : เอทานอล : น้ำกลั่น : กลีเซอรอล ในอัตราส่วน 6:15:8:8, 12:40:20:10, 15:34:32:10 และ 18:43:40:12 พบว่าอัตราส่วนที่เหมาะสมคือ 12:40:20:10 เนื่องจาก เมื่อนำหมึกสี จากสีผสมอาหารมาพริ้นท์ตามอัตราส่วนดังกล่าวมาใช้ ปรากฏว่า สีสันความชัดเจนเทียบเท่าหมึกจากท้องตลาด

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Hughes (2000) การศึกษาถึงวิธีการแก้ปัญหาของขั้นตอนการทำงานศิลปะภาพพิมพ์ เพื่อให้ระบบการสอนมีประสิทธิภาพ กระบวนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อทำให้เกิดประโยชน์ในการเรียนศิลปะภาพพิมพ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความคิดที่จะนำไปสู่เป้าหมาย วิธีการ ความเชี่ยวชาญและทักษะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถปรับให้เข้ากับงานศิลปะ และผสมผสานกับวิธีการทำภาพพิมพ์

เป็นการแสดงถึงวิธีการมองภาพแบบ positive และnegative และความต่อเนื่องของพื้นผิว และสิ่งที่ต้องการจะสื่อออกผ่านผลงานศิลปะ และทำให้เกิดแรงผลักดันในการเรียนวาดภาพ, การจัดองค์ประกอบ, และทักษะในการทำสื่อ โดยใช้วิธีการพิมพ์และการผลิตแม่พิมพ์ รูปแบบ รูปทรงศิลปะ และการเรียนรู้วิธีการของภาพพิมพ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนที่พัฒนาสำหรับการสอนศิลปะ

การเรียนนี้จะเปรียบเทียบวิธีการสอนกับวิธีดั้งเดิมที่มีความต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคือ

- 1.) มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดองค์ประกอบและมีการพัฒนาทักษะทางศิลปะ
- 2.) มีการประยุกต์ และการวาดภาพ การจัดองค์ประกอบ และทักษะการทำสื่อ การผสมผสานงานศิลปะ และการผลิตสื่อผสม

การศึกษานี้การทดสอบก่อนและหลัง โดยการสร้างการทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มการทดลองได้เรียนรู้การจัดองค์ประกอบ และทักษะการผลิตศิลปะที่เป็นประโยชน์ต่อขั้นตอนการผลิตภาพพิมพ์ การจัดลำดับความสามารถของภาพวาดจากธรรมชาติ ความกลมกลืนของผลิตภัณฑ์ ความสมดุล จังหวะในการจัดองค์ประกอบ ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ ใช้การจัดลำดับความสามารถและการประยุกต์เทคนิค การวาดภาพ ทักษะการจัดองค์ประกอบ การใช้สื่อผสม ผลิตภัณฑ์ cross-arts การเปรียบเทียบสถิติของคะแนนนั้นมีความแตกต่างกันนักเรียน 40 คน โดยแบ่งนักเรียนกลุ่มละ 20 คน ทำการทดลอง ซึ่งแต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่ากัน เพื่อทำการเปรียบเทียบ ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้มีอายุ ประสบการณ์ทางด้านศิลปะ มีระดับความสามารถทางวิชาการเท่ากัน และผลสถิติการเปรียบเทียบ แสดงให้เห็นว่าไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของลักษณะนิสัย

ในการทดสอบมี 3 ชุด โดยผลิตภัณฑ์ศิลปะได้ถูกรวบรวมโดยใช้เครื่องมือวัดและการประเมินผลจากพัฒนาการของทักษะ ชุดที่ 1 และ 2 จะประกอบด้วยบททดสอบก่อนและหลัง ซึ่งทำการทดสอบด้วยนักธรรมชาติ ด้วยวิธีการวาดภาพ และการจัดองค์ประกอบแบบนามธรรม ชุดที่ 3 จะประกอบด้วย Cross-arts, สื่อผสม และแบบทดสอบก่อน ของผลิตภัณฑ์ ภายในขอบเขตของกฎเกณฑ์ในการเรียนจะจบลงด้วยวิธีการรวมกันและวิธีการสอนให้เกิดประโยชน์ในขั้นตอนของการทำภาพพิมพ์ซึ่งเป็นสิ่งที่เห็นถือว่าเป็นทิศทางของวิธีดั้งเดิม และขั้นตอนการทำที่ต่อเนื่อง (linear-sequential) สุวีธีการเรียนรู้ที่สะดวกขึ้นในการวาดภาพและทักษะการจัดองค์ประกอบ แต่ก็ไม่ปรับให้เข้ากับการวาดภาพ การจัดองค์ประกอบ และทักษะการทำสื่อ

Barr (2006) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเรียนการสอนศิลปะโดยครูผู้สอนและ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปะในโรงเรียนทั่วไปและโรงเรียนศิลปะโดยเป็นการศึกษาถึงปัจจุบันโรงเรียนทั่วไปได้ ละเลยผู้เรียนในการเรียนการสอนศิลปะ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญและลดบทบาทการเรียนศิลปะใน หลักสูตรและได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านศิลปะพื้นฐาน ซึ่งต้องออกแบบการเรียน การสอนที่ควบคู่ไปกับด้านวิชาการ แผนการสอนต้องส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และการใช้วัสดุ การเรียนการสอนร่วมกับการเรียนปฏิบัติ มีกลุ่มเป้าหมายในผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยทำการสังเกตการสอนในห้องเรียนและคุณภาพการเรียนการสอนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นฐานศิลปะ สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อทำความเข้าใจในอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในห้องเรียน

Ghalamzan (2003) ได้การศึกษาความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ที่ สอดคล้องกับกระบวนการ รับรู้ทางความคิดและอารมณ์ ทักษะและประสบการณ์ ในการออกแบบ ทางทัศนศิลป์ ความเข้าใจและประสบการณ์ของผู้สอนในการสร้างสรรค์งานศิลปะและวิธีการของ ศิลปะ

ขั้นพื้นฐาน โดยใช้ประสบการณ์ที่ได้จากการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่สามารถประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบวิธีการสอน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับขั้นตอนของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะใน 5 ภาคการศึกษา ที่ผ่านการวิเคราะห์โดยผู้วิจัย ในแต่ละภาคการศึกษาจะหาความแตกต่างของแม่พิมพ์ใน เทคนิคภาพพิมพ์และการออกแบบภาพ

ภาคการศึกษาที่ 1 การใช้ภาพพิมพ์หินในการสร้างภาพ

ภาคการศึกษาที่ 2 การใช้เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก

ภาคการศึกษาที่ 3 การใช้เทคนิคโมนोไทป์

ภาคการศึกษาที่ 4,5 การใช้เทคนิคภาพพิมพ์หินและประยุกต์ใช้ดิจิทัลและคอมพิวเตอร์

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีการวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย ได้แก่ การพัฒนาชุดการสอน แบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การศึกษาเรื่องพัฒนา การด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้การวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ การศึกษาเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดห้องเรียนศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา การศึกษาเรื่องผลของการสอน วิชาภาพพิมพ์พื้นฐาน โดยใช้โมเดลชิปปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ การศึกษาการใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างงานศิลปะของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร การศึกษาเรื่องผลของการจัด กิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ด้วยวัสดุ ธรรมชาติท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย และ วิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ภาพพิมพ์ในต่าง ประเทศ ได้แก่ การศึกษาถึงวิธีการแก้ปัญหาของขั้นตอนการ ทำงานศิลปะภาพพิมพ์เพื่อ ทำให้ระบบ การสอนมี ประสิทธิภาพ และการศึกษาความรู้ความเข้าใจใน ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ที่ สอดคล้องกับ กระบวนการ รับรู้ทางความคิดและอารมณ์ ทักษะและ ประสบการณ์ ในการออกแบบทาง ทัศนศิลป์ และการศึกษาเรื่องการละลายผู้เรียนในการเรียน การสอนศิลปะโดยผู้สอนทั่วไปและผู้สอนที่เป็นศิลปิน ซึ่งจากวิจัยที่ทำการศึกษาค้นคว้าพบปัญหาการจัด กิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษาจากการวิจัย ของ ชนิดา ปิณณะสฤกษ์ พบว่าการเรียน การสอนวิชาศิลปะระดับชั้นประถมศึกษาในประเทศไทยส่วนมากเป็นกิจกรรมวาดภาพ ระบายสี เพราะ เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สามารถจัดหาอุปกรณ์ได้ง่าย และไม่ยุ่งยาก มีส่วนน้อยที่จะให้นักเรียนทำ กิจกรรมพิมพ์ภาพเนื่องจาก กิจกรรมการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้วัสดุหลายรูปแบบ ซึ่งครูต้อง เป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์เป็นจำนวน มากอาจทำให้ครูผู้สอนบางท่านไม่สะดวกในการจัดเตรียมหรือ จัดหาวัสดุเพื่อมาประกอบกิจกรรมการพิมพ์ภาพ

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา พัฒนารูปแบบกิจกรรมภาพพิมพ์ที่สามารถจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ได้ โดยง่ายในท้องถิ่น สำหรับเป็นแนวทางให้ ครูศิลปะในระดับประถมศึกษาได้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อเปิด โอกาสให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาได้มี
ประสบการณ์ในการทำภาพพิมพ์ครอบคลุมเทคนิคภาพพิมพ์ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ ภาพพิมพ์ผิวนูน
ภาพพิมพ์ร่องลึก ภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์ลายฉลุ ได้รู้จัก การสังเกตวัสดุในท้องถิ่น รู้จักการใช้
ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นอย่างรู้คุณค่า และสามารถประยุกต์ใช้ในการ ทำงานศิลปะได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตเห็นคุณค่าของวัสดุเหลือใช้รอบตัว และแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ในการเตรียมอุปกรณ์ สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาพพิมพ์ที่มีราคาแพงให้กับครูผู้สอน โดยนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย
 3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 4. ทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย
 5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
 6. การวิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์
 7. ทดสอบกิจกรรมภาพพิมพ์ที่พัฒนาขึ้น
 8. สรุปผล และพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์
- ในการศึกษาดังกล่าวจะมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย บทความและอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์ ความหมายของภาพพิมพ์ ประเภทของภาพพิมพ์ ขั้นตอนการทำงานภาพพิมพ์ วัสดุ-อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ ประโยชน์ของ ศิลปะภาพพิมพ์ต่อผู้เรียนระดับประถมศึกษา กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมทั้งในและต่างประเทศ
2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุ การใช้วัสดุเหลือใช้รอบตัว การใช้วัสดุในท้องถิ่น การใช้วัสดุธรรมชาติ ในการสร้างงานศิลปะ การเป็นพลเมืองที่ดีที่มีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม การปลูกฝังจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. ศึกษารูปแบบการสอนแบบต่างๆ ทั้งรูปแบบการสอนศิลปะปฏิบัติ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบูรณาการ รูปแบบการสอนแบบสาธิต การสอนศิลปะระดับประถม พฤติกรรมทั่วไปของผู้เรียนระดับประถม

4. ศึกษาปัญหาที่เกิดกับการจัดห้องเรียนภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ครูสอนศิลปะระดับประถมในโรงเรียนสังกัด สพฐ. โดยมีจำนวนประชากรเป็นครูศิลปะระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ 28,451 คน ทำการสุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน

1.2 ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ ได้รับรางวัลหรือประกาศ เชิดชูเกียรติในระดับชาติด้านการสอนศิลปะ มีชื่อเสียงทางด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ เพื่อศึกษาเชิงลึกและสังเกตการสอนในการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะ และกิจกรรมภาพพิมพ์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาในโรงเรียนที่ขาดแคลน จำนวน 1 คน เพื่อให้ทดลองใช้และสอบถามความเห็นต่อกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น

2. อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน เพื่อศึกษาเชิงลึกในด้านเทคนิควิธีการ ความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษาโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

- เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนรายวิชาเกี่ยวกับภาพพิมพ์ในระดับมหาวิทยาลัย และมีประสบการณ์จัดกิจกรรมภาพพิมพ์ให้กับเด็กระดับประถมศึกษาอย่างน้อย 5 ปี

3. ศิลปินภาพพิมพ์ จำนวน 3 คน เพื่อศึกษาการเลือกวัสดุในท้องถิ่น และวัสดุธรรมชาติ และวิธีการสร้างสรรค์งานภาพพิมพ์ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

- เป็นศิลปินด้านภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ให้กับเด็กระดับประถมศึกษา อย่างน้อย 5 ปี

4. นักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนที่ขาดแคลน เพื่อทดสอบกิจกรรมภาพพิมพ์ที่พัฒนาขึ้น

3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ สำหรับครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย และศิลปินภาพพิมพ์ สร้างจากกรอบแนวคิดที่มีข้อมูลเกี่ยวกับภาพพิมพ์ รูปแบบการสอน วิธีการสอน การบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆกับกิจกรรมภาพพิมพ์ ซึ่งจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และมีลักษณะเจาะลึก (In Depth Interview) ซึ่งเป็นเป็นการสนทนาแบบกึ่งโครงสร้าง (Semistructured Conversation) และลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด โดยมีประเด็นหลักในการเก็บข้อมูลดังนี้

แบบสัมภาษณ์ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาและอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีประเด็นดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทของครูผู้สอนศิลปะ มีประเด็นดังนี้

2.1 หน้าที่และความรับผิดชอบตามพันธกิจของโรงเรียน

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

2.2 ข้อคิดเห็นในการเป็นครูผู้สอนศิลปะ

2.3 แนวทางในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในการเรียนการสอน

2.4 ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

2.5 ข้อคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

2.6 เกียรติประวัติและผลงานวิชาชีพรู

แบบสัมภาษณ์ศิลปินภาพพิมพ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีประเด็นดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทการเป็นศิลปินภาพพิมพ์

2.1 เกียรติประวัติและผลงานภาพพิมพ์ที่ได้รับรางวัล

2.2 ประสบการณ์และข้อคิดเห็นในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถม

ตอนที่ 3 การใช้วัสดุในท้องถิ่นและวัสดุธรรมชาติในการทำงานภาพพิมพ์

3.1 แนวทางในการสร้างผลงานภาพพิมพ์โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

2. แบบสังเกต สำหรับครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการสังเกตการสอนของครูผู้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์ โดยที่ผู้วิจัยเข้าไป สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยเครื่องมือแบบสังเกตการณ์ จะเป็นในลักษณะของการบันทึกของผู้วิจัย ที่เห็นพฤติกรรมที่ปรากฏ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วน กระบวนการทำงาน และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบด้วย

- 1.1 การเตรียมการ
- 1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม
- 1.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
- 1.4 วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้

ตอนที่ 2 ข้อสังเกตเพิ่มเติม

ข้อสังเกตเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรม

3. แบบสอบถาม สำหรับครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. ทั้ง 4 ภูมิภาค เป็นแบบเพื่อสำรวจความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกระบวนการทำงาน และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้น

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา
- 2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ภาพพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. แบบบันทึกผลจากการทดลอง เป็นการจดบันทึกในการทดลองเทคนิคภาพพิมพ์ ครอบคลุม เทคนิคภาพพิมพ์ทั้ง 4 ประเภทโดยใช้วัสดุ ในท้องถิ่นที่สามารถหาได้รอบตัว เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา และศึกษาความคิดเห็นของคุณภาพกิจกรรมจากครูผู้สอนและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่นำกิจกรรมไปทดลอง

5. แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษา ครอบคลุมภาพพิมพ์ทั้ง 4 เทคนิค ได้แก่ ภาพพิมพ์ผิวนูน ภาพพิมพ์ร่องลึก ภาพพิมพ์พื้นราบ และภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยแต่ละเทคนิคแบ่งเป็น 3 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 12 แผนการจัดการเรียนรู้

4. ทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย

ทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยการนำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบบันทึกผลการทดลอง และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ ไปขอ

ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปศึกษา และมีผลงานทางวิชาการ หนังสือ ตำรา เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน

5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สังกัด สอบถามและบันทึกการทดลองจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนภาพพิมพ์ในระดับชั้นประถมศึกษา สำหรับครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. โดยมีกลุ่มประชากรเป็นครูศิลปะที่สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพฐ. จำนวน 28,451 คน จากนั้นกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดย เปิดตารางสุ่มของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 380 คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากประชากรทั้ง 4 ภาค แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ส่งแบบสอบถามให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างภาคละ 100 โรงเรียน โดยเลือกใช้การสำรวจแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended form) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

2. การสัมภาษณ์ สำหรับครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี(Best Practice) อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาดิจิทัลภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา และ ศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาดิจิทัลภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ที่มีลักษณะการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In Depth Interview) มีขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน ติดต่อนัดหมายทำความเข้าใจตกลงกับผู้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องเวลา สถานที่และวิธีการสัมภาษณ์ เตรียมเครื่องมือที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล เป็นต้น

- ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์เดินทางไปที่นัดหมาย แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร หากมีการบันทึกเสียงต้องแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ทราบ พูดคุยเกริ่นนำก่อนสัมภาษณ์ สร้างบรรยากาศที่ดีและความคุ้นเคยกับผู้ถูกสัมภาษณ์

- ขั้นสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรถามไปที่ละประเด็นและเป็นผู้ฟังที่ดี รอจังหวะเพื่อป้องกันคำถามต่อไป ไม่ควรใช้คำถามนำหรือชี้แนะ ไม่ชวนคุยนอกเรื่อง จดบันทึกทันทีตามข้อเท็จจริงที่ได้ไม่ควรจดบันทึกแบบตีความหรือสรุปความพร้อมทั้งจดบันทึกบริบทแวดล้อม สีหน้า ท่าทางหรือพฤติกรรมต่างๆที่แสดงออกเป็นพิเศษด้วย

- ขั้นสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของคำตอบอาจมีคำถามเพิ่มเติม หรือเพื่อย้ำให้มั่นใจในคำตอบ และปิดการสัมภาษณ์โดยการกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

3. การสังเกตการสอน ทำการสังเกตครูสอนศิลปะระดับประถมที่มีแนวปฏิบัติที่ดี(Best Practice) ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการสอนศิลปะหรือส่งนักเรียนเข้าประกวดกิจกรรมทางด้านศิลปะแล้ว ได้รับรางวัล ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตแบบการมีส่วนร่วมบางส่วนแบบผู้สังเกต (Partial Participation as Observer) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- กำหนดจุดมุ่งหมาย ประเด็นที่ต้องการ ติดตามนัดหมายผู้ถูกสังเกต อธิบายรายละเอียด ที่ต้องการเข้าไปทำการสังเกต เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ เช่น กล้องถ่ายรูป สมุดจดบันทึก เป็นต้น วางแผนการสังเกตให้แน่นอน

- ทำการสังเกตตามวันและเวลาที่นัดหมาย ร่วมสังเกตการณ์ปฏิบัติการภาพพิมพ์ทั้งในครูผู้สอนศิลปะระดับประถม อาจารย์มหาลัยที่สอน เกี่ยวกับภาพพิมพ์และศิลปินภาพพิมพ์ เพื่อเก็บข้อมูลในการทำงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานในเทคนิค ต่างๆของกระบวนการภาพพิมพ์ วัสดุที่ใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์บันทึกข้อมูลการสังเกตให้ละเอียดถูกต้อง ทำการบันทึกทั้งข้อความ และภาพถ่ายอย่างละเอียด

- ตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้อง รวบรวมข้อมูลทั้งบันทึกและภาพถ่าย

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต สัมภาษณ์ และบันทึกการทดลองจากกลุ่ม ตัวอย่างมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาเป็นกิจกรรมภาพพิมพ์เทคนิคต่างๆโดยใช้วัสดุท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ สถานที่ทำงาน ประสบการณ์การสอน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และ นำมาแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอแบบความเรียง

1.2 บทบาทของครูผู้สอนศิลปะ ในด้านหน้าที่ ความรับผิดชอบตามพันธกิจของโรงเรียน ประสบการณ์การสอนศิลปะ การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ ข้อคิดเห็นในการเป็นครูผู้สอนศิลปะแนวทางใน การจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอน ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสังเกต

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสังเกตประกอบด้วยชื่อ ช่วงชั้นที่สอน สถานที่สอน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และ นำมาแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอแบบความเรียง

2.2 ข้อมูลกระบวนการทำงานเกี่ยวกับขั้นตอนการเตรียมการสอน การเตรียมการจัดกิจกรรม การหาข้อมูลก่อนทำการสอน ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบูรณาการการสอนกับศาสตร์อื่นๆ วัสดุและเทคนิคที่ทำการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.3 ข้อสังเกตเพิ่มเติมในประเด็นที่สังเกตเห็นนอกเหนือจากแบบสังเกต ใช้วิธีวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

3.1 ข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ วุฒิ การศึกษา ความจำเป็นของกิจกรรมภาพพิมพ์ต่อผู้เรียน สภาพทั่วไปของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ เทคนิคภาพพิมพ์ที่ใช้จัดกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการสอน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมา แจกแจงความถี่จากแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา และหาค่าร้อยละ

$$\text{โดยใช้สูตร } p(100) = \frac{f}{N} \times 100$$

f = ความถี่

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในด้านประโยชน์ของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ ปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ การบูรณาการภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาแจกแจงความถี่จากแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา

7. ทดสอบกิจกรรมภาพพิมพ์ที่พัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยส่งแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาเลือกนำไปจัดการเรียนการสอนภาพพิมพ์ทั้ง 4 เทคนิค อย่างน้อยเทคนิคละ 1 กิจกรรม โดยเลือกโรงเรียนที่ขาดความพร้อมทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหรือจบทางด้านศิลปะ แล้วทำการสัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ภาพพิมพ์ที่จัดทั้งครูผู้สอน และนักเรียน รวบรวมข้อมูล จดบันทึกในแบบบันทึกผลการทดลอง เพื่อวัด ความเหมาะสมของกิจกรรม

8. สรุปผล

นำข้อมูลจากการทดลองมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรม

Flow Chart

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษาโดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นและเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของวัสดุรอบตัว โดยผู้วิจัยทบทวน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คู่มือการเรียน และวารสารกิจกรรมศิลปะทั้งในและต่างประเทศ ได้ตัวอย่างกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 83 กิจกรรม และเก็บข้อมูลเชิงลึกผ่านการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 คน อาจารย์ระดับ มหาวิทยาลัยที่สอนวิชาภาพพิมพ์และมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา จำนวน 3 คน และศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1** ลักษณะการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประเทศไทยในปัจจุบัน
- ตอนที่ 2** ผลการวิเคราะห์ลักษณะของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
- ตอนที่ 3** ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และสังเกตการสอนครูศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
- ตอนที่ 4** แผนการจัดการเรียนรู้และผลการทดลองกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
- ตอนที่ 5** รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ลักษณะการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประเทศไทยในปัจจุบัน

ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากประชากรซึ่งเป็นครูทัศนศิลป์จากโรงเรียนประถมสังกัด สพฐ. ทั่วประเทศทั้งหมด 28,451 โรงเรียน โดยเปิดตารางสุ่มของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 380 โรงเรียน จากนั้นแบ่งประชากรเป็น 4 ภาค แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรมาภาคละ 100 โรงเรียน จากนั้นส่งแบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูล ได้แบบสอบถามคืนกลับมา 373 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.25 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด แบ่งเป็นข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษาภาคเหนือ 94 โรงเรียน ภาคกลาง 100 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 88 โรงเรียน และภาคใต้ 91 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียดจากผลการสำรวจดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ.

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ที่ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 110 คน คิดเป็นร้อยละ 29.49 และเพศหญิง 260 คน คิดเป็นร้อยละ 69.71 การศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.54 วุฒิปริญญาตรี 258 คน คิดเป็นร้อยละ 69.17 และปริญญาโท 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.03 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ.

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ.(n=373)	ความถี่	ร้อยละ
1.	เพศ		
	-ชาย	110	29.49
	-หญิง	260	69.71
	-ไม่ตอบ	3	0.80
2.	วุฒิการศึกษา		
	- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2	0.54
	- ปริญญาตรี	258	69.17
	- ปริญญาโท	112	30.03
	- ปริญญาเอก	0	0.00
	- อื่นๆ (ไม่ตอบ)	1	0.27

1.2 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น แบ่งเป็นแต่ละภาค ดังนี้

1.2.1 ภาคเหนือ

จากแบบสอบถามครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ส่งแบบสอบถามข้อมูลในภาคเหนือ จำนวน 100 ฉบับ ได้กลับคืนมา 94 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.00 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด ผลการวิเคราะห์จำแนกออกเป็น 7 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 94 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่าครู 50 คน (ร้อยละ 53.19) มีความเห็นว่ากิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นต่อผู้เรียนในระดับปานกลาง รองลงมา คือ มีความเห็นว่ามีค่าจำเป็นในระดับมาก (43 คน คิดเป็นร้อยละ 45.74) ตามลำดับ

ครูส่วนใหญ่ จำนวน 82 คน (ร้อยละ 87.23) เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ ทั้งนี้มีครู 12 คน (ร้อยละ 12.77) ที่ไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีความถนัด และไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความเห็นของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่	ร้อยละ
1.	ท่านคิดว่ากิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นหรือไม่ต่อผู้เรียนระดับประถมศึกษา - ไม่จำเป็น - น้อย - ปานกลาง - จำเป็นมาก	0 1 50 43	0.00 1.06 53.19 45.74
2.	ท่านเคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หรือไม่ (ถ้าเคยข้ามไปข้อ 4) - เคย - ไม่เคย	82 12	87.23 12.77
3.	ท่านไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) - ไม่มีความถนัด - ไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ/อุปกรณ์	12 8	100.00 66.67

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่	ร้อยละ
	- กิจกรรมสามารถทำให้เกิดอันตรายได้ง่าย	0	0.00
	- กิจกรรมไม่น่าสนใจ	0	0.00
	- กิจกรรมภาพพิมพ์มีความยุ่งยากเกินไป	0	0.00
	- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0.00

2. เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. จำนวน 94 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า เทคนิคภาพพิมพ์ที่ครูผู้สอนเลือกนำมาจัดในระดับประถมศึกษาบ่อยที่สุด คือภาพพิมพ์พื้นราบ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 54.26 รองลงมาคือภาพพิมพ์จากส่วนนูน 26 คน และสื่อผสม 10 คน คิดเป็นร้อยละ 27.66 และ 10.64 ตามลำดับ สรุปได้ว่ากิจกรรมที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ภาพพิมพ์พื้นราบ มีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ภาคเหนือ ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

กิจกรรมภาพพิมพ์ใดที่ใช้ในการสอนผู้เรียนระดับประถมศึกษา	ลำดับการเลือก (คน)							ความถี่	ร้อยละ
	1	2	3	4	5	6	7		
- Monoprint	4	1	0	0	2	1	0	8	8.51
- ภาพพิมพ์จากส่วนนูน	26	22	10	0	0	0	0	58	61.70
- ภาพพิมพ์ร่องลึก	1	0	1	5	0	1	0	8	8.51
- ภาพพิมพ์พื้นราบ	51	24	8	1	0	0	0	84	89.36
- ภาพพิมพ์ลายฉลุ	0	4	5	2	1	1	0	13	13.83
- สื่อผสม	10	29	19	0	0	0	0	58	61.70
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0	0	0	0	0	1	1	1.06

3. วัสดุที่ครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคเหนือใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. จำนวน 94 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า วัสดุที่ครูผู้สอนนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด คือ วัสดุธรรมชาติ โดยวัสดุธรรมชาติที่ครูนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากเป็นอันดับแรก คือ

พีช 88 คน คิดเป็นร้อยละ 93.62 ของผู้ตอบแบบสอบถามในภาคเหนือ รองลงมา คือ วัสดุสังเคราะห์ ประเภทเส้นใย 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.66 และกระดาษ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.21 ตามลำดับ นอกนั้นวัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะในภาคเหนือใช้ในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ ได้แก่ ร่างกาย และโลหะสรุปได้ว่าครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือ ใช้พีชเป็นวัสดุในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด มีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือนำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์

วัสดุในท้องถิ่นที่ใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ลำดับการเลือก (คน)									รวมค่า	ร้อยละ	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
วัสดุธรรมชาติ												
- พีช	88	0	0	0	0	0	0	0	0	88	93.62	
- สัตว์	0	38	1	0	0	0	0	0	0	39	41.49	
- อื่นๆ	0	3	3	0	0	0	0	0	0	6	6.38	
วัสดุสังเคราะห์												
- ประเภทเส้นใย	26	21	3	1	0	0	0	0	0	51	54.26	
- กระดาษ	19	33	13	1	0	0	0	0	0	66	70.21	
- พลาสติก	0	3	5	3	0	0	0	0	0	11	11.70	
- โลหะ	1	2	4	0	0	0	0	0	0	7	7.45	
- อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00	
ร่างกาย	5	17	42	9	0	0	0	0	0	73	77.66	

4. สื่อการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 94 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ (69 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40) ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ รองลงมา คือ สื่อเทคโนโลยี (22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือนำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์

สื่อการสอนที่ใช้	ความถี่	ร้อยละ
- เทคโนโลยี	22	23.40
- สื่อสิ่งพิมพ์	69	73.40
- บุคคล(ผู้เชี่ยวชาญ)	3	3.19
- อื่นๆ	1	1.06

5. ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ พบว่า ครูจำนวน 94 คน เห็นตรงกันว่า กิจกรรมภาพพิมพ์มีประโยชน์ในการพัฒนาทักษะด้านร่างกาย ความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา รวมทั้งช่วยทำให้เกิดความสนุกจากการทำกิจกรรม (74 คน คิดเป็นร้อยละ 78.72) รองลงมา คือ ช่วยฝึกทักษะการสังเกตให้กับผู้เรียน (57 คน คิดเป็นร้อยละ 60.64) รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคเหนือที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

ประโยชน์ของกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- พัฒนาแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	8
- ทักษะการวางแผนการทำงานการทำงานเป็นขั้นเป็นตอน	49
- ทักษะด้านร่างกาย ความสัมพันธ์ระหว่างมือ และตา	74
- ทักษะการทำงานกลุ่ม	22
- ความมีระเบียบ	55
- ความสนุกสนาน	74
- ความช่างสังเกต	57
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของวัสดุและสิ่งแวดล้อม	25
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	2

6. ปัญหาของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือ พบว่า ครูจำนวน 94 คน ที่ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นตรงกันว่า พบปัญหาเรื่อง ครูผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ (51 คน) รองลงมา คือ การขาดแคลนวัสดุในการจัดกิจกรรม (49 คน) และ ความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์ (45 คน) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคเหนือ ที่มีต่อปัญหาของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

ปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- วัสดุ	49
- ไม่มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์	45
- ผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	51
- กิจกรรมภาพพิมพ์ยากเกินไปสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	19
- เวลาไม่เพียงพอที่จะจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	26
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

7. การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น

จากการสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือ พบว่า ครู จำนวน 74 คน มีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมภาพพิมพ์สามารถบูรณาการกับศาสตร์ด้านงานประดิษฐ์ได้ รองลงมา คือ ศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม (64 คน) และศาสตร์ด้านวัฒนธรรม (25 คน) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคเหนือ ที่มีต่อการบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น

การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น	ความถี่
- สถาปัตยกรรม	0
- งานประดิษฐ์	74
- คณิตศาสตร์	10
- วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม	64
- วัฒนธรรม	25

การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น	ความถี่
- ประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ศิลปะ	10
- ไม่เคยบูรณาการ	10
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

1.2.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากแบบสอบถามครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ส่งแบบสอบถามข้อมูลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 100 ฉบับ ได้กลับคืนมา 88 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.00 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด ผลการวิเคราะห์จำแนกออกเป็น 7 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 88 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่าครู 45 คน (ร้อยละ 51.14) มีความเห็นว่าการกิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นต่อผู้เรียนในระดับปานกลาง รองลงมา คือ มีความเห็นว่ามีค่าจำเป็นในระดับมาก (39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.32) ตามลำดับ

ครูส่วนใหญ่ จำนวน 72 คน (ร้อยละ 81.82) เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ ทั้งนี้มีครู 16 คน (ร้อยละ 18.18) ที่ไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีความถนัด และไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความเห็นของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่	ร้อยละ
1.	ท่านคิดว่ากิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นหรือไม่ต่อผู้เรียนระดับประถมศึกษา		
	- ไม่จำเป็น	4	4.55
	- น้อย	0	0.00
	- ปานกลาง	45	51.14
	- จำเป็นมาก	39	44.32
2.	ท่านเคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หรือไม่ (ถ้าเคยข้ามไปข้อ 4)		
	- เคย	72	81.82

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่	ร้อยละ
	- ไม่เคย	16	18.18
3.	ท่านไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	- ไม่มีความถนัด	15	17.05
	- ไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ/อุปกรณ์	15	17.05
	- กิจกรรมสามารถทำให้เกิดอันตรายได้ง่าย	9	10.23
	- กิจกรรมไม่น่าสนใจ	7	7.95
	- กิจกรรมภาพพิมพ์มีความยุ่งยากเกินไป	6	6.82
	- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0.00

2. เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 88 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า เทคนิคภาพพิมพ์ที่ครูผู้สอนเลือกนำมาจัดในระดับประถมศึกษาบ่อยที่สุด คือ ภาพพิมพ์จากส่วนนูน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 35.23 รองลงมา คือ ภาพพิมพ์พื้นราบ 30 คน และสื่อผสม 10 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09 และ 11.36 ตามลำดับ สรุปได้ว่า กิจกรรมที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ภาพพิมพ์จากส่วนนูน มีรายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าความถี่และร้อยละของลักษณะการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ใช้ในการสอนผู้เรียนระดับ ประถมศึกษา	ลำดับการเลือก (คน)							ความถี่	ร้อยละ
	1	2	3	4	5	6	7		
- Monoprint	4	0	9	5	3	1	0	22	25.00
- ภาพพิมพ์จากส่วนนูน	31	27	6	0	1	0	0	65	73.86
- ภาพพิมพ์ร่องลึก	5	1	0	1	2	3	0	12	13.64
- ภาพพิมพ์พื้นราบ	30	28	7	3	0	0	0	68	77.27
- ภาพพิมพ์ลายฉลุ	2	0	11	19	3	0	0	35	39.77
- สื่อผสม	10	10	19	8	5	0	0	52	59.09
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0	1	0	0	0	0	1	1.14

3. วัสดุที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 88 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า วัสดุที่ครูผู้สอนนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด คือ วัสดุธรรมชาติ โดยวัสดุธรรมชาติที่ครูนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากเป็นอันดับแรก คือ พืช 44 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา คือ วัสดุสังเคราะห์ โดยวัสดุสังเคราะห์ที่ครูนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ คือ กระดาษ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 39.77 ตามลำดับ นอกจากนี้วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้ในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ ได้แก่ วัสดุสังเคราะห์ประเภทเส้นใย พลาสติก สัตว์ และโลหะ สรุปได้ว่า ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้พืชเป็นวัสดุในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด มีรายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์

วัสดุในท้องถิ่นที่ใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ลำดับการเลือก (คน)									ความถี่	ร้อยละ	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
วัสดุธรรมชาติ												
- พืช	44	33	3	0	0	0	0	0	0	80	90.90	
- สัตว์	2	7	2	0	3	2	0	0	0	16	18.18	
- อื่นๆ	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1.14	
วัสดุสังเคราะห์												
- ประเภทเส้นใย	10	7	18	10	1	0	0	0	0	46	52.27	
- กระดาษ	35	19	17	3	2	0	0	0	0	76	86.36	
- พลาสติก	5	2	4	6	7	0	2	0	0	26	29.55	
- โลหะ	1	2	0	3	0	2	0	0	0	8	9.09	
- อื่นๆ	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	2.27	
ร่างกาย	3	9	17	17	3	1	0	0	0	50	56.82	

4. สื่อการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 88 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ (73 คน คิดเป็นร้อยละ 82.95) ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ รองลงมา คือ สื่อเทคโนโลยี (42 คน คิดเป็นร้อยละ 47.73) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 สื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์

สื่อการสอนที่ใช้	ความถี่	ร้อยละ
- เทคโนโลยี	42	47.73
- สื่อสิ่งพิมพ์	73	82.95
- บุคคล(ผู้เชี่ยวชาญ)	0	0.00
- อื่นๆ	7	7.95

5. ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ พบว่า ครูจำนวน 88 คน เห็นตรงกันว่า กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ประโยชน์ในการสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน (75 คน คิดเป็นร้อยละ 85.23) รองลงมา คือ พัฒนาทักษะการสังเกตให้กับผู้เรียน (68 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27) รายละเอียดดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

ประโยชน์ของกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- พัฒนาแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	15
- ทักษะการวางแผนการทำงานการทำงานเป็นขั้นเป็นตอน	63
- ทักษะด้านร่างกาย ความสัมพันธ์ระหว่างมือ และตา	66
- ทักษะการทำงานกลุ่ม	29
- ความมีระเบียบ	51
- ความสนุกสนาน	75
- ความช่างสังเกต	68

ประโยชน์ของกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของวัสดุและสิ่งแวดล้อม	34
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

6. ปัญหาของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครู จำนวน 88 คน ที่ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นตรงกันว่า พบปัญหาเรื่อง ครูผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ (72 คน) รองลงมา คือ การขาดแคลนวัสดุในการจัดกิจกรรม (57 คน) และความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์ (53 คน) รายละเอียดดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อปัญหาของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

ปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- วัสดุ	57
- ไม่มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์	53
- ผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	72
- กิจกรรมภาพพิมพ์ยากเกินไปสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	23
- เวลาไม่เพียงพอที่จะจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	30
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

7. การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น

จากการสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครู จำนวน 76 คน มีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมภาพพิมพ์สามารถบูรณาการกับศาสตร์ด้านงานประดิษฐ์ได้ รองลงมา คือ ศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม (46 คน) และศาสตร์ด้านวัฒนธรรม (11 คน) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อการบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น

การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น	ความถี่
- สถาปัตยกรรม	0
- งานประดิษฐ์	76
- คณิตศาสตร์	1
- วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม	46
- วัฒนธรรม	11
- ประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ศิลปะ	0
- ไม่เคยบูรณาการ	4
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

1.2.3 ภาคกลาง

จากแบบสอบถามครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ส่งแบบสอบถามข้อมูลในภาคกลาง จำนวน 100 ฉบับ ได้กลับคืนมา 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด ผลการวิเคราะห์จำแนกออกเป็น 7 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. จำนวน 100 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่าครู 58 คน (ร้อยละ 58.00) มีความเห็นว่ากิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นมากต่อผู้เรียนในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มีความเห็นว่ามีค่าจำเป็นในระดับปานกลาง (41 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00) ตามลำดับ

ครูส่วนใหญ่ จำนวน 83 คน (ร้อยละ 83.00) เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ ทั้งนี้มีครู 17 คน (ร้อยละ 17.00) ที่ไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ และไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความเห็นของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลางที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่	ร้อยละ
1.	ท่านคิดว่ากิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นหรือไม่ต่อผู้เรียนระดับประถมศึกษา - ไม่จำเป็น - น้อย - ปานกลาง - จำเป็นมาก	0 1 41 58	0.00 1.00 41.00 58.00
2.	ท่านเคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หรือไม่ (ถ้าเคยข้ามไปข้อ 4) - เคย - ไม่เคย	83 17	83.00 17.00
3.	ท่านไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) - ไม่มีเวลา - ไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ/อุปกรณ์ - กิจกรรมสามารถทำให้เกิดอันตรายได้ง่าย - กิจกรรมไม่น่าสนใจ - กิจกรรมภาพพิมพ์มีความยุ่งยากเกินไป - อื่นๆ (โปรดระบุ)	21 24 2 0 2 2	21.00 24.00 2.00 0.00 2.00 2.00

2. เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. จำนวน 100 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า เทคนิคภาพพิมพ์ที่ครูผู้สอนเลือกนำมาจัดในระดับประถมศึกษาบ่อยที่สุด คือภาพพิมพ์พื้นราบ 59 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 รองลงมาคือภาพพิมพ์จากส่วนนูน 38 คน และสื่อผสม 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และ 15.00 ตามลำดับ สรุปได้ว่ากิจกรรมที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ภาพพิมพ์พื้นราบ มีรายละเอียดดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ภาคกลาง ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ใช้ในการสอนผู้เรียนระดับประถมศึกษา	ลำดับการเลือก (คน)							ความถี่	ร้อยละ
	1	2	3	4	5	6	7		
- Monoprint	2	2	0	2	2	7	0	15	15.00
- ภาพพิมพ์จากส่วนนูน	38	15	10	3	3	0	0	69	69.00
- ภาพพิมพ์ร่องลึก	6	5	10	6	5	2	0	34	34.00
- ภาพพิมพ์พื้นราบ	59	12	1	0	0	0	0	72	72.00
- ภาพพิมพ์ลายฉลุ	1	6	3	6	2	3	0	21	21.00
- สื่อผสม	15	9	11	4	5	2	0	46	46.00
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0	0	0	0	0	1	1	1.00

3. วัสดุที่ครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคกลางใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ.

จำนวน 100 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า วัสดุที่ครูผู้สอนนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด คือ วัสดุธรรมชาติ โดยวัสดุธรรมชาติที่ครูนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากเป็นอันดับแรก คือ ฟิช 88 คน คิดเป็นร้อยละ 88.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามในภาคกลาง รองลงมา คือ วัสดุสังเคราะห์ โดยวัสดุสังเคราะห์ที่ครูนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ คือ กระดาษ 44 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 และวัสดุสังเคราะห์ประเภทเส้นใย 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 ตามลำดับ นอกนั้นวัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะในภาคเหนือใช้ในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ ได้แก่ พลาสติก และร่างกาย สรุปได้ว่า ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลาง ใช้ฟิชเป็นวัสดุในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด มีรายละเอียดดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลางนำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์

วัสดุในท้องถิ่นที่ใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ลำดับการเลือก (คน)									ความถี่	ร้อยละ	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
วัสดุธรรมชาติ												
- ฟิช	88	15	0	0	0	0	0	0	0	103	103.0	
- สัตว์	7	27	1	0	1	0	2	0	0	38	38.00	

วัสดุในท้องถิ่นที่ใช้จัดกิจกรรม ภาพพิมพ์	ลำดับการเลือก (คน)									ความถี่	ร้อยละ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
- อื่นๆ	0	5	3	0	0	0	0	0	0	8	8.00
วัสดุสังเคราะห์											
- ประเภทเส้นใย	27	15	7	8	0	2	0	0	0	59	59.00
- กระดาษ	44	17	13	3	0	1	0	0	0	78	78.00
- พลาสติก	21	9	9	2	2	0	0	0	0	43	43.00
- โลหะ	2	4	8	10	6	0	1	0	0	31	31.00
- อื่นๆ	2	2	0	1	2	0	0	0	0	7	7.00
ร่างกาย	21	6	4	4	4	3	0	0	0	42	42.00

4. สื่อการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 100 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ (70 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00) ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ รองลงมา คือ สื่อเทคโนโลยี (51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 สื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลางนำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์

สื่อการสอนที่ใช้	ความถี่	ร้อยละ
- เทคโนโลยี	51	51.00
- สื่อสิ่งพิมพ์	70	70.00
- บุคคล(ผู้เชี่ยวชาญ)	8	8.00
- อื่นๆ	1	1.00

5. ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ พบว่า ครูจำนวน 100 คน เห็นตรงกันว่า กิจกรรมภาพพิมพ์มีประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม (81 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00) รองลงมา คือ ด้านทักษะการวางแผนการทำงาน การทำงานเป็นขั้นเป็นตอน และด้านร่างกาย

ความสัมพันธ์ระหว่างมือ และตา (80 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00) รวมทั้งช่วยทำให้เกิดความสนุกจาก การทำกิจกรรม และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของวัสดุและสิ่งแวดล้อม (79 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00) รายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคกลางที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการ เรียนเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

ประโยชน์ของกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- พัฒนาแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	37
- ทักษะการวางแผนการทำงาน การทำงานเป็นขั้นเป็นตอน	80
- ทักษะด้านร่างกาย ความสัมพันธ์ระหว่างมือ และตา	80
- ทักษะการทำงานกลุ่ม	81
- ความมีระเบียบ	59
- ความสนุกสนาน	79
- ความช่างสังเกต	78
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของวัสดุและสิ่งแวดล้อม	79
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	5

6. ปัญหาของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลาง พบว่า ครู จำนวน 100 คน ที่ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นตรงกันว่า พบปัญหาเรื่อง ครูผู้สอนไม่มีความถนัด ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ และการขาดแคลนวัสดุในการจัดกิจกรรม (49 คน) รองลงมา คือ ไม่มี ความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์ (46 คน) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคกลาง ที่มีต่อปัญหาของการจัดกิจกรรม ภาพพิมพ์

ปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- วัสดุ	49
- ไม่มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์	46
- ผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	49
- กิจกรรมภาพพิมพ์ยากเกินไปสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	8

ปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- เวลาไม่เพียงพอที่จะจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	37
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

7. การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น

จากการสำรวจความคิดเห็นของของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลาง พบว่า ครู จำนวน 81 คน มีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมภาพพิมพ์สามารถบูรณาการกับศาสตร์ด้านงานประดิษฐ์ได้ รองลงมา คือ ศาสตร์ด้านคณิตศาสตร์ (40 คน) และศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม (35 คน) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคกลาง ที่มีต่อการบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น

การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น	ความถี่
- สถาปัตยกรรม	7
- งานประดิษฐ์	81
- คณิตศาสตร์	40
- วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม	35
- วัฒนธรรม	19
- ประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ศิลปะ	23
- ไม่เคยบูรณาการ	8
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	6

1.2.4 ภาคใต้

จากแบบสอบถามครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ส่งแบบสอบถามข้อมูลในภาคใต้ จำนวน 100 ฉบับ ได้กลับคืนมา 91 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.00 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด ผลการวิเคราะห์จำแนกออกเป็น 7 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 91 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่าครู 44 คน (ร้อยละ 48.35) มีความเห็นว่ากิจกรรมภาพพิมพ์

มีความจำเป็นมากต่อผู้เรียนในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มีความเห็นว่ามีค่าจำเป็นในระดับปานกลาง (43 คน คิดเป็นร้อยละ 47.25) ตามลำดับ

ครูส่วนใหญ่ จำนวน 73 คน (ร้อยละ 80.22) เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ ทั้งนี้มีครู 18 คน (ร้อยละ 19.78) ที่ไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีความถนัด และไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ รายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความเห็นของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้ที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ข้อ	ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่	ร้อยละ
1.	ท่านคิดว่ากิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นหรือไม่ต่อผู้เรียนระดับประถมศึกษา		
	- ไม่จำเป็น	1	1.10
	- น้อย	3	3.30
	- ปานกลาง	43	47.25
	- จำเป็นมาก	44	48.35
2.	ท่านเคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หรือไม่ (ถ้าเคยข้ามไปข้อ 4)		
	- เคย	73	80.22
	- ไม่เคย	18	19.78
3.	ท่านไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	- ไม่มีความถนัด	16	17.58
	- ไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ/อุปกรณ์	12	13.19
	- กิจกรรมสามารถทำให้เกิดอันตรายได้ง่าย	7	7.70
	- กิจกรรมไม่น่าสนใจ	5	5.49
	- กิจกรรมภาพพิมพ์มีความยุ่งยากเกินไป	2	2.20
	- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0.00

2. เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 91 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า เทคนิคภาพพิมพ์ที่ครูผู้สอนเลือกนำมาจัดในระดับประถมศึกษาบ่อยที่สุด คือภาพพิมพ์พื้นราบ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาคือภาพพิมพ์

จากส่วนนูน 33 คน และสื่อผสม 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36.26 และ 9.89 ตามลำดับ สรุปได้ว่า กิจกรรมที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ภาพพิมพ์พื้นราบ มีรายละเอียดดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าความถี่และร้อยละของลักษณะการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้

กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ใช้ในการสอนผู้เรียนระดับประถมศึกษา	ลำดับการเลือก (คน)							ความถี่	ร้อยละ
	1	2	3	4	5	6	7		
- Monoprint	4	0	0	0	0	2	0	6	6.59
- ภาพพิมพ์จากส่วนนูน	33	26	1	0	0	0	0	60	65.93
- ภาพพิมพ์ร่องลึก	5	4	2	1	0	0	0	12	13.19
- ภาพพิมพ์พื้นราบ	39	21	7	2	0	0	0	69	75.82
- ภาพพิมพ์ลายฉลุ	0	6	12	4	2	0	0	24	26.37
- สื่อผสม	9	2	14	10	1	1	0	37	40.66
- อื่นๆ (โปรตรอบ)	0	0	1	0	0	0	0	1	1.10

3. วัสดุที่ครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคใต้ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 91 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า วัสดุที่ครูผู้สอนนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด คือ วัสดุธรรมชาติ โดยวัสดุธรรมชาติที่ครูนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากเป็นอันดับแรก คือ ฟ้าช 65 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 ของผู้ตอบแบบสอบถามในภาคใต้ รองลงมา คือ วัสดุสังเคราะห์ โดยวัสดุสังเคราะห์ที่นำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ คือ กระดาษ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 25.27 และ ร่างกาย 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.09 ตามลำดับ นอกจากนี้วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะในภาคเหนือใช้ในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ ได้แก่ พลาสติก สัตว์ และโลหะ สรุปได้ว่าครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้ ใช้ฟ้าชเป็นวัสดุในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด มีรายละเอียดดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 วัสดุในท้องถิ่นที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้นำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์

วัสดุในท้องถิ่นที่ใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ลำดับการเลือก (คน)									ความถี่	ร้อยละ	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9			
วัสดุธรรมชาติ												
- พีช	65	10	1	0	0	0	0	0	0	76	83.52	
- สัตว์	5	13	0	0	0	0	0	0	0	18	19.78	
- อื่นๆ	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	2.20	
วัสดุสังเคราะห์												
- ประเภทเส้นใย	6	10	9	5	1	1	0	0	0	32	35.16	
- กระดาษ	23	24	11	2	1	0	0	0	0	61	67.03	
- พลาสติก	8	8	3	5	5	0	0	0	0	29	31.87	
- โลหะ	3	4	2	3	1	0	0	0	0	13	14.29	
- อื่นๆ	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4	4.40	
ร่างกาย	11	8	19	8	3	0	1	0	0	50	54.95	

4. สื่อการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 91 คน ผ่านแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ (82 คน คิดเป็นร้อยละ 90.11) ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ รองลงมา คือ สื่อเทคโนโลยี (19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.88) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 สื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้นำมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์

สื่อการสอนที่ใช้	ความถี่	ร้อยละ
- เทคโนโลยี	19	20.88
- สื่อสิ่งพิมพ์	82	90.11
- บุคคล(ผู้เชี่ยวชาญ)	1	1.10
- อื่นๆ	8	8.79

5. ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ พบว่า ครูจำนวน 91 คน เห็นตรงกันว่า กิจกรรมภาพพิมพ์มีประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการวางแผนการทำงาน การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน (72 คน คิดเป็นร้อยละ 79.12) รองลงมา คือ ช่วยฝึกทักษะด้านการสังเกตให้กับผู้เรียน (69 คน คิดเป็นร้อยละ 75.82) รวมทั้งช่วยทำให้เกิดความสนุกจากการทำกิจกรรม (67 คน คิดเป็นร้อยละ 73.63) และช่วยฝึกทักษะด้านร่างกาย ความสัมพันธ์ระหว่างมือ และตา (60 คน คิดเป็นร้อยละ 65.93) รายละเอียดดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคใต้ที่มีต่อประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

ประโยชน์ของกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- พัฒนาแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	17
- ทักษะการวางแผนการทำงานการทำงานเป็นขั้นเป็นตอน	72
- ทักษะด้านร่างกาย ความสัมพันธ์ระหว่างมือ และตา	60
- ทักษะการทำงานกลุ่ม	32
- ความมีระเบียบ	57
- ความสนุกสนาน	67
- ความช่างสังเกต	69
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของวัสดุและสิ่งแวดล้อม	53
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

6. ปัญหาของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้ พบว่า ครูจำนวน 91 คน ที่ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นตรงกันว่า พบปัญหาเรื่อง ครูผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ (66 คน) รองลงมา คือ การขาดแคลนวัสดุในการจัดกิจกรรม (54 คน) และ ความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์ (44 คน) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาในภาคใต้ ที่มีต่อปัญหาของการจัดกิจกรรม ภาพพิมพ์

ปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	ความถี่
- วัสดุ	54
- ไม่มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์	44
- ผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	66
- กิจกรรมภาพพิมพ์ยากเกินไปสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	18
- เวลาไม่เพียงพอที่จะจัดกิจกรรมภาพพิมพ์	25
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

7. การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น

จากการสำรวจความคิดเห็นของของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้ พบว่า ครู จำนวน 71 คน มีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมภาพพิมพ์สามารถบูรณาการกับศาสตร์ด้าน งานประดิษฐ์ได้ รองลงมา คือ ศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม (45 คน) รายละเอียดดัง ตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ความเห็นของครูศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ในภาคใต้ ที่มีต่อการบูรณาการ กิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น

การบูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์อื่น	ความถี่
- สถาปัตยกรรม	0
- งานประดิษฐ์	71
- คณิตศาสตร์	3
- วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม	45
- วัฒนธรรม	9
- ประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ศิลปะ	1
- ไม่เคยบูรณาการ	10
- อื่นๆ (โปรดระบุ)	0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับ

ประถมศึกษา

จากการศึกษากิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คู่มือการเรียน เอกสาร หนังสือและวารสารกิจกรรมศิลปะทั้งในและต่างประเทศมา วิเคราะห์องค์ประกอบของ การจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาโดยศึกษา จากกิจกรรมทั้งสิ้น จำนวน 83 กิจกรรม จำแนกได้เป็นกิจกรรมที่ใช้วัสดุต่างๆ กันจำนวน 15 ประเภท

พบว่าในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ที่ผ่านมาสามารถจำแนกตามประเภทวัสดุที่ใช้ได้ 15 ประเภท ได้แก่ พืช สัตว์ เศษวัสดุธรรมชาติ เส้นใย กระดาษ พลาสติก โลหะ ฟองน้ำ ยางลบ ฟองสบู่ กาว แผ่นกระเบื้องยาง โฟม เศษวัสดุสังเคราะห์และร่างกาย โดยเมื่อพิจารณาจากเทคนิคที่ใช้ ประกอบไปด้วย 4 เทคนิคหลัก ได้แก่ ภาพพิมพ์จากส่วนนูน ภาพพิมพ์ร่องลึก ภาพพิมพ์พื้นราบ และ ภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ ประเภทวัสดุ เทคนิค และวิธีการใช้วัสดุในการจัด กิจกรรมภาพพิมพ์ดังในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 วิเคราะห์วัสดุ เทคนิคและวิธีการใช้วัสดุในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

ประเภทวัสดุ	เทคนิค				วิธีการใช้วัสดุ
	ภาพพิมพ์พื้นนูน	ภาพพิมพ์ร่องลึก	ภาพพิมพ์พื้นราบ	ภาพพิมพ์ลายฉลุ	
วัสดุจากธรรมชาติ					
พืช	/				ผู้เรียนรู้จักการนำส่วนต่างๆของพืชที่อยู่ในพื้นที่ เช่น เปลือกไม้ ใบไม้ ฝัก ผลไม้ ดอกไม้ ซึ่งสามารถ สร้างสรรค์ ได้อย่าง หลากหลายไม่สิ้นสุด โดยเลือกใช้วัสดุที่มี พื้นผิว ไม่สม่ำเสมอซึ่ง สามารถหาได้ง่าย มาใช้สร้างสรรค์ผลงาน ภาพพิมพ์พื้นนูน
สัตว์	/				ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ส่วนต่างๆที่ได้จากสัตว์ เช่น ขน นก มาสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์
เศษวัสดุ	/				ผู้เรียนรู้จักใช้เศษวัสดุจากธรรมชาติใกล้ตัวมาใช้ให้เกิด ประโยชน์
วัสดุสังเคราะห์					

ประเภทวัสดุ	เทคนิค				วิธีการใช้วัสดุ
	ภาพพิมพ์ผิวฉนวน	ภาพพิมพ์ร่องลึก	ภาพพิมพ์พื้นราบ	ภาพพิมพ์ลายฉลุ	
ประเภทเส้นใย	/				มีลักษณะเด่นคือความต่อเนื่องของเส้นสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ผิวฉนวนได้ทั้งในลักษณะการวางเป็นรูปร่างที่ต้องการและการดึงเชือกเพื่อให้เกิดภาพที่แตกต่างกันออกไป
กระดาษ			/		การใช้กระดาษในเทคนิคโมนอพรินเป็นรูปแบบที่ทำให้ผลงานที่ออกมาแตกต่างกันจากการรีดสีในทิศทางต่างกัน
	/				เป็นวัสดุที่ทำได้ง่ายเป็นการทำแม่พิมพ์จากกระดาษที่ทำให้เกิด รูปร่างหรือรูปทรงเมื่อนำมาใช้ร่วมกับภาพพิมพ์ผิวฉนวนจะได้ผล งานที่เห็นเป็นร่อง รอยของกระดาษ สามารถจัดรูปแบบได้ง่าย
				/	เป็นเทคนิคที่ทำให้กระดาษเกิดช่องว่างเพื่อให้สีสามารถผ่านลง ไปติดกับพื้นที่ที่เป็นผลงาน โดยการกรีด เจาะ ตัด ฯลฯ มีลักษณะเด่นคือสามารถกำหนดพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ละเอียด เจาะจง
พลาสติก			/		เป็นวัสดุที่ทำได้ง่าย และบางชนิดเป็นวัสดุเหลือใช้
	/				เป็นการนำวัสดุประเภทพลาสติกมาเป็นแม่พิมพ์โดยใช้ การถูเพื่อให้เกิดร่องรอยบนกระดาษ เกิดรูปร่างตามแม่พิมพ์พลาสติกที่ นำมาใช้
				/	เป็นการพิมพ์ลายลงบนพลาสติกแล้วนำพลาสติกดังกล่าวพิมพ์ ลงบนกระดาษ
โลหะ	/				เป็นการใช้วัสดุโลหะเป็นแม่พิมพ์ เช่น เหรียญ มาเป็นแม่พิมพ์ โดยใช้การถูเพื่อให้เกิดร่องรอยบนกระดาษ เป็นพื้นฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจภาพพิมพ์ผิวฉนวน
ฟองน้ำ	/				เป็นการนำฟองน้ำมาตัดเป็นรูปทรงต่างๆ ปั้นให้เกิดรูปร่างตาม ฟองน้ำที่ตัดไว้

ประเภทวัสดุ	เทคนิค				วิธีการใช้วัสดุ
	ภาพพิมพ์ผิวฉนวน	ภาพพิมพ์ร่องลึก	ภาพพิมพ์พื้นราบ	ภาพพิมพ์ลายฉลุ	
ยางลบ	/				ยางลบเป็นวัสดุที่มีความอ่อนตัว นิยมสามารถทำให้เกิดลวดลายได้ง่าย จึงนิยมนำมาทำเป็นแม่พิมพ์สำหรับภาพพิมพ์ผิวฉนวน
ฟองสบู่			/		เป็นกิจกรรมที่ใช้การเป่าฟองสบู่ แล้วนำกระดาษไปตามฟองสบู่ เพื่อให้เกิดการกระทบกันระหว่างฟองสบู่และกระดาษเกิดเป็น ร่องรอยจากฟองสบู่
กาว	/				กาวเป็นวัสดุที่นำมาใช้ทำเป็นแม่พิมพ์ ภาพพิมพ์นั้นต้องวาดออกมาให้เป็นรูปร่าง
แผ่นกระดาษแข็งยาง	/				เป็นวัสดุที่มีความยืดหยุ่น คงรูป ไม่มีฝุ่น ทนต่อน้ำ ง่ายต่อการทำเป็นแม่พิมพ์ ผิวฉนวน
โฟม	/				เป็นวัสดุที่นำมาเป็นแม่พิมพ์ที่ต้องจัดเตรียมขึ้น และใช้วัสดุ ปลายแหลม เช่น ไม้จิ้มฟัน มาสร้างร่องรอย โดยใช้เทคนิค ภาพพิมพ์ผิวฉนวน ผลงานที่ได้จะเป็นภาพกลับด้านจากแม่พิมพ์
			/		เป็นวัสดุที่สามารถทำให้เกิดรอยได้ง่ายและสามารถหาได้ทั่วไป
เศษวัสดุ	/				เป็นวัสดุที่สามารถหาได้ง่ายรอบตัว ทำให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ใช้ สิ่งของเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์
					ผู้เรียนรู้จักสร้างสรรค์เทคนิคใหม่ๆได้ด้วยตนเอง
ร่างกาย	/				ผู้เรียนรู้จักการใช้ส่วนต่างๆของร่างกายสร้างงานศิลปะ

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ 11 คน ได้แก่ ครูผู้สอนศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดี(Best Practice) จำนวน 5 คน อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน ศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรม

ภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน และสังเกตการสอนครูผู้สอนศิลปะที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการสอนหรือส่งนักเรียนเข้าแข่งขันและได้รับรางวัลเกี่ยวกับศิลปะ จำนวน 3 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สัมภาษณ์เชิงลึกจากครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา

(1) อาจารย์สมใจ จงรักวิทย์

ครูศิลปศึกษาโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

- หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ และอาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์
- ประธานโครงการเสริมศักยภาพทางด้านศิลปะ (Art Learning)

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทินกร บัวพูล

ครูศิลปศึกษาโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

- ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร และอาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์
- อาจารย์สอนศิลปะประจำโครงการเสริมศักยภาพทางด้านศิลปะ (Art Learning)
- ผู้เขียนหนังสือประกอบการเรียน และหนังสือภาพสำหรับเด็ก

(3) นายไอสุรีย์ ปราบอริพ่าย

ครูศิลปะโรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปลัมภ์

- ครูดีเด่นรางวัลอันดับ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมสมุทรปราการ เขต 2
- ครูดีเด่นครูสภาประเภทกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ปี 2552
- ครูเอกชนดีเด่น สมุทรปราการเขต2 ปี2553
- รางวัลหนึ่งแสนครูดี ปี2554
- รางวัลครูต้นแบบ รับโล่รางวัลจากองคมนตรี พลเอกชุมพล บัจจุสมานนท์ ปี2555
- รางวัลครูดีเด่น sp2 Awards สนง.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต2
- ครูดีเด่นครูสภาประเภทกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ปี2558
- พานักเรียนรับรางวัลระดับนานาชาติที่ประเทศญี่ปุ่น

- นักเรียนรับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันรวม “ศิลป์สร้างสรรค์” ป.4-6 ในงานศิลปหัตถกรรม ครั้งที่ 63 ปี 2556 สมุทรปราการ เขต2
- นักเรียนรับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันวาดภาพระบายสี ป.4-6 ในงานศิลปหัตถกรรม ครั้งที่ 63 ปี 2556 สมุทรปราการ เขต2

(4) นางฉัตรสุรางค์ แก้วเป็นทอง

ครูศิลปะโรงเรียนราชวินิต ฝ่ายประถม

- ได้รับเกียรติบัตรรับรองในโครงการ The Prince Mahidol Award Conference 2015-2016 World Art Contest
- ผู้เรียนได้รับรางวัลเหรียญทองแดง วาดภาพระบายสี ระดับชั้น ป.1-3 และระดับชั้น ป.4-6 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
- ผู้เรียนได้รับรางวัลเหรียญทอง ประติมากรรมนูนต่ำ ระดับชั้น ป.4-6 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
- ผู้เรียนได้รับรางวัลเหรียญเงิน ศิลป์สร้างสรรค์ ระดับชั้น ป.4-6 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

(5) ว่าที่ร้อยตำรวจหญิงดารณา ตันตินิรนาท

ครูศิลปะโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย

- ได้รับรางวัลครูผู้สอนดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2557 ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกของคุรุสภา

2.2 สัมภาษณ์อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์
สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา

(1) รองศาสตราจารย์ สัญญา วงศ์อร่าม

อาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชย์ เอกพลากร

อาจารย์ประจำภาควิชาทัศนศิลป์ สาขาภาพพิมพ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(3) รองศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ

หัวหน้าภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

2.3 สัมภาษณ์ศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา

(1) นายสิทธิพล เลาะชัยสงค์

(2) นายไตรรัตน์ ศรีบริรินทร์

(3) นายยุทธ พฤษมาสังขธรรม

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษา นำมาสรุปข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา

2.1.1 ด้านการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

ข้อคิดเห็นในมุมมองครูผู้สอนศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์พบว่ากิจกรรม ภาพพิมพ์เป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่สำหรับผู้เรียนในระดับประถม เนื่องจากมีกระบวนการในการทำงานที่ทำให้ ผู้เรียนรู้สึกสนใจ สนุกที่จะเรียนรู้ ยังช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนการทำงาน ส่งเสริมทักษะการคิดแบบ เป็นขั้นเป็นตอน รู้จักการนำวัสดุต่างๆมาใช้สร้างสรรค์งานศิลปะ โดยกิจกรรมภาพพิมพ์สามารถสอนในผู้เรียน ระดับใดก็ได้ซึ่งในผู้เรียนระดับเล็กจะขึ้นอยู่กับครูผู้สอนในการควบคุมดูแลระหว่างจัดกิจกรรม อาจใช้การเรียน แบบกลุ่ม และผู้สอนควรให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่านิยมจัด กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ใช้เทคนิค Monoprint และภาพพิมพ์ผิวฐาน ได้แก่ ภาพพิมพ์กาว ภาพพิมพ์แผ่นอะคริลิก ภาพพิมพ์จากใบไม้ ภาพพิมพ์ฟองสบู่ ภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก เป็นต้น ในบางกิจกรรมผู้สอนได้เพิ่ม การวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดแปลกใหม่ มีความกล้าในการทดลอง สิ่งแปลกใหม่ เป็นอิสระทางความคิด ผู้สอนใช้วิธีการสาธิตตัวอย่าง และบรรยายสอดแทรกให้ผู้เรียนได้คิด โดยเฉพาะจุดเด่นของภาพพิมพ์ คือ การกลับซ้าย-ขวา ของแม่พิมพ์ ใช้หัวข้อที่ใกล้ตัวผู้เรียน เช่น ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ เมือง ของเล่น หุ่นยนต์ เป็นต้น ซึ่งเกณฑ์การประเมินผลงานภาพพิมพ์ของผู้เรียนส่วนใหญ่วัดจาก ความสะอาด เรียบร้อย สวยงามของผลงาน และเสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.1.2 ด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากภาพพิมพ์เป็นเทคนิคทางศิลปะที่แปลกใหม่สำหรับผู้เรียนบางคน จึงยังไม่ คาดหวังถึงตัวผลงานแต่จะสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผนการทำงาน ความเข้าใจในเทคนิควิธีการ ซึ่งขึ้นอยู่กับครูผู้สอนในการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมและการดูแลอย่างทั่วถึง และมีข้อจำกัดเกี่ยวกับวัสดุ เพราะต้องคำนึงถึงผู้เรียนในระดับเล็กจึงต้องใช้วัสดุต่างๆและไม่เป็นอันตรายในการหาเทคนิคใหม่ๆมาสอน ครูผู้สอนจะเป็นผู้เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และมีการ วางแผนการสอนโดยแบ่งเป็นหลายสัปดาห์ เนื่องจากเวลาเรียนที่ไม่เพียงพอ ซึ่งกิจกรรมภาพพิมพ์เป็นกิจกรรม ที่ต้องทำเป็นขั้นเป็นตอน มีกระบวนการ ที่ซับซ้อนกว่าการวาดภาพ ระบายสีหรือปั้น

2.2 อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย

2.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาในมุมมองของ อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับ ประถมศึกษา จำนวน 3 คน พบว่าเทคนิคภาพพิมพ์ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถม ได้แก่ ภาพพิมพ์เทคนิค Monoprint stamp ภาพพิมพ์โฟม โดยเน้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข เกิดการเรียนรู้ เรื่องกระบวนการขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้ในการใช้สิ่งของรอบตัว มาสร้างงานศิลปะ โดยผู้สอนใช้หัวข้อที่ไม่กว้าง จนเกินไปให้ผู้เรียน ใช้เรื่องราวรอบๆตัว เช่น ตนเอง ครอบครัว ธรรมชาติรอบตัว เป็นต้น ในการสอน ภาพพิมพ์ต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนที่ยุ่งยาก ผู้สอน และผู้เรียนจึงต้องทำไปพร้อมๆกันทีละขั้นตอน

สิ่งที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากการเรียนภาพพิมพ์คือ ความสนุกสนาน การได้ทดลองทำ เทคนิค วัสดุใหม่ๆ ทำให้ผู้เรียนมีการวางแผน มีทักษะการคิดแบบเป็นขั้นเป็นตอน มีมิติทางความคิด เพราะจุดเด่นของ ภาพพิมพ์ที่แตกต่างจากศิลปะแขนงอื่นๆ ก็คือกระบวนการทำงานและเป็นเทคนิคที่สามารถสร้างงานที่เหมือน กันได้หลายชิ้น

2.2.2 ด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

เนื่องจากอุปกรณ์ภาพพิมพ์สามารถทำให้เกิดอันตรายต่อผู้เรียนในชั้นประถมได้ง่าย เพราะทักษะใน การใช้อุปกรณ์ยังมีความระมัดระวังไม่เพียงพอดังนั้นผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนก่อน หรืออาจเลือกใช้เทคนิคภาพพิมพ์ที่สามารถใช้อุปกรณ์อื่นทดแทนได้ เช่น ภาพพิมพ์โฟมโดยใช้ไม้จิ้มฟัน ภาพพิมพ์ Monoprint โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายรอบตัว เช่น กระดาษ โฟม วัสดุธรรมชาติ เป็นต้น

2.3 ศิลปินภาพพิมพ์

2.3.1 ด้านการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

ศิลปินได้ให้ความเห็นว่า การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในผู้เรียนระดับประถมควรเน้นไปที่ ความสนุกสนานในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ทักษะการวางแผนกระบวนการทำงาน ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ การใช้วัสดุรอบๆตัวมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เทคนิคที่ศิลปินคิดว่าสามารถนำมาจัด กิจกรรมในผู้เรียน ระดับประถมได้ คือ เทคนิคภาพพิมพ์ที่ไม่ซับซ้อนและควรเป็นเทคนิคที่ใช้สารเคมี น้อยที่สุดหรือไม่ใช้สารเคมี เช่น Stamp ภาพพิมพ์ลายฉลุ Monoprint จากสีน้ำหรือธรรมชาติ และ ได้ให้ความเห็นว่า การนำวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นเรื่องที่ดี เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่จะนำสิ่งต่างๆรอบตัวมาสร้างเป็นผลงานศิลปะ ฝึกให้ผู้เรียนมีความช่างสังเกต แต่ต้องเสริม สอดแทรกที่มาที่ไปของวัสดุนี้ๆจะทำให้เด็กได้ตระหนักถึงคุณค่า และเห็นความสำคัญของวัสดุ

ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษาสามารถบูรณาการกับศาสตร์ต่างๆได้ เช่น จินตนาการ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เพื่อน โรงเรียน สิ่งใกล้ตัวผู้เรียนไม่จำเป็นต้องสื่อถึงสิ่งคมมากนัก เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกในสิ่งที่อยากทำ และคอยหาวัสดุแปลกใหม่มาให้ผู้เรียนได้ทดลองทำ เพื่อให้เด็กเกิด ความสนใจและได้เรียนรู้ว่าวัสดุต่างๆสามารถนำมาทำภาพพิมพ์ได้

2.3.2 ด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

อุปกรณ์ที่ใช้ทำภาพพิมพ์ เป็นอุปกรณ์ที่มีความแหลมคมซึ่งไม่เหมาะกับผู้เรียนระดับประถม ที่เริ่มเรียนรู้การใช้เครื่องมือซึ่งสามารถทำให้เกิดอันตรายได้ ครูผู้สอนจึงต้องให้การดูแลอย่างใกล้ชิด หรือเลือกใช้เทคนิคที่ไม่ต้องใช้อุปกรณ์หรือเลือกใช้ อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัย เช่น ภาพพิมพ์สีน้ำที่ใช้สีเชื่อน้ำ แทนสีเชื่อน้ำมัน ภาพพิมพ์ที่สามารถใช้วัสดุ จากธรรมชาติได้ ภาพพิมพ์ที่ใช้วัสดุทดแทนกันได้ เช่น ใช้ไม้จิ้มฟัน ดินสอ ปากกา สร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ ที่มีความอ่อนนุ่มแทนการใช้มีด เป็นต้น

จากข้อมูลที่ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอนศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดี(Best Practice) อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์จัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์จัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามในประเด็น เกี่ยวกับกิจกรรมภาพพิมพ์ที่ใช้สอน วัสดุ อุปกรณ์และรูปแบบการสอน พบว่ากิจกรรมภาพพิมพ์ที่ใช้สอนใน ประถมศึกษามากที่สุดคือภาพพิมพ์พื้นราบ รองลงมาคือเทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูน ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ ภาพพิมพ์โคมโดยใช้ไม้จิ้มฟันสร้างร่องรอย และด้านรูปแบบการสอนส่วนใหญ่ใช้ วิธีการสอนแบบสาธิตประกอบการบรรยาย สรุปได้ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้สัมภาษณ์	เทคนิคภาพพิมพ์				วัสดุ อุปกรณ์							การจัดการเรียนการสอน	
	ภาพพิมพ์ผิวมัน	ภาพพิมพ์ร่องลึก	ภาพพิมพ์พื้นราบ	ภาพพิมพ์ลายตุล	วัสดุจากธรรมชาติ			วัสดุสังเคราะห์					ร่างกาย
					พืช	สัตว์	อื่นๆ	ประเภทเส้นใย	กระดาษ	พลาสติก	โลหะ		
ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา													
อาจารย์สมใจ จงรักวิทย์			/							/	/	สาธิตประกอบการบรรยาย	
ผศ. ทินกร บัวพูล	/		/	/						/	/	สาธิตประกอบการบรรยาย ถ้าในเด็กเล็กจะให้ทำงานเป็นกลุ่ม	
นายไอสุรย์ ปราบอริพ่าย	/		/	/					/		/	สาธิตประกอบการบรรยาย	
นางฉัตรสุรางค์ แก้วเป็นทอง	/		/	/								สาธิตประกอบการบรรยาย	
ว่าที่ร้อยตำรวจหญิงดารญา ตันตินีรนาท			/						/		/	สาธิตประกอบการบรรยาย	
อาจารย์มหาวิทยาลัย													
รศ. สัญญา วงศ์อร่าม	/		/	/	/			/	/	/	/	สาธิตประกอบการบรรยาย คอยแนะนำ ให้คำปรึกษา	
รศ. ทินกร กาษรสุวรรณ	/		/						/		/	สาธิตประกอบการบรรยาย เน้นความสนุกสนานในการเรียน	
ผศ. สุรัชย์ เอกผลากร	/		/	/					/	/	/	สาธิตประกอบการบรรยาย	
ศิลปินภาพพิมพ์													
นายสิทธิพล เลาะชัยสงค์	/		/	/	/				/		/	สาธิตประกอบการบรรยาย เน้นความสนุกสนานในการเรียน หากกระบวนการมีความซับซ้อน ให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม	
นายไตรรัตน์ ศรีบุรินทร์			/	/	/						/	สาธิตประกอบการบรรยาย	
นายยุทธ พฤษมาลีธรรม	/		/	/					/		/	สาธิตประกอบการบรรยาย เน้นความสนุกสนานในการเรียน	

จากการสังเกตการสอนครูศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 คน นำมาสรุปข้อมูลเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นนำ

ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีทั้ง 3 คน มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมก่อนการสอน โดยหาข้อมูลจากหนังสือและอินเทอร์เน็ต มีการตั้งคำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนเกี่ยวกับวัสดุ เช่น นักเรียนคิดว่าวัสดุชนิดนี้มีความแตกต่างจากวัสดุอื่นอย่างไร และนักเรียนคิดว่าวัสดุใดมีความคล้ายคลึงกับวัสดุนี้บ้าง เป็นต้น ก่อนการจัดกิจกรรมครูผู้สอนจะอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์และวัสดุที่จะใช้ และจะสาธิตให้เด็กดูเป็นตัวอย่างโดยพูดให้เด็กเกิดความตื่นเต้น สนใจในกิจกรรม

2. ชั้นสอน

ในชั้นสอนมีการกำหนดหัวข้อ แต่จะเป็นหัวข้อที่เด็กสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ให้นักเรียนสร้างรูปผีเสื้อจากเทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูนโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ เป็นต้น ในครูผู้สอนที่ไปทำการสังเกตบางท่านจะให้เด็กออกสำรวจพื้นที่โรงเรียนเพื่อหาวัสดุที่สนใจมาทำกิจกรรม โดยครูผู้สอนจะคอยเดินเพื่อให้คำแนะนำ และคอยชมเชยเด็ก มีการพูดคุยให้เกิดความสนุกสนาน

3. ชั้นสรุป

มีการวัดและประเมินผลงานโดยครูจะให้เด็กออกมาอธิบายเกี่ยวกับรูปที่สร้างสรรค์ขึ้น และถามครูจะถามเพื่อในห้องเรียนว่ารู้สึกอย่างไรกับภาพของเพื่อน ครูจะเป็นผู้คอยให้กำลังใจ จะไม่ตัดสินภาพของเด็กว่าทำถูกหรือผิด และคอยชี้แนะให้เด็กเกิดความภูมิใจในผลงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 คน พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาพพิมพ์ผิวนูน จำนวน 2 คน และภาพพิมพ์พื้นราบ 1 คน การเลือกใช้วัสดุ มีการเลือกใช้วัสดุประเภทวัสดุธรรมชาติ ประเภทพืชมากที่สุด ครูผู้สอน ให้ความเห็นว่านักเรียนสามารถนำมาจากบ้านได้ และหาซื้อได้ง่าย โดยมีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 34 สรุปการสังเกตการสอนครูผู้สอนศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ขึ้นรูป		ขยายเขต	ภาพพิมพ์จากสีค สไลม์ และวัสดุใกล้ตัว	เป่าพองสบู และตกแต่งเพิ่มเติม	ภาพพิมพ์จากสีค สไลม์ และวัสดุใกล้ตัว		
ขั้นตอน	ขั้นสอน	ขยายเขต					
ครูผู้สอน	ขั้นนำ	ทูลหาปะนุญทูลยู่	/	/	/		
		ทูลหาปะนุญเออ	/	/	/		
		เออทูลหาปะนุญเออ	/	/	/		
		เออทูลหาปะนุญเออ	/	/	/		
	เทคนิค	ขั้นสอน	อเนง				
			ศิลปะ	ปะนุญ			
				ปะนุญ		/	
				ปะนุญ	/		
				ปะนุญ			
				ปะนุญ			
		ปะนุญ					
		ปะนุญ	/				
		ปะนุญ	/				
		ปะนุญ	/				
		เทคนิค	ปะนุญ	/			
			ปะนุญ	/			
	ปะนุญ		/				
	ปะนุญ		/				
	ขั้นสอน	ขั้นสอน	ปะนุญ	/		/	
			ปะนุญ	/		/	
			ปะนุญ	/		/	

1. นางฉัตรสุรางค์ แก้วเป็นทอง
2. ว่าที่ร้อยตำรวจหญิงตารณา ตันตันรักษา
3. นายไอสุราษฎร์ ปราบจอร์จพาย

ตอนที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้และผลการทดลองกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ในตอนี่ 4 นี้ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น จากการศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จำนวน 12 กิจกรรม โดยมีกระบวนการ 2 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนากิจกรรม 2) การนำกิจกรรมไปทดลองใช้โดยมา รายละเอียด ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษากิจกรรมภาพพิมพ์ในวารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปะ ระดับประถมศึกษา อาจารย์สอนภาพพิมพ์ระดับมหาวิทยาลัย และศิลปินภาพพิมพ์ ได้สรุปเป็น รูปแบบกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น จำนวนทั้งสิ้น 12 กิจกรรม ครอบคลุมเทคนิคภาพพิมพ์ 4 เทคนิค ได้แก่ ภาพพิมพ์ผิวขน ภาพพิมพ์ร่องลึก ภาพพิมพ์พื้นราบ และภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยนำวัสดุเหลือใช้ที่สามารถหาได้ง่ายรอบตัวมาประยุกต์ทำกิจกรรมภาพพิมพ์ ซึ่งกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นครูผู้สอนที่ไม่มีความถนัดในด้านการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้ การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในผู้เรียนระดับประถมศึกษาจะช่วยพัฒนาทักษะด้านกระบวนการคิดของผู้เรียนให้มีการคิด การวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ทักษะการสังเกต ฝึกให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย รักษาความสะอาด และรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า โดยมีรายละเอียดที่มาของแนวความคิดของกิจกรรมดังนี้

เทคนิค	ชื่อกิจกรรม	วัสดุ อุปกรณ์	ลักษณะกิจกรรม	ที่มาของแนวความคิดของกิจกรรม						
				หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระ Arts and Activities	งานวิจัย	หนังสือเอกสาร	สัมภาษณ์ครูศิลปะ ระดับ ประถมศึกษา	สัมภาษณ์อาจารย์ ระดับ มหาวิทยาลัย	สัมภาษณ์ศิลปิน ภาพพิมพ์	อื่นๆ
2.ภาพพิมพ์ร่องลึก (ต่อ)	2. ภาพพิมพ์เพิ่ม พลาสติก/ขวดน้ำ พลาสติก	1. เพิ่มพลาสติกที่ไม่ใช้ แล้ว/ขวดน้ำพลาสติก 2. สีเชื่อน้ำ 3. เข็ม,คัตเตอร์ 4. กระดาษ 100 ปอนด์ 5. กระดาษไข/ กระดาษเหลือใช้	ออกแบบภาพตาม ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการแล้วนำ เพิ่มพลาสติกที่ไม่ใช้ แล้วมาขูดขีดด้วยเข็ม หรือมีดคัตเตอร์ตาม ภาพที่ออกแบบไว้แล้ว ทาสีลงเพิ่มพลาสติก ให้สีที่ทา ลงไปตาม ร่องรอยที่ทาไว้ จากนั้น ใช้กระดาษไขหรือ กระดาษเหลือใช้ เช็ดสี ที่อยู่ด้านบนให้สะอาด แล้ว นำ กระดาษที่จะ พิมพ์วาง ไว้ด้านบน แล้วทำการพิมพ์							/
	3. ภาพพิมพ์จาก แผ่นซีดี	1. แผ่นซีดีเหลือใช้ 2. สีชอร์ค,สีเชื่อน้ำ(สี น้ำ, สีโปสเตอร์,สีหมึก) 3. อุปกรณ์ที่สามารถ ทำให้ เกิดร่องรอย เช่น คัตเตอร์ เข็ม เป็นต้น 4. กระดาษ,กระดาษ 100 ปอนด์	ให้นักเรียนออกแบบภาพ ที่มี รูปทรงอย่างง่ายและมี รายละเอียดน้อย จากนั้น ให้นักเรียนระบายสีชอร์ค ลงในกระดาษแล้วนำด้าน ที่ระบายสีประกบกับซีดี แล้ววาดสายที่ ออกแบบไว้ ด้านหลังกระดาษจากนั้น สร้างร่องรอยลงบน แผ่น ซีดี โดยมีผู้สอนดูแล อย่าง ใกล้ชิด จากนั้นทาสีลง ใน ร่องรอยที่ สร้างแล้วเช็ดสี ที่อยู่ด้านบนให้สะอาด แล้วทำการพิมพ์		/					

เทคนิค	ชื่อกิจกรรม	วัสดุ อุปกรณ์	ลักษณะกิจกรรม	ที่มาของแนวความคิดของกิจกรรม							
				หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นต้น สาระ Arts and Activities	งานวิจัย	หนังสือเอกสาร	สัมภาษณ์ครูประจำ ระดับประถมศึกษา	สัมภาษณ์อาจารย์ ระดับมหาวิทยาลัย	สัมภาษณ์ศิลปิน ภาพพิมพ์	อื่นๆ	
3.ภาพพิมพ์พื้นราบ	1. ภาพพิมพ์สีน้ำ จากแผ่นพลาสติก	1. สีน้ำ/สีผสมอาหาร/ สีจากธรรมชาติ 2. แผ่นพลาสติก(ปก พลาสติกที่ไม่ใช้) 3. กระดาษ 100 ปอนด์ หรือกระดาษภาพพิมพ์ 4. กาวกระถิน อาจใช้ กาวน้ำหรือน้ำผึ้งผสม น้ำแทน 5. กระดาษทราย	นำแผ่นพลาสติก ที่จะ ทำเป็น แม่พิมพ์ ชัด ด้วยกระดาษทราย แล้วนำมาทาขาว กระถินหรือกาว,น้ำผึ้ง ที่ผสมน้ำแล้วโดยทำให้ ไม่หนานจน เกินไป จากนั้นทิ้งไว้ให้แห้ง แล้วระบายสีตาม ต้องการลง บนแม่พิมพ์ ปล่อยให้แห้ง โดยไม่ ตากแดด นำกระดาษ แช่น้ำ ซับพอหมาด แล้วทำ การพิมพ์						/	/	
	2. ภาพพิมพ์จาก แกนกระดาษชำระ	1. แกนกระดาษชำระ 2. สีโปสเตอร์/สีผสม อาหาร/สีสำหรับผ้า 3. กระดาษ 100 ปอนด์/ ผ้า/เสื่อ 4. ถาดสี 5. กรรไกร	ให้นักเรียนนำแกน กระดาษชำระมาตัด ปลายด้านหนึ่งเป็น เส้นๆ หรือเป็นรูปร่างที่ ต้องการ จากนั้นนำ ด้านที่ตัดไปจุ่มสีแล้วมา ประทับกับกระดาษ,ผ้า หรือวัสดุที่ต้องการ								/

เทคนิค	ชื่อกิจกรรม	วัสดุ อุปกรณ์	ลักษณะกิจกรรม	ที่มาของแนวความคิดของกิจกรรม							
				หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน วสาร Arts and Activities	งานวิจัย	หนังสือ,เอกสาร	สัมภาษณ์ครูศิลปะ ระดับ ประถมศึกษา	สัมภาษณ์อาจารย์ ระดับ มหาวิทยาลัย	สัมภาษณ์ศิลปิน ภาพพิมพ์	อื่นๆ	
	3. ภาพพิมพ์ ถุงพลาสติก	1. ถุงพลาสติกที่ทิ้งแล้ว 2. สีน้ำ,สีโปสเตอร์ 3. กระดาษ 100 ปอนด์ 4. แก้วหรือภาชนะใสสี	ให้นักเรียนนำ ถุงพลาสติกที่ไม่ได้ใช้ มาทำความสะอาดแล้ว ตากไว้ให้แห้ง แล้วผสม สีน้ำที่ต้องการใส่ ภาชนะ จากนั้นแต้มสี ที่ผสมไว้ลงในกระดาษ 100 ปอนด์ แล้วนำ ถุงพลาสติกขยำแล้ว วางลงไปบนสีที่ทาไว้ จากนั้นดึงถุงพลาสติก ขึ้น วาดภาพตกแต่ง ต่อเติมด้วยสีโปสเตอร์					/			
4.ภาพพิมพ์ลายฉลุ	1. ภาพพิมพ์ฉลุ กล่องโฟม	1. กล่องโฟม 2. สีน้ำ,สีโปสเตอร์ 3. เข็ม,คัทเตอร์ 4. กระดาษ 100 ปอนด์ 5. แปรงสีฟัน	ให้นักเรียนหากกล่อง โฟมที่เหลือทิ้งมาทำ ความสะอาดและ ออกแบบลาย จากนั้น ทำการเจาะ ฉลุ กรีด โฟมตามที่ได้ออกแบบ ไว้ วางโฟมที่เจาะแล้ว วางบนกระดาษแล้วทำ การระบายสีโดยให้ ลอดผ่านช่องนั้น นำกระดาษมาพับทบ หลายๆ ชั้นแล้วตัด จากนั้นคลี่กระดาษ ออกจะได้กระดาษที่ถูก เจาะเป็นลวดลายต่างๆ ตามที่ตัด วางบนวัสดุที่ ต้องการพิมพ์ลงไป แล้วนำสีมาทาลงไป ตามช่อง					/	/	/	/
	2. ภาพพิมพ์ กระดาษ	1. กระดาษ 2. สีเขื่อน้ำ/สีสำหรับผ้า 3. กรรไกร,คัทเตอร์ 4. กระดาษ 100 ปอนด์/ ผ้า/ลื้อ 5. กระดาษเหลือใช้ 6. กรรไกร			/	/					/
	3. ภาพพิมพ์ผ้า	1. เศษผ้า,ผ้าลูกไม้ 2. สีเขื่อน้ำ 3. กรรไกร,คัทเตอร์ 4. กระดาษ 100 ปอนด์	นำผ้าลูกไม้ หรือเศษผ้า ที่ไม่ใช้แล้วนำมาตัด ให้ เกิดช่องว่างตาม ลวดลายที่ออกแบบไว้ แล้วนำสีปาด ระบาย ไป ตามช่องว่างเพื่อ ให้ สีผ่านช่องของผ้าลูกไม้ หรือที่ตัด กรีดไว้ลงบน กระดาษ 100 ปอนด์		/	/					

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมภาพพิมพ์ที่ได้ศึกษาจากหนังสือ วารสาร
อินเทอร์เน็ต งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดี(Best Practice)
อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์สอนภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และศิลปิน
ภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์สอนภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็น
กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ครอบคลุมภาพพิมพ์ทั้ง 4 เทคนิค ได้แก่ ภาพพิมพ์พื้นราบ ภาพพิมพ์ผิวนูน ภาพ
พิมพ์ร่องลึก และภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคละ 3 กิจกรรม แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์อยู่ในภาคผนวก ง มีรายละเอียด
พอสังเขปดังตารางที่ 37

ตารางที่ 37 สรุปแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

เทคนิค : ภาพพิมพ์ผิววน (Relief Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวัง จากการทำกิจกรรม
1.ภาพพิมพ์ดินน้ำมัน	ป.1-6	<p>ภาพพิมพ์ดินน้ำมัน เป็นการสร้างภาพพิมพ์โดยใช้ดินน้ำมันเป็นแม่พิมพ์ นำมาปั้นเป็นรูปทรงที่ต้องการและกดลงบนลายที่ต้องการลงในดินน้ำมัน จุ่ม ทาสีโปสเตอร์หรือใช้ตลับหมึกและประทับลงบนกระดาษ ส่วนนูนของดินน้ำมันที่สัมผัสกระดาษจะก่อให้เกิดเป็นภาพพิมพ์ที่สวยงาม</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 1 ภาพดินน้ำมัน</p> <p>ภาพที่ 2 ภาพผลงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์ผิววนโดยใช้ดินน้ำมันเป็นแม่พิมพ์ได้ 2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัวมาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้ 3.พัฒนาทักษะการสังเกตจากการสังเกตลักษณะพื้นผิวรอบตัวและนำมาใช้ทำงานภาพพิมพ์ 4.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม 5.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

เทคนิค : ภาพพิมพ์ผิวขนุน (Relief Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวัง จากการทำกิจกรรม
2.ภาพพิมพ์แป้งโดว์ หรือแป้งขนมปัง	ป.1-6	<p>ภาพพิมพ์แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง เป็นการสร้างภาพพิมพ์โดยนำแป้งสาลีอเนกประสงค์มาผสมเกลือและน้ำจนเป็นก้อนเหนียว แล้วกดลวดลายลงไป แป้งแล้วปล่อยให้แห้ง สามารถนำมาเป็นของประดับตกแต่งได้ และแป้งที่แข็งแล้วสามารถนำมาเป็นแม่พิมพ์ถาวรได้อีกด้วย</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 3 ภาพแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง</p> <p>ภาพที่ 4 ภาพผลงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์ผิวขนุนโดยใช้แป้งโดว์หรือแป้งขนมปังเป็นแม่พิมพ์ได้ 2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัวมาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้ 3.พัฒนาทักษะการสังเกตจากการสังเกตลักษณะพื้นผิวรอบตัวและนำมาใช้ทำงานภาพพิมพ์ 4.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม 5.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

เทคนิค : ภาพพิมพ์ผิวขน (Relief Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวังจากการทำกิจกรรม
3.ภาพพิมพ์ช้อน-ส้อม	ป.1-6	<p>เป็นการสร้างภาพพิมพ์ โดยนำของใช้ในบ้าน เช่น ช้อน ส้อม มาสร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ โดยนำช้อน-ส้อมไปจุ่มสี แล้วนำมาพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการ อาจตกแต่งเพิ่มเติมภาพผลงานด้วยการพิมพ์ภาพจากผักหรือผลไม้ที่มีรูปทรงน่าสนใจมาให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ร่วมกัน เช่น ผลกระเจี๊ยบนำมาตัดตามขวางจะเป็นรูปดาว, นำยางมาพิมพ์เพื่อเป็นรูปหน้าและปาก เป็นต้น</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 5 ภาพขั้นตอนการพิมพ์</p> <p>ภาพที่ 6 ภาพผลงาน</p>	<p>1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์ผิวขน โดยใช้ช้อน-ส้อมเป็นแม่พิมพ์ได้</p> <p>2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัวมาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้</p> <p>3.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>4.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน</p>

เทคนิค : ภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวังจากการทำกิจกรรม
1. ภาพพิมพ์กระป๋อง	ป.4-6	<p>นำกระป๋องเครื่องดื่มที่ทิ้งแล้วนำมาทำความสะอาด ตัดด้านหัวและท้าย กระป๋องออก ตัดตามแนวยาวให้แผ่ ออกเป็นแผ่นเพื่อใช้เป็นแม่พิมพ์ เก็บขอบรอยตัดเพื่อความปลอดภัย แล้วใช้ลวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบมาขูดสร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นทาสีหรืออัดสีลงในร่องรอย แล้วเช็ดสีที่อยู่นอกร่องรอยที่ขูดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพองหมาดจากนั้นวางบนแม่พิมพ์ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยข้อสันเลนด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่ในร่องรอยบนกระป๋องจะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 7 ภาพขั้นตอนการทำงาน</p> <p>ภาพที่ 8 ภาพผลงาน</p>	<p>1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยใช้กระป๋องเป็นแม่พิมพ์ได้</p> <p>2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัว หรือของเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้</p> <p>3.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>4.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน</p> <p>5.พัฒนาทักษะการใช้อุปกรณ์ในการทำงานภาพพิมพ์</p>

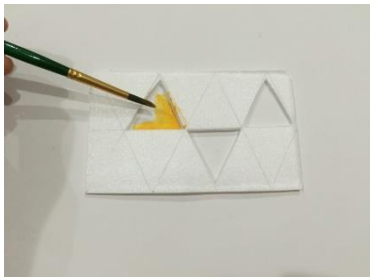
เทคนิค : ภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวังจากการทำกิจกรรม
2.ภาพพิมพ์แม่พิมพ์พลาสติก หรือปกพลาสติก	ป.4-6	<p>นำแม่พิมพ์พลาสติกหรือปกพลาสติกที่ไม่ใช้แล้ว นำมาสร้างร่องรอยด้วยลวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบกระดาษ หรือวัสดุที่สามารถสร้างร่องรอยได้มาขุด สร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นทาสีหรืออัดสีลงในร่องรอยที่ได้สร้างไว้แล้วเช็ดสีที่อยู่บนร่องรอยที่ขูดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอหมาด จากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยข้อสันแตนเลสด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่ในร่องรอยบนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 9 ขั้นตอนการขีดสี</p> <p>ภาพที่ 10 ภาพผลงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกโดยใช้แม่พิมพ์หรือปกพลาสติกเป็นแม่พิมพ์ได้ 2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัว หรือของเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้ 3.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม 4.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน 5.พัฒนาทักษะการใช้อุปกรณ์ในการทำงานภาพพิมพ์

เทคนิค : ภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวังจากการทำกิจกรรม
3. ภาพพิมพ์จากแผ่นซีดี	ป.4-6	<p>นำแผ่นซีดี นำมาสร้างร่องรอยด้วยลวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบกระดาษ หรือวัสดุที่สามารถสร้างร่องรอยได้มาขีด สร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นทาสีหรืออัดสีลงในร่องรอยที่ได้สร้างไว้แล้วเช็ดสีที่อยู่บนร่องรอยที่ขีดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอหมาด จากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยช้อนสแตนเลสด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่ในร่องรอยบนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 11 สร้างร่องรอยบนแผ่นซีดี</p> <p>ภาพที่ 12 ภาพผลงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยใช้แผ่นซีดีเป็นแม่พิมพ์ได้ 2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัว หรือของเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้ 3.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม 4.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน 5.พัฒนาทักษะการใช้อุปกรณ์ในการทำงานภาพพิมพ์

เทคนิค : ภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวังจากการทำกิจกรรม
1. ภาพพิมพ์สีน้ำจากแผ่นพลาสติก	ป.1-6	<p>นำแผ่นพลาสติกนำมาขัดผิวหน้าด้วยกระดาษทราย นำกาวน้ำมาผสมน้ำอัตราส่วนประมาณ 1 ต่อ 5 แล้วทาบางๆ ลงในแผ่นพลาสติกปล่อยให้แห้ง จากนั้นระบายสีน้ำตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ แล้วปล่อยให้แห้ง นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอหมาด จากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยข้อสแตนเลสด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่บนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 13 ขัดแผ่นพลาสติกด้วยกระดาษทราย</p> <p>ภาพที่ 14 ภาพผลงาน</p>	<p>1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบโดยใช้แผ่นพลาสติกเป็นแม่พิมพ์ได้</p> <p>2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัว หรือของเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้</p> <p>3.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>4.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน</p>

เทคนิค : ภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวัง จากการทำกิจกรรม
2. ภาพพิมพ์จากแกน กระดาษชำระ	ป.1-6	<p>นำแกนกระดาษชำระนำมาตัด ปลายด้านหนึ่งเป็นเส้นๆ หรือเป็น รูปร่างที่ต้องการแล้วกดให้เป็น ระนาบเดียวกัน จากนั้นนำสีมาทา ระบายบนกระดาษ แล้วนำไปวาง บนแผ่นรอง อาจผสมกับการจุ่มสี แล้วปั๊มลงวัสดุที่ทำารพิมพ์กับ กระดาษ, ผ้าหรือวัสดุที่ต้องการ <u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 15 ตัดแกนกระดาษชำระ ออกเป็นเส้นๆ</p> <p>ภาพที่ 16 ภาพผลงาน</p>	<p>1.เรียนรู้กระบวนการและ สามารถสร้างผลงานจาก เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยใช้แกนกระดาษชำระ เป็นแม่พิมพ์ได้</p> <p>2.สามารถนำสิ่งของใกล้ ตัว หรือของเหลือใช้มา ประยุกต์ใช้ทำงาน ภาพพิมพ์ได้</p> <p>3.มีความรับผิดชอบใน การนำวัสดุ อุปกรณ์ มา ได้ครบตามที่ได้รับ มอบหมาย และเก็บ รักษาความสะอาดพื้นที่ ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>4.พัฒนาทักษะ กระบวนการคิด การ ทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน</p>

เทคนิค : ภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Process)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวังจากการทำกิจกรรม
3. ภาพพิมพ์ถุงพลาสติก	ป.1-6	<p>ภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก เป็นการทำภาพพิมพ์ โดยการนำกระดาษมาระบายด้วยสีน้ำแล้วนำถุงพลาสติกมาขยำแล้ววางลงบนกระดาษขณะที่สียังไม่แห้งจะเกิดลวดลายแปลกตาจากรอยยับของถุงพลาสติก จากนั้นปล่อยให้แห้งแล้วให้นักเรียนตกแต่งใส่เรื่องราวเพิ่มเติม</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 17 ภาพขั้นตอนการทำภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก</p> <p>ภาพที่ 18 ภาพผลงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบโดยใช้ถุงพลาสติกเป็นแม่พิมพ์ได้ 2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัว หรือของเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้ 3.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม 4.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

เทคนิค : ภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวัง จากการทำกิจกรรม
1. ภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟม	ป.4-6	<p>นำกล่องโฟมที่เหลือใช้หรือใช้แล้วนำมาทำความสะอาดแล้วทำการฉลุ กรีด เจาะ ให้เกิดช่อง แล้ววางโฟมที่เจาะแล้วบนกระดาษให้ช่องที่เจาะติดกับกระดาษจากนั้นระบายสี หรือนำฟองน้ำจุ่มสีแล้วนำไปกดลงไปในช่วง สีที่ระบายกดลงไปจะผ่านช่องโฟมลงไปติดกับกระดาษ</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 19 วาดลวดลายลงบนกล่องโฟม</p> <p>ภาพที่ 20 ระบายหรือป้อนสีผ่านช่องที่เจาะไว้</p>	<p>1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยใช้กล่องโฟมเป็นแม่พิมพ์ได้</p> <p>2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัว หรือของเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้</p> <p>3.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>4.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน</p> <p>5.พัฒนาทักษะการใช้อุปกรณ์ในการทำงานภาพพิมพ์</p>

เทคนิค : ภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวัง จากการทำกิจกรรม
2. ภาพพิมพ์กระดาษ	ป.1-6	<p>นำกระดาษมาพับทบกันแล้วตัด เมื่อคลี่กระดาษออกมาจะเกิดช่อง ลวดลายแปลกตา แล้วนำ กระดาษที่ตัดมาวางบนกระดาษ ร้อยปอนด์แล้วทำการระบายสีให้ ผ่านช่องที่ทำการตัดออกไป สีจะ ลอดผ่านช่องที่ตัดไว้ลงสู่กระดาษ ร้อยปอนด์ด้านล่าง</p> <p><u>ภาพกิจกรรม</u></p> <p>ภาพที่ 21 นำกระดาษมาตัด</p> <p>ภาพที่ 22 ระบายหรือป้อนสีลงในช่อง</p> <p>ภาพที่ 23 ภาพผลงาน</p>	<p>1.เรียนรู้กระบวนการและ สามารถสร้างผลงานจาก เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยใช้กระดาษเป็น แม่พิมพ์ได้</p> <p>2.สามารถนำสิ่งของใกล้ ตัว หรือของเหลือใช้มา ประยุกต์ใช้ทำงาน ภาพพิมพ์ได้</p> <p>3.มีความรับผิดชอบใน การนำวัสดุ อุปกรณ์ มา ได้ครบตามที่ได้รับ มอบหมาย และเก็บ รักษาความสะอาดพื้นที่ ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>4.พัฒนาทักษะ กระบวนการคิด การ ทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน</p> <p>5.พัฒนาทักษะการใช้ อุปกรณ์ในการทำงาน ภาพพิมพ์</p>

เทคนิค : ภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil)			
ชื่อกิจกรรม	ระดับชั้น	รายละเอียดกิจกรรม	สิ่งที่คาดหวัง จากการทำกิจกรรม
3. ภาพพิมพ์ผ้า	ป.1-6	<p>ภาพพิมพ์ผ้า เป็นการถ่ายภาพพิมพ์ โดยการนำผ้ามาตัดหรือใช้ลวดลายของผ้าลูกไม้เป็นแม่พิมพ์ นำมาวางบนกระดาษร้อยปอนด์ หรือวัสดุที่จะทำการพิมพ์ จากนั้นทาสีโดยให้สีผ่านช่องว่างลงบนวัสดุ เกิดเป็นภาพพิมพ์จากผ้า</p> <p><u>ภาพวัสดุ</u></p> <p>ภาพที่ 24 วางแม่พิมพ์ผ้าบนกระดาษ</p> <p>ภาพที่ 25 ภาพผลงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เรียนรู้กระบวนการและสามารถสร้างผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยใช้ผ้าเป็นแม่พิมพ์ได้ 2.สามารถนำสิ่งของใกล้ตัว หรือของเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ทำงานภาพพิมพ์ได้ 3.มีความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์ มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บรักษาความสะอาดพื้นที่ทำงานหลังปฏิบัติกิจกรรม 4.พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน 5.พัฒนาทักษะการใช้อุปกรณ์ในการทำงานภาพพิมพ์

2. ผลการทดลองแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ไปขอความเห็นจากครูผู้สอนศิลปะที่มีแนวปฏิบัติที่ดี(Best Practice)และมีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ และวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ว่ามีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในกลุ่มผู้เรียนระดับประถมหรือไม่ จากนั้นนำมาปรับแก้และส่งแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาเลือกนำไปจัดการเรียนการสอนภาพพิมพ์ ทั้ง 4 เทคนิค อย่างน้อยเทคนิคละ 1 กิจกรรม โดยเลือกโรงเรียนที่ขาดความพร้อมทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหรือจบทางด้านศิลปะ และมีความยินดีให้ทดลองกิจกรรม

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้สำหรับทดลองกิจกรรมในครั้งนี้ คือ โรงเรียนบ้านทุ่งขาม เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาล1-ป.6 ตั้งอยู่ที่ ต.ไร่ใหม่พัฒนา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี โดยในปีการศึกษา 2558 มีนักเรียนระดับประถมศึกษาทั้งหมด 59 คน มีครูผู้สอนในระดับประถมประจำการ 4 คน และครูอัตราจ้าง 3 คน นักเรียนที่เป็นกลุ่มการทดลองเลือกจากเด็กที่สนใจทำกิจกรรมภาพพิมพ์โดยคณะชั้นปีแล้วจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม มีรายละเอียดดังตารางที่

ตารางที่ 38 กิจกรรมที่ทำการทดลองกับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

เทคนิค	กิจกรรม	ระดับชั้นที่ทดสอบ	จำนวน (คน)
1. ภาพพิมพ์ลายฉลุ	ฉลุสมมาตร	ป.2	5
		ป.3	4
		รวม	9
2. ภาพพิมพ์ผิวนูน	ภาพพิมพ์ซ้อน-ซ้อน	ป.3	4
		รวม	4
3. ภาพพิมพ์พื้นราบ	ภาพพิมพ์แกนกระดาษชำระ	ป.4	6
		ป.5	4
	Green Art	ป.6	1
		รวม	11
4. ภาพพิมพ์ร่องลึก	ภาพพิมพ์รัศมีโลก	ป.5	3
		ป.6	1
		รวม	4

กิจกรรมที่ 1

ชื่อกิจกรรม ฉลุสมมาตร
เทคนิค ภาพพิมพ์ลายฉลุ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุและภาพพิมพ์จากกระดาษ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากกระดาษ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

วัสดุ อุปกรณ์

1. กระดาษ
2. สีน้ำ, สีโปสเตอร์, สีไม้
3. กระดาษร้อยปอนด์/หรือวัสดุที่ต้องการพิมพ์
4. พู่กัน, จานสี, ฟองน้ำ

ขั้นตอน

1. ติดต่อโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อนำกิจกรรมไปทดลองใช้
2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ครูผู้สอนเลือกกิจกรรมที่จะทำการสอน
3. ครูผู้สอนทำการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 26 ภาพผู้ช่วยครูยืนแสดงตัวอย่างการตัดกระดาษ

4. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

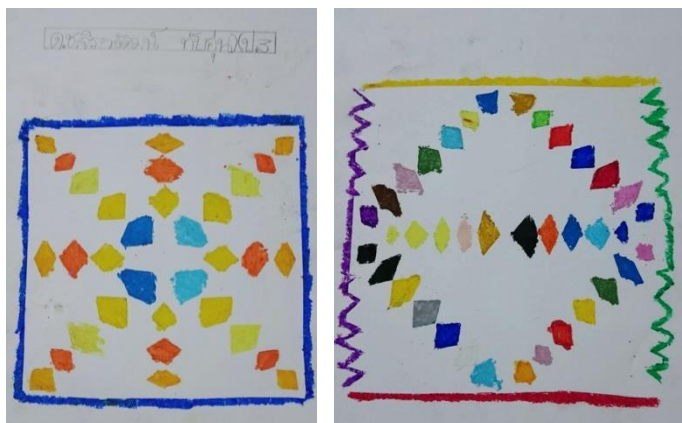
ภาพที่ 27 นักเรียนจับกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อใช้อุปกรณ์ร่วมกัน

ภาพที่ 28 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน

ภาพที่ 29 ภาพนักเรียนกับผลงาน

ภาพที่ 30 ภาพผลงานนักเรียน

ผลการทดลอง

1. ผลด้านทักษะ

- 1.1 นักเรียนสามารถสร้างแม่พิมพ์จากกระดาษได้
- 1.2 นักเรียนสามารถอธิบายหลักการเกี่ยวกับภาพพิมพ์ลายฉลุและสามารถสร้างผลงาน ศิลปะโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุจากกระดาษได้

2. ผลด้านพฤติกรรม

- 2.1 นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานและฟังคำอธิบายจากครูผู้สอน
- 2.2 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และทำความสะอาดพื้นที่ที่ใช้ทำงานได้สะอาดเรียบร้อย

3. ผลด้านความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียน

- 3.1 ครูผู้สอนยินดีและเห็นด้วยในการนำกิจกรรมศิลปะภาพพิมพ์มาจัดการเรียนการสอน และได้ขอกิจกรรมไปสอนตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ
- 3.2 นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมอย่างสนุกสนาน เห็นได้จากการขอครูผู้สอนทำผลงานเพิ่ม

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม ภาพพิมพ์ซ้อน-ส้อม

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เทคนิค ภาพพิมพ์ผิวฉนวน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉนวนและภาพพิมพ์จากซ้อน, ส้อม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆ ได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากซ้อน, ส้อมได้ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

วัสดุ อุปกรณ์

1. ซ้อน-ส้อม
2. สีโปสเตอร์/ สีสำหรับทาผ้า
3. กระดาษร้อยปอนด์หรือวัสดุที่ต้องการทำการพิมพ์ เช่น กระเป่า เสื้อ เป็นต้น

ขั้นตอน

1. ติดต่อโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อนำกิจกรรมไปทดลองใช้
2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ครูผู้สอนเลือกกิจกรรมที่จะทำการสอน
3. ครูผู้สอนทำการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 31 ภาพครูแสดงตัวอย่างการทำภาพพิมพ์จากซ้อน-ส้อม

4. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ภาพที่ 32 ภาพผลงานนักเรียน

ผลการทดลอง

1. ผลด้านทักษะ

- 1.1 นักเรียนสามารถสร้างแม่พิมพ์จากช้อน-ส้อมได้
- 1.2 นักเรียนสามารถอธิบายหลักการเกี่ยวกับภาพพิมพ์นิ้วมือและสามารถสร้างผลงานศิลปะโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์นิ้วมือจากช้อน-ส้อมได้

2. ผลด้านพฤติกรรม

- 2.1 นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานและฟังคำอธิบายจากครูผู้สอน
- 2.2 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และทำความสะอาดพื้นที่ที่ใช้ทำงานได้สะอาดเรียบร้อย

3. ผลด้านความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียน

- 3.1 ครูผู้สอนยินดีและเห็นด้วยในการนำกิจกรรมศิลปะภาพพิมพ์มาจัดการเรียนการสอน และได้ขอกิจกรรมไปสอนตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ รู้สึกแปลกใจ ไม่คิดว่าช้อน-ส้อม สามารถนำมาสร้างงานศิลปะได้ ถ้ารู้ว่าภาพพิมพ์ง่ายอย่างนี้จะสอนตั้งนานแล้ว
- 3.2 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุขและสนุกสนาน กระตือรือร้นในการหาวัสดุมาสร้างสรรค์งาน

กิจกรรมที่ 3

ชื่อกิจกรรม ภาพพิมพ์แกนกระดาษชำระ
เทคนิค ภาพพิมพ์พื้นราบ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์สีน้ำจากแกนกระดาษชำระ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์สีน้ำจากแกนกระดาษชำระ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

วัสดุ อุปกรณ์

1. แกนกระดาษชำระ
2. สีน้ำ/สีสำหรับระบายบนผ้า
3. กระดาษร้อยปอนด์หรือวัสดุที่จะทำการพิมพ์
4. ซ้อนสแตนเลส
5. ถาดใส่สี

ขั้นตอน

1. ติดต่อโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อนำกิจกรรมไปทดลองใช้
2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ครูผู้สอนเลือกกิจกรรมที่จะทำการสอน
3. ครูผู้สอนทำการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 33 ภาพครูแสดงตัวอย่างการทำภาพพิมพ์จากมันเพิ่มเติม

4. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ภาพที่ 34 นักเรียนจับกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อใช้อุปกรณ์ร่วมกัน

ภาพที่ 35 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน

ภาพที่ 36 ภาพผลงานนักเรียน

ผลการทดลอง

1. ผลด้านทักษะ

- 1.1 นักเรียนสามารถสร้างแม่พิมพ์จากแกนกระดาษชำระได้
- 1.2 นักเรียนสามารถอธิบายหลักการเกี่ยวกับภาพพิมพ์พื้นราบและสามารถสร้างผลงานศิลปะโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบจากแกนกระดาษชำระได้

2. ผลด้านพฤติกรรม

- 2.1 นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานและฟังคำอธิบายจากครูผู้สอน
- 2.2 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และทำความสะอาดพื้นที่ที่ใช้ทำงานได้สะอาดเรียบร้อย

3. ผลด้านความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียน

- 3.1 ครูผู้สอนไม่เคยคิดว่าแกนกระดาษชำระสามารถนำมาสร้างงานศิลปะได้ ภาพพิมพ์ไม่ได้ยากอย่างที่คิด และได้ขอนำกิจกรรมศิลปะภาพพิมพ์มาจัดการเรียนการสอนตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ
- 3.2 นักเรียนปฏิบัติงานอย่างสนุกสนาน มีการเดินหาวัสดุอื่นมาพิมพ์ผสมผสานกับแกนกระดาษชำระ

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม ภาพพิมพ์ Green Art
เทคนิค ภาพพิมพ์พื้นราบ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์สีน้ำจากปกพลาสติก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์สีน้ำจากปกพลาสติก โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

วัสดุ อุปกรณ์

1. ปกพลาสติกเหลือใช้หรือไม่ใช้แล้ว
2. สีน้ำหรือสีจากธรรมชาติ
3. กระดาษร้อยปอนด์
4. ซ้อนสแตนเลส
5. กระดาษทรายเบอร์ละเอียด
6. กาวน้ำที่ผสมน้ำแล้ว (เพื่อไม่ให้เหนียวเกินไปเพราะจะทำให้กระดาษที่พิมพ์ขาด)
อัตราส่วนโดยประมาณ 1/5

ขั้นตอน

1. ติดต่อโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อนำกิจกรรมไปทดลองใช้
2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ครูผู้สอนเลือกกิจกรรมที่จะทำการสอน
3. ครูผู้สอนทำการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้
4. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ภาพที่ 37 นักเรียนจับกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อใช้อุปกรณ์ร่วมกัน

ภาพที่ 38 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน

ผลการทดลอง

1. ผลด้านทักษะ

- 1.1 นักเรียนสามารถสร้างแม่พิมพ์สีน้ำจากฟัมหรือปกพลาสติกได้
- 1.2 นักเรียนสามารถอธิบายหลักการเกี่ยวกับภาพพิมพ์พื้นราบและสามารถสร้างผลงานศิลปะโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบจากฟัมหรือปกพลาสติกได้

2. ผลด้านพฤติกรรม

- 2.1 นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานและฟังคำอธิบายจากครูผู้สอน
- 2.2 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และทำความสะอาดพื้นที่ที่ใช้ทำงานได้สะอาดเรียบร้อย

3. ผลด้านความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียน

- 3.1 ครูผู้สอนไม่คิดว่าปก หรือฟัมพลาสติกนำมาสร้างงานภาพพิมพ์ได้ ไม่เคยรู้จักเทคนิคภาพพิมพ์ชนิดนี้มาก่อน และกระบวนการไม่ได้ยากอย่างที่คิด
- 3.2 นักเรียนมีความสนใจ และคอยเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพขณะทำงาน

กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม ภาพพิมพ์รักษ์โลก
เทคนิค ภาพพิมพ์ร่องลึก

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกและภาพพิมพ์จากแผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆ ได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากแผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติกได้ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

วัสดุ อุปกรณ์

1. แผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติก
2. สีน้ำ, สีโปสเตอร์, สีไม้
3. กระดาษร้อยปอนด์
4. กระดาษเหลือใช้หรือกระดาษไข (กระดาษที่มีความเหมาะสมที่สุดคือกระดาษที่เป็นขุยได้ยาก)
5. ซ้อนสแตนเลส

ขั้นตอน

1. ติดต่อโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อนำกิจกรรมไปทดลองใช้
2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ครูผู้สอนเลือกกิจกรรมที่จะทำการสอน
3. ครูผู้สอนทำการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้
4. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ภาพที่ 39 นักเรียนจับกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อใช้อุปกรณ์ร่วมกัน

ภาพที่ 40 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน

ภาพที่ 41 ภาพนักเรียนขณะปฏิบัติงาน

ภาพที่ 42 ภาพผลงานนักเรียน

ผลการทดลอง

1. ผลด้านทักษะ

- 1.1 นักเรียนสามารถสร้างแม่พิมพ์จากพลาสติกได้
- 1.2 นักเรียนสามารถอธิบายหลักการเกี่ยวกับภาพพิมพ์ร่องลึกและสามารถสร้างผลงานศิลปะโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกจากพลาสติกได้

2. ผลด้านพฤติกรรม

- 2.1 นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานและฟังคำอธิบายจากครูผู้สอน
- 2.2 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และทำความสะอาดพื้นที่ที่ใช้ทำงานได้สะอาดเรียบร้อย

3. ผลด้านความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียน

- 3.1 แปลกใจว่าสามารถสร้างสรรค์งานภาพพิมพ์ด้วยวิธีนี้ได้ รู้สึกว่าดีใจที่ได้เรียนรู้กิจกรรมใหม่ๆ เพื่อนำไปสอนนักเรียน และวัสดุที่ไม่ได้หายากอย่างที่คิด
- 3.2 นักเรียนมีความตั้งใจทำงานอย่างมาก มีความสนใจเวลาครูอธิบาย

จากการทดลองกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น จำนวน 4 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของโรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากร โดยผู้สอนมีความพึงพอใจในกิจกรรมและวัสดุที่ใช้สามารถหาได้ในท้องถิ่น รวมทั้งผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการหาวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในการทำกิจกรรมภาพพิมพ์ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับความคิดรวบยอดของกิจกรรมภาพพิมพ์ในเทคนิคที่กำหนด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ในชั้นเรียน สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวมาประยุกต์ใช้กับเทคนิคภาพพิมพ์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อแก้ปัญหาครูผู้สอนศิลปะในระดับประถมศึกษาไม่นำกิจกรรมภาพพิมพ์มาใช้ในการสอน จากการสำรวจข้อมูลแบบสอบถามที่ส่งไปทั่วประเทศ ครูผู้สอนได้ให้สาเหตุไว้ว่า ครูไม่มีความถนัดหรือความรู้เกี่ยวกับภาพพิมพ์ การขาดความพร้อมทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากร เป็นต้น ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้จัดทำเพื่อที่ครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้านภาพพิมพ์สามารถจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ และสามารถนำวัสดุรอบตัวมาใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาได้ โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบตามเทคนิคภาพพิมพ์ ได้แก่

- 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ผิวเรียบสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

- 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ร่องลึกสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
 - 3) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์พื้นราบสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
 - 4) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สายฉลุสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
- โดยแต่ละรูปแบบมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ องค์ประกอบของรูปแบบ และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบที่ 1 รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ผิวฉลุสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นการนำเอาเทคนิคการทำงานภาพพิมพ์จากส่วนนูนมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยพื้นฐานการทำงานภาพพิมพ์จากส่วนนูนทั่วไปอาจมีขั้นตอนหรืออุปกรณ์เฉพาะทางบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับเด็กระดับประถมศึกษา ซึ่งจากการศึกษาจากหนังสือ แบบเรียน วารสารทั้งในและต่างประเทศ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาพพิมพ์จึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ที่นำเทคนิคภาพพิมพ์จากส่วนนูนมาประยุกต์และดัดแปลงเป็นเทคนิคภาพพิมพ์จากส่วนนูนที่ง่ายขึ้นให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น ของเหลือใช้หรือเป็นของที่ใช้งานแล้ว ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉลุได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ผิวฉลุสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ผิวฉลุสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีจุดประสงค์เพื่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉลุ สามารถสร้างผลงานด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉลุ และสามารถบูรณาการกับศาสตร์ด้านอื่นๆ ได้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชื่อมโยงอย่างรอบด้าน พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้มือและตา ทักษะการใช้อุปกรณ์งานศิลปะ กระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ฝึกการสังเกต และเรียนรู้ที่จะนำสิ่งของเหลือใช้รอบตัวมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉลุ เป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ผิวฉลุ ผู้สอนควรทำความเข้าใจกระบวนการทำเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉลุก่อนจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนแบบสาธิตประกอบการบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นวิธีปฏิบัติจริง ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติไปพร้อมๆ กับครูผู้สอน ควรมีตัวอย่างงานให้ผู้เรียนได้เห็นลักษณะงานจริง ควรบูรณาการศาสตร์ด้านอื่นๆ เช่น ด้านสถาปัตยกรรม อาจให้ผู้เรียนสร้างผลงานภาพพิมพ์ผิวฉลุเป็นภาพโครงสร้างตึก ผังเมือง หรือทัศนียภาพ ด้านวิทยาศาสตร์

สิ่งแวดล้อม ครูผู้สอนอาจกำหนดหัวข้อเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ด้านงานประดิษฐ์ อาจให้ผู้เรียนประดิษฐ์ของประดับตกแต่ง กระจกท้อของวงล้อโดยพิมพ์ลายจากเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉนวน เป็นต้น ผู้สอนอาจแนะนำให้ผู้เรียนวาดภาพต่อเติมจากการทำภาพพิมพ์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ครูผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่กำหนด ควรสอนเรื่องความรับผิดชอบต่อการนำวัสดุที่ได้รับมอบหมายมาปฏิบัติงานในชั้นเรียน การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของพื้นที่ และอุปกรณ์ในการทำงาน

องค์ประกอบที่ 3 วัสดุ อุปกรณ์ การเลือกวัสดุมาใช้ในเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉนวน ควรเลือกวัสดุที่มีพื้นผิว 2 ส่วน คือส่วนที่ไม่ติดสี และส่วนที่ติดสี อาจสร้างพื้นผิวขึ้นมาเองด้วยวัสดุที่สามารถสร้างร่องรอยได้ สามารถใช้วัสดุจากธรรมชาติ เช่น ผัก ผลไม้ นำมาหั่น ปาด แกะให้ออกมาเป็นลวดลายที่ต้องการโดยครูผู้สอนอาจนัดแนะให้ผู้เรียนนำมาจากบ้าน อาจใช้วัสดุที่หาได้ในบริเวณห้องเรียน ของเหลือใช้ หรือวัสดุที่ทิ้งแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า สีที่ใช้ผู้สอนควรใช้สีเขื่อน้ำ หรือสีผสมอาหารในการจัดกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน ขั้นตอนการพิมพ์โดยทั่วไปศิลปินภาพพิมพ์จะใช้พิมพ์มือและแท่นพิมพ์ ในส่วนของรูปแบบที่สร้างขึ้นจะใช้การพิมพ์มือโดยใช้ข้อสแตนเลสมาทำการกด ถูแทนแท่นพิมพ์ หากในการจัดกิจกรรมมีการใช้ของมีคมครูผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิด อาจใช้อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัยมาทดแทน เช่น ใช้กิ่งไม้หรือไม้จิ้มฟันมาสร้างร่องรอยลงแม่พิมพ์ที่มีเนื้อวัสดุนุ่มสร้างร่องรอยได้ง่าย เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล ประเมินจากรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์จากส่วนฉนวน การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำทำความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น แบ่งเป็น ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการเรียนการสอน ขั้นตอนนี้หากครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาก่อนคาบเรียน ให้ครูผู้สอนนัดแนะให้นักเรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาจากที่บ้าน อาจเป็นของเหลือใช้ หรือผัก ผลไม้ที่สามารถนำมาทำกิจกรรมภาพพิมพ์ได้ ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉนวนก่อนจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม ครูผู้สอนควรสร้างความสนใจแก่นักเรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนแนะนำความรู้เกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉนวน ข้อมูลเบื้องต้นในการทำกิจกรรม วัสดุ

อุปกรณ์ หัวข้อในการทำงาน ข้อตกลงร่วมกัน เช่น การรับผิดชอบในการเก็บ รักษาความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์หลังการทำกิจกรรม และอธิบายถึงเกณฑ์การให้คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติการ ครูผู้สอนทำการสอนด้วยการสาธิตประกอบการบรรยาย และให้ผู้เรียนทำตามทีละขั้นตอน เพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักการวางแผนการทำงาน ควรแนะนำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ควรอธิบายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ ตั้งคำถามชี้แนะให้นักเรียนเสนอวัสดุที่สามารถนำมาทำภาพพิมพ์ผิวขนได้ ครูผู้สอนอาจแนะนำให้นักเรียนวาดภาพต่อเติมจากการทำเทคนิคภาพพิมพ์

กิจกรรมที่ 1 พิมพ์ฉันทันได้ (ภาพพิมพ์ดินน้ำมัน)

เป็นการสร้างภาพพิมพ์จากส่วนนูน (Relief Print) โดยใช้ดินน้ำมันเป็นแม่พิมพ์ นำมาปั้นและกดลงบนลายที่ต้องการลงดินน้ำมัน จุ่ม ทาสีโปสเตอร์หรือใช้ตลับหมึกและประทับลงบนกระดาษ ส่วนนูนของดินน้ำมันที่สัมผัสกระดาษจะก่อให้เกิดเป็นภาพพิมพ์ที่สวยงาม มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวขนโดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพผิวขนโดยใช้ดินน้ำมัน
 - 2.1 ให้นักเรียนนำดินน้ำมันมาปั้นเป็นรูปทรงที่ต้องการ
 - 2.2 นำดินน้ำมันไปสัมผัสกับพื้นผิวที่ต้องการ
 - 2.3 นำดินน้ำมันสัมผัสกับสีโปสเตอร์หรือน้ำหมึกตลับ แล้วนำมาพิมพ์ประทับลงบนกระดาษร้อยปอนด์ที่เตรียมไว้ ให้เกิดเป็นลวดลาย ทั้งนี้สามารถวาดภาพต่อเติมตามจินตนาการเพื่อภาพที่สวยงามยิ่งขึ้น
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ดินน้ำมันที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมสีโปสเตอร์, ดินน้ำมัน, กระดาษร้อยปอนด์ และพู่กัน ให้กับนักเรียนหรือให้นักเรียนเตรียมมาจากบ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากดินน้ำมัน
5. ครูให้นักเรียนนำดินน้ำมันมาสัมผัสกับสีโปสเตอร์และพิมพ์ลงบนกระดาษที่ครูจัดเตรียมไว้ให้
6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

กิจกรรมที่ 2 ปั้นปัง (ภาพพิมพ์แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง)

ภาพพิมพ์แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง เป็นการสร้างภาพพิมพ์จากส่วนนูน (Relief Print) โดยนำแป้งสาลีอเนกประสงค์มาผสมเกลือและน้ำนวดจนเป็นก้อนเหนียว แล้วกดลวดลายลงไป ในแป้งแล้วปล่อยให้แห้ง สามารถนำมาเป็นของประดับตกแต่งได้ และแป้งที่แข็งแล้วสามารถนำมาเป็นแม่พิมพ์ถาวรได้อีกด้วย มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉนวนโดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพผิวฉนวนโดยใช้แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง
 - 2.1 การเตรียมแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง จะใช้โดว์เค็ม(salt dough)ในการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากแป้งโดว์ โดยนำแป้งสาลีเอนกประสงค์ผสมเกลือและน้ำ จากนั้นนวดจนเป็นก้อนเนียนอาจใช้สีผสมอาหารผสมกับแป้งเพื่อให้มีความสวยงามยิ่งขึ้น
 - 2.2 ให้นักเรียนปั้นแป้งเป็นรูปทรงที่ต้องการ
 - 2.3 ใช้วัสดุที่มีลวดลายกดทับลงบนแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง จนเกิดร่องรอยบนแป้งโดว์ ควรใช้วัสดุที่มีความหนาหรือมีลวดลายชัดเจน แล้วปล่อยให้แห้ง
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์จากแป้งโดว์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมสีโปสเตอร์, แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง, พลาสติกรองแป้ง ให้นักเรียนหรือให้นักเรียนเตรียมมาจากบ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากดินน้ำมัน
5. ครูแนะนำให้นักเรียนตกแต่งสีสันเพิ่มเติมด้วยสีโปสเตอร์
6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

กิจกรรมที่ 3 แม่พิมพ์ซ้อน-ส้อม (ภาพพิมพ์ซ้อน-ส้อม)

ภาพพิมพ์ซ้อน, ส้อม เป็นการสร้างภาพพิมพ์จากส่วนฉนวน (Relief Print) โดยนำของใช้ในบ้าน เช่น ซ้อน, ส้อม มาสร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉนวนโดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพผิวฉนวน โดยใช้ซ้อนส้อมเป็นวัสดุหลัก
 - 2.1 นำซ้อน-ส้อมไปจุ่มสี แล้วนำมาพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการ
 - 2.2 ครูผู้สอนอาจนำผักหรือผลไม้ที่มีรูปทรงน่าสนใจมาให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ร่วมกัน เช่น ผลกระเจี๊ยบนำมาตัดตามขวางจะเป็นรูปดาว, นำยางมาพิมพ์เพื่อเป็นรูปหน้าและปาก เป็นต้น
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์จากซ้อน-ส้อม ที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมซ้อน, ส้อม, สีโปสเตอร์, พู่กัน, ผัก, ผลไม้, วัสดุอื่นๆ ภายในครัว ให้นักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากซ้อน, ส้อม
5. ครูแนะนำให้นักเรียนตกแต่งสีสันเพิ่มเติมด้วยสีโปสเตอร์

6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปผลและประเมิน ครูผู้สอนคอยสังเกตนักเรียนและประเมินจากกระบวนการทำงาน การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำความสะอาดพื้นที่และอุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม

รูปแบบที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ร่องลึกสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นการนำเอาเทคนิคการทำงานภาพพิมพ์ร่องลึกมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยพื้นฐานการทำงานภาพพิมพ์ร่องลึกทั่วไปจะมีขั้นตอนกระบวนการที่ซับซ้อน และมีอุปกรณ์เฉพาะทางที่ไม่เหมาะสมกับเด็กระดับประถมศึกษา ซึ่งในกระบวนการของภาพพิมพ์ร่องลึกเป็นเทคนิคที่ยากเกินกว่าจะจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนระดับประถมได้ จากการศึกษาจากหนังสือ แบบเรียน วารสารทั้งในและต่างประเทศ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาพพิมพ์ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ที่นำเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกมาประยุกต์และดัดแปลงเป็นเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกที่ง่ายขึ้น เพื่อให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น ของเหลือใช้หรือเป็นของที่ผ่านการใช้งานแล้ว ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ร่องลึกสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ร่องลึกสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีจุดประสงค์เพื่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก สามารถสร้างผลงานด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก และสามารถบูรณาการกับศาสตร์ด้านอื่นๆ ได้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชื่อมโยงอย่างรอบด้าน พัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างการใช้มือและตา ทักษะการใช้อุปกรณ์งานศิลปะ กระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ฝึกการสังเกต และเรียนรู้ที่จะนำสิ่งของเหลือใช้รอบตัวมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก เป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ร่องลึก ผู้สอนควรทำความเข้าใจกระบวนการทำเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกก่อนจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนแบบสาธิตประกอบการบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นวิธีปฏิบัติจริง ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติไปพร้อมกับครูผู้สอน เนื่องจากเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกค่อนข้างซับซ้อนกว่าเทคนิคอื่นๆ ควรมีตัวอย่างงานให้ผู้เรียนได้เห็นลักษณะงานจริง ควร

บูรณาการศาสตร์ด้านอื่นๆ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ครูผู้สอนอาจกำหนดหัวข้อเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ครูผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนออกแบบลายที่ไม่มีความซับซ้อน เป็นรูปทรงหรือเส้นง่ายๆ หลังจากทำการพิมพ์ผู้สอนอาจแนะนำให้ผู้เรียนวาดภาพต่อเติมจากการทำภาพพิมพ์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ครูผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่กำหนด ควรสอนเรื่องความรับผิดชอบต่อการนำวัสดุที่ได้รับมอบหมายมาปฏิบัติงานในชั้นเรียน การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของพื้นที่ และอุปกรณ์ในการทำงาน

องค์ประกอบที่ 3 วัสดุ อุปกรณ์ การเลือกวัสดุมาใช้ในเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ควรเลือกวัสดุที่เป็นวัสดุเนื้อแข็ง เพราะกระบวนการทำภาพพิมพ์ร่องลึกต้องขูดพื้นผิวเพื่ออัดสีลงไปแล้วทำการพิมพ์โดยการกด ถู หากวัสดุมีเนื้อนิ่มจะทำให้เวลาพิมพ์สีที่อัดลงไปร่องกระจายออกไปพื้นที่ด้านข้างที่ไม่ต้องการให้ติดสี ซึ่งการขูดพื้นผิวที่มีความแข็งจะต้องใช้อุปกรณ์ที่มีความแหลมคม เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายที่สามารถเกิดขึ้นได้เพราะผู้เรียนในระดับประถมอาจยังไม่ระมัดระวังในการใช้อุปกรณ์มากนัก เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกจึงเลือกให้จัดกิจกรรมกับผู้เรียนประถมปลาย และเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ใกล้ตัว คือ เข็ม คลิปหนีบกระดาษ ลวด เป็นต้น สีที่ใช้ผู้สอนควรใช้สีเช็อน้ำ หรือสีผสมอาหารในการจัดกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน ขั้นตอนการพิมพ์โดยทั่วไปศิลปินภาพพิมพ์จะใช้พิมพ์มือและแท่นพิมพ์ ในส่วนของรูปแบบที่สร้างขึ้นจะใช้การพิมพ์มือโดยใช้ซ็อนสแตนเลส มาทำการกด ถูแท่นพิมพ์ หากในการจัดกิจกรรมมีการใช้ของมีคมครูผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิด

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล ประเมินจากรู้ความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบต่อในการทำสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำการกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการเรียนการสอน ขั้นตอนนี้หากครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาก่อนคาบเรียน ให้ครูผู้สอนนัดแนะให้นักเรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาจากที่บ้าน อาจเป็นของเหลือใช้ วัสดุประเภทเนื้อแข็ง เช่น กระจ่าง แผ่นปกพลาสติก หรือแผ่นครีติก เป็นต้น ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกก่อนจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม ครูผู้สอนควรสร้างความสนใจแก่นักเรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนแนะนำความรู้เกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ข้อมูลเบื้องต้นในการทำการกิจกรรม วัสดุ

อุปกรณ์ หัวข้อในการทำงาน ข้อตกลงร่วมกัน เช่น การรับผิดชอบในการเก็บ รักษาความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์หลังการทำกิจกรรม และอธิบายถึงเกณฑ์การให้คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติการ ครูผู้สอนทำการสอนด้วยการสาธิตประกอบการบรรยาย และให้ผู้เรียนทำตามทีละขั้นตอน เพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักการวางแผนการทำงาน ควรแนะนำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ควรอธิบายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ ตั้งคำถามชี้แนะให้นักเรียนเสนอวัสดุที่สามารถนำมาทำภาพพิมพ์ร่องลึกได้ ครูผู้สอนอาจแนะนำให้นักเรียนวาดภาพต่อเติมจากการทำเทคนิคภาพพิมพ์

กิจกรรมที่ 1 Can printing (ภาพพิมพ์กระป๋อง)

ภาพพิมพ์กระป๋อง เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Print) โดยนำกระป๋อง เครื่องดื่มที่ทิ้งแล้วนำมาทำความสะอาด จากนั้นตัดด้านหัวและท้ายกระป๋องออก ตัดตามแนวยาวให้กระป๋องแผ่ออกเป็นแผ่นเพื่อใช้เป็นแม่พิมพ์ ทำการเก็บขอบรอยตัดเพื่อความปลอดภัย แล้วใช้ลวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบมาชูด สร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นทาสีหรืออัดสีลงในร่องรอยที่ได้สร้างไว้ แล้วเช็ดสีที่อยู่นอกร่องรอยที่ชูดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพองหมาดจากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยช้อนสแตนเลสด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่ในร่องรอยบนผิวกระป๋องจะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกโดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยใช้กระป๋องเป็นวัสดุหลัก
 - 2.1 ให้ครูผู้สอนตัดกระป๋องน้ำ แผ่ออกแล้วทำการพับขอบ
 - 2.2 ร่างแบบแล้ววาดลงบนกระป๋องที่แผ่ออกแล้ว ทำการชูดขีด สร้างร่องรอยลงบนกระป๋องด้วยเข็ม ลวด คลิปหนีบกระดาษหรือมีดคัทเตอร์
 - 2.3 นำไปอัดสีหรือทาสีลงในร่องรอยที่ไว้จากนั้นเช็ดสีที่อยู่นอกร่องรอยที่ชูดขีดไว้ แล้วนำกระดาษที่ชุ่มน้ำ ซับน้ำพองหมาดมาวางทับแม่พิมพ์แล้วทำการถูเพื่อให้สีที่อยู่ในร่องติดไปกับกระดาษ หลังจากกระดาษแห้งครูผู้สอนอาจให้นักเรียนตกแต่งตามความคิดสร้างสรรค์
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ร่องลึกหรือภาพพิมพ์จากกระป๋องที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมวัสดุสร้างร่องรอย เช่น เข็ม, คัทเตอร์, คลิปหนีบกระดาษ เป็นต้น, กระป๋อง, สีน้ำ, พู่กัน ให้กับนักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากกระป๋อง
5. ครูแนะนำให้นักเรียนตกแต่งสีเส้นเพิ่มเติมด้วยสีน้ำหรือสีโปสเตอร์

6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

กิจกรรมที่ 2 ภาพพิมพ์รัศมีโลก (ภาพพิมพ์แทมพลาสติกหรือปกพลาสติก)

ภาพพิมพ์แทมพลาสติกหรือปกพลาสติก เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Print) โดยนำแทมพลาสติกหรือปกพลาสติกที่ไม่ใช่แล้ว นำมาสร้างร่องรอยด้วยลวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบกระดาษหรือวัสดุที่สามารถสร้างร่องรอยได้มาขีด สร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นทาสีหรืออัดสีลงในร่องรอยที่ได้สร้างไว้แล้วเช็ดสีที่อยู่นอกร่องรอยที่ขีดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอหมาดจากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยซ้อนสแตนเลสด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่ในร่องรอยบนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยใช้แทมพลาสติกหรือปกพลาสติก
 - 2.1 ทำการขีดขีด สร้างร่องรอยลงบนแทมพลาสติกหรือปกพลาสติกด้วยเข็ม ลวด คลิปหนีบกระดาษ หรือมีดคัทเตอร์ แล้วนำไปอัดสีหรือทาสีลงในร่องรอยที่ทำการขีดขีดไว้
 - 2.2 จากนั้นเช็ดสีที่อยู่นอกร่องที่ขีดไว้
 - 2.3 นำกระดาษไปชุบน้ำแล้วซับน้ำพอหมาด
 - 2.4 นำกระดาษที่ชุบน้ำแล้วมาวางทับแม่พิมพ์
 - 2.5 ทำการถูเพื่อให้สีที่อยู่ในร่องติดไปกับกระดาษ หลังจากกระดาษแห้ง ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนตกแต่งตามความคิดสร้างสรรค์
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ร่องลึกหรือภาพพิมพ์จากแทมพลาสติกหรือปกพลาสติกที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมวัสดุสร้างร่องรอย เช่น เข็ม, คัทเตอร์, คลิปหนีบกระดาษ เป็นต้น, แทมพลาสติกหรือปกพลาสติก, สีน้ำ, พู่กัน ให้นักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากแทมพลาสติกหรือปกพลาสติก
5. ครูแนะนำให้นักเรียนตกแต่งสีเส้นเพิ่มเติมด้วยสีน้ำหรือสีโปสเตอร์
6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

กิจกรรมที่ 3 แผ่นเก่าเล่าใหม่ (ภาพพิมพ์จากแผ่นซีดี)

ภาพพิมพ์จากแผ่นซีดี เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Print) โดยนำแผ่นซีดีนำมาสร้างร่องรอยด้วยลวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบกระดาษหรือวัสดุที่สามารถสร้างร่องรอยได้มาขูดสร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นทาสีหรืออัดสีลงในร่องรอยที่ได้สร้างไว้แล้วเช็ดสีที่อยู่นอกร่องรอยที่ขูดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอหมาดจากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยช้อนสแตนเลสด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่ในร่องรอยบนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยใช้แผ่นซีดี
 - 2.1 ให้นักเรียนออกแบบภาพลงกระดาษ (ข้อระวัง ภาพจะกลับซ้าย-ขวา อาจวาดภาพต้นแบบบนกระดาษไขแล้วจึงกลับด้าน)
 - 2.2 นำกระดาษที่ร่างแบบมาระบายด้านหลังกระดาษด้วยสีชอล์ก และนำไปวางทับแผ่นซีดี เพื่อทำการคัดลอกภาพจากกระดาษลงบนแผ่นซีดี
 - 2.3 ขูดขีด สร้างร่องรอยตามภาพที่คัดลอกลงบนแผ่นซีดี
 - 2.4 นำไปอัดสีหรือทาสีลงในร่องรอยที่ทำการขูดขีดไว้จากนั้นเช็ดสีที่อยู่นอกร่องที่ขูดไว้
 - 2.5 นำกระดาษไปชุบน้ำ ซับน้ำพอหมาด
 - 2.6 นำกระดาษมาวางทับแม่พิมพ์
 - 2.7 วางกระดาษแห้งทับอีกชั้น จากนั้นทำการถูเพื่อให้สีที่อยู่ในร่องติดไปกับกระดาษ หลังจากกระดาษแห้งครูผู้สอนอาจให้นักเรียนตกแต่งตามความคิดสร้างสรรค์
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ร่องลึกหรือภาพพิมพ์จากแผ่นซีดีที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมวัสดุสร้างร่องรอย เช่น เข็ม, คัทเตอร์, คลิปหนีบกระดาษ เป็นต้น แผ่นซีดีเหลือใช้, สีน้ำ, พู่กัน ให้กับนักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากแผ่นซีดี
5. ครูแนะนำให้นักเรียนตกแต่งสีเส้นเพิ่มเติมด้วยสีน้ำหรือสีโปสเตอร์
6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปผลและประเมิน ครูผู้สอนคอยสังเกตนักเรียนและประเมินจากกระบวนการทำงาน การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำความสะอาดพื้นที่และอุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม

รูปแบบที่ 3 รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์พื้นราบสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นการนำเอาเทคนิคการทำงานภาพพิมพ์พื้นราบมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยพื้นฐานการทำงานภาพพิมพ์พื้นราบทั่วไปมีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ จึงสามารถหลีกเลี่ยงการเกิดอันตรายจากอุปกรณ์ภาพพิมพ์ได้ ซึ่งจากการศึกษาจากหนังสือ แบบเรียนวารสารทั้งในและต่างประเทศ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาพพิมพ์จึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ที่นำเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบมาประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์จากของเหลือใช้หรือเป็นของที่ผ่านการใช้งานแล้ว ที่สามารถหาได้ง่ายและเหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบได้อย่างมีประสิทธิภาพและรู้จักการประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัวได้อย่างคุ้มค่า การจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์พื้นราบสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์พื้นราบสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีจุดประสงค์เพื่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ สามารถสร้างผลงานด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ และสามารถบูรณาการกับศาสตร์ด้านอื่นๆ ได้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชื่อมโยงอย่างรอบด้าน พัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างการใช้มือและตา กระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ฝึกการสังเกต และเรียนรู้ที่จะนำสิ่งของเหลือใช้รอบตัวมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ เป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์พื้นราบ ผู้สอนควรทำความเข้าใจกระบวนการทำเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบก่อนจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนแบบสาธิตประกอบการบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นวิธีปฏิบัติจริง ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติไปพร้อมๆ กับครูผู้สอน ควรมีตัวอย่างงานให้ผู้เรียนได้เห็นลักษณะงานจริง ควรบูรณาการศาสตร์ด้านอื่นๆ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ครูผู้สอนอาจกำหนดหัวข้อเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อาจเป็นสภาพแวดล้อมใต้ท้องทะเล ด้านวิทยาศาสตร์อาจให้ผู้เรียนจินตนาการเกี่ยวกับหุ่นยนต์ หรือโลกในอนาคต เป็นต้น ผู้สอนอาจแนะนำให้ผู้เรียนวาดภาพต่อเติมจากการทำภาพพิมพ์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ครูผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่กำหนด ควรสอนเรื่องความรับผิดชอบต่อการนำวัสดุที่ได้รับมอบหมายมาปฏิบัติงานในชั้นเรียน การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของพื้นที่ และอุปกรณ์ในการทำงาน

องค์ประกอบที่ 3 วัสดุ อุปกรณ์ การเลือกวัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ เนื่องจากภาพพิมพ์พื้นราบเป็นเทคนิคที่สามารถสร้างผลงานได้โดยไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์เพื่อสร้างร่องรอยลงแม่พิมพ์ ควรเลือกวัสดุที่มีพื้นแบนราบ เช่น กระดาษ พลาสติก หรือใช้สีเพื่อสร้างผลงาน เป็นต้น โดยครูผู้สอนอาจนัดแนะให้ผู้เรียนนำมาจากบ้าน อาจใช้วัสดุที่หาได้ในบริเวณห้องเรียน ของเหลือใช้ หรือวัสดุที่ทิ้งแล้ว เช่น นำกระดาษที่ไม่ใช้แล้วมาฉีก จัดวาง เพื่อสร้างรูปร่าง รูปทรง หรือสร้างรูปแบบงานนามธรรมตามจินตนาการของผู้เรียน หรืออาจให้ผู้เรียนนำถุงพลาสติกมาทำความสะอาดแล้ววางลงบนแม่พิมพ์เพื่อสร้างลวดลายที่แตกต่างจากวัสดุอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า สีที่ใช้ผู้สอนควรใช้สีเชื่อน้ำ หรือสีผสมอาหารในการจัดกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน ขั้นตอนการพิมพ์โดยทั่วไปศิลปินภาพพิมพ์จะใช้พิมพ์มือและแทนพิมพ์ ในส่วนของรูปแบบที่สร้างขึ้นจะใช้การพิมพ์มือโดยใช้ช้อนสแตนเลส มาทำการกด ภูแทนแทนพิมพ์

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล ประเมินจากความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ การประเมินจากความสวยงาม สะอาดเรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการเรียนการสอน ขั้นตอนนี้หากครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาก่อนคาบเรียน ให้ครูผู้สอนนัดแนะให้นักเรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาจากที่บ้าน สี หรืออาจเป็นของเหลือใช้ รอบห้องเรียน เช่น เศษกระดาษ ถุงพลาสติก เป็นต้น ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบก่อนจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม ครูผู้สอนควรสร้างความสนใจแก่นักเรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนแนะนำความรู้เกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ ข้อมูลเบื้องต้นในการทำกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ หัวข้อในการทำงาน ข้อตกลงร่วมกัน เช่น การรับผิดชอบในการเก็บ รักษาความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์หลังการทำกิจกรรม และอธิบายถึงเกณฑ์การให้คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนทำการสอนด้วยการสาธิตประกอบการบรรยาย และให้ผู้เรียนทำตามทีละขั้นตอน เพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักการ

วางแผนการทำงาน ควรแนะนำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ควรอธิบายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ ตั้งคำถามชี้แนะให้นักเรียนเสนอวัสดุที่สามารถนำมาทำภาพพิมพ์พื้นราบได้ ครูผู้สอนอาจแนะนำให้ นักเรียนวาดภาพต่อเติมจากการทำเทคนิคภาพพิมพ์ อาจผสมผสานกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูนเพื่อ รูปแบบงานที่หลากหลาย

กิจกรรมที่ 1 Green art (ภาพพิมพ์สีน้ำจากปกพลาสติก)

ภาพพิมพ์สีน้ำจากแผ่นพลาสติก เป็นเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) โดยนำแผ่นพลาสติกนำมาขัดผิวหน้าด้วยกระดาษทราย นำกาวน้ำมาผสมน้ำอัตราส่วน ประมาณ 1ต่อ5 แล้วทาบางๆ ลงในแผ่นพลาสติก ปล่อยให้แห้ง จากนั้นระบายสีน้ำตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ แล้วปล่อยให้แห้ง นำกระดาษร่อนไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอ หมดจากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยข้อสอดแนมเลสด้านหลัง กระดาษร่อนสีที่อยู่บนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร่อนสี เป็นการสร้างงานศิลปะด้วย เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยใช้ปกพลาสติก
 - 2.1 นำปกพลาสติกไปขัดด้วยกระดาษทราย
 - 2.2 ผสมกาวน้ำกับน้ำ อัตราส่วนประมาณ 1 ต่อ 5 แล้วทาลงบนปกพลาสติกด้านที่ขัดด้วยกระดาษทราย ปล่อยให้แห้ง
 - 2.3 ระบายสีลงบนปกพลาสติก
 - 2.4 นำกระดาษที่ชุ่มน้ำ ซับน้ำพอหมาดมาวางทับแม่พิมพ์แล้วทำการถู เพื่อให้สีที่อยู่บนแผ่นพลาสติกติดไปกับกระดาษ
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์พื้นราบหรือภาพพิมพ์สีน้ำจากแผ่นพลาสติกที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมแผ่นปกพลาสติก, สีน้ำ, พู่กัน ให้กับนักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์สีน้ำจากแผ่นพลาสติก
5. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

กิจกรรมที่ 2 ภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ (ภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ)

ภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ เป็นเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) โดยนำแกนกระดาษชำระนำมาตัดปลายด้านหนึ่งเป็นเส้นๆ หรือเป็นรูปร่างที่ต้องการแล้ว กดให้เป็นระนาบเดียวกัน จากนั้นนำสีมาทา ระบายบนกระดาษ แล้วนำไปวางบนแผ่นรอง อาจผสมกับ

การจุ่มสีแล้วป้อนวัสดุที่ทำการพิมพ์กับกระดาษ,ผ้าหรือวัสดุที่ต้องการ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยการยกตัวอย่างภาพผลงานภาพพิมพ์ของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและวิธีการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ
 - 2.1 นำแกนกระดาษชำระมาตัดเป็นเส้นหรือรูปทรงต่างๆ แฉ่ออกเป็นแผ่นแบนๆ
 - 2.2 นำสีมาทา ระบายบนกระดาษ แล้วนำไปวางบนแผ่นรอง อาจผสมกับการจุ่มสีแล้วป้อนวัสดุที่ทำการพิมพ์
 - 2.3 นำกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการมาวางทับเพื่อทำการพิมพ์ อาจผสมกับการใช้วัสดุชนิดต่างๆ เช่น หลอด ยางรัดของ เศษกระดาษเหลือใช้
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์พื้นราบหรือภาพพิมพ์แกนกระดาษชำระที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, พู่กัน, แกนกระดาษชำระให้กับนักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากที่บ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ
5. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

กิจกรรมที่ 3 ภาพพิมพ์ก๊อบแก็บ (ภาพพิมพ์ถุงพลาสติก)

ภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก เป็นเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) โดยนำกระดาษมาระบายด้วยสีน้ำแล้วนำถุงพลาสติกมาขยำแล้ววางลงบนกระดาษขณะที่สียังไม่แห้ง จะเกิดลวดลายแปลกตาจากรอยยับของถุงพลาสติก จากนั้นปล่อยให้แห้งแล้วให้นักเรียนตกแต่งใส่เรื่องราวเพิ่มเติม มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยยกตัวอย่างภาพผลงานภาพพิมพ์ของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและวิธีการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยใช้ถุงพลาสติก
 - 2.1 ยึดกระดาษกับกระดาษน แล้วลงสีน้ำให้ชุ่ม
 - 2.2 ขยำถุงพลาสติกแล้ววางลงบนกระดาษที่สียังไม่แห้ง
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์พื้นราบหรือภาพพิมพ์ถุงพลาสติกที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, พู่กัน, ถุงพลาสติกให้กับนักเรียนหรืออาจให้

- นักเรียนนำมาจากที่บ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก
5. ครูแนะนำให้นักเรียนวาดภาพต่อเติมให้เกิดเรื่องราวตามจินตนาการ
 6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปผลและประเมิน ครูผู้สอนคอยสังเกตนักเรียนและประเมินจากกระบวนการทำงาน การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำความสะอาดพื้นที่และอุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม

รูปแบบที่ 4 รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หลายฉลุสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นการนำเอาเทคนิคการทำงานภาพพิมพ์หลายฉลุมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยพื้นฐานการทำงานภาพพิมพ์หลายฉลุบางเทคนิคอาจมีขั้นตอนหรืออุปกรณ์เฉพาะทางบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับเด็กระดับประถมศึกษา ซึ่งจากการศึกษาจากหนังสือ แบบเรียน วารสารทั้งในและต่างประเทศ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาพพิมพ์จึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ที่นำเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุมาประยุกต์และดัดแปลงเป็นเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุที่ง่ายขึ้นให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น ของเหลือใช้หรือเป็นของที่ผ่านการใช้งานแล้ว ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์หลายฉลุสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์หลายฉลุสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีจุดประสงค์เพื่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุ สามารถสร้างผลงานด้วยเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุ และสามารถบูรณาการกับศาสตร์ด้านอื่นๆ ได้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชื่อมโยงอย่างรอบด้าน พัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างการใช้มือและตา การใช้อุปกรณ์งานศิลปะ กระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ฝึกการสังเกต และเรียนรู้ที่จะนำสิ่งของเหลือใช้รอบตัวมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุ เป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หลายฉลุ ผู้สอนควรทำความเข้าใจกระบวนการทำเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุก่อนจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนแบบสาธิตประกอบการบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นวิธีปฏิบัติจริง ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติไปพร้อมๆ กับครูผู้สอน ควรมีตัวอย่างงานให้ผู้เรียนได้เห็นลักษณะงานจริง ควรบูรณาการศาสตร์ด้านอื่นๆ เช่น ด้านคณิตศาสตร์ เรื่องความ

สมมาตร ด้านสถาปัตยกรรม อาจให้ผู้เรียนฉลุแม่พิมพ์เป็นภาพโครงสร้างตึก เป็นต้น ผู้สอนอาจแนะนำให้ผู้เรียนวาดภาพต่อเติมจากการทำภาพพิมพ์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ครูผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่กำหนด ควรสอนเรื่องความรับผิดชอบต่อการนำวัสดุที่ได้รับมอบหมายมาปฏิบัติงานในชั้นเรียน การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของพื้นที่ และอุปกรณ์ในการทำงาน

องค์ประกอบที่ 3 วัสดุ อุปกรณ์ การเลือกวัสดุมาใช้ในเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุ ควรเลือกวัสดุเรียบแบน เช่น กระดาษ โฟม แผ่นพลาสติก เป็นต้น มาทำให้เกิดช่อง ที่สีสามารถลอดผ่านไป โดยครูผู้สอนอาจนัดแนะให้ผู้เรียนนำมาจากบ้าน อาจใช้วัสดุที่หาได้ในบริเวณห้องเรียน ของเหลือใช้ หรือวัสดุที่ทิ้งแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า สีที่ใช้ผู้สอนควรใช้สีเขื่อน้ำ หรือสีผสมอาหารในการจัดกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน ขั้นตอนการพิมพ์ จะใช้ฟุ้งระบายลงในช่องที่ฉลุ ตัดไว้ หรือนำฟองน้ำซับสีแล้วมาป้อนผ่านช่องที่ฉลุไว้

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล ประเมินจากรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์จากส่วนนูน การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบต่อในการทำความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการเรียนการสอน ขั้นตอนนี้หากครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาก่อนคาบเรียน ให้ครูผู้สอนนัดแนะให้นักเรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาจากที่บ้าน อาจเป็นของเหลือใช้ หรือวัสดุบริเวณห้องเรียนที่สามารถนำมาทำกิจกรรมภาพพิมพ์ได้ ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุก่อนจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม ครูผู้สอนควรสร้างความสนใจแก่นักเรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนแนะนำความรู้เกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์หลายฉลุ ข้อมูลเบื้องต้นในการทำกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ หัวข้อในการทำงาน ข้อตกลงร่วมกัน เช่น การรับผิดชอบต่อในการเก็บ รักษาความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์หลังการทำกิจกรรม และอธิบายถึงเกณฑ์การให้คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนทำการสอนด้วยการสาธิตประกอบการบรรยาย และให้ผู้เรียนทำตามทีละขั้นตอน เพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักการวางแผนการทำงาน ควรแนะนำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ควรอธิบายเกี่ยวกับวัสดุที่

ใช้ ตั้งคำถามชี้ให้นักเรียนเสนอวัสดุที่สามารถนำมาทำภาพพิมพ์ลายฉลุได้ ครูผู้สอนอาจแนะนำให้นักเรียนวาดภาพต่อเติมจากการทำเทคนิคภาพพิมพ์

กิจกรรมที่ 1 สนุกกับกล่องโฟม (ภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟม)

ภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟม เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) โดยนำกล่องโฟมที่เหลืใช้หรือใช้แล้วนำมาทำความสะอาดแล้วทำการฉลุ กรีด เจาะ ให้เกิดช่อง แล้ววางโฟมที่เจาะแล้วบนกระดาษให้ช่องที่เจาะติดกับกระดาษจากนั้นระบายสีลงไป ช่อง สีที่ระบายจะผ่านช่องโฟมลงไปติดกับกระดาษเกิดเป็นภาพพิมพ์ลายฉลุจากกล่องโฟม มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยใช้กล่องโฟม
 - 2.1 นำกล่องโฟมที่ทิ้งแล้วหรือเหลืใช้มาทำความสะอาด แล้วเจาะ กรีด ฉลุเป็นช่อง
 - 2.2 ทาสีผ่านช่องที่เจาะไว้เพื่อให้สีพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการ
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ลายฉลุหรือภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟมที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, พู่กัน, กล่องโฟม ให้กับนักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากที่บ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากกล่องโฟม
5. ครูแนะนำให้นักเรียนวาดภาพ ระบายสีเพิ่มเติมในผลงาน
6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

กิจกรรมที่ 2 ฉลุสมมาตร (ภาพพิมพ์กระดาษ)

ภาพพิมพ์กระดาษ เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) โดยนำกระดาษมาพับทบกันแล้วตัด เมื่อคลี่กระดาษออกจะเกิดช่องลวดลายแปลกตา แล้วนำกระดาษที่ตัดมาวางบนกระดาษร้อยปอนด์แล้วทำการระบายสีให้ผ่านช่องที่ทำการตัดออกไป สีจะลอดผ่านช่องที่ตัดไว้ลงสู่กระดาษร้อยปอนด์ด้านล่าง เกิดเป็นภาพพิมพ์ลายฉลุจากกระดาษ มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยใช้กระดาษ
 - 2.1 พับกระดาษ (สามารถพับได้หลากหลายแบบ) แล้วทำการตัด
 - 2.2 คลี่กระดาษออก แล้วทาสีลงตามช่องที่ตัดไว้ ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการพิมพ์

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ลายฉลุหรือภาพพิมพ์กระดาษที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, พู่กัน, กระดาษเหลือใช้ ให้กับนักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากที่บ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากกระดาษ
5. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

กิจกรรมที่ 3 ลูกไม้ใกล้ลิ (ภาพพิมพ์ผ้า)

ภาพพิมพ์ผ้า เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) โดยนำผ้ามาตัดหรือใช้ลวดลายของผ้าลูกไม้เป็นแม่พิมพ์ นำมาวางบนกระดาษรองปอนด์หรือวัสดุที่จะทำการพิมพ์ จากนั้นทาสีโดยให้สีผ่านช่องว่างลงบนวัสดุ เกิดเป็นภาพพิมพ์จากผ้า มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิค

ภาพพิมพ์ลายฉลุ

- 2.1 เตรียมผ้าลูกไม้ หรือเศษผ้าเพื่อนำมาตัด
- 2.2 อาจลงสีพื้นก่อนการพิมพ์
- 2.3 นำผ้าลูกไม้มาวาง แล้วทำการพิมพ์ โดยการนำสีระบายผ่านช่องที่ฉลุ เพื่อให้สีพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการ
3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ลายฉลุหรือภาพพิมพ์ผ้าที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา
4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, พู่กัน, เศษผ้าลูกไม้หรือเศษผ้า ให้กับนักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากบ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากผ้า
5. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปผลและประเมิน ครูผู้สอนคอยสังเกตนักเรียนและประเมินจาก

กระบวนการทำงาน การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำความสะอาดพื้นที่และอุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น มีจุดประสงค์เพื่อ 1) นำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น 2) เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของวัสดุรอบตัว และ 3) เพื่อนำเสนอกิจกรรมภาพพิมพ์ที่ ส่งเสริมการเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied research) โดยศึกษา รวบรวมข้อมูลจาก คู่มือการเรียน หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวารสารกิจกรรมศิลปะทั้งในและต่างประเทศ และเก็บข้อมูลเชิงลึกผ่านการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 คน อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่สอนวิชาภาพพิมพ์และมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา จำนวน 3 คน และศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. ทั่วประเทศทั้ง 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ และภาคใต้ 2) แบบสัมภาษณ์ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี(Best Practice) 3) แบบสัมภาษณ์อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา 4) แบบสัมภาษณ์ศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา 5) แบบสังเกตการสอนครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี(Best Practice) 6) แบบบันทึกผลการทดลองแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ระดับประถมศึกษาในประเทศไทย

ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ของครูศิลปะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร จำนวน 28,451 คน โดยเปิดตารางสุ่มของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 380 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรมาภาคละ 100 คน จากนั้นส่งแบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูล ได้แบบสอบถามคืนกลับมา 373 ฉบับ พบว่า ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ทั่วประเทศมีความเห็นว่ากิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นมากต่อผู้เรียนระดับประถมศึกษา รองลงมาให้ความเห็นว่ามีความจำเป็นระดับปานกลาง จากการสำรวจพบครู

ศิลปะที่ไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ ได้ให้ความเห็นว่าไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์และ
 ไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งครูผู้สอนศิลปะส่วนใหญ่ที่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์พบปัญหาใน
 การจัดกิจกรรม ได้แก่ ครูผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ และขาดแคลนวัสดุในการ
 จัดกิจกรรม โดยเทคนิคภาพพิมพ์ที่ครูผู้สอนศิลปะนิยมนำมาจัดการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ภาพ
 พิมพ์พื้นราบ รองลงมา คือ ภาพพิมพ์จากส่วนนูน ในด้านความเห็นเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการจัด
 กิจกรรมภาพพิมพ์ ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละภาคให้
 ความเห็นตรงกันว่า วัสดุที่ครูผู้สอนนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากที่สุด คือ วัสดุธรรมชาติ โดย
 วัสดุธรรมชาติที่ครูนิยมนำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์มากเป็นอันดับแรก คือ พืช รองลงมาเป็นวัสดุ
 สังเคราะห์ ประเภทเส้นใย และกระดาษ ในด้านสื่อการสอนที่ครูผู้สอนศิลปะนิยมนำมาใช้จัดกิจกรรม
 ภาพพิมพ์ คือ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยี ตามลำดับ ความเห็นของครูผู้สอนศิลปะในด้าน
 ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ครูผู้สอนศิลปะได้ให้ความเห็นว่ากิจกรรม
 ภาพพิมพ์สามารถพัฒนาทักษะทางด้านร่างกาย ความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ช่วยฝึกทักษะการ
 สังเกต และสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์โดยบูรณาการกับศาสตร์อื่น
 ครูผู้สอนศิลปะได้ให้ความเห็นว่ากิจกรรมภาพพิมพ์สามารถบูรณาการกับงานประดิษฐ์ได้มากที่สุด
 รองลงมาได้แก่ บูรณาการด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และบูรณาการด้านวัฒนธรรม

2. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี
 จำนวน 5 คน อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์จัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับประถมศึกษา
 จำนวน 3 คน และศิลปินภาพพิมพ์ที่มีประสบการณ์จัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับประถมศึกษา
 จำนวน 3 คน รวม 11 คน เป็นเพศชาย 8 คน (ร้อยละ 72.73) และเป็นเพศหญิง 3 คน (ร้อยละ
 27.27)

2.2 แบบสังเกตครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

ผู้วิจัยทำการสังเกตครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 คน เป็น
 เพศชาย 1 คน (ร้อยละ 33.34) และเป็นเพศหญิง 2 คน (ร้อยละ 66.67)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและสังเกตการสอน สรุปได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การจัดการกิจกรรมศิลปะภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมภาพพิมพ์ทั้งหมด มีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในผู้เรียน
 ระดับ ประถมควรเน้นไปที่ความสนุกสนานในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ทักษะการวางแผน

กระบวนการทำงาน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้วัสดุรอบๆตัวมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ นักเรียนได้ทดลองทำเทคนิค วัสดุใหม่ๆ ทำให้ผู้เรียนมีการวางแผน มีทักษะการคิดแบบเป็นขั้นเป็นตอน มีมิติทางความคิดเพราะจุดเด่นของภาพพิมพ์ที่แตกต่างจากศิลปะแขนงอื่นๆ ก็คือกระบวนการทำงาน เทคนิคภาพพิมพ์ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ภาพพิมพ์ที่ใช้เทคนิค Monoprint และภาพพิมพ์ผิวนูน ได้แก่ ภาพพิมพ์กาว ภาพพิมพ์แผ่น อะคริลิก ภาพพิมพ์ จากใบไม้ ภาพพิมพ์ฟองสบู่ ภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก เป็นต้น ในบางกิจกรรมผู้สอนได้เพิ่มการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดแปลกใหม่ มีความกล้าในการทดลองสิ่งแปลกใหม่เป็นอิสระทางความคิด ในการเรียนการสอนครูผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนได้คิดได้ลองด้วยตนเอง อาจให้ความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น เพราะการชี้แนะที่มากเกินไปจะเป็นการสร้างกรอบความคิดให้กับผู้เรียน

2. วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมภาพพิมพ์ทั้งหมด มีความเห็นว่าเทคนิคภาพพิมพ์ส่วนมากจะใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้เรียนในระดับประถมได้ เช่น วัตถุมีคม สารเคมีจากสี กรด น้ำมันสน ทินเนอร์ เป็นต้น ดังนั้นต้องเลือกหรือประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้เรียนในระดับประถม เช่น ภาพพิมพ์โฟม โดยใช้ไม้จิ้มฟันทำให้เกิดร่องรอย ภาพพิมพ์ Monoprint โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายรอบตัว เช่น กระดาษ โฟม วัสดุธรรมชาติ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในการใช้สิ่งของรอบตัวมาสร้างงานศิลปะ

3. ปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมภาพพิมพ์ทั้งหมด มีความเห็นว่ากิจกรรมภาพพิมพ์เป็นเทคนิคทางศิลปะที่แปลกใหม่สำหรับผู้เรียนบางคน ในการสอนภาพพิมพ์ต้องอาศัยกระบวนการ ขั้นตอนที่ยุงยาก ซับซ้อนกว่าการวาดภาพ ระบายสีหรือปั้น ผู้สอนและผู้เรียนจึงต้องทำกิจกรรมไปพร้อมๆ กันทีละขั้นตอน ซึ่งขึ้นอยู่กับครูผู้สอนในการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมและการดูแลอย่างทั่วถึง และมีข้อจำกัดเกี่ยวกับวัสดุ เพราะต้องคำนึงถึงผู้เรียนในระดับเล็กจึงต้องใช้วัสดุต่างๆและไม่เป็นอันตราย เพราะทักษะในการใช้อุปกรณ์ของผู้เรียนระดับประถมยังมีความระมัดระวังที่ไม่เพียงพอ

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์ที่พัฒนาขึ้น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่พัฒนามานี้ แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ผิวนูน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ร่องลึก สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น 3) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์พื้นราบ

สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น 4) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ลายฉลุ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น สรุปรูปเนื้อหาแต่ละรูปแบบได้ ดังนี้

1) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ผิวฉลุสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น เป็นรูปแบบที่ใช้เทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉลุมาประยุกต์และดัดแปลงเป็นเทคนิคภาพพิมพ์จาก ส่วนนูนที่ง่ายขึ้นให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น เน้นการนำวัสดุจำพวกของเหลือใช้หรือเป็นของที่ผ่านการใช้งานแล้ว ให้ผู้เรียนสร้าง ผลงานศิลปะจากเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉลุ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ ขั้นตอนการทำ เทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉลุได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดให้การวัดและประเมินผลจากขั้นตอนการทำงาน ความสะอาดเรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำความสะอาด พื้นที่ อุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม และส่งตรงตามเวลาที่กำหนด

2) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ร่องลึกสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น เป็นรูปแบบที่ใช้เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกที่มีกระบวนการที่ซับซ้อน และมีอุปกรณ์เฉพาะทางที่ไม่เหมาะสมกับเด็กระดับประถมศึกษา ซึ่งในกระบวนการของภาพพิมพ์ร่องลึกเป็นเทคนิคที่ยากเกินกว่าจะจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนระดับประถมได้ จึงได้พัฒนาเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกมา ประยุกต์และดัดแปลงเป็นเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกที่ง่ายขึ้น เพื่อให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับ ประถมศึกษา และได้เรียนรู้กระบวนการทำงานที่แตกต่างจากที่เคยปฏิบัติ กำหนดให้มีการวัดและ ประเมินผลจากความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก การ ประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำ ความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม และส่งตรงตามเวลาที่กำหนด

3) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์พื้นราบสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น เป็นรูปแบบที่ใช้เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับ ประถมศึกษา โดยพื้นฐานการทำงานภาพพิมพ์พื้นราบทั่วไปไม่มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับ ประถมศึกษา รูปแบบที่พัฒนาขึ้นจึงประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์จากของเหลือใช้หรือเป็นของที่ผ่านการ ใช้งานแล้ว ที่สามารถหาได้ง่ายและเหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา เพื่อใช้ทรัพยากรให้ คุ่มค่า กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลจากความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนการทำ เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมิน จากความรับผิดชอบในการทำความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม และส่ง ตรงตามเวลาที่กำหนด

4) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ลายฉลุสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น เป็นรูปแบบที่ใช้เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับผู้เรียนระดับ ประถมศึกษา นำมาประยุกต์และดัดแปลงเป็นเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุที่ง่ายขึ้นให้เหมาะสมสำหรับ

ผู้เรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่รอบตัว กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลจากความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนการทำเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ การประเมินจากความสวยงาม สะอาด เรียบร้อยของผลงาน การประเมินจากความรับผิดชอบในการทำความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์การทำงานภายหลังการทำกิจกรรม และส่งตรงตามเวลาที่กำหนด

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น” ประกอบด้วยด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมภาพพิมพ์ มีความเห็นว่า ควรกำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการคิดสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ทักษะการวางแผน กระบวนการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้วัสดุรอบตัวมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ กล้าที่จะทดลองทำ เทคนิคและวัสดุใหม่ๆ ทำให้ผู้เรียนมีการวางแผน มีทักษะการคิดแบบเป็นขั้นเป็นตอน และเกิดทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้วิชาศิลปะ รู้จักประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวมาสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอน กระบวนการทำภาพพิมพ์เทคนิคต่างๆ ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทั้งทางร่างกายและกระบวนการคิดอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับประสงค์ ทรัพย์ผดุงชนม์ และนฤมล แซ่หุ้น (2534) กล่าวว่า การพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกของเด็ก ทำให้เกิดทักษะ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน เป็นการสร้างสรรค์ด้านวัสดุอุปกรณ์ เมื่อนำไปใช้กับเด็กจะทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน พร้อมทั้งได้เรียนรู้ถึงความแตกต่างของวัสดุรอบตัวที่นำมาใช้ในงานพิมพ์ของตน

2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคภาพพิมพ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมภาพพิมพ์ มีความเห็นว่า ผู้สอนชี้้นำให้ผู้เรียนตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์และวัสดุที่ใช้จัดกิจกรรม ควรให้นักเรียนได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกใช้วัสดุที่มีความคล้ายคลึงกับเนื้อหากิจกรรมที่ทำการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด สังเกตสิ่งรอบตัวและนำมาทดลอง ประยุกต์ใช้ในงานศิลปะ และควรมีการบูรณาการกับศาสตร์ด้านอื่นๆ เช่น งานประดิษฐ์ วิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อย่างรอบด้าน และสร้างความน่าสนใจต่อกิจกรรม สอดคล้องกับอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) และชนาธิป พรกุล (2551) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงหัวข้อ เนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อผู้เรียนเกิดการความรู้แบบองค์รวม ทำให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้เกิดทักษะในการแก้ปัญหา และสามารถนำความรู้ไป

ปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมที่นำมาจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ควรเป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตราย ควรส่งเสริมให้เด็กรู้จักนำวัสดุรอบตัวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีการอธิบายเนื้อหา เรื่องราว ที่มาของผลงานของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็น ความสำคัญในขณะปฏิบัติงานทั้งทางด้านความสะอาดของผลงาน ความตั้งใจในการทำงาน ปฏิบัติ ตามขั้นตอนที่กำหนด รวมทั้งให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบร่วมกันหลังปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้อง กับสน วัฒนสิน (2554) กล่าวว่า ภาพพิมพ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กประถมศึกษาจะเป็นการทำภาพพิมพ์ ง่ายที่ใช่วัสดุรอบตัวที่หาได้ง่ายมาเป็นแม่พิมพ์ พร้อมทั้งเรียนรู้ถึงลักษณะของพื้นผิวที่ได้จากการ กดทับ การเรียนรู้จากวัสดุธรรมชาติเป็นการแสดงถึงความสวยงามของธรรมชาติให้เด็กได้รับรู้ หลากหลายและไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก ให้เด็กได้ใช้จินตนาการเพื่อให้ออกมาเป็นรูปและเรื่องราว เพราะในวัยของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาจะมีอายุประมาณ 7-12 ปี จะเป็นวัยที่ผู้เรียนเริ่มมีการ เขียนภาพอย่างมีความหมาย มีการพัฒนาทางด้านอารมณ์ การวาดแสดงออกถึงความคิด เริ่มใส่ใน รายละเอียดของภาพ ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนอธิบายภาพ หรือเรื่องราวจะช่วยให้ผู้เรียนมีความ กล้าแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก และสามารถอธิบายอารมณ์ ความรู้สึกที่ถ่ายทอดออกมาในภาพ ผลงาน มีเหตุผล สามารถเรียงลำดับความคิด เหตุการณ์ได้ สอดคล้องกับ Lowenfeld (1987) กล่าวว่า ผู้เรียนในช่วงอายุ 7-9 ปี อยู่ในขั้นการเขียนภาพอย่างมีความหมาย(The Schematic Stage) ผู้เรียนจะมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ การวาดแสดงออกถึงการคิด สร้างมโนทัศน์ในระบบ ความคิด รูปวาดมักแสดงเส้นฐาน ไม่มีการแสดงมิติ มักวาดรูปคนซ้ำๆโดยรูปร่างมักประกอบไปด้วยเรขาคณิต ไม่คำนึงถึงสัดส่วนของภาพ และอยู่ในขั้นเกาะกลุ่ม (Gang Age) มีช่วงอายุ 9-12 ปี มี พัฒนาการในการเข้าสังคม เป็นวัยที่เริ่มสร้างความเหมือนจริง ใส่ใจในรายละเอียด มีความพิถีพิถัน เริ่มมีการใช้มิติทับซ้อน และพื้นที่แทนการใช้เส้นฐาน

3. ด้านวัสดุ อุปกรณ์

จากการสำรวจสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนศิลปะให้ความสำคัญกับกิจกรรมภาพพิมพ์น้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ โดยให้เหตุผลว่า กิจกรรม ภาพพิมพ์เป็นกิจกรรมที่มีกระบวนการที่ยุ่งยาก ซับซ้อน เวลาเรียนไม่เพียงพอกับรูปแบบกิจกรรมที่มี ขั้นตอนที่ยุ่งยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิตา ปันณะสฤกษ์ (2554)กล่าวว่า ปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาศิลปะระดับชั้นประถมศึกษาในประเทศไทยส่วนมากเป็นกิจกรรมวาดภาพ ระบายสี เพราะ เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สามารถจัดหาอุปกรณ์ได้ง่าย และไม่ยุ่งยาก มีส่วนน้อยที่จะให้นักเรียนทำ กิจกรรมพิมพ์ภาพเนื่องจาก กิจกรรมการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้วัสดุหลากหลาย ซึ่งครูต้อง เป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์อาจทำให้ครูผู้สอนไม่สะดวกในการจัดเตรียม กิจกรรมภาพพิมพ์จึงไม่เป็นที่ นิยมในระดับประถมศึกษา ซึ่งจากการส่งแบบสอบถามไปทั่วประเทศจะพบว่า ปัญหาในการจัด

กิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษามากที่สุดคือปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมภาพพิมพ์และการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่ไม่พร้อมและรูปแบบไม่แปลกใหม่นอกจากแบบเรียน เนื่องจากปัญหาด้านบุคลากรดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้สอนที่ไม่มีความเชี่ยวชาญหรือความรู้ทางด้านภาพพิมพ์ไม่สามารถประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ใกล้ตัวได้อย่างเหมาะสมกับเทคนิคภาพพิมพ์ที่ใช้จัดกิจกรรม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมภาพพิมพ์ ให้ความเห็นว่า การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษาเน้นให้กิจกรรมมีความน่าสนใจ สนุกสนานเพื่อให้นักเรียนสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ควร ฝึกให้นักเรียนสังเกตพื้นผิว รูปทรงของสิ่งของต่างๆ ใกล้ตัว สามารถประยุกต์ใช้สิ่งของเหลือใช้ หรือขยะมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะปัจจุบันมนุษย์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาแปรรูปเพื่อสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์ ทำให้ธรรมชาติเสียสมดุล สภาพแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลง เกิดภัยพิบัติต่างๆ มากขึ้น การปลูกฝังการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า หรือนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่จึงเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชนให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรโดยเริ่มจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว สอดคล้องกับมิ่งขวัญ คงเจริญ (2553) กล่าวว่า ต้องสร้างจิตสำนึกเพื่อพัฒนาประชากรให้รู้ ถึงสิทธิ หน้าที่ ของความเป็นพลเมืองที่ดี ร่วมกันจัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน เพื่อเป็นรากฐาน ในการสร้างชาติให้เข้มแข็ง ยั่งยืน ใน การเรียนการสอนควรสร้างประเด็นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยและผู้สอนแนะนำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดหาทางออกของปัญหา แนะนำให้ผู้เรียนทดลองด้วยตนเองเพื่อหาทางแก้ปัญหาหรือการค้นคว้าวัสดุใหม่ๆ มาทำกิจกรรมภาพพิมพ์ สอดคล้องกับสน วัฒนสิน (2554) กล่าวว่า ในการทำภาพพิมพ์ในวัยนี้เด็กควรได้ทำการทดลองด้วยตนเอง เพื่อค้นหาสิ่งแปลกใหม่เพื่อให้เกิดความสนใจและเรียนรู้ในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และต้องการที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะต่อไป ในช่วงท้ายกิจกรรมผู้สอนและผู้เรียนควรสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้ผู้สอนชี้แนะในข้อสงสัยของผู้เรียน ซึ่งจากการสังเกตการสอน พบว่า ครูผู้สอนจะสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะกับการเรียนรู้อย่างสนุกสนานโดยการชี้ให้นักเรียนเห็นว่าเทคนิคภาพพิมพ์อยู่รอบตัว เช่น เทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูนนักเรียนจะเห็นได้จากตัวปั๊ม รอยเท้า เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุนักเรียนจะเห็นได้จากลวดลายของเสื้อ เป็นต้น แล้วให้นักเรียนออกความคิดเห็นว่านักเรียนเคยเห็นสิ่งรอบตัวที่เกิดจากกระบวนการภาพพิมพ์อะไรบ้าง ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมครูผู้สอนจะคอยเดินให้คำแนะนำ ดูแลความปลอดภัย และชมเชยเวลานักเรียนปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับ ประเทิน มหาจันทร์ (2531) กล่าวว่า ต้องการคำชมเชย เพื่อที่จะไม่รู้สึกลดต่ำกว่าคนอื่นฯ ในชั้นเรียน และเด็กจะเกิดแรงกระตุ้นเพื่อจะให้ผลงานที่ตนสร้างออกมาดี สวยงาม และได้รับการยอมรับจากเพื่อนหรือครู

4. ด้านการวัดและประเมินผล

ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมภาพพิมพ์ ให้ความเห็นว่า การวัดและประเมินผลในการทำกิจกรรม จะไม่มุ่งเน้นไปที่ความสวยงามของผลงานหรือหลักการจัดองค์ประกอบภาพ ทักษะ เพราะความสวยงามของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน ซึ่งในด้านทักษะจะวัดจากความก้าวหน้าของเด็กรายบุคคล แต่จะมุ่งเน้นไปที่ความสนุกสนานของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม ด้านความรู้ความเข้าใจ ซึ่งจะเห็นได้จากผู้เรียนสามารถสร้างผลงานตามขั้นตอน กระบวนการภาพพิมพ์ในเทคนิคนั้นๆ ได้ ความรับผิดชอบตรงต่อเวลา ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจฟังคำอธิบายแล้วปฏิบัติตาม จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน เก็บรักษาความสะอาดของอุปกรณ์และพื้นที่ในการทำงาน แต่จะ สอดคล้องกับ ประทีน มหาจันทร์ (2531) กล่าวว่า เพื่อให้เด็กได้มีอิสระในการแสดงออกทาง ศิลปะอย่างสมบูรณ์ จึงไม่ควรมีการให้คะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อมีการให้คะแนนทางศิลปะ เด็กจะ เกิดความกลัวความล้มเหลว กลัวความผิดหวัง ความกลัวดังกล่าวนี้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการ แสดงออกทางศิลปะของเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้สอนควรทำการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมภาพพิมพ์พื้นฐานโดยเรียนรู้ขั้นตอน กระบวนการ เทคนิค ต่างๆ ก่อนทำการเรียนการสอนเพื่อการวางแผนการสอนเนื่องจากกิจกรรมภาพพิมพ์มี กระบวนการที่ซับซ้อน กว่าภาพถ่าย ระบายสี เพื่อสามารถจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ได้เหมาะสมกับ ช่วงวัยของผู้เรียนและถ่ายทอด กระบวนการต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นเพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียน ระดับประถม ศึกษาโดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นและเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของวัสดุรอบตัว ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไป ควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์นี้ไปทดลองใช้อย่างเต็มรูปแบบ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสศ.ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสศ.ลาดพร้าว.
- ชนาธิป พรกุล. (2551). **การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดา ปิ่นณะสฤกษ์. (2554). **การนำเสนอแนวทางการจัดห้องเรียนศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา**. (ปริญญามหาบัณฑิต), ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โซ สาลีฉิน. (2534). **เทคโนโลยีพื้นฐาน : การประดิษฐ์ การสร้างอุปกรณ์การสอนและเครื่องมือทดลองทางวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- ณัฐรวี วงศ์อริยะกวี. (2552). **การศึกษาการใช้วัสดุธรรมชาติในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร**. (ปริญญามหาบัณฑิต), ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2555). **14 วิธีสอน สำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2556). **รูปแบบการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราพงศ์ แก้วท่าไม้. (2551). **การศึกษาการใช้วัสดุธรรมชาติในการสร้างงานศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร**. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ภาควิชาศิลปะศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2531). **ศิลปะในโรงเรียนประถม**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- ประสงค์ ทรัพย์ผดุงชนม์ และนฤมล แซ่หุ้น. (2534). **สนุกกับรอยพิมพ์มือ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ้อจำกัด.
- พงศ์ศิริ อ่อนคำ. (2555). **การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. (ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต), ภาควิชาทัศนศิลป์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรเพ็ญ บัวทอง. (2555). **ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กประถมวัย**. (ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2536). **สมองลูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร: แพลนพับลิชชิ่ง.
- เพิ่มศรี ชูวิเชียร. (2549). **พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กประถมวัยโดยใช้ศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์**. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต), สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2545). **กระบวนการเรียนการสอนทัศนศิลป์ในระดับประถมศึกษาสำหรับครูยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- มิ่งขวัญ คงเจริญ. (2553). **การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้**. (ปริญญาดุขฎิบัณฑิต), สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลิศ อานันทนง. (2553). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- เลิศ อานันทนง. (2552). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- วัลนิกา ฉลากบาง. (2535). **จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่21**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิมล สำราญวานิช. (2532). **การสอนวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีรุณ ตั้งเจริญ. (2526). **ศิลปศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: พายัพ ออฟเซ็ต พรินท์.

- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2527). ศิลปะภาพพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.
- วิลาสินี แสงนิล. (2556). การศึกษาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมภาพพิมพ์ด้วยนิ้วมือสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต), สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สน วัฒนสิน. (2554). ภาพพิมพ์เบื้องต้นสำหรับครูศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาพร คล้ายวิเชียร. (2545). ผลของการสอนวิชาภาพพิมพ์พื้นฐานโดยใช้โมเดลชิปปาที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับปริญญาตรีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. (ปริญญา
มหาบัณฑิต), ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ตัวชี้วัดและสาระการ
เรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์, & และคณะ. (2554). **วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ของเยาวชน.** กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคโนโลยีปริ้นติ้ง.
- สุธรรม เดชนครินทร์. (2544). **การบริหารอาชีวศึกษาภาครัฐ.** สงขลา: ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคใต้.
- อรทัย มุลคำ และคณะ. (2544). **Child Centred : Storyline Method : การบูรณาการหลักสูตร
และการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ภาพพิมพ์.
- อัศนีย์ ชูอรุณ. (2517). **ทฤษฎีศิลปะภาพพิมพ์ไม้.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุดิมาการพิมพ์.
- อัศนีย์ ชูอรุณ. (2543). **ความรู้เกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อุไรรัสมิ์ ฉิ่งเล็ก. (2547). **ผลของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้สื่อวัสดุท้องถิ่นที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์
ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Barr, S. R. (2006). **A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree of Doctor of Philosophy at George Mason University.** George Mason University: Virginia.
- Brende, H. (2005). **Collagraphs and Mixed-Media Printmaking.** London: A&C Black.
- Cunningham, K. (2009). Kente Cloth-inspired Reduction Prints. **Arts & Activities, 146,** 30-31.
- Elisha, D. (2009). **Printmaking+mixed media : simple techniques and projects for paper and fabric / Dorit Elisha:** Interweave Press.
- Felice, C. (1974). Frame-Worthy Gadget Prints. **Arts & Activities, 156,** 26-27.
- Ghalamzan, M. (2003). **A Phenomenological Approach to Understanding Printmaking Processes and Their Applications to Art Education.** The Concordia University: Canada.
- Hughes, R. J. (2000). Future and Options : Learning Experience. **New York : Weekend Journal.**
- Jackle, N. (2006). **Monoprinting / Jackie Newell & Dee Whittington.** London: A&C Black.
- Joyce, T. D. (2013). Insect Prints. **Arts & Activities, 154,** 16-17.
- Kirsten A. Conover, K. (1997). **Celebrating the Art of Crafts The 100 years old Arts and Crafts Movement aimed to further social reform by promoting objects both beautiful and useful.** Boston: General Interest Periodicals.
- Lowenfeld, V. B., W.L. (1987). **Creative and mental growth.** New York: Macmillan.
- Mazur, M. (2014). Frank Lloyd Wright Geometric Prints. **Arts & Activities, 156,** 14-15.
- McNally, E. (2008). Fish Prints Swimming in a Glittery Sea. **Arts & Activities, 144,** 32-33.
- Osterer, I. (2008). Achoo! Printed Patterns for Tissue Boxes. **Arts & Activities, 144,** 35.
- Pippin, S. (2008). Printmaking a Unit. **Arts & Activities, 144,** 18-19.
- Skophammer, K. (2008). Presidential Portraits in Pastel and Print. **Arts & Activities, 144,** 20-21.
- Skophammer, K. (2008). Illustrating Nursery Rhymes. **Arts & Activities, 144,** 36-37.

Skophammer, K. (2013). What's that Hiding in your Print? **Arts & Activities**, 154, 18.

Skophammer, K. (2014). From Drawing to printmaking Flying High with Feathers.

Arts & Activities, 156, 28-29.

Thompson, V. P. (2009). Poryfoam Printmaking. **Arts & Activities**, 146, 34-35.

UNEP. (1989). World-wide concern about the environment. **Our planet**, 1(2/3), 14-15.

UNESCO-UNEP. (1995). Social Development: For the people and the environment.

Connect, 20, 1-2.

Von Sossan, J. (2008). Architectural Impressions. **Arts & Activities**, 144, 30-31.

Zlatkis, G. D. (2012). **Making an Impression : Designing & Creating Artful Stamps**.

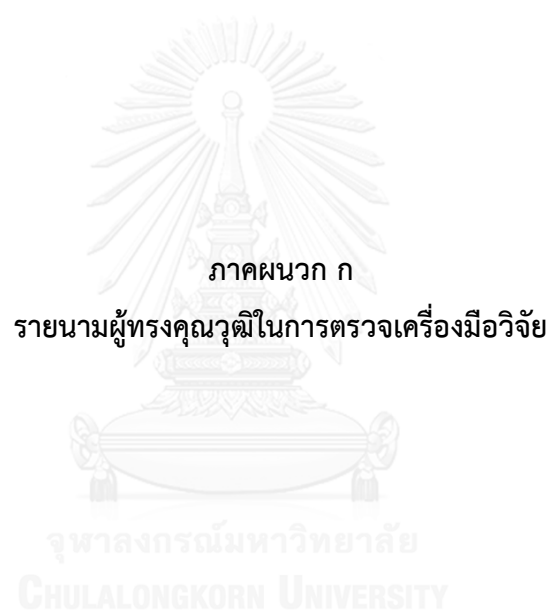
New York Lark Crafts.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย จำนวน 3 ท่าน

1. รองศาสตราจารย์สมโภชน์ ทองแดง
อาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร.อินทิรา พรหมพันธุ์
อาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ ฐิติอดิศัย
อาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
รายนามผู้ให้สัมภาษณ์
และรายนามที่ทำการสังเกต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา

1. อาจารย์สมใจ จงรักวิทย์
ครูศิลปศึกษาโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทินกร บัวพูล
ครูศิลปศึกษาโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
3. นายไอสุรย์ ปราบอริพาย
ครูศิลปะโรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปลัมภ์
4. นางฉัตรสุรางค์ แก้วเป็นทอง
ครูศิลปะโรงเรียนราชวินิต
5. ว่าที่ร้อยตำรวจหญิงดารญา ตันตินิรนาท
ครูศิลปะโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย

อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชย์ เอกพลากร
อาจารย์ประจำภาควิชาทัศนศิลป์ สาขาภาพพิมพ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ สัญญา วงศ์อร่าม
อาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ
อาจารย์ประจำภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศิลปินภาพพิมพ์

1. นายสิทธิพล เลาะชัยสงค์
2. นายยุทธ พฤษมาส์จธรรม
3. นายไตรรัตน์ ศรีบุรินทร์

รายนามผู้ทำการสังเกต

1. นายไอสุรย์ ปราบอริพาย
ครูศิลปะโรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุ้มภัก
2. นางฉัตรสุรางค์ แก้วเป็นทอง
ครูศิลปะโรงเรียนราชวินิต
3. ว่าที่ร้อยตำรวจหญิงดารญา ตันตินีรนาท
ครูศิลปะโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์สำหรับครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา

เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทของครูผู้สอนศิลปะระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....

1. ชื่อ - นามสกุล

.....

2. เพศ ชาย หญิง

3. อายุ.....ปี

4. วุฒิการศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่นๆ.....

5. สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....

6. ตำแหน่ง.....

7. หน้าที่.....

8. ชื่อวิชาที่สอน.....

9. ระดับชั้นที่ทำการสอน.....

10. สถานที่ทำงาน.....

11. ประสบการณ์ในการสอน.....ปี

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์นี้จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และมีลักษณะเจาะลึก (In Depth Interview) ซึ่งเป็นเป็นการสนทนาแบบกึ่งโครงสร้าง (Semistructured Conversation) และลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอน ศิลปะในระดับประถมศึกษา

ข้อคิดเห็นในการเป็นครูผู้สอนศิลปะ

1. ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ที่ผ่านมานิยมใช้กิจกรรมใดในการสอน
.....
2. กิจกรรมภาพพิมพ์ที่ท่านเคยจัดการสอนเป็นกิจกรรมในลักษณะใดและสอนในระดับชั้นใดบ้าง
.....
3. ระดับชั้นใดที่ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมในการเริ่มสอนกิจกรรมภาพพิมพ์
.....
.....

แนวทางในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในการเรียนการสอน

4. ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ท่านได้แนวความคิดจากที่ใด เช่น หลักสูตร หนังสือคู่มือ อินเทอร์เน็ต วารสาร เป็นต้น
.....
5. ท่านมีขั้นตอนการเตรียมการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์อย่างไร.....
.....
6. ท่านมีการใช้สื่อประเภทใดบ้างในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์.....
.....
7. วัสดุใดในท้องถิ่นของท่านที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมภาพพิมพ์ได้และนำมาใช้อย่างไร และเป็นวัสดุ ประเภทใด.....
.....
.....
8. ท่านเลือกใช้ อุปกรณ์ภาพพิมพ์อย่างไรและ มีการประยุกต์หรือปรับเปลี่ยน ประยุกต์ใช้อุปกรณ์ใดทดแทนอุปกรณ์ภาพพิมพ์ที่ศิลปินใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอันตรายต่อผู้เรียน.....
.....
.....

9. ท่านมีวิธีการสอนอย่างไรบ้าง เช่น วิธีการสอนแบบสาธิตวิธีการสอนวิเคราะห์และวิจารณ์ ผลงานศิลปะ เป็นต้น.....

10. ท่านมีรูปแบบการเรียนการสอนอย่างไร.....

11. ท่านมีการนำเนื้อหาบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หรือไม่ อย่างไร.....

12. ท่านได้บูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่.....

13. ท่านใช้เกณฑ์ใดในการประเมินผลงานภาพพิมพ์ของผู้เรียน.....

ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

14. มีความคิดเห็นอย่างไรในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์.....

15. ท่านพบปัญหาในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หรือไม่ เกิดปัญหาอะไร ท่านมีการแก้ปัญหาอย่างไร.....

ข้อคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์ในระดับประถมศึกษา

16. ท่านคิดว่าผู้เรียนจะได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรมภาพพิมพ์.....

17. ท่านคิดว่าลักษณะภาพพิมพ์ที่ใช้ในการเรียนในระดับประถมศึกษาควรจะมีการปรับปรุงให้ทันสมัย แปลกใหม่ น่าสนใจอย่างไร.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย

เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทของอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....

1. ชื่อ - นามสกุล

.....

2. เพศ ชาย หญิง

3. อายุ.....ปี

4. วุฒิการศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่นๆ.....

5. สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....

6. ตำแหน่ง/หน้าที่.....

7. ชื่อวิชาที่สอน.....

8. ระดับชั้นที่ทำการสอน.....

9. สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์นี้จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และมีลักษณะเจาะลึก (In Depth Interview) ซึ่งเป็นเป็นการสนทนาแบบกึ่งโครงสร้าง (Semistructured Conversation) และลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย

ข้อคิดเห็นในมุมมองของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อภาพพิมพ์ในระดับประถม

1. เทคนิคภาพพิมพ์ที่ท่านสอนมี อะไรบ้าง.....
2. ท่านคิดว่าเทคนิคภาพพิมพ์ที่สอนในมหาวิทยาลัยสามารถนำไปปรับใช้กับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ได้หรือไม่ อย่างไร และเทคนิคใดที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด.....
.....
.....
3. ท่านคิดว่าจะพัฒนาภาพพิมพ์ในระดับประถม อย่างไรให้มีคุณค่าและน่าสนใจ.....
.....
4. เมื่อท่านสอนภาพพิมพ์ท่านใช้ วัสดุประเภทใดบ้างและใช้กับ เทคนิคใด.....
.....
5. จะสามารถประยุกต์ใช้หรือทดแทนอุปกรณ์ ภาพพิมพ์ที่สอนในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อใช้ใน ระดับประถมได้
อย่างไร.....
.....
6. ท่านคิดว่าจะสามารถบูรณาการภาพพิมพ์ในระดับประถมกับศาสตร์ด้านอื่นๆอย่างไรที่น่าสนใจ
.....
.....
7. ท่านมีขั้นตอน วิธีการสอนอย่างไร.....
.....
.....
8. ท่านคิดว่าจุดเด่นของศิลปะภาพพิมพ์ที่ แตกต่างจากศิลปะแขนงอื่นคืออะไร.....
.....
9. สิ่งที่ได้ก็ควรเรียนรู้จากการเรียนภาพพิมพ์.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับศิลปินภาพพิมพ์

เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทการเป็นศิลปินภาพพิมพ์

ตอนที่ 3 การใช้วัสดุในท้องถิ่นและวัสดุธรรมชาติในการทำงานภาพพิมพ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....

1. ชื่อ - นามสกุล

.....

2. เพศ ชาย หญิง

3. อายุ.....ปี

4. วุฒิการศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่นๆ.....

5. สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์นี้จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และมีลักษณะเจาะลึก (In Depth Interview) ซึ่งเป็นเป็นการสนทนาแบบกึ่งโครงสร้าง (Semistructured Conversation) และลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับบทบาทของ ศิลปินภาพพิมพ์

ข้อคิดเห็นในมุมมองของศิลปินภาพพิมพ์ที่มีต่อภาพพิมพ์ในระดับประถม

1. ท่านคิดว่าเทคนิคภาพพิมพ์ใดที่สามารถนำมาจัดกิจกรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาได้.....
.....
2. ท่านคิดว่าจะสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือภาพพิมพ์ที่ศิลปินใช้ให้เหมาะสมกับเด็กประถมได้อย่างไร.....
.....
3. ท่านใช้วัสดุประเภทใดในการสอนภาพพิมพ์ บ้างและใช้กับเทคนิคใด.....
.....
4. ท่านมีขั้นตอนการทำภาพพิมพ์อย่างไร.....
.....
5. ท่านคิดว่าในผู้เรียนระดับประถมควรบูรณาการภาพพิมพ์กับศาสตร์ใดบ้าง.....
.....
6. สิ่ง que เด็กควรเรียนรู้จากการเรียนภาพพิมพ์.....
.....
7. ท่านคิดว่าจะปรับปรุงศิลปะภาพพิมพ์เพื่อเด็กประถมอย่างไรให้มีความน่าสนใจ.....
.....

ตอนที่ 3 การใช้วัสดุในท้องถิ่นและวัสดุธรรมชาติในการทำงานภาพพิมพ์

ข้อคิดเห็นในการสร้างผลงานภาพพิมพ์โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น และวัสดุธรรมชาติ

8. ท่านคิดว่าจะสามารถนำวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ทำภาพพิมพ์สำหรับประถมได้หรือไม่.....
.....
9. ท่านคิดว่าการนำวัสดุในท้องถิ่นมาให้เด็ก ระดับประถมสร้างผลงานภาพพิมพ์จะสามารถ ทำให้เกิดความน่าสนใจได้หรือไม่อย่างไร.....
.....

แบบสังเกตครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษา

เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

คำชี้แจง แบบสังเกตนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของการสังเกต

ตอนที่ 2 แบบสังเกต

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการทำงาน

ผู้สังเกต วาสนี สุขแล้ว

วันที่เก็บข้อมูล.....เวลา.....

ผู้ให้ข้อมูล.....ตำแหน่ง.....

ระดับชั้นที่ทำการสังเกต.....

สถานที่เก็บข้อมูล.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามแบบสังเกต

1. ขั้นตอนการสอน

1.1 การนำเข้าสู่บทเรียน

อธิบายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาพพิมพ์

1.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

กำหนดหัวข้อในการจัดกิจกรรม

เทคนิคภาพพิมพ์ที่ใช้

Monoprint

ภาพพิมพ์นูน

ภาพพิมพ์ร่องลึก

ภาพพิมพ์พื้นราบ

ภาพพิมพ์ลายฉลุ

สื่อผสม

อื่นๆ.....

อธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ที่จะใช้จัดกิจกรรม

ใช้สื่อการสอน

เทคโนโลยี

สื่อสิ่งพิมพ์

บุคคล(ผู้เชี่ยวชาญ)

อื่นๆ.....

มีการสาธิตตัวอย่างแต่ละขั้นตอน

วัสดุและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์

- ให้ความรู้เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์
- มีการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมสำหรับประถม

ประเภทวัสดุที่ใช้

- วัสดุธรรมชาติ พืช สัตว์ อื่นๆ.....
- วัสดุสังเคราะห์ ประเภทเส้นใย กระดาษ พลาสติก
- โลหะ อื่นๆ.....
- ร่างกาย

เนื้อหาการทำกิจกรรมมีการบูรณาในด้านใดบ้าง

- ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม งานประดิษฐ์ คณิตศาสตร์
- วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม
- อื่นๆ.....
- ให้คำแนะนำขณะปฏิบัติกิจกรรม
- ปฏิกริยาของเด็กที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์

2. ขั้นตอนการประเมินผล

- การประเมินผลงานท้ายกิจกรรม มี ไม่มี
- ให้นักเรียนอธิบายผลงานของตนเอง มี ไม่มี
- เปิดให้นักเรียนวิจารณ์ผลงานของเพื่อน มี ไม่มี
- ผู้สอนให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงผลงานครั้งต่อไป มี ไม่มี

3. ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามครูสอนศิลปะระดับประถมศึกษาสังกัด สพฐ.

เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง

2. วุฒิการศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่นๆ.....

3. สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....

4. ตำแหน่ง/หน้าที่.....

5. รายวิชาที่สอน.....

6. ระดับชั้นที่ทำการสอน.....

7. สถานที่ทำงาน.....

8. ประสบการณ์ในการสอน.....ปี

9. กิจกรรมภาพพิมพ์ใดที่ท่านใช้ในการสอนผู้เรียนระดับประถมศึกษาบ่อยที่สุด (โปรด

เรียงลำดับ)

___ Monoprint ___ ภาพพิมพ์จากส่วนนูน ___ ภาพพิมพ์ร่องลึก

___ ภาพพิมพ์พื้นราบ ___ ภาพพิมพ์สายฉลุ ___ สื่อผสม

___ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

โดยใช้วัสดุ

ในห้องถ้ำ

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน □ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด กรุณาตอบทุกข้อ

1. ท่านคิดว่ากิจกรรมภาพพิมพ์มีความจำเป็นหรือไม่ต่อผู้เรียนระดับประถมศึกษา

ไม่จำเป็น น้อย ปานกลาง จำเป็นมาก

2. ท่านเคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์หรือไม่ (ถ้าเคยข้ามไปข้อ 4)

เคย ไม่เคย

3. ท่านไม่เคยจัดกิจกรรมภาพพิมพ์เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มีความถนัด
- ไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ/อุปกรณ์
- กิจกรรมสามารถทำให้เกิดอันตรายได้ง่าย
- กิจกรรมไม่น่าสนใจ
- กิจกรรมภาพพิมพ์มีความยุ่งยากเกินไป
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านพบปัญหาใดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์บ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- วัสดุ
- ไม่มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์ภาพพิมพ์
- ผู้สอนไม่มีความถนัดในการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์
- กิจกรรมภาพพิมพ์ยุ่งยากเกินไปสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา
- เวลาไม่เพียงพอที่จะจัดกิจกรรมภาพพิมพ์
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ท่านได้บูรณาการกิจกรรมภาพพิมพ์กับศาสตร์ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สถาปัตยกรรม งานประดิษฐ์
- คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
- วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ศิลปะ
- ไม่เคยบูรณาการ
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. วัสดุในท้องถิ่นของท่านประเภทใดที่ท่านใช้จัดกิจกรรมภาพพิมพ์ (โปรดเรียงลำดับ)

วัสดุธรรมชาติ พืช สัตว์
 อื่นๆ.....

วัสดุสังเคราะห์ ประเภทเส้นใย กระดาษ พลาสติก
 โลหะ อื่นๆ.....

ร่างกาย

7. ท่านใช้สื่อการสอนใดในการสอนกิจกรรมภาพพิมพ์

เทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์ บุคคล(ผู้เชี่ยวชาญ)

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. ท่านคิดว่ากิจกรรมภาพพิมพ์สามารถพัฒนาทักษะและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้บ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พัฒนาแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- ทักษะการวางแผนการทำงานการทำงานเป็นขั้น เป็นตอน
- ทักษะด้านร่างกาย ความสัมพันธ์ระหว่างมือ และตา
- ทักษะการทำงานกลุ่ม
- ความมีระเบียบ
- ความสนุกสนาน
- ความช่างสังเกต
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของวัสดุและ สิ่งแวดล้อม
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการทดลองสำหรับผู้วิจัย

เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

- 1. ระดับชั้นของผู้เรียน.....
- 2. จำนวนผู้เรียน.....
- 3. หัวข้อการทดลอง.....
- 4. ขั้นตอนการเตรียมการทดลอง.....

.....

.....

.....

- 5. เทคนิคภาพพิมพ์ที่ใช้ทดลอง.....

.....

.....

.....

- 6. วัสดุในท้องถิ่นที่ใช้ในการทดลอง.....

.....

.....

.....

- 7. อุปกรณ์ทั่วไปและอุปกรณ์ที่ประยุกต์ขึ้นเพื่อใช้ในการทดลองกิจกรรมภาพพิมพ์สำหรับประถมศึกษา.....

.....

.....

.....

- 8. วิธีการสอนที่ใช้.....

.....

.....

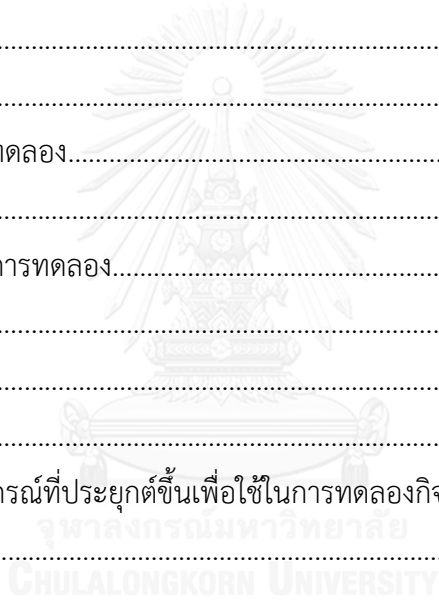
.....

- 9. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....

.....

.....

.....

10. ปัญหาที่พบ.....

.....

.....

11. แนวทางการแก้ไข.....

.....

.....

12. สรุปผลการทดลอง.....

.....

.....

.....

.....

.....

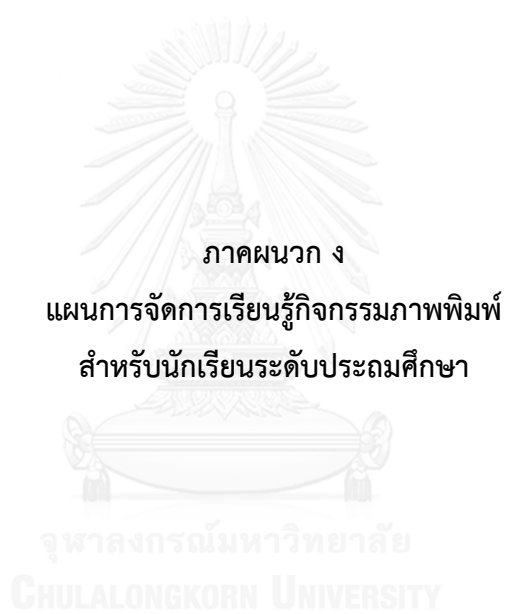
ข้อสังเกตเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมภาพพิมพ์

สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง พิมพ์ฉันทน์...ปั่นได้

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์ดินน้ำมัน (ภาพพิมพ์ผิวฉันทน์)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- มีทักษะการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค วิธีการในการสร้างงานทัศนศิลป์
- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวและพื้นที่ว่างในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ผิวฉันทน์และภาพพิมพ์จากดินน้ำมัน
2. สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวที่ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ล้วนมีพื้นผิวที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน การฝึกการสังเกตเพื่อแยกแยะความแตกต่างและนำมาสร้างสรรค์งานศิลปะได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวฉันทน์และภาพพิมพ์จากดินน้ำมัน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆ ได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากดินน้ำมันได้ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์ผิวฉันทน์ หมายถึง เป็นการพิมพ์ให้ติดเฉพาะส่วนที่นูนของแม่พิมพ์เท่านั้น ส่วนที่แฉก ลึก ลงไปหมึกจะไม่ติด เวลาจะทำการพิมพ์ต้องกลิ้งหมึกไปตามผิวราบของแม่พิมพ์ หมึกจะติดกับพื้นผิวส่วนที่เหลื่อของแม่พิมพ์ สามารถพิมพ์ได้หลายชิ้น จนกว่าแม่พิมพ์จะเสียหายหรือสึกกร่อน

ตัวอย่างเทคนิคการพิมพ์จากส่วนนูน เช่น การพิมพ์เทคนิคแกะไม้ การพิมพ์เทคนิคแกะไม้สี การพิมพ์เทคนิคแกะลายเบาไม้ การพิมพ์เทคนิคแกะเสื่อน้ำมัน เป็นต้น

2. ภาพพิมพ์ดินน้ำมัน เป็นการสร้างภาพพิมพ์จากส่วนนูน (Relief Print) โดยใช้ดินน้ำมันเป็นแม่พิมพ์ นำมาปั้นและกดลงบนลายที่ต้องการลงดินน้ำมัน จุ่ม ทาสีโปสเตอร์หรือใช้ตลับหมึกและประทับลงบนกระดาษ ส่วนนูนของดินน้ำมันที่สัมผัสกระดาษจะก่อให้เกิดเป็นภาพพิมพ์ที่สวยงาม

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำดินน้ำมันมาให้นักเรียนได้สังเกต
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) ดินน้ำมัน มีลักษณะอย่างไร
 - 2) ดินน้ำมันที่นักเรียนเห็นสามารถนำไปใช้ทำอะไรได้บ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์ผิวนูนคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่าดินน้ำมันสามารถนำมาพิมพ์ภาพผิวนูนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า ดินน้ำมันสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์จากดินน้ำมัน โดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูน

5.2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูนโดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา
Around the Fire (1962)
32.5 x 50 cm.
เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพผิวฉนวนโดยใช้ดินน้ำมัน
- 2.1 ให้นักเรียนนำดินน้ำมันมาปั้นเป็นรูปทรงที่ต้องการ

- 2.2 นำดินน้ำมันไปสัมผัสกับพื้นผิวที่ต้องการ

- 2.3 นำดินน้ำมันสัมผัสกับสีโปสเตอร์หรือน้ำหมึกกลับ แล้วนำมาพิมพ์ประทับลงบนกระดาษร้อยปอนด์ที่เตรียมไว้ ให้เกิดเป็นลวดลาย ทั้งนี้สามารถวาดภาพต่อเติมตามจินตนาการเพื่อภาพที่สวยงามยิ่งขึ้น

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ดินน้ำมันที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมสีโปสเตอร์, ดินน้ำมัน, กระดาษร้อยปอนด์ และฟู่กัน ให้กับนักเรียนหรือให้นักเรียนเตรียมมาจากบ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากดินน้ำมัน

5. ครูให้นักเรียนนำดินน้ำมันมาสัมผัสกับสีโปสเตอร์และพิมพ์ลงบนกระดาษที่ครูจัดเตรียมไว้ให้

6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์ดินน้ำมัน

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. ดินน้ำมัน
2. สีโปสเตอร์/หมึกตลับ
3. กระดาษร้อยปอนด์หรือวัสดุที่ต้องการทำการพิมพ์
4. วัสดุที่มีลวดลาย

หมายเหตุ

อาจนำดินน้ำมันอัดลงฟางขูดน้ำเพื่อใช้เป็นที่จับเวลาบีบคลายลงบนวัสดุที่ต้องการพิมพ์เพราะดินน้ำมันจะไม่เปลี่ยนรูปทรง

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง ปั้นแป้ง

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง (ภาพพิมพ์ผิวนูน)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- มีทักษะการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค วิธีการในการสร้างงานทัศนศิลป์
- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวและพื้นที่ว่างในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ผิวนูนและภาพพิมพ์จากแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง
2. สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวที่ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ล้วนมีพื้นผิวที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน การฝึกการสังเกตเพื่อแยกแยะความแตกต่างและนำมาสร้างสรรค์งานศิลปะได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูนและภาพพิมพ์จากแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง และสามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆ ได้
2. สามารถสร้างผลงานภาพพิมพ์จากแป้งโดว์หรือแป้งขนมปังได้ โดยเน้นการนำวัสดุรอบๆ ตัวมาเป็นแม่พิมพ์
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์ผิวนูน หมายถึง เป็นการพิมพ์ให้ติดเฉพาะส่วนที่นูนของแม่พิมพ์เท่านั้น ส่วนที่แฉะลึกลงไปหมึกจะไม่ติด เวลาจะทำการพิมพ์ต้องกลิ้งหมึกไปตามผิวราบของแม่พิมพ์ หมึกจะติดกับพื้นผิวส่วนที่เหลื่อของแม่พิมพ์ สามารถพิมพ์ได้หลายชิ้น จนกว่าแม่พิมพ์จะเสียหายหรือสึกกร่อน

ตัวอย่างเทคนิคการพิมพ์จากส่วนนูน เช่น การพิมพ์เทคนิคแกะไม้ การพิมพ์เทคนิคแกะไม้สี การพิมพ์เทคนิคแกะลายเบาไม้ การพิมพ์เทคนิคแกะเสื่อน้ำมัน เป็นต้น

2. ภาพพิมพ์แบ่งโดว์หรือแบ่งขนมปัง เป็นการสร้างภาพพิมพ์จากส่วนนูน (Relief Print) โดยนำแป้งสาลีเนกประสงค์มาผสมเกลือและน้ำจนเป็นก้อนเหนียว แล้วกดลงไปในแป้งแล้วปล่อยให้แห้ง สามารถนำมาเป็นของประดับตกแต่งได้ และแป้งที่แข็งแล้วสามารถนำมาเป็นแม่พิมพ์ถาวรได้อีกด้วย

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำแป้งมาให้ให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) แป้ง มีลักษณะอย่างไร
 - 2) แป้งโดว์หรือแป้งขนมปังที่นักเรียนเห็นสามารถนำไปใช้ทำอะไรได้บ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์ผิวนูนคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่าแป้งโดว์หรือแป้งขนมปังสามารถนำมาพิมพ์ภาพผิวนูนได้หรือไม่

เพราะเหตุใด
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า แป้งโดว์หรือแป้งขนมปังสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์จากแป้งโดว์ โดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูน

5.2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูนโดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

ศิลปิน ประหยัด พงษ์ดำ
 ยามเช้า (2524)
 60 x 40 cm.
 เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพผิวฉนวนโดยใช้แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง

2.1 การเตรียมแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง จะใช้โดว์เค็ม(salt dough)ในการทำกิจกรรม ภาพพิมพ์จากแป้งโดว์ โดยนำแป้งสาลีเอนกประสงค์ผสมเกลือและน้ำ จากนั้นนวดจนเป็นก้อน เนียนอาจใช้สีผสมอาหารผสมกับแป้งเพื่อให้มีความสวยงามยิ่งขึ้น

2.2 ให้นักเรียนปั้นแป้งเป็นรูปทรงที่ต้องการ

2.3 ใช้วัสดุที่มีลวดลายกดทับลงบนแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง จนเกิดร่องรอยบนแป้งโดว์ ควรใช้วัสดุที่มีความหนาหรือมีลวดลายชัดเจน แล้วปล่อยให้แห้ง

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์จากแป้งโดว์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมสีโปสเตอร์, แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง, พลาสติกรองแป้ง ให้กับนักเรียนหรือให้นักเรียนเตรียมมาจากบ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากดินน้ำมัน
5. ครูแนะนำให้นักเรียนตกแต่งสีสันเพิ่มเติมด้วยสีโปสเตอร์
6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์จากแป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แป้งโดว์หรือแป้งขนมปัง
2. สีโปสเตอร์
3. วัสดุที่มีลวดลาย

หมายเหตุ

สามารถให้นักเรียนตกแต่งแป้งโดว์หรือแป้งขนมปังที่แห้งแล้วด้วยสีโปสเตอร์

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง แม่พิมพ์ซ้อน ส้อม

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์ซ้อน-ส้อม (ภาพพิมพ์ผิวนูน)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- มีทักษะการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค วิธีการในการสร้างงานทัศนศิลป์
- เส้น รูปร่าง ในงานทัศนศิลป์ประเภทต่างๆ

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ผิวนูนและภาพพิมพ์จากซ้อน, ส้อม
2. สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวที่ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ล้วนมีพื้นผิวที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน การฝึกการสังเกตเพื่อแยกแยะความแตกต่างและนำมาสร้างสรรค์งานศิลปะได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูนและภาพพิมพ์จากซ้อน, ส้อม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆ ได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากซ้อน, ส้อมได้ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์ผิวนูน หมายถึง เป็นการพิมพ์ให้ติดเฉพาะส่วนที่นูนของแม่พิมพ์เท่านั้น ส่วนที่แฉะลึกลงไปหมึกจะไม่ติด เวลาจะทำการพิมพ์ต้องกลิ้งหมึกไปตามผิวราบของแม่พิมพ์ หมึกจะติดกับพื้นผิวส่วนที่เหลื่อของแม่พิมพ์ สามารถพิมพ์ได้หลายชิ้น จนกว่าแม่พิมพ์จะเสียหายหรือสึกกร่อน

ตัวอย่างเทคนิคการพิมพ์จากส่วนนูน เช่น การพิมพ์เทคนิคแกะไม้ การพิมพ์เทคนิคแกะไม้สี การพิมพ์เทคนิคแกะลายเบาไม้ การพิมพ์เทคนิคแกะเสื่อน้ำมัน เป็นต้น

2. ภาพพิมพ์ซ้อน, ส้อม เป็นการสร้างภาพพิมพ์จากส่วนนูน (Relief Print) โดยนำของใช้ในบ้าน เช่น ซ้อน, ส้อม มาสร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำซ้อน, ส้อม มาให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) ของใช้ในครัวมีอะไรบ้าง
 - 2) นักเรียนคิดว่าของใช้ในครัวชิ้นใดที่มีลักษณะพิเศษ น่าสนใจ
 - 3) ซ้อน, ส้อม ที่นักเรียนใช้เป็นประจำ มีลักษณะอย่างไร
 - 4) ภาพพิมพ์ผิวนูนคืออะไร
 - 5) นักเรียนคิดว่าซ้อน, ส้อมนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า ซ้อน, ส้อม สามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์จากซ้อน, ส้อม โดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูน

5.2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ผิวนูน
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและวิธีการพิมพ์ภาพผิวนูน โดยใช้ซ้อน, ส้อมเป็นวัสดุหลัก

2.1 นำซ้อน-ส้อมไปจุ่มสี แล้วนำมาพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการ

2.2 ครูผู้สอนอาจนำผักหรือผลไม้ที่มีรูปทรงน่าสนใจมาให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ร่วมกัน เช่น ผลกระเจี๊ยบนำมาตัดตามขวางจะเป็นรูปดาว, นำยางมาพิมพ์เพื่อเป็นรูปหน้าและปาก เป็นต้น

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์จากช้อน-ส้อม ที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมช้อน, ส้อม, สีโปสเตอร์, พู่กัน, ผัก, ผลไม้, วัสดุอื่นๆ ภายในคร่ำ ให้นักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากช้อน, ส้อม

5. ครูแนะให้นักเรียนตกแต่งสีสันเพิ่มเติมด้วยสีโปสเตอร์

6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ชั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์ช้อน-ส้อม

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. ช้อน-ส้อม
2. สีโปสเตอร์/ สีสำหรับทาผ้า
3. กระดาษร้อยปอนด์หรือวัสดุที่ต้องการทำการพิมพ์ เช่น กระดาษ ใส้อ เป็นต้น

หมายเหตุ

1. อาจนำผักหรือผลไม้มาทำกิจกรรมเพิ่มเติม เพื่อความหลากหลายของเส้น รูปร่างและรูปทรง
2. เนื่องจากช้อนและส้อมทำจากวัสดุที่มีความเรียบ ลื่น สีโปสเตอร์ที่ใช้จะต้องมีความเข้มข้น เพื่อให้สีสามารถเกาะติดกันอยู่ที่ช้อนและส้อมได้

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง Can printing

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์กระป๋อง (ภาพพิมพ์ร่องลึก)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างงานพิมพ์ภาพ
- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวและพื้นที่ว่างในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์
- การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ร่องลึกและภาพพิมพ์จากกระป๋อง
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกและภาพพิมพ์จากกระป๋อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆ ได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากกระป๋องได้ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. การพิมพ์จากส่วนร่องตรงข้ามกับการพิมพ์จากส่วนนูน การพิมพ์ส่วน ร่องเป็นการพิมพ์ให้หมึกติดเป็นภาพจากหมึกที่ขังอยู่ในส่วนร่อง ซึ่งเป็น ส่วนที่ต่ำกว่าผิวพื้นของแม่พิมพ์ วิธีการพิมพ์จากส่วนร่อง ต้องถูหมึกพิมพ์ลง ไปในรอยหรือร่องบนผิวพื้นแผ่นแม่พิมพ์ แล้วเช็ดหมึกพิมพ์บนผิวพื้นแผ่นแม่พิมพ์นั้น ให้สะอาด ตามจริงแล้วการพิมพ์ส่วนร่องเป็นกรรมวิธีการกดกระดาษให้นูนลงไปในส่วนร่องที่สลักไว้ จึงต้อง

ใช้แรงกดมากกว่าการพิมพ์จากส่วนนูน กรรมวิธีหลักของการทำแม่พิมพ์ ร่องลึก เช่น แม่พิมพ์โลหะแกะลายเบา แม่พิมพ์ทรายพอยท์ แม่พิมพ์เอทซิง แม่พิมพ์แกะแบบจุด แม่พิมพ์เมซโซทีนัท แม่พิมพ์อควาทินท์

2. ภาพพิมพ์กระป๋อง เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Print) โดยนำกระป๋องเครื่องดื่มที่ทิ้งแล้วนำมาทำความสะอาด จากนั้นตัดด้านหัวและท้ายกระป๋องออก ตัดตามแนวยาวให้กระป๋องแผ่ออกเป็นแผ่นเพื่อใช้เป็นแม่พิมพ์ ทำการเก็บขอบรอยตัดเพื่อความปลอดภัยแล้วใช้ลวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบมาขุด สร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นทาสีหรืออัดสีลงในไปร่องรอยที่ได้สร้างไว้แล้วเช็ดสีที่อยู่นอกร่องรอยที่ขูดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอหมาดจากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยซ็อนสแตนเลสด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่ในร่องรอยบนผิวกระป๋องจะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก

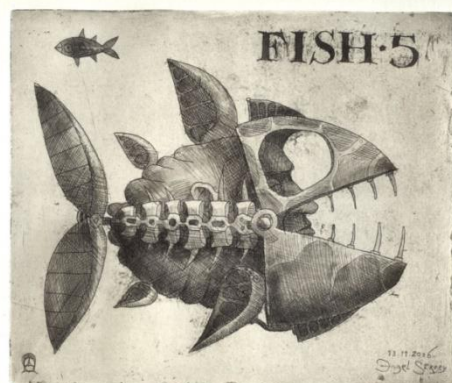
5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำกระป๋อง มาให้นักเรียนได้สังเกต
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) กระป๋องมีลักษณะอย่างไร และทำจากวัสดุใด
 - 2) กระป๋องสามารถนำไปทำประโยชน์ใดได้บ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์ร่องลึกคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่ากระป๋องนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า กระป๋องสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์จากกระป๋องโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก

5.2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกโดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

ศิลปิน Engel Sergey

Fish 5 (2007)

15 x 12 cm.

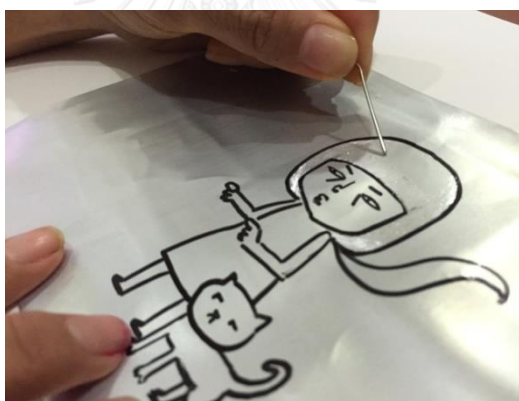
เทคนิค ภาพพิมพ์เอทซิง (Etching)

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยใช้กระดาษเป็นวัสดุหลัก

2.1 ให้ครูผู้สอนตัดกระดาษน้ำ แผลออกแล้วทำการพับขอบ

2.2 ร่างแบบแล้ววาดลงบนกระดาษที่แผลออกแล้ว ทำการชุบสีต สร้งร่องรอยลงบนกระดาษด้วยเข็ม ลวด คลิปหนีบกระดาษหรือมีดคัทเตอร์

2.3 นำไปอัดสีหรือทาสีลงในร่องรอยที่ไว้จากนั้นเขี่ยสีที่อยู่นอกร่องที่ขีดไว้ แล้วนำกระดาษที่ชุบน้ำ ชับน้ำพอหมาดมาวางทับแม่พิมพ์แล้วทำการถูเพื่อให้สีที่อยู่ในร่องติดไปกับกระดาษ หลังจากกระดาษแห้งครูผู้สอนอาจให้นักเรียนตกแต่งตามความคิดสร้างสรรค์

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ร่องลึกหรือภาพพิมพ์จากกระป๋องที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมวัสดุสร้างร่องรอย เช่น เข็ม, คัทเตอร์, คลิปหนีบกระดาษ เป็นต้น, กระป๋อง, สีน้ำ, พู่กัน ให้นักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากกระป๋อง

5. ครูแนะนำให้นักเรียนตกแต่งสีสันเพิ่มเติมด้วยสีน้ำหรือสีโปสเตอร์

6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ชั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์กระป๋อง

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. กระป๋องน้ำอัดลม หรือกระป๋องอลูมิเนียม

2. สีน้ำ, สีโปสเตอร์

3. กระดาษร้อยปอนด์

4. กระดาษเหลือใช้หรือกระดาษไข (กระดาษที่มีความเหมาะสมที่สุดคือกระดาษที่เป็นขุยได้ยาก)

5. ช้อนสแตนเลส

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง ภาพพิมพ์รักซ์โลก

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์แฟ้มพลาสติกหรือปกพลาสติก (ภาพพิมพ์ร่องลึก)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างงานพิมพ์ภาพ
- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวและพื้นที่ว่างในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์
- การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ร่องลึกและภาพพิมพ์จากแฟ้มพลาสติกหรือปกพลาสติก
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกและภาพพิมพ์จากแฟ้มพลาสติกหรือปกพลาสติก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆ ได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากแฟ้มพลาสติกหรือปกพลาสติกได้ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. การพิมพ์จากส่วนร่องตรงข้ามกับการพิมพ์จากส่วนนูน การพิมพ์ส่วน ร่องเป็นการพิมพ์ให้หมึกติดเป็นภาพจากหมึกที่ขังอยู่ในส่วนร่อง ซึ่งเป็น ส่วนที่ต่ำกว่าผิวพื้นของแม่พิมพ์ วิธีการพิมพ์จากส่วนร่องต้องถูหมึกพิมพ์ลง ไปในรอยหรือร่องบนผิวพื้นแผ่นแม่พิมพ์ แล้วเช็ดหมึกพิมพ์บนผิวพื้นแผ่นแม่พิมพ์นั้นให้สะอาด ตามจริงแล้วการพิมพ์ส่วนร่องเป็นกรรมวิธีการกดกระดาษให้นูนลงไปในส่วน

ร่องที่สลักไว้ จึงต้องใช้แรงกดมากกว่าการพิมพ์จากส่วนนูน กรรมวิธีหลักของการทำแม่พิมพ์ ร่องลึก เช่น แม่พิมพ์โลหะแกะลายเบา แม่พิมพ์ทรายพอยท์ แม่พิมพ์เอทซิง แม่พิมพ์แกะแบบจุด แม่พิมพ์เมซโซไทน์ท์ แม่พิมพ์อควาทินท์

2. ภาพพิมพ์แฟ้มพลาสติกหรือปกพลาสติก เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Print) โดยนำแฟ้มพลาสติกหรือปกพลาสติกที่ไม่ใช่แล้ว นำมาสร้างร่องรอยด้วยสวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบ กระดาษหรือวัสดุที่สามารถสร้างร่องรอยได้มาชุด สร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นหาสีหรืออัดสีลงในร่องรอยที่ได้สร้างไว้แล้วเช็ดสีที่อยู่บนร่องรอยที่ขูดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอบวมจากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยข้อสอดนเลสด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์ สีที่อยู่ในร่องรอยบนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก

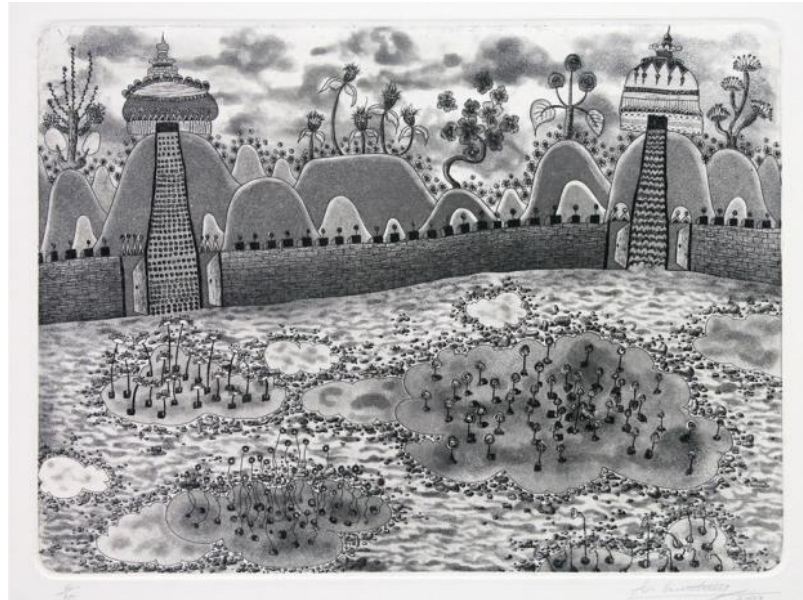
5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำแฟ้มพลาสติกหรือปกพลาสติกที่ไม่ใช่แล้ว มาให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) แฟ้มพลาสติกหรือขวดน้ำพลาสติกมีลักษณะอย่างไร และทำจากวัสดุใด
 - 2) แฟ้มพลาสติกหรือขวดน้ำพลาสติกสามารถนำไปทำประโยชน์ใดได้บ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์ร่องลึกคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่าแฟ้มพลาสติกหรือขวดน้ำพลาสติกนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด และสามารถสร้างงานศิลปะในลักษณะใดได้บ้าง
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า แฟ้มพลาสติกหรือปกพลาสติกสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์จากแฟ้มพลาสติกหรือขวดน้ำพลาสติกโดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก

5.2 ชั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

ศิลปิน อมรินทร์ กันทะวงศ์

Untitled (2009)

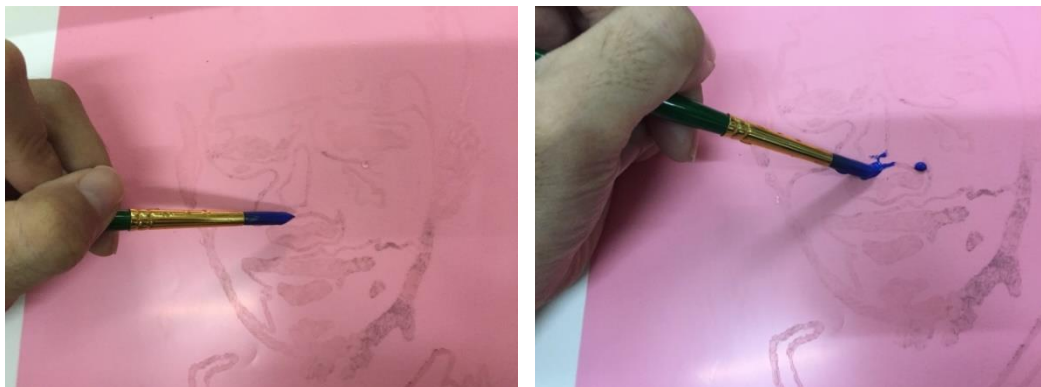
25 x 31 cm.

เทคนิคภาพพิมพ์เอทซิ่ง (Etching)

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและวิธีการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยใช้แทมพลาสติกหรือปกพลาสติก

2.1 ทำการขีดขีด สร้างร่องรอยลงบนแผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติกด้วยเข็ม ลวด คลิปหนีบกระดาษ หรือมีดคัทเตอร์ แล้วนำไปอัดสีหรือทาสีลงในร่องรอยที่ทำการขีดขีดไว้

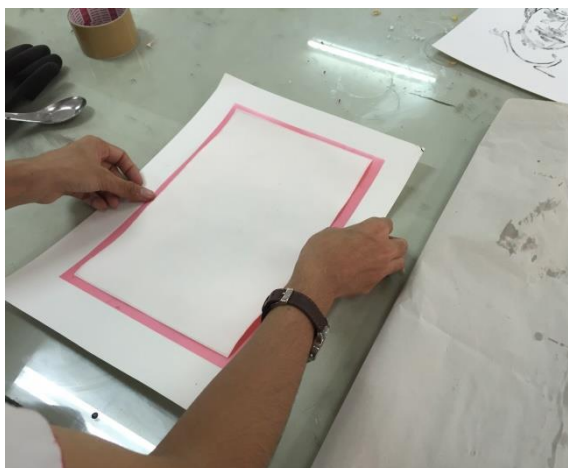
2.2 จากนั้นขีดสีที่อยู่นอกร่องที่ขีดไว้

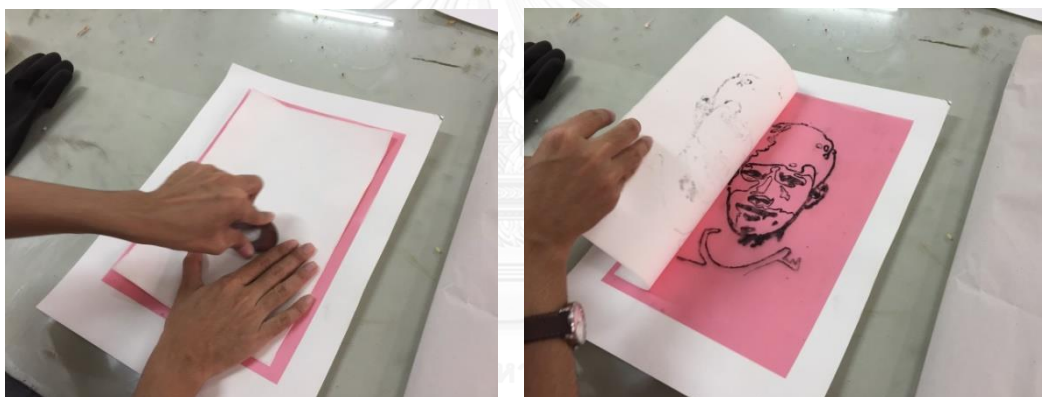
2.3 นำกระดาษไปชุบน้ำแล้วซับน้ำพอหมาด

2.4 นำกระดาษที่ซึบน้ำแล้วมาวางทับแม่พิมพ์

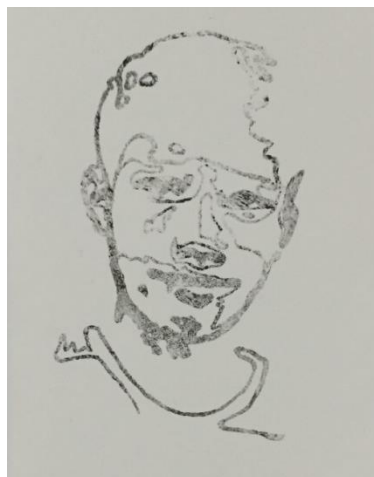

2.5 ทำการถูเพื่อให้สีที่อยู่ในร่องติดไปกับกระดาษ หลังจากกระดาษแห้งครูผู้สอนอาจให้นักเรียนตกแต่งตามความคิดสร้างสรรค์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ร่องลึกหรือภาพพิมพ์จากแผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติกที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมวัสดุสร้างร่องรอย เช่น เชื่อม, คัทเตอร์, คลิปหนีบกระดาษ เป็นต้น, แผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติก, สีนํ้า, พู่กัน ให้กับนักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากแผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติก

5. ครูแนะนำให้นักเรียนตกแต่งสีสันเพิ่มเติมด้วยสีนํ้าหรือสีโปสเตอร์

6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ชั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์แผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติก

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติก

2. สีนํ้า, สีโปสเตอร์, สีไม้

3. กระดาษร้อยปอนด์

4. กระดาษเหลือใช้หรือกระดาษไข (กระดาษที่มีความเหมาะสมที่สุดคือกระดาษที่เป็นขุยได้ยาก)

5. ช้อนสแตนเลส

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง แผ่นเก่าเล่าใหม่

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์จากแผ่นซีดี (ภาพพิมพ์ร่องลึก)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างงานพิมพ์ภาพ
- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวและพื้นที่ว่างในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์
- การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ร่องลึกและภาพพิมพ์จากแผ่นพลาสติกหรือปกพลาสติก
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกและภาพพิมพ์จากแผ่นซีดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆ ได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากแผ่นซีดีได้ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. การพิมพ์จากส่วนร่องตรงข้ามกับการพิมพ์จากส่วนนูน การพิมพ์ส่วน ร่องเป็นการพิมพ์ให้หมึกติดเป็นภาพจากหมึกที่ขังอยู่ในส่วนร่อง ซึ่งเป็น ส่วนที่ต่ำกว่าผิวพื้นของแม่พิมพ์ วิธีการพิมพ์จากส่วนร่องต้องถูหมึกพิมพ์ลง ไปในรอยหรือร่องบนผิวพื้นแผ่นแม่พิมพ์ แล้วเช็ดหมึกพิมพ์บนผิวพื้นแผ่นแม่พิมพ์นั้นให้สะอาด ตามจริงแล้วการพิมพ์ส่วนร่องเป็นกรรมวิธีการกดกระดาษให้นูนลงไปในส่วน

ร่องที่สลักไว้ จึงต้องใช้แรงกดมากกว่าการพิมพ์จากส่วนนูน กรรมวิธีหลักของการทำแม่พิมพ์ ร่องลึก เช่น แม่พิมพ์โลหะแกะลายเบา แม่พิมพ์ทรายพอยท์ แม่พิมพ์เอทซิง แม่พิมพ์แกะแบบจุด แม่พิมพ์เมซโซไทน์ท์ แม่พิมพ์อควาทินท์

2. ภาพพิมพ์จากแผ่นซีดี เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Print) โดยนำแผ่นซีดี นำมาสร้างร่องรอยด้วยลวด เข็ม คัทเตอร์ คลิปหนีบกระดาษหรือวัสดุที่สามารถสร้างร่องรอยได้มาขีด สร้างร่องรอยบนแม่พิมพ์ จากนั้นทาสีหรืออัดสีลงในร่องรอยที่ได้สร้างไว้แล้วเช็ดสีที่อยู่นอกร่องรอยที่ขีดขีดไว้ด้วยกระดาษเหลือใช้ นำกระดาษร้อยปอนด์ไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอบวมจากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยข้อสันเดนมอเตอร์ด้านหลังกระดาษร้อยปอนด์สีที่อยู่ในร่องรอยบนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร้อยปอนด์ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำแผ่นซีดีมาให้ให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) แผ่นซีดีมีลักษณะอย่างไร
 - 2) แผ่นซีดีสามารถนำไปทำประโยชน์ใดได้บ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์ร่องลึกคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่าแผ่นซีดีนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด และสามารถสร้างงานศิลปะในลักษณะใดได้บ้าง
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า แผ่นซีดีสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์จากแผ่นซีดีโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก

5.2 ชั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

ศิลปิน บุญมี แสงขำ

Essence, Truth, Reality No.13 (2554)

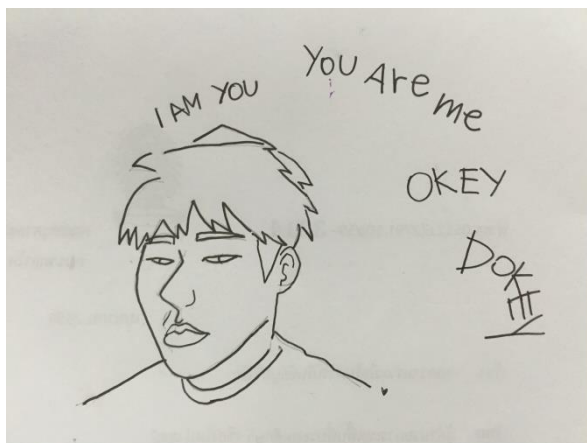
105 x 75 cm.

เทคนิค Mezzotint

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาริตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก โดยใช้แผ่นซีดี

2.1 ให้นักเรียนออกแบบภาพลงกระดาษ (ข้อระวัง ภาพจะกลับซ้าย-ขวา อาจวาดภาพต้นแบบบนกระดาษไขแล้วจึงกลับด้าน)

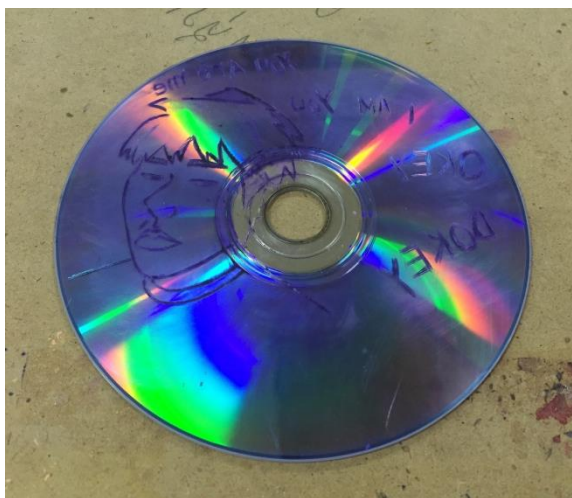
2.2 นำกระดาษที่ร่างแบบมาระบายด้านหลังกระดาษด้วยสีชอล์ก และนำไปวางทับแผ่นซีดี เพื่อทำการคัดลอกภาพจากกระดาษลงบนแผ่นซีดี

2.3 ขูดขีด สร้างร่องรอยตามภาพที่คัดลอกลงบนแผ่นซีดี

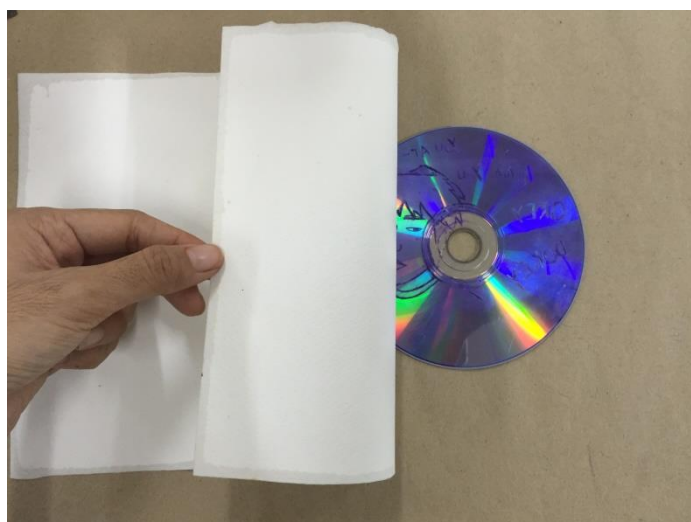
2.4 นำไปอัดสีหรือทาสีลงในร่องรอยที่ทำการขูดขีดไว้จากนั้นเช็ดสีที่อยู่บนร่องที่ขูดไว้

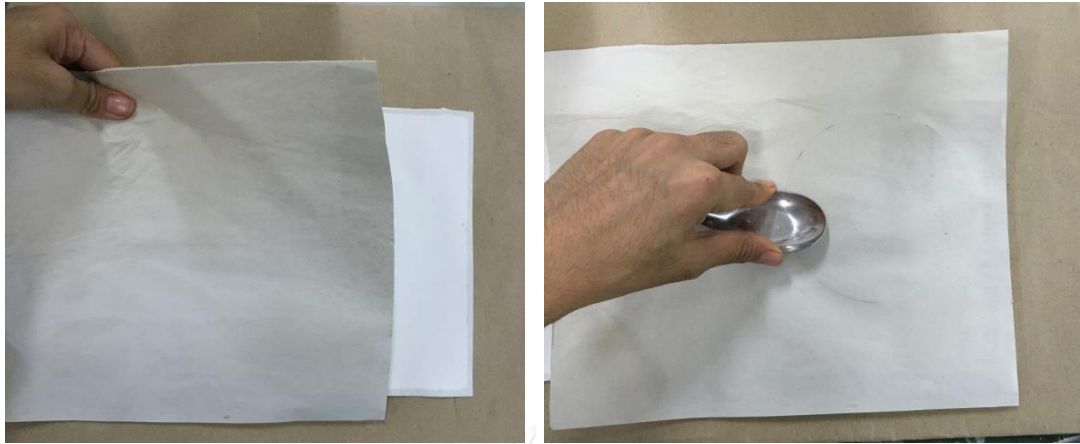
2.5 นำกระดาษไปชุบน้ำ ซับน้ำพอหมาด

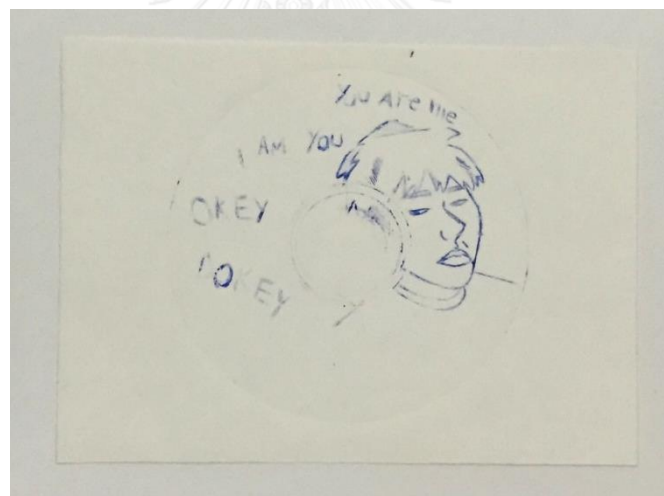
2.6 นำกระดาษมาวางทับแม่พิมพ์

2.7 วางกระดาษแข็งทับอีกชั้น จากนั้นทำการถูเพื่อให้สีที่อยู่ในร่องติดไปกับกระดาษ หลังจากกระดาษแข็งครูผู้สอนอาจให้นักเรียนตกแต่งตามความคิดสร้างสรรค์

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ร่องลึกหรือภาพพิมพ์จากแผ่นซีดีที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมวัสดุสร้างร่องรอย เช่น เข็ม, คัทเตอร์, คลิปหนีบกระดาษ เป็นต้น แผ่นซีดี เหลือใช้, สีน้ำ, พู่กัน ให้นักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากแผ่นซีดี

5. ครูแนะให้นักเรียนตกแต่งสีสันเพิ่มเติมด้วยสีน้ำหรือสีโปสเตอร์

6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงาน ให้เรียบร้อย

5.3 ชั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์แผ่นซีดี

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แผ่นซีดีเหลือใช้
2. สีน้ำ, สีโปสเตอร์, สีไม้
3. กระดาษร้อยปอนด์
4. กระดาษเหลือใช้หรือกระดาษไข (กระดาษที่มีความเหมาะสมที่สุดคือกระดาษที่เป็นขุยได้ยาก)
5. ซ้อนสแตนเลส

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง Green art

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์สีน้ำจากปกพลาสติก (ภาพพิมพ์พื้นราบ)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างงานพิมพ์ภาพ
- การใช้เส้น รูปร่าง รูปทรงในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ประเภทต่างๆ
- การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์สีน้ำจากปกพลาสติก
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์สีน้ำจากปกพลาสติก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์สีน้ำจากปกพลาสติก โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) คือ เทคนิคการพิมพ์บนพื้นผิวแบนๆ เป็นการพิมพ์จากแม่พิมพ์ผิวเรียบไม่มีการขูดขีด แกะสลักใดๆ กรรมวิธีการพิมพ์จากส่วนผิวพื้นนั้น แบ่งย่อยไปอีก 2 ประเภท คือ การพิมพ์จากส่วนพื้นราบ ได้แก่ การ พิมพ์หิน ซึ่งสามารถควบคุมรูปภาพบนแม่พิมพ์โดยใช้วัตถุทางเคมีรักษาผิว หน้าลายเส้นวาด และการพิมพ์จากส่วนช่องฉลซึ่ง

ได้แก่ การพิมพ์เทคนิค ตะแกรงไหม หมึกพิมพ์จะลอดผ่านแผ่นฉลุไปติดบนกระดาษ โดยจะใช้การกลิ้งหรือปาดหมึกก็ได้

2. ภาพพิมพ์สีน้ำจากแผ่นพลาสติก เป็นเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) โดยนำแผ่นพลาสติกนำมาขีดผิวหน้าด้วยกระดาษทราย นำกาวน้ำมาผสมน้ำอัตราส่วนประมาณ 1ต่อ5 แล้วทาบางๆ ลงในแผ่นพลาสติก ปล่อยให้แห้ง จากนั้นระบายสีน้ำตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ แล้วปล่อยให้แห้ง นำกระดาษร่อนไปแช่น้ำให้ชุ่มทั้งสองด้านแล้วซับพอนด์จากนั้นวางทับบนแม่พิมพ์ ทำการพิมพ์ภาพโดยการกดหรือถูด้วยช้อนสแตนเลสด้านหลังกระดาษร่อนปอนด์ สีที่อยู่บนแม่พิมพ์จะติดลงบนกระดาษร่อนปอนด์ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำปกพลาสติกมาให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) ปกพลาสติกมีลักษณะอย่างไร
 - 2) วัสดุใดมีความใกล้เคียงกับปกพลาสติกบ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์พื้นราบคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่าปกพลาสติกนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

และสามารถสร้างงานศิลปะในลักษณะใดได้บ้าง

3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า ปกพลาสติกสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์สีน้ำจากปกพลาสติกโดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ

5.2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

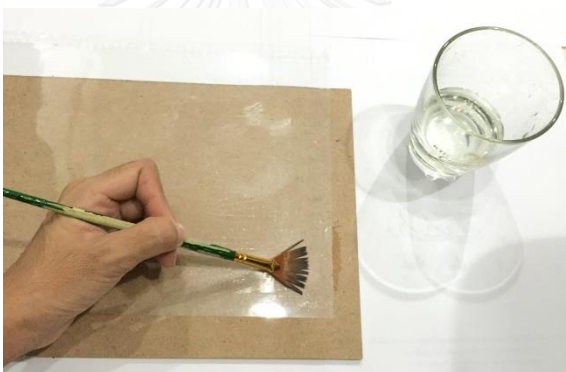
ศิลปิน Philip Bennet
Celebration #2 (2014)
25.4 x 33.8 cm.
เทคนิค Watercolor Monoprint

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยใช้ปกพลาสติก

2.1 นำปกพลาสติกไปขีดด้วยกระดาษทราย

2.2 ผสมกาวน้ำกับน้ำ อัตราส่วนประมาณ 1 ต่อ 5 แล้วทาลงบนปกพลาสติกด้านที่ขีดด้วยกระดาษทราย ปล่อยให้แห้ง

2.3 ระบายสีลงบนปกพลาสติก แล้วปล่อยให้แห้ง จากนั้นนำกระดาษที่ชุบน้ำ ชุบน้ำพอหมาดมาวางทับแม่พิมพ์แล้วทำการถูเพื่อให้สีที่อยู่บนแผ่นพลาสติกติดไปกับกระดาษ

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์พื้นราบหรือภาพพิมพ์สีน้ำจากแผ่นพลาสติกที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมแผ่นปกพลาสติก, สีน้ำ, พู่กัน ให้กับนักเรียนสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์สีน้ำจากแผ่นพลาสติก

5. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์สีน้ำจากแผ่นพลาสติก

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. ปกพลาสติกเหลือใช้หรือไม่ใช้แล้ว
2. สีน้ำหรือสีจากธรรมชาติ
3. กระดาษร้อยปอนด์
4. ซ้อนสแตนเลส
5. กระดาษทรายเบอร์ละเอียด
6. กาวน้ำที่ผสมน้ำแล้ว (เพื่อไม่ให้เหนียวเกินไปเพราะจะทำให้กระดาษที่พิมพ์ขาด)

อัตราส่วนโดยประมาณ 1/5

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง ภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ (ภาพพิมพ์พื้นราบ)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างงานพิมพ์ภาพ
- การใช้เส้น รูปร่าง ในงานทัศนศิลป์ประเภทต่างๆ
- การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์สีน้ำจากแกนกระดาษชำระ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์สีน้ำจากแกนกระดาษชำระ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) คือ เทคนิคการพิมพ์บนพื้นผิวแบนๆ เป็นการพิมพ์จากแม่พิมพ์ผิวเรียบไม่มีการขูดขีด แกะสลักใดๆ กรรมวิธีการพิมพ์จากส่วนผิวพื้นนั้น แบ่งย่อยไปอีก 2 ประเภท คือ การพิมพ์จากส่วนพื้นราบ ได้แก่ การ พิมพ์หิน ซึ่งสามารถควบคุมรูปภาพบนแม่พิมพ์โดยใช้วัตถุทางเคมีรักษาผิว หน้าลายเส้นวาด และการพิมพ์จากส่วนช่องฉลซึ่ง

ได้แก่ การพิมพ์เทคนิค ตะแกรงไหม หมึกพิมพ์จะลอดผ่านแผ่นฉลุไปติดบนกระดาษ โดยจะใช้การกลิ้งหรือปาดหมึกก็ได้

2. ภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ เป็นเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) โดยนำแกนกระดาษชำระนำมาตัดปลายด้านหนึ่งเป็นเส้นๆ หรือเป็นรูปร่างที่ต้องการแล้วกดให้เป็นระนาบเดียวกัน จากนั้นนำสีมาทา ระบายบนกระดาษ แล้วนำไปวางบนแผ่นรอง อาจผสมกับการจุ่มสี แล้วบีบลงวัสดุที่ทำการพิมพ์กับกระดาษ, ผ้าหรือวัสดุที่ต้องการ เป็นการสร้างงานศิลปะด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำแกนกระดาษชำระมาให้ให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) แกนกระดาษชำระมีลักษณะอย่างไร ทำจากวัสดุอะไร
 - 2) แกนกระดาษชำระสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์พื้นราบคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่าแกนกระดาษชำระนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด และสามารถสร้างงานศิลปะในลักษณะใดได้บ้าง
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า แกนกระดาษชำระสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์แกนกระดาษชำระโดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ

5.2 ขั้นสอน

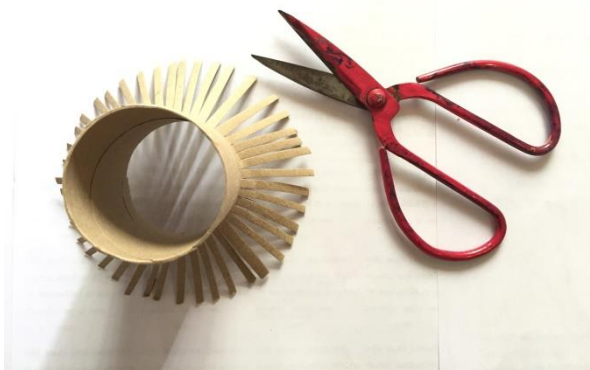
1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยการยกตัวอย่างภาพผลงานภาพพิมพ์ของศิลปิน

ศิลปิน Pablo Picasso
Figure au corsage rayé (1949)
65 x 50.2 cm
เทคนิค color-Lithography

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ

2.1 นำแกนกระดาษชำระมาตัดเป็นเส้นหรือรูปทรงต่างๆ แผลออกเป็นแผ่นแบนๆ

2.2 นำสีมาทา ระบายบนกระดาษ แล้วนำไปวางบนแผ่นรองแล้วทำการพิมพ์ อาจผสมกับการจุ่มสีแล้วบีบลงวัสดุที่ทำการพิมพ์

2.3 นำกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการมาวางทับเพื่อทำการพิมพ์ อาจผสมกับการใช้วัสดุชนิดต่างๆ เช่น หลอด ยางรัดของ เศษกระดาษเหลือใช้

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์พื้นราบหรือภาพพิมพ์แกนกระดาษชำระที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, พู่กัน, แกนกระดาษชำระให้กับนักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากที่บ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากแกนกระดาษชำระ

5. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ชั้นสรุป

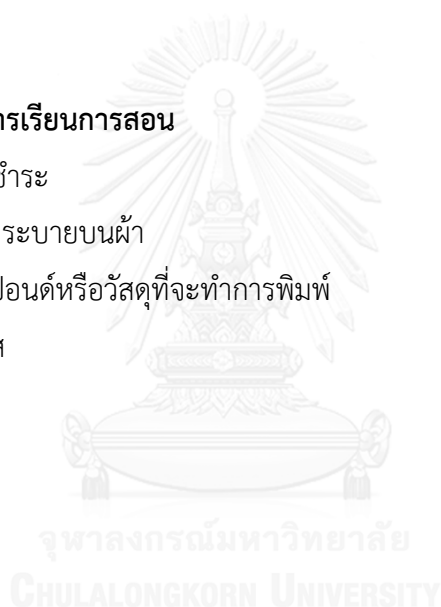
1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์แกนกระดาษชำระ

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แกนกระดาษชำระ
2. สีน้ำ/สีสำหรับระบายบนผ้า
3. กระดาษร้อยปอนด์หรือวัสดุที่จะทำการพิมพ์
4. ซ้อนสแตนเลส
5. ถาดใส่สี

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง ภาพพิมพ์ก๊อบแก๊บ

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์ถุงพลาสติก (ภาพพิมพ์พื้นราบ)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สีและพื้นผิว วาดภาพถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก
- การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบและภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) คือ เทคนิคการพิมพ์บนพื้นผิวแบนๆ เป็นการพิมพ์จากแม่พิมพ์ผิวเรียบไม่มีการขูดขีด แกะสลักใดๆ กรรมวิธีการพิมพ์จากส่วนผิวพื้นนั้น แบ่งย่อยไปได้อีก 2 ประเภท คือ การพิมพ์จากส่วนพื้นราบ ได้แก่ การ พิมพ์หิน ซึ่งสามารถควบคุมรูปภาพบนแม่พิมพ์โดยใช้วัตถุทางเคมีรักษาผิว หน้าลายเส้นวาด และการพิมพ์จากส่วนช่องฉลุซึ่ง

ได้แก่ การพิมพ์เทคนิค ตะแกรงไหม หมึกพิมพ์จะลอดผ่านแผ่นฉลุไปติดบนกระดาษ โดยจะใช้การกลิ้งหรือปาดหมึกก็ได้

2. ภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก เป็นเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ (Planographic Printing) โดยนำกระดาษมาระบายด้วยสีน้ำแล้วนำถุงพลาสติกมาขยำแล้ววางลงบนกระดาษขณะที่สียังไม่แห้งจะเกิดลวดลายแปลกตาจากรอยยับของถุงพลาสติก จากนั้นปล่อยให้แห้งแล้วให้นักเรียนตกแต่งใส่เรื่องราวเพิ่มเติม

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำถุงพลาสติกมาให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) ปัจจุบันมนุษย์ใช้ถุงพลาสติกกันมากมาย และถุงพลาสติกย่อยสลายได้ยากนักเรียนคิดว่าเราจะทำอย่างไรกับถุงพลาสติกที่ถูกต้องทั้งเป็นขยะ
 - 2) ถุงพลาสติกมีลักษณะอย่างไร
 - 3) ถุงพลาสติกสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง
 - 4) ภาพพิมพ์พื้นราบคืออะไร
 - 5) นักเรียนคิดว่าถุงพลาสติกนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใดและสามารถสร้างงานศิลปะในลักษณะใดได้บ้าง
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า ถุงพลาสติกสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์ถุงพลาสติกโดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ

5.2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยยกตัวอย่างภาพผลงานภาพพิมพ์ของศิลปิน

ศิลปิน Philip Bennet
Crazy Rhythm II (2015)
23 x 33 cm.
เทคนิค Watercolor Monoprint

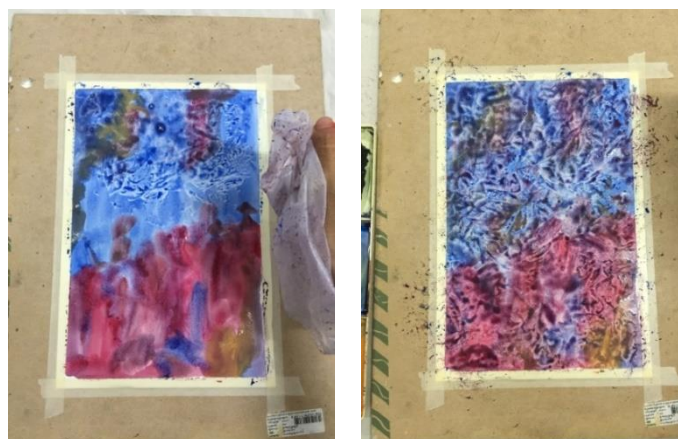
2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์พื้นราบ โดยใช้ถุงพลาสติก

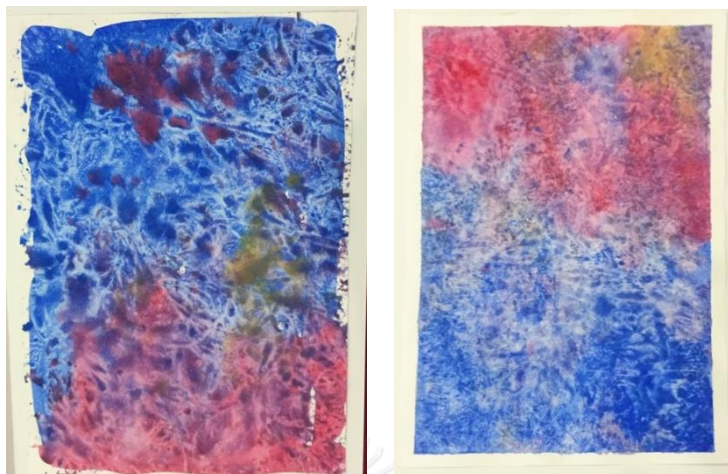
2.1 ยึดกระดาษกับกระดาษ แล้วลงสีน้ำให้ชุ่ม

2.2 ขยำถุงพลาสติกแล้ววางลงบนกระดาษที่สียังไม่แห้ง

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์พื้นราบหรือภาพพิมพ์ถุงพลาสติกที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, พู่กัน, ถุงพลาสติกให้กับนักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากที่บ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากถุงพลาสติก
5. ครูแนะนำให้นักเรียนวาดภาพต่อเติมให้เกิดเรื่องราวตามจินตนาการ
6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ชั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์ถุงพลาสติก

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. ถุงพลาสติก
2. สีน้ำ, สีโปสเตอร์
3. กระดาษร้อยปอนด์
4. พู่กัน, จานสี
5. กระดาน
6. เทปกาว

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง สุนัขกับกล่องโฟม

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟม (ภาพพิมพ์ลายฉลุ)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างงานพิมพ์ภาพ
- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวและพื้นที่ว่างในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์
- การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ลายฉลุและภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟม
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุและภาพพิมพ์จากฉลุกล่องโฟม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟม โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) เป็นการพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นโดยการฉลุแผ่นกระดาษหรือโลหะให้เป็นภาพหรือลวดลาย แล้วพ่นหรือป้ายสีผ่านช่องที่ฉลุไว้ลงบนพื้นวัสดุที่รองรับ การพิมพ์แบบนี้ต่อมาเป็นกลวิธีการพิมพ์ตะแกรงไหม (Silk Screen)

2. ภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟม เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) โดยนำกล่องโฟมที่เหลื๋อใช้หรือใช้แล้วนำมาทำความสะอาดแล้วทำการฉลุ กรีด เจาะ ให้เกิดช่อง แล้ววางโฟมที่เจาะแล้วบนกระดาษให้ช่องที่เจาะติดกับกระดาษจากนั้นระบายสีลงไปช่อง สีที่ระบายจะผ่านช่องโฟมลงไปติดกับกระดาษเกิดเป็นภาพพิมพ์ลายฉลุจากกล่องโฟม

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้่นนำ

1. ครูนำกล่องโฟมมาให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) กล่องโฟมมีผลอย่างไรต่อโลก ต่อสภาพแวดล้อม
 - 2) กล่องโฟมมีลักษณะอย่างไร
 - 3) กล่องโฟมที่เหลื๋อทิ้งสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง
 - 4) ภาพพิมพ์ลายฉลุคืออะไร
 - 5) นักเรียนคิดว่ากล่องโฟมนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด และสามารถสร้างงานศิลปะในลักษณะใดได้บ้าง
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า กล่องโฟมสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟมโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ

5.2 ขั้่นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

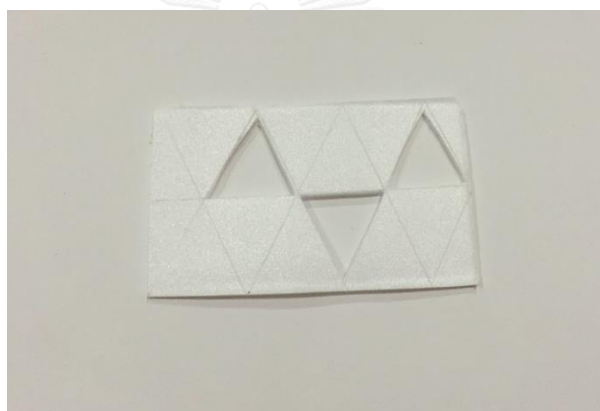

ศิลปิน Banksy
Balloon Girl (2002)
210 x 139.7
เทคนิค Stencil

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยใช้กล่องโฟม

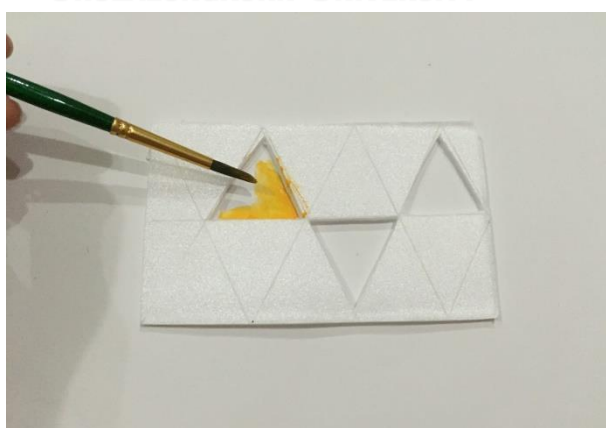

2.1 นำกล่องโฟมที่ทึบแล้วหรือเหลือใช้มาทำความสะอาด แล้วเจาะ กรีด ฉลุเป็นช่อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ทาสีผ่านช่องที่เจาะไว้เพื่อให้สีพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการ

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ลายฉลุหรือภาพพิมพ์ฉลุกล่องโฟมที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, พู่กัน, กล่องโฟม ให้กับนักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากที่บ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากกล่องโฟม
5. ครูแนะนำให้นักเรียนวาดภาพ ระบายสีเพิ่มเติมในผลงาน
6. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์จากกล่องโฟม

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. กล่องโฟม
2. สีน้ำ, สีโปสเตอร์
3. กระดาษร้อยปอนด์
4. พู่กัน, จานสี

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง ฉลุสมมาตร

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์กระดาษ (ภาพพิมพ์ลายฉลุ)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างงานพิมพ์ภาพ
- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวและพื้นที่ว่างในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ลายฉลุและภาพพิมพ์กระดาษ
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุและภาพพิมพ์จากกระดาษ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากกระดาษ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) เป็นการพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นโดยการฉลุ แผ่นกระดาษหรือโลหะให้เป็นภาพหรือลวดลาย แล้วพ่นหรือป้ายสีผ่านช่องที่ฉลุไว้ลงบนพื้นวัสดุที่รองรับ การพิมพ์แบบนี้ต่อมาเป็นกลวิธีการพิมพ์ตะแกรงไหม (Silk Screen)
2. ภาพพิมพ์กระดาษ เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) โดยนำกระดาษมาพับทบกัน แล้วตัด เมื่อคลี่กระดาษออกมาจะเกิดช่องลวดลายแปลกตา แล้วนำกระดาษที่ตัดมาวางบนกระดาษ

ร้อยปอนด์แล้วทำการระบายสีให้ผ่านช่องที่ทำการตัดออกไป สีจะลอดผ่านช่องที่ตัดไว้ลงสู่กระดาษ ร้อยปอนด์ด้านล่าง เกิดเป็นภาพพิมพ์ลายฉลุจากกระดาษ

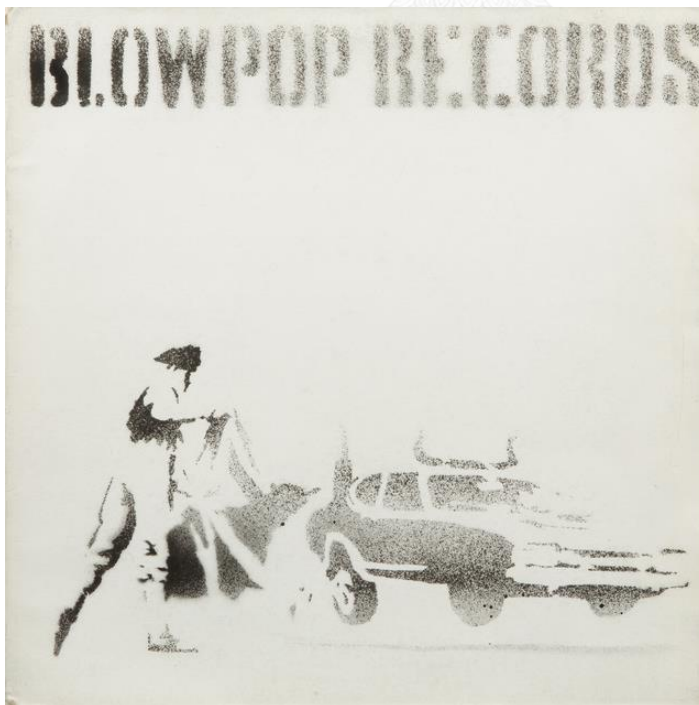
5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำกระดาษมาให้ให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) กระดาษมีลักษณะอย่างไร
 - 2) กระดาษที่เหลือทิ้งสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์ลายฉลุคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่ากระดาษนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด และสามารถสร้างงานศิลปะในลักษณะใดได้บ้าง
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า กระดาษสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์กระดาษโดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ

5.2 ขั้นสอน

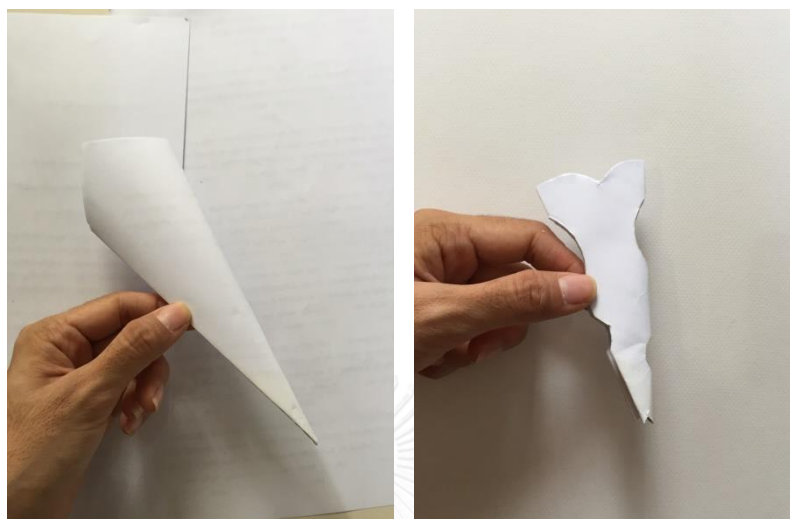
1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยการยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

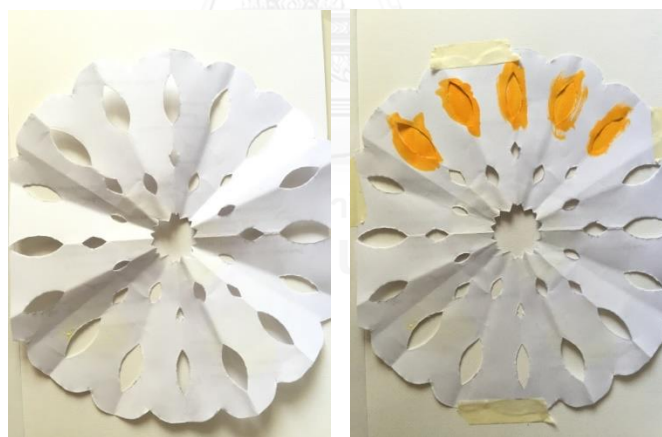
ศิลปิน Banksy
Blowpop Record (1999)
60.6 x 60.6 cm.
เทคนิค Stencil

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและวิธีการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยใช้กระดาษ

2.1 พับกระดาษ (สามารถพับได้หลากหลายแบบ) แล้วทำการตัด

2.2 คลี่กระดาษออก แล้วทาสีลงตามช่องที่ตัดไว้ ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการพิมพ์

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ลายฉลุหรือภาพพิมพ์กระดาษที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียน

พิจารณา

4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, พู่กัน, กระดาษเหลือใช้ ให้นักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากที่บ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากกระดาษ

5. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ชั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์กระดาษ

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. กระดาษ
2. สีน้ำ, สีโปสเตอร์
3. กระดาษร้อยปอนด์/หรือวัสดุที่ต้องการพิมพ์
4. พู่กัน, จานสี

กิจกรรมการเรียนรู้

วิชา ศิลปะ

ปีการศึกษา 2558

เรื่อง ลูกไม้ใกล้สี่

จำนวน 1 คาบเรียน

เนื้อหากิจกรรม ภาพพิมพ์ผ้า (ภาพพิมพ์ลายฉลุ)

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างงานพิมพ์ภาพ
- เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิวและพื้นที่ว่างในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์

2. สาระสำคัญ

1. เรียนรู้ขั้นตอนการทำภาพพิมพ์ลายฉลุและภาพพิมพ์จากผ้า
2. เรียนรู้การนำของเหลือใช้มาสร้างผลงานภาพพิมพ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุและภาพพิมพ์จากผ้า และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนศิลปะเทคนิคอื่นๆได้
2. สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จากผ้า โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่างๆในภาพ และสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบ สามารถนำวัสดุ อุปกรณ์มาได้ครบตามที่ได้รับมอบหมาย
4. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ

4. สาระการเรียนรู้

1. ภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) เป็นการพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นโดยการฉลุแผ่นกระดาษหรือโลหะให้เป็นภาพหรือลวดลาย แล้วพ่นหรือป้ายสีผ่านช่องที่ฉลุไว้ลงบนพื้นวัสดุที่รองรับ การพิมพ์แบบนี้ต่อมาเป็นกลวิธีการพิมพ์ตะแกรงไหม (Silk Screen)

2. ภาพพิมพ์ผ้า เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ (Stencil) โดยนำผ้ามาตัดหรือใช้ลวดลายของผ้าลูกไม้เป็นแม่พิมพ์ นำมาวางบนกระดาษรองยอนต์หรือวัสดุที่จะทำการพิมพ์ จากนั้นทาสีโดยให้สีผ่านช่องว่างลงบนวัสดุ เกิดเป็นภาพพิมพ์จากผ้า

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำ

1. ครูนำเศษผ้าลูกไม้มาให้ให้นักเรียนได้สังเกต สัมผัส
2. ครูสร้างความสนใจแก่นักเรียน โดยการถามคำถามในประเด็นต่างๆ เช่น
 - 1) ผ้าลูกไม้มีลักษณะอย่างไร
 - 2) เศษผ้านำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง
 - 3) ภาพพิมพ์ลายฉลุคืออะไร
 - 4) นักเรียนคิดว่าผ้านำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด และสามารถสร้างงานศิลปะในลักษณะใดได้บ้าง
3. หลังจากสนทนาซักถามแล้ว ครูสรุปว่า ผ้าสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ เรียกว่า ภาพพิมพ์ผ้าโดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ

5.2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ โดยยกตัวอย่างภาพผลงานของศิลปิน

ศิลปิน Nick Walker
Ratatouille (2008)
90 x 74 cm.
เทคนิค Stencil

2. ครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์, อธิบายขั้นตอนและสาธิตการพิมพ์ภาพด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุ

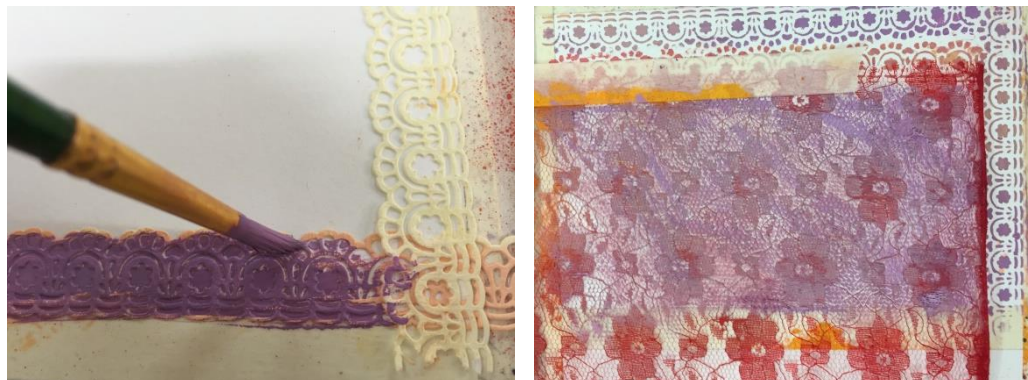
2.1 เตรียมนำผ้าลูกไม้ หรือเศษผ้าเพื่อนำมาตัด เป็นรูปแบบที่ต้องการ

2.2 อาจลงสีพื้นก่อนการพิมพ์

2.3 นำผ้าลูกไม้มาวาง แล้วทำการพิมพ์ โดยการนำสีมาระบายผ่านช่องที่ฉลุเพื่อให้สีพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุที่ต้องการ

3. ครูยกตัวอย่างภาพพิมพ์ลายฉลุหรือภาพพิมพ์ผ้าที่เสร็จสมบูรณ์แล้วให้นักเรียนพิจารณา

4. ครูจัดเตรียมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, พู่กัน, เศษผ้าลูกไม้หรือเศษผ้า ให้นักเรียนหรืออาจให้นักเรียนนำมาจากบ้านสำหรับการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากผ้า

5. เมื่อทำงานเสร็จแล้วครูให้นักเรียนเก็บและทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์และพื้นที่ทำงานให้เรียบร้อย

5.3 ชั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอธิบายผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ภาพพิมพ์ผ้า

6. การประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงาน การใช้วัสดุ เครื่องมือของนักเรียน จากกิจกรรมที่จัดขึ้น ผลงานของนักเรียนสามารถทำให้เห็นถึงความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์และรู้จักใช้วัสดุได้อย่างคุ้มค่า

7. สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เศษผ้าลูกไม้หรือนำเศษผ้า
2. สีน้ำ, สีโปสเตอร์หรือสีสำหรับระบายผ้า
3. กระดาษร้อยปอนด์/หรือวัสดุที่ต้องการพิมพ์ เช่น เสื้อ กระเป๋า เป็นต้น
4. พู่กัน, จานสี, กรรไกร

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ นางสาววาสิณี สุขแล้ว

เกิดวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2535

ที่อยู่ 14/2 หมู่ 6 ต.ห้วยทรายเหนือ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120

เบอร์โทรศัพท์ 083-3089970

E-mail wasinee_sooklaew@yahoo.com

การศึกษา ปี 2557 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

